

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΡΤΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΡΤΑΣ & ΣΥΛΛΟΓΟΣ
"ΦΙΛΟΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ & ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΑΡΤΑΣ"

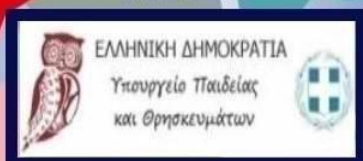
"Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΩΣ
ΑΠΟΘΕΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗ
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ"

ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΡΤΑΣ

ΑΡΤΑ, 3,4 & 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021

ΥΒΡΙΔΙΚΑ

ΑΙΓΙΔΑ

Α.Π. 130645/2021

Προς
(δι)έξοδο
Πολιτισμού

Αφιερωμένο στα
200 χρόνια από την
Ελληνική Επανάσταση
1821 - 2021

ΧΟΡΗΓΟΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

**"Ψυχή του πολιτισμού είναι ο πολιτισμός της ψυχής"
(Όσιος Παΐσιος ο Αγιορείτης)**

Το μεγαλύτερο κεφάλαιο της χώρας μας, ο λόγος για τον οποίο ξεχωρίζει, ο λόγος για τον οποίο είναι ξακουστή στα πέρατα του κόσμου, είναι ο πολιτισμός της. Ο ελληνικός πολιτισμός ως κομβικό σημείο αναφοράς στην εξέλιξη του ανθρώπινου πνεύματος, έχοντας ως επίκεντρο τον άνθρωπο, την παιδεία, την καλλιέργεια του ατόμου που οδηγεί στον Ανθρωπισμό, εδραιώθηκε στην αρχαιότητα, μεταλαμπαδεύτηκε στην Αναγέννηση και ενέπνευσε τον ευρωπαϊκό πολιτισμό.

Οι αρχαίοι Έλληνες, λαός που κατεξοχήν παρήγαγε πολιτισμό, δεν είχαν στη γλώσσα τους τη λέξη «πολιτισμός» με τη σημερινή της σημασία. Ο όρος πολιτισμός χρησιμοποιήθηκε στη μεταγενέστερη αρχαιότητα για να δηλώσει τη διακυβέρνηση της πολιτείας, την ενασχόληση με τα κοινά και τη δημόσια διοίκηση. Ετυμολογικά, η λέξη προέρχεται από την αρχαία ελληνική λέξη *πολίτης*, παράγωγο της λέξης *πόλις*.

Ο καθηγητής Γλωσσολογίας Γεώργιος Δ. Μπαμπινιώτης στο Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας χρησιμοποιεί οκτώ ερμηνευτικές σημασίες προκειμένου να προσδιορίσει τον όρο πολιτισμό:

1. το σύνολο των υλικών και πνευματικών επιτευγμάτων ενός κοινωνικού συνόλου,
2. το σύνολο των υλικών και πνευματικών προϊόντων της δράσης ενός συνόλου ανθρώπων (κοινωνικού, εθνικού, θρησκευτικού κ.λπ.) σε ορισμένη ή μη εποχή και ο ιδιαίτερος χαρακτήρας του, όπως εκφράζεται μέσα από αυτά,
3. το σύνολο ανθρώπων, οι οποίοι νοούνται ως φορέας συγκεκριμένου πολιτισμού,
4. τον βαθμό στον οποίο είναι ανεπτυγμένες οι πνευματικές και υλικές συνθήκες ζωής ενός κοινωνικού συνόλου,
5. το υψηλό επίπεδο ανάπτυξης κυρίως των υλικών και των πνευματικών συνθηκών ζωής ενός κοινωνικού συνόλου,
6. ο σύγχρονος τρόπος ζωής, ως χώρος στον οποίο κυριαρχούν οι δυνατότητες και οι ανέσεις της σύγχρονης εποχής (ειδικότερα) η σύγχρονη πόλη,
7. τα εκλεπτυσμένα ήθη και η πνευματική ανάπτυξη στη συμπεριφορά, στις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων, στην αισθητική έκφραση, στον τρόπο ζωής ενός κοινωνικού συνόλου,
8. το σύνολο των πνευματικών δραστηριοτήτων (διάνοηση, Καλές Τέχνες κ.λπ.) ενός κοινωνικού συνόλου ή μιας χώρας.

Ο όρος πολιτισμός είναι, λοιπόν, τόσο πολυδιάστατος, που ίσως είναι δύσκολο να βρούμε κάτι που να μην είναι πολιτισμός. Αν και χρησιμοποιείται ευρύτατα, οφείλουμε να διευκρινίσουμε ότι δεν υπάρχει ομοφωνία για τον προσδιορισμό της έννοιάς του, με αποτέλεσμα να χρησιμοποιείται ένας τεράστιος κατάλογος λέξεων και φράσεων, αλληλοσυμπληρούμενος και περίπλοκος. Στην έννοια του πολιτισμού περιλαμβάνονται υλικά, πνευματικά, τεχνικά επιτεύγματα και επιδόσεις της δημιουργίας του ανθρώπου, που διαχρονικά εκφράζονται στους τύπους αλλά και στις μορφές οργάνωσης και δράσης της κοινωνίας, διαμορφώνοντας έτσι τις υλικές και πνευματικές αξίες.

Ο ελληνικός πολιτισμός είναι Πολιτισμός της μορφής, της ψυχής και του πνεύματος και όχι της ύλης, είναι Πολιτισμός της ποιότητας και όχι της ποσότητας. Σε όλες τις Επιστήμες

ιχνηλατούνται ελληνικά στοιχεία. Καταδεικνύεται έτσι η προσφορά του ελληνικού πολιτισμού, όχι μόνο στην Ευρώπη, αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο.

Ένα σημαντικό στοιχείο του αρχαιοελληνικού πολιτισμού είναι η κλασικότητα και η διαχρονικότητα που τον χαρακτηρίζει, ώστε να είναι πάντα επίκαιρος, να αντιστέκεται στη φθορά του χρόνου και να δίνει ώθηση στην εμφάνιση του πνευματικού κινήματος του Ανθρωπισμού. Ο Διαφωτισμός, ως ιδεολογική πολιτιστική και πνευματική κίνηση, άντλησε στοιχεία από το ελληνικό πνεύμα, όπως ο ορθολογισμός, η πρόοδος των επιστημών, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ελευθερία και η πίστη στη δημοκρατία. Ο ελληνικός πολιτισμός λειτούργησε ως σημείο συνάντησης της Αρχαιότητας με το Βυζάντιο και τον Νέο Ελληνισμό.

Αφορμούμενη από τα παραπάνω, η Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Άρτας διοργανώνει Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο με κριτές, με τίτλο: **«Η διαχείριση του πολιτισμού ως απόθεμα παιδείας και ανάπτυξης στη σύγχρονη κοινωνία»**.

Σκοποί του συνεδρίου είναι:

- Η προσέγγιση του παρελθόντος και η δημιουργία διαλόγου με το παρόν και η ένταξή του στο πολιτισμικό γίγνεσθαι του σήμερα.
- Η διατήρηση και διαχείριση της πληροφορίας ως οδηγού πολύπλευρης ανάδειξης του πολιτισμικού αγαθού σε συνάρτηση με το ιστορικό και κοινωνικό υπόβαθρο στο οποίο εντάσσεται.
- Η ανάδειξη του πολιτισμικού αγαθού και η διαπολιτισμική προσέγγισή του.
- Η συμβολή του παρελθόντος στην κατανόηση του παρόντος και στις προκλήσεις των σύγχρονων καιρών.

Η ανταπόκριση του κοινού στην πρόσκλησή μας ήταν μεγάλη, καθώς συγκεντρώθηκαν 135 ανακοινώσεις. Στον παρόντα τόμο παρουσιάζονται οι περιλήψεις των ανακοινώσεων που συμπεριλήφθηκαν στο πρόγραμμα του Συνεδρίου και θα παρουσιαστούν κατά τη διάρκεια των συνεδριακών εργασιών, είτε διά ζώσης είτε μέσω τηλεδιάσκεψης, ενώ οι αναρτημένες ανακοινώσεις θα είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του συνεδρίου <http://dide.art.sch.gr/synedrio/>.

Οι περιλήψεις δημοσιεύονται όπως εστάλησαν από τους συγγραφείς, χωρίς να έχει γίνει παρέμβαση στο κείμενο. Μορφοποιήθηκαν, όμως, για λόγους καλαισθησίας του τόμου, ώστε να συμβαδίζει η εμφάνισή τους με το αρχικό υπόδειγμα, το οποίο ήταν διαθέσιμο στους συγγραφείς. Οι περιλήψεις εμφανίζονται κατά άξονα/θεματική ενότητα. Πρώτες εμφανίζονται οι περιλήψεις οι οποίες υπεβλήθησαν στην ελληνική γλώσσα και κατόπιν εκείνες που υπεβλήθησαν στην αγγλική.

Η Επιστημονική Επιτροπή του Συνεδρίου δε φέρει καμία ευθύνη για την ορθότητα και την επιστημονικότητα των απόψεων και των ισχυρισμών που διατυπώνονται στις περιλήψεις.

Για την Επιστημονική Επιτροπή

Χαμηλομάτη Παρασκευή
Διευθύντρια Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Άρτας

Επιστημονική Επιτροπή του Συνεδρίου

Πρόεδρος

Χαμπηλομάτη Παρασκευή, Φιλόλογος - Δ/ντρια Δ.Δ.Ε. Άρτας

Αντιπρόεδρος

Μπαχαράκης Θωμάς, Αναπληρωτής Διευθυντής Π.Δ.Ε. Κεντρικής Μακεδονίας

Κουτσελίνη Μαίρη, ομ. Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Κύπρου, Πρόεδρος ΔΙΠΑΕ Κύπρου

Αγγελόπουλος Πέτρος, Περιφερειακός Δ/ντής Π.Δ.Ε Ιονίων Νήσων

Αναστασίου Αδάμος, Μέλος ΣΕΠ ΕΑΠ, Μεταδιδάκτορας Εκπαιδευτικής Διοίκησης – Ηγεσίας και Ψυχολογίας.

Ανδρούτσου Δέσποινα, Μέλος ΣΕΠ ΕΑΠ, Εκπαιδευτικής Διοίκησης και Ψυχολογίας.

Βαλκάνος Ευθύμιος, Καθηγητής Εκπαιδευτικής & Κοινωνικής Πολιτικής ΠΑΜΑΚ

Βάσιου Αικατερίνη, ΕΔΙΠ Σχολικής Ψυχολογίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Βλασίδης Βλάσης, Αναπληρωτής καθηγητής, Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών & Ανατολικών Σπουδών, ΠΑΜΑΚ

Βολάκης Παναγιώτης, , ΣΕΕ ΠΕ70 ΠΕΚΕΣ Ηπείρου

Γκότοβος Αθανάσιος, Ομ. Καθηγητής ΦΠΨ Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Γκουτζιαμάνη Καλλιόπη ΠΕ05 ΜΑ Ιστορίας Λογοτεχνίας, τέως υπότροφος ΙΚΥ

Γράψια Ειρήνη, PhD, Αποσπ. Εκπαιδευτικός ΠΕ70 Η.Π.Α

Δεσπότης Σωτήριος, , Μουσικολόγος Συνθέτης Πανεπιστημίου Βιέννης

Δρακάκης Μανόλης, Επίκουρος Καθηγητής Αρχειονομίας, τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας, Μουσειολογίας, Ιονίου Πανεπιστημίου

Δρογίδης Δημήτριος, , ΣΕΕ ΠΕ70 ΠΕΚΕΣ Ηπείρου

Δρούγας Βασίλειος, PhD Ιατρικής, MSc Διδακτική της Φυσικής, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής στην Νευροφυσιολογία, Εκπαιδευτικός ΠΕ04.01

Καρύδης Χρήστος, , Επικ. Καθηγητής Ιόνιο Πανεπιστήμιο- Τμήμα Περιβάλλοντος

Κουμπούρη Ειρήνη, Συγκριτικής Παιδαγωγικής, στέλεχος ΥΠΑΙΘ

Κουτσουπιάς Νικόλαος, Αναπλ. Καθηγητής Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Κωσταβασίλης Κωνσταντίνος, , Εκπαιδευτικός ΠΕ02, Δ/ντής ΓΕΛ Κομποτίου

Μεντζέλου Παρασκευή, Αναπλ. Καθηγήτρια Μηχανικής Περιβάλλοντος ΔΙΠΑΕ

Μεταλληνός Δημήτριος, Μέλος ΕΔΙΠ, τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας, Μουσειολογίας, Ιονίου Πανεπιστημίου

Ναούμ Μυλωνάς, Τμήμα Τουρισμού Ιονίου Πανεπιστημίου

Νικολάου Κωνσταντίνα, Βιολόγος, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Παπαδοπούλου Ν. Βαρβάρα, Αρχαιολόγος, Διευθύντρια Εφορείας Αρχαιοτήτων Άρτας και Αναπληρωτρια Διευθύντρια Εφορείας Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων

Παπακωνσταντίνου Παναγιώτης, Ομ. Καθηγητής ΦΠΨ Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Παππάς Θεόδωρος, Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας

Παυλογιάννης Ονούφριος (Ακης), Μέλος ΕΔΙΠ, Ιστορία των Πολιτισμών, τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας, Μουσειολογίας, Ιονίου Πανεπιστημίου

Τρύφωνας Θεόδωρος, Καθηγητής Ευφυών Επιστημών & καινοτομίας Πανεπιστημίου Bristol, UK

Οργανωτική Επιτροπή Συνεδρίου

Πρόεδρος

Σουτόπουλος Νικόλαος, ΣΕΕ ΠΕ70 ΠΕΚΕΣ Ηπείρου

Αντιπρόεδρος

Χαμπηλομάτη Παρασκευή, Παιδαγωγικών - Δ/ντρια Δ.Δ.Ε. Άρτας

Μέλη

Αθανασέλου Αργυρώ, Εκπαιδευτικός ΠΕ02, Msc ΕΑΕ

Αμοργιανιώτη Ειρήνη, Εκπαιδευτικός ΠΕ02, MSc

Ανταμπούφης Νικόλαος, ΟΣΕΕ - ΠΕ03 ΠΕΚΕΣ Αν. Μακεδονίας & Θράκης

Βαραγγούλη Μαρία, Εκπαιδευτικός ΠΕ87.09, MSc

Βλάχος Γεώργιος, Συντονιστής Εκπαίδευσης Ν. Αφρικής

Βλάχου Σόνια, Msc Εθνολογίας του Πανεπιστημίου του Αμβούργου, υπ. διδάκτορας στο τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Σπουδών, ΣΕΠ ν.Πρέβεζας.

Βυρώζη Βασιλική, αναπληρώτρια Προϊσταμένη εκπαιδευτικών θεμάτων Δ.Δ.Ε. Πέλλας

Γεωργίτσης Νίκος, Διευθυντής 21^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ιωαννίνων

Γκαρτζώνης Α. Γεώργιος, ΠΕ06, ΜΑ, Δ/ντής Γυμνασίου Βουργαρελίου Άρτας

Γράψια Ειρήνη, PhD, Αποσπ. Εκπαιδευτικός ΠΕ70 Η.Π.Α

Διακογεωργίου Αρχοντούλα, ΣΕΠ Ν. Αιγαίου, Κως

Δούλης Νικόλαος, ΣΕΕ ΠΕ02 ΠΕΚΕΣ Ηπείρου

Δρογίδης Δημήτριος, ΣΕΕ ΠΕ70 ΠΕΚΕΣ Ηπείρου

Γερεμτζές Δημήτριος, Αναπληρωτής Διευθυντής Δ.Δ.Ε. Πέλλας

Ζαντραβέλη Βαρβάρα, Διευθύντρια 4^{ου} Γυμνασίου Πρέβεζας- Πρέσβειρα eTwinning Ambassador

Ζαχαρέλος Ιωάννης, Προϊστάμενος Εκπαιδευτικών Θεμάτων Δ.Δ.Ε. Άρτας

Θεοδώρου Κυριακή, Εκπαιδευτικός ΠΕ88, MSc, Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Δ.Δ.Ε. Άρτας

Καραγιάννη Ευφημία, ΠΕ06, Διευθύντρια Γυμνασίου Πέτα, Med in TESOL

Καράμηνas Ιγνάτιος, ΟΣΕΕ ΠΕ70 3^ο ΠΕΚΕΣ Αττικής

Κατσανάκης Απόστολος, Προϊστάμενος Δ.Δ.Ε. Ν. Πρέβεζας

Κουμπούρη Ειρήνη, Συγκριτικής Παιδαγωγικής, στέλεχος ΥΠΑΙΘ

Κοτσίνas Γεώργιος, Προϊστάμενος Δ.Π.Ε. Ν. Θεσπρωτίας

Κοσιώρης Ευάγγελος, Προϊστάμενος Δ.Δ.Ε. Ν. Θεσπρωτίας

Κουρτίδης Απόστολος, Προϊστάμενος ΚΕΣΥ Ν. Θεσπρωτίας
Κρέκης Δημήτριος, Διευθυντής Δημοτικού Σχολείου Παρακαλάμου
Λίλλη Μόνικα, ΣΕΕ ΠΕ08 ΠΕΚΕΣ Δυτικής Ελλάδος
Μαρτίνου Σωτηρία, ΣΕΕ ΠΕ070 ΠΕΚΕΣ Κρήτης
Μελιτζάνη Ειρήνη, Πτυχιούχος Τμ. Τουριστικών Επιχειρήσεων ΤΕΙ Πάτρας, MSc στις Επιστήμες της Αγωγής, Υπ. Διδάκτωρ ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών
Μπακόλα Θεοδοσία, Εκπαιδευτικός ΠΕ88, MSc, 1^{ου} ΕΠΑΛ Άρτας
Μπισκανάκη Φανή, ΣΕΕ ΠΕ11, ΠΕΚΕΣ Ηπείρου
Μπόνιου Αικατερίνη, Εκπαιδευτικός Φιλολόγος-Ιστορικός 2^{ου} ΓΕΛ Άρτας
Μότσιος Γεώργιος, Προϊστάμενος Δ.Π.Ε. Ν. Πρέβεζας
Μπέση Μαρίνα, Προϊσταμένη Δ.Π.Ε. Ν. Θεσπρωτίας
Νταμάνη Αικατερίνη, ΣΕΕ ΠΕ60 ΠΕΚΕΣ Ηπείρου
Νικολάου Κωνσταντίνα, Βιολόγος, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Ντούτσης Δημήτριος, Προϊστάμενος Δ.Π.Ε. Ν. Ιωαννίνων
Ξανθίδου Πηνελόπη, ΣΕΕ ΠΕ70 3^ο ΠΕΚΕΣ Κεντρ. Μακεδονίας
Παπαγεωργίου Δημήτριος, Προϊστάμενος ΚΕΣΥ Ν. Πρέβεζας
Παπαδάκης Σπύρος, ΟΣΕΕ ΠΕ86 ΠΕΚΕΣ Δυτ. Ελλάδας
Παπαευσταθίου Μαρία, ΣΕΕ ΠΕ02 ΠΕΚΕΣ Ηπείρου
Παπαζήσης Χρήστος, Προϊστάμενος ΚΕΣΥ Ν. Άρτας
Πρασσά Χρυσή, Εκπαιδευτικός κλάδου Νηπιαγωγών ΠΕ60
Ραμουτσάκη Ιωάννα, ΣΕΕ ΠΕ02 ΠΕΚΕΣ Κρήτης
Σακελλαροπούλου Ευδοξία, Αναπλ. ΟΣΕΕ ΠΕΚΕΣ Ηπείρου
Σαλωνίτη Αγγελική, Εκπαιδευτικός ΠΕ86, MSc, 3^{ου} ΓΕΛ Άρτας
Στούκα Νεκταρία, εκπαιδευτικός MSc, Διεύθυνσης Α/θμιας Άρτα
Τσιαμπάση Φανή, ΣΕΕ ΠΕ70 3^ο ΠΕΚΕΣ Αττικής
Τάτσης Δημήτριος, MSc, Δ/ντής Δ.Ι.Ε.Κ. Άρτας
Χριστοφορίδου Καλυψώ, ΣΕΕ ΕΑΕ ΠΕΚΕΣ Ηπείρου
Χήρας Χρήστος, Εκπαιδευτικός ΠΕ86, Msc
Χρήστου Νικόλαος, Εκπαιδευτικός ΠΕ86, MSc, Δ/ντής 5ου Γ/σίου Άρτας
Ψαραδέλλης Στρατής, ΣΕΕ ΕΑ & ΕΕ 1ο & 2ο ΠΕΚΕΣ Β. Αιγαίου

Αιγίδα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας
και Θρησκευμάτων

Με την υποστήριξη

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

Συνδιοργάνωση

Χορηγός

Με τη στήριξη

Περιεχόμενα

Λογοτεχνικές αναπαραστάσεις της Σύγχρονης Ελληνικής Πόλης και αξιοποίηση τους: «κάτω από το πεζοδρόμιο, υπάρχει πάντα η παραλία».	16
Ο πολιτισμός ως αντικείμενο μελέτης της επίσημης ιστορίας: αναφορές στον πολιτισμό στα Π.Σ. ιστορίας 2015-2021. Συμπεράσματα και προβληματισμοί.....	18
Η δημιουργία ενός παγκοσμίου δικτύου ελληνικών σπουδών ως εργαλείο επιρροής και δράσης της ελληνικής πολιτιστικής διπλωματίας, σύνδεση με το γαλλικό παράδειγμα. Παρούσα κατάσταση και προοπτικές.	19
Μουσικές πρακτικές και αντιλήψεις για τη μουσική στη Λέσβο τη δεκαετία του 1930 μέσα από το θεατρικό έργο του Στρατή Παπανικόλα	21
Ο ρολος της μνημης στη συγκροτηση της κοινότητας.....	22
Η πολιτισμική διάσταση του σύγχρονου-αιφόρου σχολείου	26
Η σημασία της έννοιας της «ισότητας» στον δημόσιο βίο της Αθήνας και της Σπάρτης από την ίδρυση των δύο πόλεων έως και τον 4ο αιώνα π.Χ.	28
Η Ελληνική Επανάσταση ως Ευρωπαϊκό πρόβλημα.....	30
Ημερολόγιο μάθησης (Learning diary): ερμηνεία και εκπαιδευτική χρήση.....	32
Το οικογενειακό τραπέζι στο επίκεντρο της κοινωνικοποίησης και της διαπολιτισμικής εκπαίδευση των παιδιών και της συν εξέλιξης κοινωνικών ομάδων	33
Αναφορές και εικονιστικές αναπαραστάσεις για την Ιστορία και τον Πολιτισμό στα Ανθολόγια Λογοτεχνικών Κειμένων του Δημοτικού Σχολείου.....	34
Μικροί ξεναγοί ή πώς οι μαθητές ερευνούν και ψυχαγωγούνται στο Μουσείο.....	35
Η παιδαγωγική αξιοποίηση των μουσικών βίντεο σύγχρονων δημοφιλών τραγουδιών στο μάθημα της μουσικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Το παράδειγμα του τραγουδιού Scream.....	36
Μια χρονιά μαζί...στο Αρχαίο Θέατρο Ελευθερέως Διονύσου!	37
Σχέση Σχολείου και Χώρων Πολιτισμού.....	38
«Μνημείο Ζαλόγγου»: Μια εναλλακτική διδακτική προσέγγιση της Ιστορίας.....	40
«Θρησκευτικές Διαδρομές του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού ως εργαλείο ανάπτυξης και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας».....	41
Διδάσκοντας την ευρώπη-το παράδειγμα της Λήμνου.....	43
Η "θεολογία" των παροιμιών στα ομηρικά έπη.....	44
Πανελλήνια Φεστιβάλ Σχολικών Χορωδιών.....	45
Συγκριτική μελέτη και η επίδρασή τους στην τοπική κοινωνία.....	45
Η ηθική διάσταση της ηγεσίας στα σχολεία.....	46
Πειθαρχικό δίκαιο για εκπαιδευτικούς.....	47
Η πόλη του Πειραιά μέσα από την ζωγραφική του Γιάννη Τσαρούχη: εικόνες, αναπαραστάσεις, σώματα και αισθήσεις ως ψηφιακά σημαινόμενα.....	48
Το πρόγραμμα Erasmus+ ως πυλώνας ανάπτυξης πολιτισμού στην σχολική κοινότητα.....	49
Βιωσιμη αστική πολιτιστική αναπτυξη. Η περίπτωση του παλαιου δημοτικού νοσοκομειου της ανω πολης πατρων (παλαια Πατρα).....	50
Ο Ελληνικός κόσμος στα Αρχεία της Βενετίας.....	51
Μειώνοντας τον θόρυβο στο σχολείο.....	52

Η συμβολή των εικαστικών στην ανάπτυξη της συναισθηματικής νοημοσύνης και της κριτικής σκέψης. Το παράδειγμα της επίσκεψης μαθητών της β' βάθμιας σε μια ομαδική έκθεση σύγχρονης τέχνης	54
Η διαχείριση του πένθους και της συζυγίας.....	56
Λεξείς και φρασεολογία φυσικών εννοιών στην κημερινοτητα και συνεπειες στην κοινωνική συμπεριφορά των ανθρώπων.....	57
Ο κοινωνικός ρολος των αθλών του ηρακλή στην ελληνική επικρατεια	58
ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΩΣ ΑΠΟΘΕΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ: ΔΥΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ 2ου ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΓΕΛ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ- "ΛΕΥΚΟΣ ΠΥΡΓΟΣ"	59
ΘΕΡΙΝΟ ΜΑΝΤΕΙΟ: Το αρχαίο δράμα και ο ενεργός πολίτης.....	60
Μνήμες τοπικής εθνοβιογραφίας και η ανάγκη σχετικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών	61
Ψηφιακή Ποίηση και Ενσυναίσθηση	62
Ο εαυτός και ο πολιτισμός/κουλτούρα του	63
Τοπικοί πολιτισμοί σε κρίση: Οι Πομάκοι της Θράκης.....	64
Ο εθελοντισμός και η ανάδειξη του τοπικού γλωσσικού ιδιώματος ως στοιχεία πολιτισμού και ανάπτυξης.....	65
Η Ένατη Τέχνη πάει σχολείο...Μια διαφορετική πρόταση για το μάθημα της Ιστορίας.....	66
Η διδακτική της ιστορίας και του πολιτισμού την εποχή της Νέας Ιστορίας.....	68
Τα θρησκευτικά μνημεία ως αναπόσπαστο τμήμα του πολιτιστικού τουρισμού. Μελέτη περίπτωσης: η Περιφέρεια Ηπείρου	70
Η πόλη διδάσκει Ιστορία.....	72
Μεταλλευτικές πρακτικές vs δελφικής τοπιογραφίας. Η πολιτισμική ταυτότητα μιας διαφοράς	73
Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: Προϋποθέσεις και δυνατότητες της συμμετοχής και της δραστηριοποίησης των Εκπαιδευτικών	74
Ο «Παιδικός Αστήρ» (1911-1913) και η διαμόρφωση ιστορικής παιδείας.....	75
Ο Πολιτισμός στην υπηρεσία της Πολιτικής: Το παράδειγμα εορτασμού της Παλιγγενεσίας στον Μεσοπόλεμο ...	76
Γέφυρες μεταξύ Εκθεμάτων Μουσείου και Φυσικών Επιστημών στο Νηπιαγωγείο υπό το πρίσμα της Θεωρίας της Δραστηριότητας και το πλαίσιο σχεδιασμού SciEPIIMGI	77
«Η μουσειακή εκπαίδευση: φορέας της πολιτιστικής κληρονομιάς».....	78
Πρόγραμμα Ανάδειξης Περιβαλλοντικού Πολιτισμού στο Χωριό του Βουργαρελίου Άρτας από Μαθητές με Τίτλο «WHAT & WHERE».....	79
"Ο τουρισμός ως χώρος συνάντησης πολιτισμών"	80
Η κεραμική τέχνη, φορέας πολιτισμού στο νησί της Ρόδου	82
Η οπτική της αιφορίας στα Σχολικά Προγράμματα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και η συμβολή τους στην ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών.....	83
Ο Πολιτισμός του Ελληνισμού της καθ' ημάς Ανατολής άπεφθο απόθεμα παιδείας αναξιοποίητο	84
Κοινωνικές αναπαραστάσεις στη διαφήμιση στον μεσοπολεμικό Τύπο της Θεσσαλονίκης.....	85
«Τέχνη και Πολιτισμός στην εκπαίδευση: Όταν οι εκπαιδευτικοί δημιουργούν»	87
Εκπαιδευτική Πολιτική και Πολιτισμική Ταυτότητα: Ο Βελγικός Φεντεραλισμός και η Σημασία του για την Ευρωπαϊκή Ένωση.	88
Εισαγωγή στις ιστορικές μεθόδους του M. Foucault	89
"Αρχαιολογικός τουρισμός: Ξενάγηση στην οδύσσεια κοσμοθεωρία"	90

"Κνωσός: Τοπικός πολιτισμός σε κρίση ταυτότητας"	91
Εκπαίδευση στην Αειφορική Προστασία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς: Από το Σχολείο στην Κοινωνία.....	92
Διαπολιτισμική Εκπαίδευση. Αρχές, στόχοι, περιεχόμενα και πρακτικές της	94
Εκπαιδευτικός τουρισμός μαθητών και πολιτισμός.....	95
Εφαρμογές Παιχνιδοποίησης στον Τομέα του Πολιτισμού: Προβλήματα και Προοπτικές	96
«Επετειακό» (Ένα μαθητικό περιοδικό αφιερωμένο στην επανάσταση του 1821).....	97
Οργανό-νοντας ένα μουσικό έργο <-> οργανώνοντας το μάθημα των Μουσικών Συνόλων	98
Πολιτιστικές και Κοινωνικές Αλλαγές και Επιδράσεις στους Μαθητές στην Περιοχή Φιλοθέης της Άρτας από τον COVID 19	100
"Με τα μάτια της τέχνης", ανάπτυξη διαθεματικού πολιτιστικού προγράμματος σχετικά με τον τρύγο, για παιδιά προσχολικής ηλικίας (4-6 χρονων)	101
Η πλειονοτική ταυτότητα μέσα από τον αφηγηματικό λόγο των προσφύγων και η παιδαγωγική αξιοποίησή του στο γλωσσικό μάθημα	102
Η παιδεία στην Τέταρτη Βιομηχανική Επανάσταση	103
Ο ρολος της τέχνης στην υπηρεσία για την αντιμετώπισή της κλιματικής αλλαγής και των περιβαλλοντικών αναγκών	105
Πολιτικές διαχείρισης του πολιτισμού κατά τον διεθνή λόγο. Μια αποτύπωση των δράσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρώπης	106
Ο μαγικός κόσμος της Cathy Weis: κυβερνοχώρος και ανάπηρο σώμα	107
Η συμβολή των πετρωμάτων στην εξέλιξη της δόμησης, από την προϊστορία ως τα νεότερα χρόνια, στον ελλαδικό χώρο	108
Πολιτισμός στην περίοδο του Covid-19. Ποιοτική και συγκριτική ανάλυση των δράσεων του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Ευρωκοινοβουλίου	110
ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗΣ «Η μεταστροφή του εγκλήματος σε εκπαιδευτικό προϊόν»	112
«Το Θέατρο ως απόθεμα παιδείας και ανάπτυξης των εφήβων: Δύο εσωτερικά προγράμματα του 2ου Πρότυπου ΓΕΛ Θεσσαλονίκης-«Λευκός Πύργος»»	113
Τουρισμός, πολιτισμός και δημιουργικές βιομηχανίες: αφιέρωμα από τη Φιλαρμονική Κορακιάνας "Σπύρος Σαμάρας" της Κέρκυρας για τα 200 χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης (μελέτη περίπτωσης).....	115
Οι προσλήψεις του τοπικού αρχαιολογικού παρελθόντος στο περιβάλλον αγροτικών περιοχών ως δείκτης ανίχνευσης της πολιτισμικής συνείδησης υπό το θεωρητικό μοντέλο του J. Assmann	117
Το Πολιτιστικό κεφάλαιο των Ηπειρωτών Εθνικών Ευεργετών: Η συμβολή τους στην Εθνική Παλιγγενεσία και στην ανοικοδόμηση του Νεοελληνικού Κράτους	119
Η συμβολή της Κοινωνικής εργασίας στη διαπολιτισμική εκπαίδευση	120
Η ελληνίδα της επανάστασης μέσα από την τέχνη: ζητήματα ιστορικότητας	122
Η διαπολιτισμική διάσταση της εκπαίδευσης	123
Η συμβολή της συλλογικής πολιτικής ταυτότητας στην αντιμετώπιση της ευρωπαϊκής κρίσης.....	124
Η έμπρακτη ανάδειξη της τοπικής ιστορίας: το παράδειγμα του πρότζεκτ του Μουσικού Σχολείου Πτολεμαΐδας	125
Μουσικές αποδόσεις της θάλασσας στα ποιήματα Θάλασσα του πρωιού και Δέησης του Κ. Π. Καβάφη.....	126
Γλώσσα και Πολιτισμός.....	127

Τα "γράμματα" του Νεοελληνικού Διαφωτισμού ως μορφή ανώτερου πολιτισμού και η παρακαταθήκη τους στη σύγχρονη εποχή της παιδείας	128
Αντιλήψεις Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας για τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση	129
Τα πανηγύρια ως παράγοντας αειφορίας και βιώσιμης ανάπτυξης των τοπικών κοινωνιών.....	130
Προσεγγίζοντας την Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Κληρονομιά μέσω του προγράμματος Erasmus+: Η περίπτωση ενός δευτεροβάθμιου σχολείου	132
Μια διατοπική, διαπολιτισμική μαθηματική παρακαταθήκη από το πολύ παλιό παρελθόν. Η αξιοποίηση των λαθών κατά την επίλυση προβλημάτων.....	133
Πολιτισμός, Εκπαίδευση και Μεταναστευτικό Ζήτημα.....	134
Αξιοποίηση της Ψηφιακής Πολιτισμικής Κληρονομιάς σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.....	135
Η Τέχνη Στο Πλαίσιο Της Ποιοτικής Ανάπτυξης Των Εκπαιδευτικών Μονάδων...Σ 'ένα Πολιτιστικά Μεταβαλλόμενο Περιβάλλον"	136
Η σημασία των δεξιοτήτων αυτοπροσδιορισμού στα πλαίσια της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.....	137
Επίπεδα και Βαθμοί δυσκολίας στην ελληνική γλώσσα των μαθητών-τριών πομακικής καταγωγής.....	138
Το φανταστικό μουσείο: τα ψηφιακά μουσεία και οι ψηφιακές εικαστικές πλατφόρμες ως μέσο παιδείας και εικαστικής καλλιέργειας	139
Γνωρίζω τα μνημεία της πόλης μου με τη χρήση Qrcodes	140
Διαπολιτισμική εκπαίδευση και επικοινωνία. Μελέτη Περίπτωσης : Δουλεύοντας στην τάξη και στο σχολείο με Πομακικό Μαθητικό Πληθυσμό	142
Ιχνηλατώντας τα γυναικεία αγωνιστικά χνάρια του 1821 Η περίπτωση των Πελοποννήσιων αγωνιστριών	143
Διδάσκοντας τοπική ιστορία με επιτραπέζια παιχνίδια. Μια πρόταση επιτραπέζιου παιχνιδιού με θέμα τα αξιοθέατα της Άρτας.....	144
Η Σχολική Ιστορία ανάμεσα στην Ακαδημαϊκή και τη Δημόσια Ιστορία, με αφορμή τους σχολικούς εορτασμούς και τα 200 χρόνια από την επανάσταση του 1821	145
Σχεδιασμός και υλοποίηση μουσειοπαιδαγωγικού προγράμματος για άτομα με αναπηρίες.....	146
Μετασμπαν - ο πολιτισμος στη μετα-εποχη	148
Το δάσος, η διά-sos-η της θάλασσας και η sos-τή αντιμετώπιση των αέριων ρύπων.....	149
Βιώσιμη ανάπτυξη και πολιτισμός	150
Διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς, μια επένδυση για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης	151
«Η Ορθοδοξία ανθεί στην έρημο της Αριζόνα : Το Ελληνορθόδοξο Μοναστήρι του Αγίου Αντωνίου και Νεκταρίου στο Florence, Arizona, Η.Π.Α. έλκει Ορθοδόξους από όλες τις ηπείρους»	153
«Η Πλατεία Αθηνών στην Αστόρια της Νέας Υόρκης, Η.Π.Α. : Πόλος έλξης για πολιτιστικά δρώμενα και σημείο συνάντησης για τη διάδοση ελληνικών και μη πολιτιστικών στοιχείων στην τοπική κοινωνία»	155
«Ο Ιερός Ναός του Αγίου Νικολάου στο Σημείο Μηδέν, Manhattan, NY, Η.Π.Α.	157
«Μετανάστευση Ελπίδας στις Η.Π.Α. – Η Ελευθερία φωτίζει τον κόσμο – Το ελληνικό στίγμα Νησιά Ellis και Ελευθερίας με το ομώνυμο Άγαλμα, Νέα Υόρκη, Η.Π.Α.»	159
Πολιτισμικοί κώδικες και πολιτισμική αυτογνωσία μέσα από έργα Τέχνης για την Ελληνική Επανάσταση του 1821	161
Η Γυμναστική και η Αθλητική Αγωγή στην Κέρκυρα 1864 - 1967: Ιστορική και Κοινωνιολογική Ανάλυση.....	162
Ο επαναπροσδιορισμός του πλαισίου στην πολιτική τέχνη σύμφωνα με τον εικαστικό καλλιτέχνη Πιότρ Παβλένσκι	163

«Εκπαιδευτικά προγράμματα: ένας διάυλος επικοινωνίας μεταξύ της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και της Εκπαιδευτικής Κοινότητας»	165
Ενιαίο Πλαίσιο Συμπεριφοράς & Πολιτιστική Ομογενοποίηση	167
"Έρευνα μικρής κλίμακας για τις αντιλήψεις-στάσεις των Πομάκων γονέων σχετικά με την λειτουργία των μειονοτικών σχολείων στην περιοχή τους"	169
«Η Επανάσταση του '21 στην Αττική, μέσα από τα έργα ζωγραφικής»	170
Αντιλήψεις-στάσεις των Πομάκων γονέων σχετικά με την λειτουργία των μειονοτικών σχολείων στην περιοχή τους: Έρευνα μικρής κλίμακας.....	171
Υγειονομική Κρίση	172
Σχαιοδυναμική εκπαίδευσης βρεφονηπιοκόμων και ψυχοκοινωνικής προσαρμογής παιδιών μονογονεϊκών οικογενειών που φοιτούν σε παιδικούς σταθμούς της Άρτας. Μελέτη Περίπτωσης	173
Η δυναμική των διαπροσωπικών σχέσεων διευθυντή – εκπαιδευτικών στα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων	174
Η Προσφυγιά μέσα από τη λογοτεχνία ως «εικονογραφημένη» αποκρυπτογράφηση της καθημερινής ζωής, «εργαλείο» και όχι μόνο ανάγνωσμα «τερπνό και ψυχωφελές» στο έργο του Γ. Ιωάννου	176
Σύστημα Εξέτασης Από Απόσταση, myTest	177
Πολιτισμός και Τοπική Αυτοδιοίκηση Πλαίσιο δράσεων – Δυνατότητες – Τρόποι δράσης	178
Απο τον νομο του χαμπλ στο τέλος του συμπαντος	179
Πως η τεχνη γινεται εργαλειο εκπαιδευσης των παιδιων ωστε να γινουν ενεργα μελη της κοινοτητας τους;	180
Μέθοδοι και Μορφές διδασκαλίας που αξιοποιούνται στην εξ αποστάσεως διδασκαλία και αποτελεσματικότητά της. Απόψεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε συνάρτηση με τη διδακτική τους εμπειρία στη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών	181
Fostering a culture of lifelong learning as an integral component of 21st century education	183
How to Help Your Students Engage in Intentional Interactions to Support 21st Century Skills	184

Λογοτεχνικές αναπαραστάσεις της Σύγχρονης Ελληνικής Πόλης και αξιοποίησή τους: «κάτω από το πεζοδρόμιο, υπάρχει πάντα η παραλία».

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ ΙΙΙ, ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ

ΕΔΙΠ ΠΤΔΕ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ekarasavvidou@uoi.gr

Περίληψη

Τις τελευταίες δεκαετίες, οι ανθρωπιστικές επιστήμες έχουν ανακαλύψει νέους, διεπιστημονικούς τρόπους στην διερεύνηση των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων. Αυτές οι διαδικασίες έχουν αναδείξει το αστικό περιβάλλον ως μία παράμετρο που προσπερνά τις γεωμετρικές της προδιαγραφές και «παιζει τον ρόλο» μιας υλικής καταγραφής των χαρακτηριστικών, των αντιθέσεων των περιορισμών κι ιεραρχιών που χαρακτηρίζουν τις κοινωνικο-πολιτισμικές λειτουργίες σε έναν συγκεκριμένο «χώρο και χρόνο».

Η ανάδειξη αυτή σχετίζεται τόσο με τις δυσλειτουργίες "του αστικού αινίγματος" (Harloe and Lebas, 1981), δηλαδή της "μεγάλης πόλης", όσο και με τους τρόπους 'αναπαράστασής' της. Η πόλη στην λογοτεχνία, ως αναπαράσταση, αποτελεί ένα σημαντικό πεδίο καταγραφής των ποικίλων κοινωνικών, πολιτικών, πολιτιστικών, ιστορικών και οικονομικών συντεταγμένων, αλλά, εξωλογοτεχνικά, εξακολουθεί να αποτελεί μια χαμένη ευκαιρία. Αφού, συνήθως, οι τρόποι με τους οποίους θα μπορούσε να προβληθεί και να αξιοποιηθεί πχ 'τουριστικά', συμβάλλοντας και στην οικονομική της μα και στην ανάπτυξη κοινωνικών δικτύων στο εσωτερικό της, παραμένουν ανεξερεύνητοι. Και όμως, στην πραγματικότητα, ίσως ακόμη σχετικά ανοργάνωτο, ασύντακτο (ιδίως σε χώρες όπως η Ελλάδα) κι ελπιδοφόρο, αυτό το πεδίο δρα. Ήδη υπάρχουν τουρίστες που επισκέπτονται και χρόνια την Πράγα του Κάφκα, ή το Παρίσι της Σανδής και του Ουγκό, τη Νέα Υόρκη του Μίλλερ και του Άλλεν (για να θυμηθούμε και τον κινηματογράφο) ή τιν Φίλιπ Ροθ, τη Νέα Αγγλία της Έμιλυ Ντίκινσον, την Μαγκνταλένα του Μαρκέζ, την Κων/πολη/Ινσταμπούλ του Παμούκ, το προπολεμικό Βερολίνο του Μπρεχτ... Ακόμη η Ελλάδα αρνείται να συνειδητοποιήσει με επάρκεια πως δέχεται πληθώρα επισκεπτών για τους αρχαίους συγγραφείς της η ίδια, αφού τα μάρμαρα 'νοηματοδοτήθηκαν' μέσω του Λόγου και δεν προβάλλει συστηματικά ως τουριστική αιτία νεότερους τόπους και συγγραφείς, όπως την Σκιάθο του Παπαδιαμάντη ή το Ηράκλειο του Καζαντζάκη. Στην εισήγηση μας θα αποπειραθούμε να καταγράψουμε, σταχυολογικά, λογοτεχνικές αναπαραστάσεις της σύγχρονης ελληνικής πόλης, και να προτείνουμε τρόπους αξιοποίησης της. Θυμίζοντας, μ' έναν τρόπο, πως η 'φλέβα' που υδροδοτεί την σχέση του τόπου και της γραφής, της πραγματικότητας και της τέχνης, χτυπά με ρυθμό σταθερό κάτω από τα βήματα του κόσμου. Ή αλλιώς, όπως θύμιζε ο Μάης του 68: «κάτω από το πεζοδρόμιο, υπάρχει πάντα η παραλία».

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Διδάσκει στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Σπούδασε παιδαγωγική και κατόπιν ΜΜΕ στο ΑΠΘ. Επίσης, με υποτροφία του Παν/μίου του Nottingham "Πολιτισμική Κοινωνιολογία" και έπειτα ολοκλήρωσε ένα μεταπτυχιακό στην κατεύθυνση Γλωσσική Πολιτισμική Παιδεία στην Παιδαγωγική Σχολή του ΑΠΘ. Έχει παρακολουθήσει ποικίλα σεμινάρια (όπως ψυχολογίας και κοινωνικής πολιτικής) στο εξωτερικό και στο εσωτερικό. Τιμήθηκε με υποτροφία επίδοσης από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών κι έχει συμμετοχή σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια. Αρκετά άρθρα της δημοσιεύτηκαν σε επιστημονικά κι έγκυρα λογοτεχνικά περιοδικά κι εφημερίδες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Στην κοινωνική δράση είναι μέλος διάφορων κοινωνικών, πολιτιστικών και αθλητικών φορέων. Συμμετέχει έμπρακτα σε πολιτικούς φορείς διεθνώς και σε κοινωνικά κινήματα με κοινά προτάγματα της προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του αγώνα κατά του ρατσισμού, του σεξισμού, του νεο-ιμπεριαλισμού και του κοινωνικού αποκλεισμού, πιστεύοντας στον πολίτη που είναι έτοιμος να συμμετάσχει και να εκτεθεί. Ακόμη σε διάφορες τοπικές κινήσεις με όμοια προτάγματα., ενώ υπήρξε εκπρόσωπος σε διεθνείς συναντήσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Επαγγελματικά έχει διδάξει στο Μεταπτυχιακό του ΤΕΠΑΕ ΑΠΘ καθώς και Λογοτεχνία και Ετερότητα στη Νέα Υόρκη. Υπήρξε στέλεχος σε ΚΕΚ, εισηγήτρια ελληνικής γλώσσας σε παλλινοστούντες, υπεύθυνη για την προώθηση στην αγορά εργασίας και επιστημονική υπεύθυνη Ευρωπαϊκών προγραμμάτων, ενώ συνεργάστηκε με το ΑΠΘ και το ΜΑΚΙΝΕ.

Υπήρξε Αναπληρωματικό Μέλος του προεδρείου του Ευρωπαϊκού Δικτύου Νέων της Δημοκρατικής Αριστεράς (ENDYL) και υπεύθυνη της οργάνωσης Πόλης της νεολαίας του ΣΥΝ ενώ είναι μέλος του ΚΣ. Χρημάτισε μέλος του ΔΣ του ΠΑΔΟΠ (Παρατηρητηρίου Διεθνών Οργανισμών και Παγκοσμιοποίησης) Ο.Γ. της ΕΠΟΣ (Ενωτικής Πορείας Συγγραφέων), μέλος του Διεθνούς Δικτύου για τα Δικαιώματα των Παιδιών (CRIN) κ.α.

Στον πολιτιστικό τομέα έχει διοργανώσει πολιτιστικές εκδηλώσεις, έχει ιδρύσει την "ArtAttack", έχει αποσπάσει τιμητικές διακρίσεις από φορείς και διαγωνισμούς στην Ελλάδα και στην Γερμανία, ενώ έχει εκδώσει πέντε βιβλία (τέσσερα λογοτεχνικά κι ένα δοκιμιακού λόγου) και μία επιστημονική μονογραφία για την Λογοτεχνία και την Διαπολιτισμικότητα, έχει βραβευτεί στον διαγωνισμό της «Ελευθεροτυπίας» ενώ συμμετείχε στην ειδική έκδοση της ίδιας εφημερίδας για τους πρωτοεμφανιζόμενους συγγραφείς που βραβεύτηκαν στον Διαγωνισμό της «Βιβλιοθήκης» (κδόσειςΦυτράκη). Έχει ανθολογηθεί δυο φορές και αρθρογραφεί στον ημερήσιο τύπο. Το 2000 πραγματοποιήθηκε για το έργο της τιμητική εκδήλωση στην Αθήνα από την ΕΠΟΣ υπό την αιγίδα και χορηγία του Υπουργείου Πολιτισμού, ενώ τιμήθηκε με μετάλλιο από την UNESCO στον Πειραιά το 2003. Έχει εκδώσει 7 βιβλία.

Στο Θέατρο. Έχει σκηνοθετήσει θέατρο για Πολίτες με αναπηρία (σε συνεργασία με τον ΠΑΣΠΑ.) Το θεατρικό της «Φελίτσε και Λίλυ», σε σκηνοθεσία και διασκευή Κατερίνας Πολυχρονοπούλου, ανέβηκε με soldout παραστάσεις στο Θέατρο Vault στην Αθήνα και ήταν υποψήφιο για βραβείο καλύτερου νεοελληνικού έργου στα βραβεία της Ακαδημίας Θεάτρου. Το έργο της για την ζωή του Rogers αναμένεται να ανέβει στην Αγγλία (στα Midlands) με το πέρας της πανδημίας.

Ο πολιτισμός ως αντικείμενο μελέτης της επίσημης ιστορίας: αναφορές στον πολιτισμό στα Π.Σ. ιστορίας 2015-2021. Συμπεράσματα και προβληματισμοί

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

Κωσταβασίλης Κωνσταντίνος

Φιλολόγος, Διδάκτωρ Ιστορίας

kostavask68@gmail.com

Περίληψη

Η έννοια της λέξης πολιτισμός είναι πολυδιάστατη και προσαρμοσμένη μέσα στην ιστορία του ανθρώπου. Η έννοια του πολιτισμού χαρακτηρίζει και χαρακτηρίζεται, για κάθε χώρα, από οποιοδήποτε παγκόσμια αναγνωρισμένο υλικό και υπαρκτό τεχνητό ή φυσικό δημιούργημα. Η επιστήμη της Ιστορίας δεν είναι μονοδιάστατη. Δεν υπηρετεί τον ένα ή τον άλλο σκοπό. Είναι μια κοινωνική επιστήμη, που εξετάζει τις δράσεις του ανθρώπου και των ποικίλων συλλογικοτήτων στο παρελθόν με συγκεκριμένες επιστημονικές μεθόδους και με συγκεκριμένους στόχους. Πρωταρχικός στόχος είναι η διαμόρφωση ιστορικής συνείδησης, δηλαδή της ικανότητας κατανόησης της ιστορικής εξέλιξης και των παραγόντων που την επηρεάζουν. Η πολύπλευρη ερμηνεία του παρελθόντος μάς βοηθάει να αποκτήσουμε κριτική σκέψη και μας εθίζει στη λογική, στις έννοιες και στις ερευνητικές μεθόδους της επιστήμης της Ιστορίας. Επιπροσθέτως, ο ρόλος του μαθήματος της Ιστορίας είναι κυρίως ανθρωπιστικός, καθώς μέσω της γνώσης της ιστορικής εξέλιξης οι μαθητές μπορούν να προσεγγίσουν και να κατανοήσουν τις οικουμενικές αξίες του ανθρωπισμού, της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της ανεκτικότητας στις σχέσεις μεταξύ ατόμων και λαών. Υπό το πρίσμα αυτό η ιστορική μελέτη του ανθρώπινου πολιτισμού και της εξέλιξής του (θα πρέπει να) αποτελεί πρωταρχικό μέλημα όσων σχεδιάζουν τα Προγράμματα Σπουδών, αλλά και τα Σχολικά Εγχειρίδια Ιστορίας. Η εργασία αυτή προσπαθεί να ανιχνεύσει κατά πόσον αυτό επιτυγχάνεται στις τρεις τελευταίες προσπάθειες αναθεώρησης των Α.Π.Σ. Ιστορίας (2015, 2019, 2021) και πώς αποτυπώνεται η πορεία του πολιτισμού στα Σχολικά Εγχειρίδια Ιστορίας που βρίσκονται σε χρήση στα σχολεία σήμερα. Συγκεκριμένα επιχειρείται να διαπιστωθεί αν και κατά πόσον η πολιτισμική εξέλιξη των κοινωνιών που μελετώνται από ιστορικής απόψεως αντιμετωπίζεται ως αντικείμενο ιστορικής μελέτης ή θεωρείται ως παρεμπύπτον ζήτημα που αφορά σχεδόν αποκλειστικά τις Τέχνες και τα Γράμματα δίπλα σε μια σειρά δράσεων που σχετίζονται με την πολιτική και την οικονομία.

Βιογραφικό

Ο Κωνσταντίνος Α. Κωσταβασίλης είναι Φιλολόγος, Διδάκτωρ Ιστορίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Έχει δημοσιεύσει επιστημονικά άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων. Από το 2003 εργάζεται ως Φιλολόγος στη δημόσια εκπαίδευση και έχει βραβευθεί με βραβείο βέλτιστου ψηφιακού διδακτικού σεναρίου το 2015 από το Υπουργείο Παιδείας. Από το 2017 υπηρετεί ως Διευθυντής στο Γενικό Λύκειο Κομποτιού Άρτας. Έχει συνεργαστεί με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στη συγκρότηση Προγραμμάτων Σπουδών Ιστορίας. Μιλάει Αγγλικά και Γαλλικά. Είναι έγγαμος με την Πατρούλα Μάλλιου και έχουν τρία παιδιά. Έργα του:

Κ. Κωσταβασίλης, Το Εργατικό Κέντρο Άρτας, εκδ. Ε. Κ. Άρτας, Άρτα2 2015, ISBN: 978-960-93-7026-4

Κ. Κωσταβασίλης, Ηπειρώτες και Θεσσαλοί πρόσφυγες στην ελεύθερη Ελλάδα (1832-1862), εκδ. Εντύπωση, Άρτα2 2015, ISBN: 978-618-81853-0-2

Κ. Κωσταβασίλης, Οικονομικές και κοινωνικές σχέσεις στην ύπαιθρο της Πρέβεζας στα τέλη του 19ου αιώνα: το παράδειγμα της Στεφάνης, στο Μ. Βρέλλη-Ζαχου, Χ. Σταυράκος(επιμ.), Πρέβεζα Β', τ. 2ος, Πρακτικά 2ου διεθνούς συμποσίου για την Ιστορία και τον πολιτισμό της Πρέβεζας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων/Δήμος Πρέβεζας/Ίδρυμα Ακτία Νικόπολις, Πρέβεζα 2010, (τόμος Β'), σελ: 89-101, ISBN: 978-960-99475-2-7

Κ. Κωσταβασίλης, Χωρίς φόβο αλλά με πάθος, Κείμενα προβληματισμού στα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα, εκδ. Εντύπωση, Άρτα 2015, ISBN: 978-618-81853-1-9

Γ. Κόκκινος, Π. Γατσωτής, Ι. Κασκαμανίδης, Κ. Κωσταβασίλης, Τα παιδιά στη δουλειά και στο σχολείο. Θεματικός φάκελος Ιστορίας Στ' Δημοτικού, ΙΤΥΕ Διόφαντος, Αθήνα, 2018, ISBN: 978-960-06-6125-5

Κ. Κωσταβασίλης, Κ. Σχισμένου (επιμέλεια), 21 αναφορές στο αρτινό 21, Έκδοση Μ.Φ. Συλλόγου Άρτης «Ο ΣΚΟΥΦΑΣ», Άρτα 2021, ISBN: 978-960-85289-7-0

Η δημιουργία ενός παγκοσμίου δικτύου ελληνικών σπουδών ως εργαλείο επιρροής και δράσης της ελληνικής πολιτιστικής διπλωματίας, σύνδεση με το γαλλικό παράδειγμα. Παρούσα κατάσταση και προοπτικές.

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ Ι, ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

Πρωτογέρου Γεωργία

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πτυχιούχος Γαλλικής κι Ελληνικής Φιλολογίας,
απόφοιτος Εθνικής Σχολής Διοίκησης της Γαλλικής Δημοκρατίας

protogerou2004@hotmail.com

Περίληψη

Πώς ορίζεται η πολιτιστική διπλωματία σήμερα, ποιοι φορείς την ασκούν και σε ποιο επίπεδο; Ποιοι οι διεθνείς οργανισμοί που ασχολούνται με την προαγωγή αξιών, γνώσης, παράδοσης; Πώς διαρθρώνεται η πολιτιστική διπλωματία της Ελλάδας εντός της ΕΕ και παγκοσμίως, ποια η παρούσα κατάσταση; Πώς θα μπορούσε να προβάλλει και αξιοποιήσει περαιτέρω τους άρρηκτους μέχρι σήμερα πνευματικούς δεσμούς που έχει με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης κι όχι μόνο, δημιουργώντας νέα δίκτυα, νέες επαφές, νέες συμμαχίες, ποιες οι προοπτικές; Θα μπορούσε άραγε η Ελλάδα να ωφεληθεί από τις αμείβουσες σχέσεις με την φίλη και σύμμαχο Γαλλία, μία χώρα που ενώ δεν παύει να αναγνωρίζει την Αρχαία Ελλάδα ως λίκνο της ευρωπαϊκής ταυτότητας, τιμά δεόντως και την σύγχρονη Ελλάδα; Πώς θα μπορούσαμε να αντλήσουμε έμπνευση και τεχνογνωσία από το παράδειγμα της Γαλλίας, που έχει επενδύσει στην ανάδειξη και την προβολή του δικού της πολιτιστικού παραδείγματος και του δικού της πολιτιστικού προϊόντος;

Μέσα από την ανακοίνωσή μας, θα προσπαθήσουμε να φωτίσουμε ορισμένες από τις πτυχές του ελληνικού πολιτισμικού αγαθού και του ρόλου που αυτό θα κληθεί να παίξει στο πολιτισμικό γίγνεσθαι της εποχής μας, έτσι ώστε, χωρίς να αφιστάμεθα από την οικονομική διάσταση του φαινομένου - τουναντίον μάλιστα, φιλοδοξώντας να αναθερμάνουμε τους τομείς των οικονομικών δραστηριοτήτων που άπτονται του πολιτισμού - να στρέψουμε το ενδιαφέρον της κοινωνίας και προς ορισμένες πανανθρώπινες αξίες περισσότερο πνευματικές και οικουμενικές, που εκ φύσεως και θέσεως, πρεσβεύει ακόμη η χώρα μας. Με τον κατάλληλο στρατηγικό σχεδιασμό και βοηθούμενοι από την γλώσσα, τόσο την αρχαία, όσο και την νέα ελληνική, την λογοτεχνία, την ιστορία, την τέχνη μας και έτερες εκφάνσεις του πολιτισμικού αγαθού, καθώς και την σύγχρονη ακαδημαϊκή πράξη, θα μπορούσαμε να αναγάγουμε την πολιτιστική μας διπλωματία σε ένα εργαλείο επιρροής, και δραστηριοποίησης της χώρας μας παγκοσμίως, προσελκύοντας το ενδιαφέρον των πολιτών του κόσμου για την σύγχρονη Ελλάδα.

Σε πρακτικό επίπεδο, δια της αναδείξεως μία διεθνούς πρωτοβουλίας ακαδημαϊκής δικτύωσης που είχε αναλάβει το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων πρόσφατα, σε συνεργασία με εγνωσμένου κύρους πανεπιστημιακά ιδρύματα ανά την υφήλιο, θα παρουσιάσουμε έναν τρόπο προσέγγισης του παρελθόντος μέσω της δημιουργίας διαλόγου με το παρόν και ένταξής του στο πολιτισμικό γίγνεσθαι του σήμερα, με στόχο την ομαλή και ήπια διαχείριση των σύγχρονων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι κοινωνίες μας.

Βιογραφικό

Αθήνα, 21 Οκτωβρίου 2021

Η Γεωργία Ε. Πρωτογέρου, μόνιμη υπάλληλος κλάδου ΠΕ Μεταφραστών – Διερμηνέων, με 20ετή προϋπηρεσία ως εκπαιδευτικός και ως διοικητικός υπάλληλος (διορισθείσα κατόπιν γραπτού διαγωνισμού ΑΣΕΠ σε θέση εκπαιδευτικού κλ. ΠΕ05 Γαλλικής κι Ελληνικής Γλώσσας και Φιλολογίας), υπηρετεί στο Τμήμα Διασύνδεσης με την Ευρωπαϊκή πολιτική για την Ανώτατη Εκπαίδευση της Δ/σης Οργανωτικής και Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης της Γενικής Δ/σης Ανώτατης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Σπουδές: Αφότου αρίστευσε, ως πτυχιούχος της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ σε γραπτό Διαγωνισμό του Ι.Κ.Υ., συνέχισε τις μεταπτυχιακές σπουδές και την διδακτορική της έρευνα στο Παρίσι, με υποτροφία για το Πανεπιστήμιο της Σορβόνης. Κατέχει δύο μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών: 1. D.E.A., Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στην Γαλλική Λογοτεχνία και

Πολιτισμό, 1992, Paris IV-Sorbonne και 2. Master 2 Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στις Ανθρωπιστικές και Κοινωνικές Επιστήμες, Κατεύθυνση Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων, Ειδίκευση: Διεθνείς Σχέσεις και Δράση στο Εξωτερικό 2015, Paris 1-Panthéon Sorbonne. Επιπλέον, είναι απόφοιτος της Εθνικής Σχολής Διοίκησης της Γαλλίας (της γνωστής Ecole Nationale d'Administration, που υπάγεται στο γραφείο Πρωθυπουργού της Γαλλικής Δημοκρατίας).

- Στην ελληνική δημόσια διοίκηση έχει διατελέσει: Βοηθός Επιθεωρητής-Ελεγκτής του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ: 2006-2007) με ελεγκτικό, διαμεσολαβητικό και προανακριτικό έργο, Προϊσταμένη Αυτοτελούς Τμήματος Επικοινωνίας, Διεθνών και Δημοσίων Σχέσεων του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.) επί τριετία προετοιμάζοντας τις διεθνείς αποστολές και την σύναψη συμφωνιών του Κέντρου, Σύμβουλος Υπουργού Παιδείας επί Ευρωπαϊκών και Διεθνών Θεμάτων, αρμόδια για τον Συντονισμό της διεθνούς πρωτοβουλίας Greek Studies Network, στέλεχος του ΥΠΑΙΘ (τριετία 2011-2014), υπεύθυνη για το Μεσογειακό Γραφείο Νεότητας (και τις υποτροφίες που χορηγούσε σε φοιτητές για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό) και μέλος της Ομάδας Προεδρίας (Ελληνική Προεδρία του Συμβουλίου Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά το α΄εξάμηνο του 2014), όπου προετοίμασε σε επιστημονικό, οργανωτικό κι επικοινωνιακό επίπεδο όλες τις ευρωπαϊκές δράσεις του υπουργείου που υλοποιήθηκαν στο ανωτέρω πλαίσιο (φιλοξενία διεθνών συνεδρίων κι Επιτροπών Παιδείας, αποστολές εντός κι εκτός Ελλάδος, κ.λπ.). Αργότερα, ως στέλεχος της Γενικής Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών Θεμάτων, Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης, ήταν υπεύθυνη για την προετοιμασία και υλοποίηση της αποστολής του Στρατηγικού Διαλόγου Ελλάδας-Η.Π.Α. 2018-2019 στην Ουάσιγκτον, ενώ συμμετείχε στις εργασίες της, υπουργικού επιπέδου, συνάντησης της 7ης Οκτωβρίου 2019 στην Αθήνα με την αμερικανική, υπό τον ΥΠΕΞ των Η.Π.Α., αντιπροσωπεία.

- Σε διεθνές επίπεδο, διαθέτει πλούσια εμπειρία τόσο στον ιδιωτικό, όσο και τον δημόσιο τομέα δεκαετής παραμονή στο Παρίσι (1991-2001), μονοστής στις Βρυξέλλες, και εννεάμηνη στο Στρασβούργο, την οποία απέκτησε μεταξύ άλλων και ως Στέλεχος-Μεταφράστρια στην Επιτροπή των Περιφερειών – Committee of the Regions και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή- European Economic and Social Committee (Κοινές Μεταφραστικές Υπηρεσίες των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, που εδρεύουν στις Βρυξέλλες), ως συνεργάτις του Ειδικού Συντονιστή της Διεύθυνσης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στο Συμβούλιο της Ευρώπης (Conseil de l'Europe) στο Στρασβούργο (με αντικείμενο την παρακολούθηση του συγχρηματοδοτούμενου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο της Ευρώπης έργου για τον εκδημοκρατισμό των χωρών της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης).

- Χάρη στην διεθνή επαγγελματική και ακαδημαϊκή εμπειρία της και με άριστη και πιστοποιημένη γνώση της αγγλικής και γαλλικής γλώσσας, ευτύχησε να ασχοληθεί ευδοκίμως, τόσο με θέματα επιστημονικής φύσεως (σύνταξη μελετών, εισηγήσεων, προετοιμασία υπογραφής διμερών συμφωνιών, προετοιμασία επίσημων ομιλιών εντός κι εκτός Ελλάδος (λ.χ. Kennedy School of Government, Harvard University Η.Π.Α., σύνταξη και επιμέλεια εκδόσεων, δελτίων τύπου, ενημερωτικών εντύπων, μεταφράσεις επιστημονικών κι επίσημων κειμένων από την αγγλική, γαλλική, ισπανική και γερμανική γλώσσα κ.ά.), όσο και με θέματα στρατηγικού σχεδιασμού και οργανωτικής φύσεως (πρόεδρος Επιτροπών, διαχείριση ανθρωπίνων πόρων, προϋπολογισμών και έργων, διοργάνωση διεθνών συναντήσεων, συνεδρίων, επιμορφωτικών σεμιναρίων).

- Σε εθελοντικό επίπεδο συμμετέχει αφιλοκερδώς σε καλλιτεχνικά γεγονότα, ενώ υπήρξε εκλεγμένο μέλος του Συλλόγου φοιτητών του Ελληνικού Καθιδρύματος της Διεθνούς Πανεπιστημιούπολης Παρισίων. Το 2004 υπήρξε εθελόντρια του Αθήνα 2004 στους Παραολυμπιακούς Αγώνες και στον Δήμο Αθηναίων (Δειξ' τους την Αθήνα που αγαπάς) ενώ κατά το έτος 2017-2018 συνέπραξε με τον Δήμαρχο Μήλου, παρέχοντας αφιλοκερδώς, υπηρεσίες τόσο σε κοινωνικό και οργανωσιακό επίπεδο, όσο και για την προβολή της νήσου και την ενίσχυση του αιτήματος για επιστροφή της Αφροδίτης της Μήλου από το Μουσείο του Λούβρου. Από τις 25/9/2021 συμμετέχει ως εκλεγμένο, τακτικό μέλος, στο Δ.Σ. του επιστημονικού Συνδέσμου Καθηγητών Γαλλικής Γλώσσας, Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης Ελλάδας (APF-fu, Grèce).

Diplômée de l'Ecole Nationale d'Administration /ENA (2015), Promotion Olympe de Gougues

DEA Paris IV – Sorbonne, Master 2 Paris I - Panthéon Sorbonne,

Πτυχίο Φιλοσοφικής Σχολής Εθνικού κ' Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Μουσικές πρακτικές και αντιλήψεις για τη μουσική στη Λέσβο τη δεκαετία του 1930 μέσα από το θεατρικό έργο του Στρατή Παπανικόλα

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ ΙΙΙ, ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

Φευγαλάς Στέφανος

Υποψήφιος Διδάκτορας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

s.fevgalas@uoi.gr

Περίληψη

Η αναθεώρηση των παραδοσιακών κατηγοριών των ιστορικών πηγών, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της μεθοδολογίας στη διαχείρισή τους, έχει καταστήσει το υλικό των θεατρικών έργων μία πηγή που κάτω από προϋποθέσεις μπορεί να παρέχει πλούσια στοιχεία στην ιστορική έρευνα. Η παρούσα εργασία βασίζεται στο κείμενο των τεσσάρων θεατρικών έργων του Στρατή Παπανικόλα (1894-1952) που παρουσιάστηκαν στο πλαίσιο της Λεσβιακής Έκθεσης το 1939 στη Μυτιλήνη. Στα έργα αυτά (που έχουν προσδιοριστεί και ως λαογραφικές σατιρικές επιθεωρήσεις), η αξιοποίηση των ιδιαίτερων τοπικών γλωσσικών στοιχείων αποτελεί δομικό στοιχείο. Το προφίλ του Παπανικόλα και η χρονική συγκυρία στην οποία γράφτηκαν και παρουσιάστηκαν τα συγκεκριμένα έργα καθιστούν το κείμενό τους μία αξιόλογη πηγή πληροφοριών για τις μουσικές πρακτικές στη Λέσβο τη δεκαετία του 1930. Έτσι, το θεατρικό έργο του Παπανικόλα αξιοποιείται ως πηγή για ζητήματα προσδιορισμού των ταυτοτήτων μέσα και έξω από το νησί, για ζητήματα αισθητικής της λαϊκής μουσικής της πόλης και της υπαίθρου, για τη διερεύνηση των νοοτροπιών της εποχής σε σχέση με διάφορες πλευρές της μουσικής επιτέλεσης. Πιο συγκεκριμένα, μέσα από τα κείμενα διερευνώνται οι αντιλήψεις των ντόπιων λόγιων της εποχής σχετικά με τους Λέσβιους εκπροσώπους του αρχαιοελληνικού μουσικού πολιτισμού και τη σχέση τους με τη σύγχρονη λεσβιακή κοινωνία, καθώς και οι διαδεδομένες αντιλήψεις σχετικά με τη μουσική ταυτότητα της Λέσβου. Δεδομένου ότι σκοπός του Παπανικόλα ήταν να αναδεικνύει την εσωτερική ποικιλία και τις σημαντικές διαφοροποιήσεις μέσα στο νησί σε πολιτισμικό επίπεδο, προκύπτουν σημαντικές πληροφορίες για γενικές και επιμέρους μουσικές πρακτικές στη Λέσβο, για ζητήματα συμβολισμών των μουσικών οργάνων, για ζητήματα σύνδεσης των οργάνων με επιμέρους επιτελεστικές πρακτικές και πλαίσια. Επίσης, αναδεικνύονται πρακτικές και απόψεις σχετικά με ζητήματα μουσικής εκπαίδευσης και την αναπαραγωγή της μουσικής (αυτοδίδακτοι μουσικοί, παρουσία και λειτουργία μουσικών χειρογράφων, κ.λπ.). Τέλος, γίνεται ξεχωριστή αναφορά στις σκηνικές οδηγίες που αφορούν στον ήχο και παρουσιάζονται στοιχεία για συγκεκριμένα τραγούδια που αναφέρονται στα έργα.

Βιογραφικό

Ο Στέφανος Φευγαλάς είναι υποψήφιος διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, συνθέτης και πιανίστας. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών (ΕΚΠΑ), πτυχιούχος του προγράμματος Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό (ΕΑΠ), διπλωματούχος του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών Ιστορική Έρευνα, Διδακτική και Νέες Τεχνολογίες (Ιόνιο Πανεπιστήμιο) και διπλωματούχος του μεταπτυχιακού προγράμματος Δημόσια Ιστορία (ΕΑΠ). Είναι κάτοχος διπλώματος Σύνθεσης και των πτυχίων Πιάνου, Αρμονίας, Αντίστιξης, Φούγκας και Βυζαντινής Μουσικής. Μέρος των μελετών του έχει δημοσιευτεί σε επιστημονικά περιοδικά και συνέδρια, ενώ είναι συγγραφέας (με τον Λαμπρογιάννη Πεφάνη) των βιβλίων *Μουσικές Καταγραφές Ι-184 οργανικοί σκοποί από Αιγαίο, Ιόνιο, Κρήτη και Κύπρο* (Παπαγρηγορίου-Νάκας 2014), *Μουσικές Καταγραφές ΙΙ-200 οργανικοί σκοποί από Θράκη, Μακεδονία, Ήπειρο, Θεσσαλία, Στερεά Ελλάδα και Πελοπόννησο* (Παπαγρηγορίου-Νάκας 2016), *Καριώτικος-Εκδοχές του ικαριώτικου οργανικού σκοπού* (Παπαγρηγορίου-Νάκας 2017) και *Μουσικές Καταγραφές ΙΙΙ-216 οργανικοί σκοποί από Μικρά Ασία, Πόντο, Καππαδοκία, Αζοφική και Κάτω Ιταλία* (Παπαγρηγορίου-Νάκας 2020).

Ο ρολος της μνήμης στη συγκρότηση της κοινότητας

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΜΑΡΙΑΝΝΑ

Καθηγήτρια ΠΕ05, 4ο Πειραματικό ΓΕΛ Τρικάλων «Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης»

mapostol59@yahoo.com

Περίληψη

Τον 19ο αιώνα τα ισχυρότερα έθνη διεκδικούν μέσα από τη πολιτισμική τους καθαρότητα τη συγκρότηση τους σε εθνικό κράτος. Ιστοριογραφία, Φιλοσοφία, Λαογραφία ακόμα και η θεωρία της εξέλιξης στρατεύτηκαν για το σκοπό αυτό. Στη συγκεκριμένη εργασία γίνεται αναφορά στο κοινωνικό και ιστορικό πλαίσιο, στη συγκρότηση της κοινότητας ως κοινωνικό και ιστορικό μόρφωμα, με έμφαση στη συμβολική της διάσταση ως πολιτισμικού χώρου. Η προσέγγιση αυτή έχει στόχο την κατανόηση του «κοινώς ανήκειν» και την ιδιαίτερη τοπική πολιτισμική ταυτότητα καθώς οι διάφορες μορφές και εκφραστικές πρακτικές της όπως: τελετουργίες, αναμνηστήριες τελετές, πανηγύρια, παίζουν καθοριστικό ρόλο. Ακολουθεί αναφορά στην ιστορική μνήμη και πως αυτή συμβάλλει στη συγκρότηση της κοινότητας και ιδιαίτερα στη συγκρότηση της εθνικής ταυτότητας. Για την ολοκλήρωση της εργασίας χρησιμοποιήθηκε η βιβλιογραφική μέθοδος η οποία σύμφωνα με τους Webster and Watson (2002) εστιάζει σε αναζήτηση βιβλιογραφικών πηγών μέσω αυτών έγινε αποσαφήνιση του όρου «κοινότητα» από την συσσωμάτωση ανθρώπων για αποτελεσματικότερη προστασία, έως τις νεότερες και σύγχρονες μορφές της «συμβολική», «φανταστική», «εικονική». Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι να γίνει: α) ανάπτυξη της έννοιας της κοινότητας ως ιστορικό και κοινωνικό μόρφωμα έως τις νεότερες/σύγχρονες μορφές της, όπου εξακολουθεί να λειτουργεί ως «κοινωνικός και πολιτισμικός χώρος» και β) αναφορά στο ζήτημα του ρόλου της μνήμης στη συγκρότηση της κοινότητας ως ιστορικού χώρου και ανάδειξη της σημασίας της μνήμης για τη συγκρότηση της εθνικής ταυτότητας. Λέξεις κλειδιά: κοινότητα, ταυτότητα, μνήμη

Βιογραφικό

Διορίστηκε 30-8-1995 ως Καθηγήτρια Γαλλικής Φιλολογίας με προϋπηρεσία (προ διορισμού): 4 έτη 10 μήνες 29 ημέρες, ως αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Υπουργείο Παιδείας. Είμαι Διευθύντρια στο 4ο ΓΕΛ Τρικάλων "Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης", και έχω ολοκληρώσει το 2ο πτυχίο μου «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό».

Το πρώτο μου Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα (MSc) έχει τίτλο Άσκηση και Ποιότητα Ζωής με κατεύθυνση: Παιδαγωγική & Δημοσουργική Μάθηση. Η μεταπτυχιακή μου διατριβή «Αξιοποίηση των ΤΠΕ της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στα σχέδια εργασίας (project) της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ)» και το 2ο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα (M.A.) Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης με τίτλο της μεταπτυχιακής διατριβής «Ηγεσία και Διοίκηση Ολικής Ποιότητας στην Εκπαίδευση: Η Περίπτωση του Μοντέλου της Μετασχηματιστικής Ηγεσίας».

Γνωρίζω Γαλλικά Επιπέδου ανωτέρου του Β2, Αγγλικά Επιπέδου Β2 και λίγα Ιταλικά.

Σχετικά με Η/Υ έχω α) Πιστοποίηση ΤΠΕ β) Η/Υ-120 ώρες. Ν.Ε.Λ.Ε. γ) Σεμινάριο, 40 ωρών, παραγωγή διδακτικού υλικού για την εκμάθηση της γαλλικής γλώσσας (ΑΠΘ) δ) «Πληροφορική IV: Προχωρημένα Θέματα σχετικά με τα Υπολογιστικά Φύλλα-Παρουσιάσεις-Βάσεις Δεδομένων» 50 ωρών ε) «Πληροφορική V: Πολυμέσα και Web Publishing» 50 ωρών (στ) Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης «Πληροφορική VI: Δυναμικές εφαρμογές Παγκόσμιου Ιστού» διάρκειας 25 ωρών. Στο πλαίσιο του έργου Μάθηση 2.0 plus «Καινοτομικές πρωτοβουλίες νέων και καλές πρακτικές για την αξιοποίηση των Διαδικτυακών εργαλείων και Κοινοτήτων στον τομέα της Εκπαίδευσης και της Δια βίου μάθησης» βραβεύτηκα με «Ειδική μνεία ενδιαφέροντος για την εκπαίδευση και την μάθηση 2.0».

Το 2019 βραβεύτηκα ως Διακεκριμένο μέλος της Ε.Ε.Π.Ε.Κ (Ε.Ε.Π.Ε.Κ., Λάρισα, 11-13/10/2019 (Ε.Ε.Π.Ε.Κ.).

Σχετικά με το ερευνητικό μου έργο

1. α) «Πρωθώντας την ισότητα των φύλων κατά την μετάβαση από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας» (Α.Π.Θ.). β) «Δράσεις συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού με την οπτική του φύλου». (Α.Π.Θ.)

2. α) συντονίστρια για την υλοποίηση του ΣΠΠΕ: «Ζωή για την αρκούδα σημαίνει ζωή για το δάσος και τον άνθρωπο» β) μέλος: «Το Βαρούσι: η παλιά συνοικία των Τρικάλων». ε) μέλος «Το δάσος που λαχτάρησες...» γ) συντονίστρια για «Πέτρα: υλικό δόμησης και ομορφιάς» δ) συντονίστρια «Το Βαρούσι: μια παραδοσιακή γειτονιά γεμάτη αναμνήσεις» ε) συντονίστρια «Ληθαίος: το υδάτινο φίδι της πόλης των Τρικάλων» στ) συντονίστρια «Αχελώος: ο αιώνιος ποταμός» 2005-06. (Επιτροπή ερευνών Πανεπιστήμιο Αιγαίου)

Δημοσιεύσεις σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά, σχετικά με την εκπαίδευση, που αξιοποιούν την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία:

- α) Οδηγός σπουδών για την Ανώτατη Εκπαίδευση για μαθητές Γενικών Λυκείων. 432 σελίδων, ISBN: 978-960-93-7863-5 (Φιλολογική Επιμέλεια). <http://myfiles.sch.gr/server/get/daa742fd52a8d487abc8ce866762c4eed>
- β) Papastergiou M., Antoniou P., Apostolou, M. (2011). «Effects of student participation in an online learning community on environmental education: A Greek case study». *Technology, Pedagogy and Education*
- γ) Αποστόλου, Μ., Αντωνίου, Π., & Παπαστεργίου, Μ. (2011). «Η εξ αποστάσεως ομαδοσυνεργατική εκπαίδευση στο πλαίσιο ψηφιακών κοινοτήτων μάθησης ως μέσο ανάπτυξης κοινωνικών δεξιοτήτων στην περιβαλλοντική εκπαίδευση».
- δ) Αποστόλου, Μ., Τζίβα-Κωσταλά Β. (2011). «Οι νέες τεχνολογίες και το Διαδίκτυο στη διαδικασία μάθησης & στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση».
- ε) Αποστόλου. Μ., (2009). Η Συμβολή ενός Προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στις σχέσεις Ελλήνων και Αλλοδαπών μαθητών.
- στ) Αποστόλου, Μ. & Παπαγεωργίου Β. (2008). «Σχέδιο εργασίας (project). Δασικό οικοσύστημα: ωφέλειες – απειλές». Για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση
- Ασκή καθήκοντα στελέχους εκπαίδευσης 2011 μέχρι 2015 Διευθύντρια στο 1ο Γυμνάσιο Τρικάλων και από το 2017 μέχρι σήμερα είμαι διευθύντρια στο 4ο ΓΕΛ Τρικάλων Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης που από τον Μάιο του 2021 έγινε Πειραματικό Λύκειο.
- Ανακοινώσεις σε Συνέδρια, Διημερίδες, Ημερίδες.
1. 2021 Αποστόλου Μ. (2020). Βεβαίωση παρουσίασης εργασίας στο 1ο Συνέδριο των Καραγκούνηδων με θέμα : Οι Αγώνες και τα Επιτεύγματα των Καραγκούνηδων από την Ελληνική Επανάσταση του 1821 μέχρι σήμερα» με τίτλο «Η κοινότητα ως ιστορικός χώρος και η σημασία της μνήμης για τη συγκρότηση της εθνικής ταυτότητας» από 4-5 Σεπτεμβρίου 2021 στα Τρίκαλα «Ένωση Καραγκούνηδων».
  2. 2020 Αποστόλου Μ. (2020). Βεβαίωση παρουσίασης εργασίας με τίτλο «Διοίκηση Ολικής Ποιότητας. Σύγκριση των κοινών σημείων των θεωριών: Deming, Juran και Crosby» στο συνέδριο του 4ου ΠΕΚΕΣ Αττικής « Όψεις του σύγχρονου σχολείου: Διαχείριση της σχολικής τάξης» από 20-22 Νοέμβρη 2020 Διαδικτυακά
  3. 2020 Αποστόλου Μ. (2020). Βεβαίωση παρουσίασης εργασίας με τίτλο: Αποστόλου Μ., (2020) «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη» στο 7ο Περιβαλλοντικό Συνέδριο Μακεδονίας από 30 Οκτώβρη μέχρι 1 Νοέμβρη 2020 (Ένωση Χημικών) Διαδικτυακά <https://persynmak.blogspot.com>.
  4. 2019 Αποστόλου Μ. Βεβαίωση παρουσίασης εισήγησης στην επιμορφωτική ημερίδα «Erasmus και Δημόσια Εκπαίδευση» που πραγματοποιήθηκε στα Τρίκαλα 18-12-2019 (Περ.Δ/νση ΠΕ & ΔΕ Θεσσαλίας)
  5. 2019 Αποστόλου Μ., & Καρμύρη Δ. (2019). Βεβαίωση παρουσίασης εισήγησης με τίτλο: «Ο ρόλος της ενσυναίσθησης στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση» στο Πανελλήνιο Συνέδριο «Προγράμματα Σπουδών σε έναν κόσμο που συνεχώς αλλάζει», Κολλέγιο Αθηνών από 1-3 Νοεμβρίου 2019.
  6. 2018 Αποστόλου Μ., (2018). Βεβαίωση παρουσίασης εισήγησης με τίτλο: «Μυθολογία της Θεσσαλικής Πεδιάδας: Ο Πηνειός στη Μυθολογία» στο Διεθνές Συνέδριο με θέμα «ΠΗΝΕΙΟΣ ΠΟΤΑΜΟΣ: Πηγή ζωής και Ανάπτυξης στη Θεσσαλία» (Π.Ε.Δ. Θεσσαλίας) [tee-kdth.gr › uploads › 2018/10 › Programma_piniotis](http://tee-kdth.gr/uploads/2018/10/Programma_piniotis) .
  7. 2018 Αποστόλου Μ., (2018). Βεβαίωση παρουσίασης εισήγησης με τίτλο: «Ηγεσία και Διοίκηση Ολικής Ποιότητας στην Εκπαίδευση: Η περίπτωση του Μοντέλου της Μετασχηματιστικής Ηγεσίας» στην επιμορφωτική ημερίδα που διοργάνωσε ο Σχολικός Σύμβουλος Απ. Σπαθής την Τετάρτη 20 Ιουνίου 2018 στο Δημοτικό Σχολείο Πιαλείας (5η Περιφέρεια Σχ. Συμβούλων Δημοτικής Εκπ/σης Τρικάλων).
  8. 2018 Αποστόλου Μ., (2018). Βεβαίωση παρουσίασης της εργασίας «Διαδρομές στο Φυσικό Περιβάλλον και στον Πολιτισμό του τόπου μας» στο 3ήμερο Σεμινάριο του Ε.Θ.Δ.Π.Ε. διάρκειας 18,5 ωρών με θέμα «Η Παραδοσιακή κοινωνία και ο πολιτισμός της, ως μοντέλο αειφορίας στη σύγχρονη εποχή» 30/31 Μαρτίου και 1 Απριλίου 2018 (Κ.Π.Ε. Ομηρούπολης Χίου) www.kreomiroupolischiou.gr/gr/articles/node/seminario-ethd-otan-i-fysi-dimioirgei-politismo-30-03-18.
  9. 2018 Αποστόλου Μ., (2018). Βεβαίωση παρουσίασης της εργασίας «Διαδρομές στο Φυσικό Περιβάλλον και στον Πολιτισμό του τόπου μας» στο 2ήμερο Σεμινάριο-Εργαστήριο με θέμα «Δίκτυο Δάσος: Ψηφιακές και βιωματικές διαστάσεις» 2-3 Μαρτίου 2018 (Κ.Π.Ε. Μουζακίου), <https://katafylli.gr/index.php/nea/2725-epimorfotiko-seminario-sto-plaisio-tou-ethnikoy-thematikoy-diktyou-to-dasos-me-thema-diktyo-dasos-psifiakes-kai-viomatikes-diaastaseis-stis-2-3-martiou-2018> ,Εικόνες για στο 2ήμερο Σεμινάριο-Εργαστήριο με θέμα «Δίκτυο Δάσος: Ψηφιακές και βιωματικές διαστάσεις» 2-3 Μαρτίου 2018
  10. 2017 Αποστόλου Μ., (2018). Βεβαίωση παρακολούθησης 7ήμερου θερινού σχολείου με θέμα: «Ευρυτανία: Φύση, Περιβάλλον και Ζωή» και παρουσίασης εισήγησης με τίτλο: Σχεδιασμός προγράμματος Π.Ε. λαμβάνοντας υπόψη τουριστικές διαδρομές» (ΚΠΕ Καρπενησίου) <https://www.panhellenicpost.com/2016/07/15/ευρυτανία-φύση-περιβάλλον-και-ζωή/>.
  11. 2017 Αποστόλου Μ. (2017). Βεβαίωση παρουσίασης εισήγησης με τίτλο: «Ένα σύγχρονο διδακτικό παραμύθι στα πλαίσια ενός προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: Παγκόσμιος ιστός ζώων» στο 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα: «Κλιματική αλλαγή, αυτοδιοίκηση και Θεσσαλία μπροστά στην Παγκόσμια Πρόκληση» Καρδίτσα, 9 & 10 Ιουνίου 2017 (ΠΕΔ Θεσσαλίας), www.pedthessalias4clima.gr/index.php/en/ .
  12. 2017 Αποστόλου Μ. & Τάσιου, Α. (2017). Βεβαίωση παρουσίασης εργασίας με τίτλο: Η ανάγκη ενίσχυσης των κοινωνικών –συναισθηματικών δεξιοτήτων στο σχολικό περιβάλλον. Ο ρόλος των Καινοτόμων Προγραμμάτων στο 16ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας : Άτομα, Θεσμοί, Κοινωνία: ο κόσμος της Ψυχολογίας, Θεσσαλονίκη 10-14 Μαΐου 2017. (Α.Π.Θ.), www.psy.auth.gr/el/conferences/5001.
  13. 2017 Αποστόλου Μ. & Τάσιου, Α. (2017). Βεβαίωση παρουσίασης εργασίας με τίτλο: «Η σημασία της επικοινωνίας στο περιβάλλον των τουριστικών επιχειρήσεων» στο 16ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας: Άτομα, Θεσμοί, Κοινωνία: ο κόσμος της Ψυχολογίας, Θεσσαλονίκη 10-14 Μαΐου 2017. (Α.Π.Θ.) www.psy.auth.gr/el/conferences/5001.

14. 2017 Αποστόλου Μ. (2017). Βεβαίωση παρουσίας των εργασιών με τίτλο: α) «Ειδικές & εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Θρησκευτικός τουρισμός» και β) «Διαδρομές στο Φυσικό Περιβάλλον και στον Πολιτισμό του τόπου μας» στο 6ο Περιβαλλοντικό Συνέδριο Μακεδονίας 5-7 Μαΐου 2017, Θεσσαλονίκη (Ένωση Χημικών) <https://persynmak.blogspot.com>.
15. 2017 Αποστόλου Μ. (2017). Βεβαίωση παρουσίας εισήγησης με τίτλο: «Διαδρομές στο φυσικό περιβάλλον και στον πολιτισμό του τόπου μας» στο τριήμερο βιωματικό σεμινάριο επιμόρφωσης με τίτλο «Υδροκίνηση στη Φλώρινα» στις 17, 18 & 19 Μαρτίου 2017, που συνδιοργάνωσαν ΚΠΕ Βεύης-Μελίτης, ΚΠΕ Πετρουλίου Τρικκαίων και ΚΠΕ Φιλιατών www.kremelitis.gr/images/stories/seminaria/etos_2017/neromyloi/neromyloi1.jpg.
16. 2016 Αποστόλου, Μ., Παραστατίδης Κ. & Φωτίου Ν. (2016). Βεβαίωση παρουσίας εισήγησης στο Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα: «Η Ατομική και Συλλογική Προσέγγιση στη Συμβουλευτική Διαχείριση Κρίσεων και τη Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας Κοινωνικά Ευάλωτων Ομάδων» με τίτλο «Ο ρόλος του Διευθυντή στην Κουλτούρα της σχολικής μονάδας στα πλαίσια της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης» από 05/06 Μαρτίου 2016 (ΕΛ.Ε.ΣΥ.Π.) <https://www.elesyp.gr/index.php/news/sunedria/116-2016>.
17. 2016 Φωτίου Ν., Παραστατίδης Κ. & Αποστόλου Μ. (2016). Βεβαίωση παρουσίας εισήγησης στο Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα: «Η Ατομική και Συλλογική Προσέγγιση στη Συμβουλευτική Διαχείριση Κρίσεων και τη Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας Κοινωνικά Ευάλωτων Ομάδων» με τίτλο «Καινοτόμες Πρακτικές αξιοποίησης ψηφιακών εφαρμογών στην υπηρεσία του επαγγελματικού προσανατολισμού» από 05 – 06 Μαρτίου 2016 (ΕΛ.Ε.ΣΥ.Π.) <https://www.elesyp.gr/index.php/news/sunedria/116-2016>.
18. 2016 Αποστόλου Μ. & Αναστασιάδου, Σ., (2016) Βεβαίωση παρουσίας εισήγησης στο Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα: «Επαγγελματική Αγωγή στην Ελλάδα και τον Κόσμο» με τίτλο «Τα κριτήρια επιλογής διευθυντών σχολικών μονάδων» από 10 - 11 Δεκέμβρη 2016 (ΕΛ.Ε.ΣΥ.Π.) <https://www.elesyp.gr/index.php/news-4/sunedria-2/186-2016-6>.
19. 2016 Αποστόλου Μ., Μαμάκου, Π., Παπαδοπούλου, Ε., Γαϊτανάκη, Χ. & Παταπάτη Ε., (2016). Βεβαίωση εισηγήτριας και συνέδρου στο 5ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αναπτυξιακής Ψυχολογίας με τίτλο: «Συνθέτοντας το πάζλ της ανθρώπινης ανάπτυξης: Γέφυρες με την εκπαίδευση και την κοινωνία» Τίτλος εργασίας: «Η περιθωριοποίηση των αλλοδαπών μαθητών/ριών και η ομαλή ένταξή τους σε ένα Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: Μελέτη περίπτωσης» Μαριάννα Αποστόλου1,2, Παναγιώτα Μαμάκου1,3, Ευρώπη Παπαδοπούλου1,4, Χριστίνα Γαϊτανάκη1,5 & Ευφροσύνη Παταπάτη1,6 1/ΑΣΠΑΙΤΕ, 2/3ο Γυμνάσιο Τρικάλων, 3/ΕΠΑΛ Αμπελοκήπων, 4/1ο Γυμνάσιο Θέρμης, 5/2ο Γυμνάσιο Καλαμαριάς, / Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης (Βόλος 20-23/10/2016).
20. 2016 Αποστόλου Μ., (2016). Βεβαίωση εισηγήτριας στο 7ήμερο Θερινό Σχολείο με τίτλο: «Χρυσοπράσινο φύλλο». Διετίες 2011-13, 2013-15 (ΚΠΕ Καρπενησίου).
21. 2016 Αποστόλου Μ. (2016). Βεβαίωση εισηγήτριας στο σεμινάριο του Δικτύου «Υδροκίνηση» με τίτλο: «Χρυσοπράσινο φύλλο-Ληθαίος το ποτάμι της πόλης μας». Διετία 2013-15 (ΚΠΕ Φιλιατών-ΚΠΕ Πετρουλίου-Τρικκαίων).
22. 2013 Αποστόλου, Μ. (2013) Βεβαίωση εισηγήτριας στην επιμορφωτική συνάντηση με θέμα «Εβδομάδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης» το Περιβαλλοντικό πρόγραμμα «Το αισθητικό άλσος Αηλιά Τρικάλων» (Δ/θμια Εκπ/ση Ν. Τρικάλων).
23. 2013 Αποστόλου, Μ. Βεβαίωση εισηγήτριας στο σεμινάριο ένα webquest με θέμα: «Δασικό οικοσύστημα: ωφέλειες – απειλές» σεμινάριο «Δυνατότητες Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο Δάσος - Πολυλειτουργική αξιοποίηση των δασικών πόρων» 6/4/2013 (ΚΠΕ Μουζακίου).
24. 2008 Αποστόλου, Μ., Τζιότζιου - Μηλιώνη, Λ., Αυγέρου, Π. & Τσιούλη, Ε. (2008). «Ταξιδεύοντας στα μονοπάτια της Π.Ε. 10 χρόνια στη Δ.Ε. του Ν. Τρικάλων». Βεβαίωση εισηγήτριας στο 4ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Π.Ε.ΕΚ.Π.Ε. με τίτλο «Προς την αειφόρο Ανάπτυξη: Φυσικοί πόροι, Κοινωνία, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση». Ναύπλιο 12-14 Δεκεμβρίου 2008. <http://www.ekke.gr/estia/Inteduc/SYNEDRIA%20PEEKPE/4oSynedrioPEEKPE/program.htm>.
25. 2007 Αναγνώστου Μ., Σύρμας Ι., Αποστόλου Μ., Μπεκιάρη Α. (2007). «Η λεκτική επιθετικότητα του προπονητή και η σχέση της με την ευχαρίστηση των αθλητών». Βεβαίωση εισηγήτριας στο συνέδριο με τίτλο 15ο Διεθνές Συνέδριο Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού, Δ.Π.Θ., Τ.Ε.Φ.Α.Α. Κομοτηνή 18-20/5/2007.
26. 2006 Σύρμας, Ι., Αποστόλου, Μ., Μπούγλας, Β., Μπεκιάρη Α. (2006). Σχέση μεταξύ λεκτικής επιθετικότητας και επιχειρηματολογίας στο μάθημα της φυσικής αγωγής. Βεβαίωση εισηγήτριας στο συνέδριο με τίτλο 14th International Congress on Physical Education and Sport, Τ.Ε.Φ.Α.Α. Κομοτηνή, Ελλάδα 19-21/5/2006.
27. 2006 Αναγνώστου, Μ., Αποστόλου, Μ., Σακελλαρίου, Ν., Μπεκιάρη Α. (2006). «Σχέση λεκτικής επιθετικότητας και επιχειρηματολογίας καθηγητών φυσικής αγωγής με την ευχαρίστηση των μαθητών». Βεβαίωση εισηγήτριας στο συνέδριο με τίτλο 14th International Congress on Physical Education and Sport, Κομοτηνή, 19-21 / 5 / 2006.
28. 2006 Αποστόλου, Μ. (2006). Στο δρόμο για ένα βιώσιμο αύριο Βεβαίωση εισηγήτριας με τα εξής θέματα 1. «Ληθαίος : το υδάτινο φίδι της πόλης των Τρικάλων» και 2. «Αχελώος: ο αιώνιος ποταμός» στην Ημερίδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με θέμα: «Στο δρόμο... για ένα βιώσιμο αύριο». (Γραφείο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης).
29. 2005 Αποστόλου, Μ., (2005). Παρουσίαση στο σεμινάριο εργαστήριο που διοργάνωσε το ΚΠΕ Μουζακίου του ΣΠΠΕ με θέμα: «Ζωή για την αρκούδα σημαίνει ζωή για το δάσος και τον άνθρωπο». (ΚΠΕ Μουζακίου).
30. 2004 Τζιότζιου, Ε. & Αποστόλου, Μ., (2004). Εισήγηση με τίτλο: «Αγροτουρισμός: Βιώσιμη ανάπτυξη της υπαίθρου» στο 18ο Παγκόσμιο Συνέδριο & Νεανικό Φόρουμ με θέμα: «Σχολείο και Ατζέντα 21. Εκπαιδύοντας τους νέους για ένα βιώσιμο μέλλον». (Δ/νση Β/θμιας Εκπ/σης Δυτικής Θεσσαλονίκης).
31. 2004 Αποστόλου, Μ., (2004.) Εισήγηση στην ημερίδα «Περιβαλλοντικές διαδρομές στη Φύση και στην Παράδοση» με θέμα «Πέτρα: υλικό δόμησης και ομορφιάς». (Δ/νση Β/θμιας Εκπ/σης Ν. Τρικάλων).
32. 2003 Αποστόλου, Μ., Κόπανου, Ε., & Μαγαλιού, Κ. (2003). Παρουσίαση της εργασίας με τίτλο: «Βαρούσι: Η παραδοσιακή συνοικία της πόλης μας» στην διημερίδα «Παρουσίαση Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας –Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ΕΠΕΑΕΚ II & Δικτύου Κατοικία» 8 & 9 Μαΐου 2003. (Δ/νση Β/θμιας Εκπ/σης, ΚΙΛΚΙΣ).

33. 2003 Αποστόλου, Μ. (2003). Εισήγηση στην ημερίδα «το Δάσος» με θέμα: «Ζωή για την αρκούδα σημαίνει ζωή για το δάσος και το άνθρωπο». (Γραφείο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Τρικάλων). Επιμορφώσεις
1. 2012 Ετήσια εξειδίκευση στην «Ειδική Αγωγή –Μαθησιακές Δυσκολίες / Δυσλεξία» Σεμινάριο διάρκειας 500 ωρών του ΕΚΠΑ.
  2. 2019 Σεμινάριο 500 (εξ αποστάσεως) ωρών του επιμορφωτικού προγράμματος «Θέματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών ενηλίκων και εκπαιδευτών ΣΔΕ» από 03/12/2018 έως 21/04/ 2019 (Ε.Ε.Π.Ε.Κ.).
  3. 2011 «Ετήσιο σεμινάριο στη διοίκηση της εκπαίδευσης και τη Διαπολιτισμική Πραγματικότητα» Πανεπιστήμιο Πατρών διάρκειας 450 ωρών.
  4. 2015 Ετήσια Μεταπτυχιακή «Οικονομική, Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης & της Δια Βίου Μάθησης» Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών.
  5. 2018 Βεβαίωση παρακολούθησης 500 (εξ αποστάσεως) ωρών του επιμορφωτικού προγράμματος «Θέματα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών Ενηλίκων και Εκπαιδευτών ΣΔΕ» από 03/12/2018 έως 21/04/ 2019 (Ε.Ε.Π.Ε.Κ.).
  6. 2021 Βεβαίωση παρακολούθησης 500 (εξ αποστάσεως) ωρών του επιμορφωτικού προγράμματος «Μέθοδοι Σύγχρονης - Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης και Διαχείριση Ηλεκτρονικών Τάξεων» από 12/10/2020 έως 28/02/2021 (Ε.Ε.Π.Ε.Κ.).
  7. 2009 Εξάμηνο σεμινάριο ειδίκευσης στη «Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, τη Διαπολιτισμική Έρευνα και τα Ελληνικά ως Δεύτερη ή Ξένη γλώσσα» διάρκειας 400 ωρών. Πανεπιστήμιο Πατρών.
  8. 2013 Εξάμηνο σεμινάριο «Συμβουλευτική στη Ψυχολογία» Β΄ κύκλου Σπουδών 2012-13 (Ακαδημία Πολιτών).
  9. 2020 Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης διάρκειας 120 ωρών με τίτλο “Σχολική Βία και Εκφοβισμός”. ΚΕ.ΔΙ.ΒΙΜ. του Πανεπιστημίου Αιγαίου.
  10. 2018 Βεβαίωση παρακολούθησης του επιμορφωτικού προγράμματος «Η Μουσειακή Αγωγή στο σχολείο του 21ου αιώνα», από 28/05/2018 έως 08/07/2018, συνολικής διάρκειας 100 ωρών (Ε.Ε.Π.Ε.Κ.).
  11. 2019 Βεβαίωση παρακολούθησης 100 (εξ αποστάσεως) ωρών του επιμορφωτικού προγράμματος «Αειφόρος Ανάπτυξη και Περιβαλλοντική Εκπαίδευση», από 02/03/2020 έως 26/04/2020 (Ε.Ε.Π.Ε.Κ.).
  12. 2020 Βεβαίωση παρακολούθησης 100 (εξ αποστάσεως) ωρών του επιμορφωτικού προγράμματος «Ο Κριτικός Γραμματισμός και οι Τ.Π.Ε. στην Υπηρεσία της Αντικαπιτιστικής Εκπαίδευσης» από 07/01/2019 έως 03/03/2019 (Ε.Ε.Π.Ε.Κ.).
  13. 2020 Βεβαίωση παρακολούθησης 100 (εξ αποστάσεως) ωρών του επιμορφωτικού προγράμματος «Οι Χετταίοι Στην Παλαιά Διαθήκη», 08/06/2020 έως 19/07/2020 (Ε.Ε.Π.Ε.Κ.).
  14. 2020 Βεβαίωση παρακολούθησης 100 (εξ αποστάσεως) ωρών του επιμορφωτικού προγράμματος «Μετακινούμενοι Πληθυσμοί και Δημόσια Υγεία», 29/06/2020 έως 23/08/2020 (Ε.Ε.Π.Ε.Κ.).
  15. 1994 Τρίμηνη Εισαγωγική επιμόρφωση ΠΕΚ ΛΑΡΙΣΑΣ.
  16. 2013 Τρίμηνη επιμόρφωση «Εκπαιδευτικός και μαθητής στη σύγχρονη κοινωνία» Κέντρο Ερευνών Πανεπιστημίου Πειραιώς .
  17. 2006 «Προστατεύω τον εαυτό μου και τους άλλους» 100 ωρών της Γ.Γ.Ε.Ε.
  18. 2012 Επιμόρφωση 100 ωρών « Το Project στην Εκπαίδευση». Κέντρο δια βίου μάθησης και αειφόρου ανάπτυξης. Και εκατοντάδες σεμινάρια μικρότερης διάρκειας των 100 ωρών, διημερίδες και ημερίδες.
Έχω προσωπικό μπλοκ: <http://blogs.sch.gr/marapostol/>
Facebook : <https://www.facebook.com/marianne.apostolou/>
με τις ακόλουθες Σελίδες
1. Συνταγές Μαριάννας: https://www.facebook.com/marapostol59/?ref=pages_you_manage
  2. 1ο Γυμνάσιο Τρικάλων <https://www.facebook.com/1ο-Γυμνάσιο-Τρικάλων-233461883374358/>
  3. Εκδρομικός Μορφωτικός Όμιλος Τρικάλων <https://www.facebook.com/EMOT-Εκδρομικός-Μορφωτικός-Όμιλος-Τρικάλων-158177370887012/>
  4. Λαζαρίνες <https://www.facebook.com/Λαζαρίνες-129760433876127/>
  5. Το σχολείο μας <https://www.facebook.com/Το-σχολείο-μας-1470923083215339/>
  6. Χρυσοπράσινο φύλλο <https://www.facebook.com/Χρυσοπράσινο-φύλλο-509201925765733/>
  7. Ποιήματα <https://www.facebook.com/Ποιήματα-226467137478224/>
  8. Κρηνίτσα <https://www.facebook.com/Κρηνίτσα-848106095214681/>
  9. <https://www.facebook.com/ΕΘελοντές-Δήμου-Τρικκαίων-812548282145341/>
Facebook του Ε.Π.Ο.Σ.
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100010927570708>
με τις ακόλουθες Σελίδες
<https://www.facebook.com/ΕΠΟΣ-Κρηνίτσα-207162436287554>
<https://www.facebook.com/Τιμητική-Εκδήλωση-για-τον-Δάσκαλο-101782888767070>

Μπακόλα Θεοδοσία

Εκπαιδευτικός

theobakol@yahoo.gr

Περίληψη

Παραδοσιακά το μοντέλο της αιψορίας έχει συνδεθεί με το τρίπτυχο της εύρυθμης λειτουργίας του περιβάλλοντος, της οικονομίας και της κοινωνίας. Η διεθνής αναγνώριση του πολιτισμού ως θεμελιώδες συστατικό της αιψορίας, επιβάλλει την ενσωμάτωσή του στο πλαίσιο της αιψορίας, ως μια εξίσου σημαντική παράμετρος της.

Σημαντικό μέσο για την υλοποίηση του παραπάνω στόχου αποτελεί η Εκπαίδευση. Στο σύγχρονο Αιψόρο Σχολείο (Sustainable School), η παιδεία δεν συνιστά ένα πλαίσιο συστηματοποίησης της αυστηρής και στείρας γνώσης, που βασίζεται στις μετρήσιμες καλές επιδόσεις, αλλά εφοδιάζει μαθητές/τριες με γνώσεις, ικανότητες και αξίες για να σχεδιάσουν ένα βιώσιμο αύριο με όρους αλληλεγγύης, κοινωνικής δικαιοσύνης και συνεργασίας.

Ένα Αιψόρο Σχολείο φροντίζει να συμπεριλάβει και να συνδέει το πολιτισμικό κεφάλαιο της περιοχής του στο όραμα και τις δράσεις του. Καλλιεργεί και ενισχύει τη δημιουργικότητα στην καλλιτεχνική έκφραση, τις τέχνες και τα έργα πολιτισμού, συμβάλλοντας ουσιαστικά στη δόμηση της ταυτότητας των μαθητών/τριών του. Χαρακτηριστικό του Αιψόρου Σχολείου αποτελεί ο δυναμικός χαρακτήρας της μάθησης. Οι μαθητές δεν αρκούνται μόνο στην απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων χρήσιμων για τη μετέπειτα ζωή τους, αλλά διαμορφώνουν τις μελλοντικές αξίες με τρόπο εποικοδομητικό και δημιουργικό.

Είναι σημαντικό, κάθε σχολείο που επικεντρώνεται στην καλλιέργεια του πνεύματος της αιψορίας και της βιωσιμότητας ως προς την προστασία του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος, να ενσωματώνει την αιψορικές αρχές σε όλες τις πτυχές των σχολικών δραστηριοτήτων, στη διοίκηση, στη μαθησιακή διαδικασία, στη διαχείριση της κτιριακής υποδομής, στις σχέσεις του σχολείου με τη σχολική και την ευρύτερη τοπική κοινότητα. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνει υψηλότερη ποιότητα και αποτελεσματικότητα στην εκπαίδευση, καθώς και την ολόπλευρη ανάπτυξη, γνωστική και κοινωνικοσυναισθηματική των μαθητών/-τριων, όπως επίσης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. μέσα από τη σύνδεση με την κοινότητα, το φυσικό κόσμο και τις πνευματικές αξίες.

Βιογραφικό

ΣΠΟΥΔΕΣ

1990: Δίπλωμα Πολιτικού Μηχανικού, από το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Α.Π.Θ.

1998: Πιστοποιητικό φοίτησης στο

τμήμα Πτυχιούχων Ανωτάτων Σχολών της ΠΑ.ΤΕ.Σ.

2010: Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στο Μεταπτυχιακό πρόγραμμα Σπουδών «Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Πόλεων και Κτιρίων» του Ε.Α.Π.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

2003: Διορισμός στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση Άρτας.

2005-2010: Τοποθέτηση στο Γραφείο Σύνδεσης με την αγορά εργασίας στο 1ο ΕΠΑΛ Καβάλας

2019-2021: Υπεύθυνη στη Συμβουλευτική στον Επαγγελματικό Προσανατολισμό Κ.Ε.Σ.Υ. Άρτας.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

2016: Εισήγηση με θέμα: «Τομέας Δομικών Έργων και Αιψορία» σε ημερίδα στα Ιωάννινα.

2015: Μέλος επιτροπής κρίσης του ΙΕΠ επί του βιβλίου «Εφαρμογές Γεωπληροφορικής στα Τεχνικά Έργα» της Γ' Τάξης του τομέα Σχεδιαστών Δομικών Έργων των ΕΠΑ.Λ.

2015: Συμμετοχή στη συγγραφή του βιβλίου: «Τρία χρόνια Αιψόρο Σχολείο: από το όραμα στη δράση» της ΟΥΝΕΣΚΟ

2014: Εισήγηση με θέμα: «Η Διάχυση της αιψορίας στη σχολική κοινότητα και κατ' επέκταση στην ευρύτερη κοινωνία με την αξιοποίηση των Τεχνολογιών των Πληροφοριών και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ)» στο 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο για το eTwinning και άλλων Ευρωπαϊκών προγραμμάτων συνεργατικότητας στην Πάτρα.

2013: Επιστημονική εργασία με τίτλο «Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση. Ιστορική Αναδρομή – Η περίπτωση της Άρτας» σε Εκπαιδευτικό Συνέδριο στην Άρτα.

2013: Εισήγηση με θέμα: «Δράσεις Αειφορίας στη Δευτεροβάθμιας Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση» στο Σεμινάριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του Κ.Π.Ε. Φιλιππιάδας με τίτλο: «Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση σε χώρους ιδιαίτερης ιστορικής και οικολογικής σημασίας».

2012: Εισήγηση με θέμα: «Ενεργειακή Αναβάθμιση κτιρίων – Στρατηγικές θέρμανσης / ψύξης», σε Ημερίδα του Κ.Π.Ε. Αράχθου

2012: Εισήγηση με θέμα: «Διάκριση του 1ου ΕΠΑΛ Άρτας σε Μαθητικούς Διαγωνισμούς Αειφορίας και Ενεργειακής Αποδοτικότητας», στο 6ο Πανελλήνιο της Π.Ε.ΕΚ.Π.Ε. στη Θεσσαλονίκη

2008: Εισήγηση με θέμα: «Γραφεία Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Σύνδεσης με την αγορά εργασίας» σε εκδήλωση στο 4ο ΕΠΑΛ Καβάλας.

2006: Εισήγηση με θέμα: Εξειδίκευση πράξης 2.3.2.δ' «Γραφεία Σύνδεσης με την αγορά εργασίας και Επαγγελματικού Προσανατολισμού» σε διημερίδα στην Καβάλα

ΒΡΑΒΕΥΣΕΙΣ, ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

2011-2013: Υπεύθυνη υλοποίησης δράσεων του 1ου ΕΠΑΛ Άρτας:

- στον Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό «Βραβείο Αειφόρου Σχολείου», κατά το σχολικό έτος 2011-2012, και 2012-2013 αντίστοιχα και με σειρά κατάταξης του σχολείου στην 9η και 4η θέση αντίστοιχα
- στον Πανευρωπαϊκό Μαθητικό Διαγωνισμό U4ENERGY, κατά το σχολικό έτος 2011-2012, με εθνικό βραβείο.

Η σημασία της έννοιας της «ισότητας» στον δημόσιο βίο της Αθήνας και της Σπάρτης από την ίδρυση των δύο πόλεων έως και τον 4ο αιώνα π.Χ.

Ανάρτηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Κοτίνη Μαρία

Δασκάλα

mariakotini2@gmail.com

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται η χρονολογική εξέλιξη και η σημασία της έννοιας της «ισότητας» στη Σπάρτη και στην Αθήνα από τον 9ο – 8ο αιώνα π.Χ. έως και τον 4ο αιώνα π.Χ. και δίνεται έμφαση στα πιο σημαντικά γεγονότα – σταθμούς που συντέλεσαν στο να καθιερωθεί η ισονομία στις δύο πόλεις. Πιο συγκεκριμένα λαμβάνοντας υπόψη τις ανισότητες που υπήρχαν πριν από αυτή την περίοδο, περιγράφεται πώς μπορεί να επιτευχθεί πρακτικά η ισονομία, δηλαδή οι σπουδαιότερες μεταρρυθμίσεις που σταδιακά επέφεραν την ισότητα στην Αθήνα, η οποία αποτέλεσε τη βάση της δημοκρατίας. Περιγράφεται και η εξέλιξη της ίδιας έννοιας στη Σπάρτη, μια πόλη με ιδιαίτερο πολιτειακό καθεστώς και ως εκ τούτου γίνεται σύγκριση στις εξελίξεις που συνέβησαν στις δύο πόλεις μέχρι να καθιερωθεί η ισότητα στους πολίτες. Αναλυτικότερα, γίνεται αναφορά στις αντιθέσεις που υπήρχαν μεταξύ φτωχών και πλουσίων που αποτελούσαν βασικό χαρακτηριστικό των ελληνικών πόλεων της αρχαιότητας για πολλά χρόνια και είχε άμεση σχέση με την κατοχή ή όχι γης, αφού η ανταλλαγή χρημάτων ξεκίνησε μετά το 7ο αιώνα π.Χ. . Το γεγονός ότι οι φτωχοί που αποτελούσαν την πλειοψηφία καλλιεργούσαν τη γη για να πληρώνουν χρέη σε αυτούς που κατείχαν τη γη άλλαξε κάπως με τη νομοθεσία του Κλεισθένη και του Σόλωνα, αλλά και με την ανάπτυξη του εμπορίου. Επιπλέον δίνεται έμφαση στα πολιτικά δικαιώματα, στο αν μπορούσαν να ασκήσουν δημόσια λειτουργήματα, αν μπορούσαν να συμμετέχουν σε θρησκευτικές τελετές, καθώς και για το δικαίωμα στην εκπαίδευση των πολιτών. Συμπερασματικά, γίνεται φανερό το μέγεθος του χρόνου και η σειρά μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται για να επιτευχθεί η ισότητα για όλους τους πολίτες.

Βιογραφικό

2017-2021: Εγγεγραμμένη στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό» στη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.

2013: Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης “Φυσικές Επιστήμες στην Εκπαίδευση”, Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών, Τομέας Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος.

2006: Πτυχίο Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης (Σχολή Επιστημών Αγωγής) του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

2009: Κρατικό πιστοποιητικό γλωσσομάθειας (αγγλικής γλώσσας) επιπέδου «ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΓΝΩΣΗ» (Γ1).

ΓΝΩΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Η/Υ: ECDL Core Certificate.

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ:

A. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΜΕ ΕΚΔΟΣΗ ISBN

1) Κοτίνη Μ. & Λουμπουτσκού Α. (2018). Διερεύνηση και αποτύπωση των απόψεων των δασκάλων του νομού Κορινθίας σχετικά με τη διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών. 4ο Διεθνές Συνέδριο για την προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας, 12-14 Οκτωβρίου 2018, Λάρισα, Τόμος Γ, σ. 1.110-1.112, SET: 978-618-84206-0-1, ISBN: 978-618-84206-3-2.

2) Geraris H. & Kotini M. (2015). Director’s role in the practice of intercultural education policy. Book of proceedings of international conference, Cultural Diversity Equity and Inclusion: Intercultural Education in 21st century and beyond, 29.06 – 03.07, 2015, Ioannina, ISBN: 978-618-82063-0-4.

B. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΜΕ ΕΚΔΟΣΗ ISBN

1) Κοτίνη Μ. & Τσαμαντά Ε. (2017). Η πειραματική μέθοδος ως σύγχρονη διδακτική τεχνική των Φυσικών Επιστημών μέσα από το πρίσμα των αντιλήψεων και των στάσεων των μαθητών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: μια μικρής κλίμακας έρευνα σε επίπεδο νομού Κορινθίας. Αναζητώντας τις δυναμικές του σύγχρονου σχολείου (VII), 10–12 Μαρτίου 2017, Αράχοβα, σ. 19-29, ISBN: 978-960-612-033-6.

2) Λουμπουτσκού Α. & Κοτίνη Μ. (2017). Στάσεις των μαθητών/τριών απέναντι στις πειραματικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας των Φυσικών Επιστημών: εμπειρική έρευνα. Αναζητώντας τις δυναμικές του σύγχρονου σχολείου (VII), 10 – 12 Μαρτίου 2017, Αράχοβα, σ. 298, ISBN: 978-960-612-033-6.

3) Κοτίνη Μ. & Γεραράς Η. (2016). Η εισαγωγή του μάνατζμεντ στη διοίκηση των εκπαιδευτικών οργανισμών: Αναγκαιότητα ή πολυτέλεια; Αναζητώντας τις δυναμικές του σύγχρονου σχολείου (VI), 9–20 Ιουλίου 2016, Άργος & 21-24 Ιουλίου 2016, Ναύπλιο, σ. 36-39, ISBN: 978-960-333-985-4.

- 4) Κοτίνη Μ. & Λουμπουτσκού Α. (2016). Το προφίλ του σχολικού ηγέτη στην προώθηση των αρχών που διέπουν τη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Αναζητώντας τις δυναμικές του σύγχρονου σχολείου (VI), 9–20 Ιουλίου 2016, Άργος & 21-24 Ιουλίου 2016, Ναύπλιο, σ. 255, ISBN: 978-960-333-985-4.
- 5) Κοτίνη Μ., Παπακαλοδούκας Μ. & Λουμπουτσκού Α. (2016). Οι στάσεις των μαθητών της Β/θμιας Εκπ/σης προς το πείραμα στη διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών: Αποτελέσματα μιας μικρής κλίμακας έρευνας σε Γυμνάσια και Λύκεια του νομού Κορινθίας. Διδακτικές προσεγγίσεις και πειραματική διδασκαλία στις Φυσικές Επιστήμες, 16 & 17 Απριλίου 2016, Θεσσαλονίκη, σ. 301-308, ISBN: 978-960-93-8075-1.
- 6) Γεραρής Η. & Κοτίνη Μ. (2015). Το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού στον χώρο της ειδικής αγωγής: δεδομένα και παρεμβάσεις. Έμφαση στην εκπαίδευση – Εστίαση στην παρέμβαση II, 6-8 Μαρτίου 2015, Αράχωβα, σ. 29, ISBN: 978-960-333-882-6.
- 7) Κοτίνη Μ. & Γεραρής Η. (2015). Οι συγκρούσεις στον χώρο του σχολείου μέσα από τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Αναζητώντας τις δυναμικές του σύγχρονου σχολείου IV, 29/7/2015 – 2/8/2015, Ναύπλιο, σ. 7-16, ISBN: 978-960-333-925-0.
- Γ. ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΜΕ ISSN ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΡΙΤΩΝ
- 1) Γεραρής Η. & Κοτίνη Μ. (2020). Η λήψη και εκτέλεση των αποφάσεων στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς. *Educationext*, Τεύχος 4ο, σ. 219-227 (Ιούνιος 2020, ISSN 2653-9403).
- 2) Κοτίνη Μ. & Τριανταφύλλου Ε. (2018). Η πολιτική οργάνωση στη Σπάρτη της αρχαϊκής και της κλασικής εποχής. *Επιστημονική Επετηρίδα, Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Κορινθίας*, Τεύχος 6ο, σ. 38-42 (Φεβρουάριος 2018, ISSN 2408/0594).

Κότινη Μαρία

Δασκάλα

mariakotini2@gmail.com

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται η στάση των Μεγάλων Δυνάμεων κατά τη διάρκεια του αγώνα της ελληνικής ανεξαρτησίας. Πιο συγκεκριμένα αναλύεται η στάση καθεμίας Ευρωπαϊκής Δύναμης χωριστά, η πορεία εξέλιξης προς την ανεξαρτησία, η Ναυμαχία στο Ναυαρίνο που άλλαξε ριζικά τις ισορροπίες και η άφιξη του Καποδίστρια στην Ελλάδα. Αναλυτικότερα, περιγράφεται η κατάσταση που επικρατούσε στην Ευρώπη όταν ξέσπασε η Ελληνική Επανάσταση, γιατί αφορούσε τις Μεγάλες Δυνάμεις η επανάσταση των Ελλήνων και ως εκ τούτου γιατί επρόκειτο για ένα Ευρωπαϊκό πρόβλημα. Επιπλέον δίνεται έμφαση στην αλλαγή της στάσης κάποιων χωρών κατά τη διάρκεια του αγώνα της ανεξαρτησίας και στο γιατί κάποιες άλλες χώρες διατήρησαν τη ίδια στάση. Γίνεται αναφορά στο γεγονός ότι στην αρχή του ελληνικού αγώνα για ανεξαρτησία οι δυνάμεις της Ευρώπης αδιαφορούσαν για το ελληνικό ζήτημα και ότι το πρώτο ουσιαστικό ενδιαφέρον για την ελληνική υπόθεση άρχισε το 1824 από την Αγγλία. Ακολούθησε η Ρωσία που πρότεινε διακανονισμό. Γενικά η Ρωσία ήταν η μόνη χώρα που αντιμετώπισε με θετική στάση σε όλη τη διάρκεια του αγώνα την εξέγερση των Ελλήνων. Όσον αφορά τη Γαλλία, συναίνεσε στη μεσολάβηση της Αγγλίας στο ελληνικό ζήτημα για τους δικούς της λόγους. Η στάση της Αυστρίας ήταν σε σταθερή βάση ενάντια προς την Ελλάδα. Το 1827, υπογράφηκε από την Αγγλία, τη Γαλλία και τη Ρωσία η Συνθήκη του Λονδίνου, όπου πλέον αποφασίζεται η οριστική λύση του ελληνικού προβλήματος. Συμπερασματικά δίνεται έμφαση στο γεγονός ότι οι επιτυχίες των Ελλήνων συνέβαλαν καθοριστικά στην αλλαγή της στάσης των Μεγάλων Δυνάμεων και στην υπογραφή του Πρωτοκόλλου της Πετρούπολης, όπου διαπιστώθηκε η ανάγκη να υπάρξει κάποιου είδους ελληνικό κράτος, η οποία ολοκλήρωσε τον επαναστατικό αγώνα. Τέλος, η ναυμαχία στο Ναυαρίνο θεωρήθηκε θρίαμβος για τον αγώνα των Ελλήνων, ενώ πλέον ολοκληρώθηκε με την έλευση του Ιωάννη Καποδίστρια, του πρώτου κυβερνήτη του ελληνικού ανεξάρτητου κράτους.

Βιογραφικό

2017-2021: Εγγεγραμμένη στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό» στη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.

2013: Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης “Φυσικές Επιστήμες στην Εκπαίδευση”, Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών, Τομέας Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος.

2006: Πτυχίο Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης (Σχολή Επιστημών Αγωγής) του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

2009: Κρατικό πιστοποιητικό γλωσσομάθειας (αγγλικής γλώσσας) επιπέδου «ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΓΝΩΣΗ» (Γ1).

ΓΝΩΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Η/Υ: ECDL Core Certificate.

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ:

A. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΜΕ ΕΚΔΟΣΗ ISBN

1) Κοτίνη Μ. & Λουμπουτσκού Α. (2018). Διερεύνηση και αποτύπωση των απόψεων των δασκάλων του νομού Κορινθίας σχετικά με τη διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών. 4ο Διεθνές Συνέδριο για την προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας, 12-14 Οκτωβρίου 2018, Λάρισα, Τόμος Γ, σ. 1.110-1.112, SET: 978-618-84206-0-1, ISBN: 978-618-84206-3-2.

2) Geraris H. & Kotini M. (2015). Director's role in the practice of intercultural education policy. Book of proceedings of international conference, Cultural Diversity Equity and Inclusion: Intercultural Education in 21st century and beyond, 29.06 – 03.07, 2015, Ioannina, ISBN: 978-618-82063-0-4.

B. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΜΕ ΕΚΔΟΣΗ ISBN

1) Κοτίνη Μ. & Τσαμαντά Ε. (2017). Η πειραματική μέθοδος ως σύγχρονη διδακτική τεχνική των Φυσικών Επιστημών μέσα από το πρίσμα των αντιλήψεων και των στάσεων των μαθητών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: μια μικρής κλίμακας έρευνα σε επίπεδο νομού Κορινθίας. Αναζητώντας τις δυναμικές του σύγχρονου σχολείου (VII), 10-12 Μαρτίου 2017, Αράχοβα, σ. 19-29, ISBN: 978-960-612-033-6.

2) Λουμπουτσκού Α. & Κοτίνη Μ. (2017). Στάσεις των μαθητών/τριών απέναντι στις πειραματικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας των Φυσικών Επιστημών: εμπειρική έρευνα. Αναζητώντας τις δυναμικές του σύγχρονου σχολείου (VII), 10 – 12 Μαρτίου 2017, Αράχοβα, σ. 298, ISBN: 978-960-612-033-6.

- 3) Κοτίνη Μ. & Γεραρής Η. (2016). Η εισαγωγή του μάνατζμεντ στη διοίκηση των εκπαιδευτικών οργανισμών: Αναγκαιότητα ή πολυτέλεια; Αναζητώντας τις δυναμικές του σύγχρονου σχολείου (VI), 9–20 Ιουλίου 2016, Άργος & 21-24 Ιουλίου 2016, Ναύπλιο, σ. 36-39, ISBN: 978-960-333-985-4.
- 4) Κοτίνη Μ. & Λουμπουτσκού Α. (2016). Το προφίλ του σχολικού ηγέτη στην προώθηση των αρχών που διέπουν τη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Αναζητώντας τις δυναμικές του σύγχρονου σχολείου (VI), 9–20 Ιουλίου 2016, Άργος & 21-24 Ιουλίου 2016, Ναύπλιο, σ. 255, ISBN: 978-960-333-985-4.
- 5) Κοτίνη Μ., Παπακαλοδούκας Μ. & Λουμπουτσκού Α. (2016). Οι στάσεις των μαθητών της Β/θμιας Εκπ/σης προς το πείραμα στη διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών: Αποτελέσματα μιας μικρής κλίμακας έρευνας σε Γυμνάσια και Λύκεια του νομού Κορινθίας. Διδακτικές προσεγγίσεις και πειραματική διδασκαλία στις Φυσικές Επιστήμες, 16 & 17 Απριλίου 2016, Θεσσαλονίκη, σ. 301-308, ISBN: 978-960-93-8075-1.
- 6) Γεραρής Η. & Κοτίνη Μ. (2015). Το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού στον χώρο της ειδικής αγωγής: δεδομένα και παρεμβάσεις. Έμφαση στην εκπαίδευση – Εστίαση στην παρέμβαση II, 6-8 Μαρτίου 2015, Αράχωβα, σ. 29, ISBN: 978-960-333-882-6.
- 7) Κοτίνη Μ. & Γεραρής Η. (2015). Οι συγκρούσεις στον χώρο του σχολείου μέσα από τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Αναζητώντας τις δυναμικές του σύγχρονου σχολείου IV, 29/7/2015 – 2/8/2015, Ναύπλιο, σ. 7-16, ISBN: 978-960-333-925-0.
- Γ. ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΜΕ ISSN ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΡΙΤΩΝ
- 1) Γεραρής Η. & Κοτίνη Μ. (2020). Η λήψη και εκτέλεση των αποφάσεων στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς. *Educationxrt*, Τεύχος 4ο, σ. 219-227 (Ιούνιος 2020, ISSN 2653-9403).
- 2) Κοτίνη Μ. & Τριανταφύλλου Ε. (2018). Η πολιτική οργάνωση στη Σπάρτη της αρχαϊκής και της κλασικής εποχής. *Επιστημονική Επετηρίδα, Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Κορινθίας*, Τεύχος 6ο, σ. 38-42 (Φεβρουάριος 2018, ISSN 2408/0594).

Ημερολόγιο μάθησης (Learning diary): ερμηνεία και εκπαιδευτική χρήση

Ανάρτηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ i

Θεοφανελλης Τιμολέων
Διευθυντής Δευτεροβάθμιας Λέσβου
timtheof@gmail.com

Περίληψη

Σε αυτή την ανάρτηση θα παρουσιαστεί η τεχνική του ημερολογίου μάθησης (Learning diary) και θα προταθούν τρόποι αξιοποίησης της σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αποτελεί μια συλλογή σημειώσεων, παρατηρήσεων, σκέψεων και άλλων σχετικών υλικών σε ένα μάθημα ή σε μια σειρά μαθημάτων. Σκοπός του είναι να ενισχύσει τη μάθηση μέσω της διαδικασίας γραφής και σκέψης για τις μαθησιακές εμπειρίες που βιώνει ο κάθε μαθητής. Το ημερολόγιο μάθησης είναι προσωπικό για τον κάθε ένα και αντικατοπτρίζει την προσωπικότητά του, τις προτιμήσεις και εμπειρίες του. Η αναστοχαστική μάθηση (reflective learning) είναι μια διαδικασία που απαιτεί χρόνο και εξάσκηση. Είναι μια ενεργή διαδικασία: που περιλαμβάνει την αυτόνομη σκέψη ενός θέματος, ο προβληματισμός και η αναζήτηση σχετικών πληροφοριών που θα βοηθήσουν στην κατανόηση. Η αναστοχαστική μάθηση λειτουργεί καλύτερα όταν ο εμπλεκόμενος αναρωτηθεί τι κάνει πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη μαθησιακή του εμπειρία. Η αναστοχαστική μάθηση πέρα από την αναγνώριση του νέου είναι ο εντοπισμός της πραγματικότητας με διαφορετικό τρόπο. Η εργασία κλείνει με την παρουσίαση και καλές πρακτικές γύρω από την τεχνική. Συνοπτικά αναφέρονται μερικές προτάσεις:

- να τηρείται σε κάθε μάθημα ακόμα κι αν οι κάποιες εγγραφές είναι σύντομες
- να γίνεται χρήση από ερωτήσεις ή προτροπές που βοηθούν την εστίαση
- αποφυγή της περιγραφικής γραφής
- τεχνικές όπως η εννοιολογική χαρτογράφηση, διαγράμματα, σκίτσα συχνά βοηθούν
- η χρήση χρώματος μπορεί να κάνει πιο ελκυστικά και αξιομνημόνευτα τα γραφόμενα
- ακόμα και η ίδια η γραφή μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο μάθησης
- η γραφή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εξερεύνηση ιδεών ως τρόπο κατανόησής τους.

Γενικότερα ο προβληματισμός βοηθάει και είναι πιο αποτελεσματικός όταν ο συγγραφέας είναι ο εαυτός του. Με αυτόν τον τρόπο η τεχνική αποτελεί ένα εργαλείο για την αξιολόγηση και την ανάπτυξη της μάθησης του κάθε μαθητή του ίδιου. Αυτό βοηθά το κάθε μαθητή να περιγράψει τη δική του εμπειρία, που υποστηρίζει την προσωπική του ανάπτυξη και τον βοηθά να εντοπίσει τις αδυναμίες και τα δυνατά σημεία που σχετίζονται με τη μάθηση.

Βιογραφικό

Ο Τιμολέων Θεοφανελλης αποφοίτησε από το 1ο Λύκειο Μυτιλήνης και συνέχισε τις σπουδές του στο τμήμα Φυσικής του ΑΠΘ απ' όπου αποφοίτησε το 1990. Το 1991 έγινε δεκτός στο Πανεπιστήμιο του York της Αγγλίας απ' όπου απέκτησε M.Sc. in Information Processing, Computer Science Department (1993). Από το 1994 άρχισε να διδάσκει ως εκπαιδευτικός Πληροφορικής μέχρι το 2004. Το 2004 αποσπάστηκε στο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ) ως εκπαιδευτικός. Το 2005-2007 ανέλαβε τη θέση του Διευθυντή του ΣΔΕ. Το 2003 ολοκλήρωσε διδακτορική διατριβή στο τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Από το 2007 έως το 2018 ήταν Σχολικός Σύμβουλος Πληροφορικής στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου με έδρα τη Μυτιλήνη. Το 2010 ολοκλήρωσε μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης "Μοντέλα σχεδιασμού και ανάπτυξης εκπαιδευτικών μονάδων: κατεύθυνση Διαχείριση Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.)" στο ΤΕΠΑΕΣ του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Έχει διδάξει με σύμβαση 407/80 για 4 εξάμηνα στο τμήμα Επιστήμης Τροφίμων και Διατροφής του Πανεπιστημίου Αιγαίου (2009-2011). Ήταν Διευθυντής του Περιφερειακού Επιμορφωτικού Κέντρου (Π.Ε.Κ.) Μυτιλήνης (2014-2018). Το 2018-19 δίδαξε στο 3ο Γενικό Λύκειο Μυτιλήνης. Διδάσκει στο Ετήσιο Πρόγραμμα Παιδαγωγικής Κατάρτισης (Ε.Π.ΠΑΙ.Κ.) της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. από το 2013. Από το 2020 είναι Διευθυντής Δευτεροβάθμιας Λέσβου. Συμμετέχει σε συνέδρια και έχει πολλές δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά σε θέματα πληροφορικής και παιδαγωγικών.

Το οικογενειακό τραπέζι στο επίκεντρο της κοινωνικοποίησης και της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης των παιδιών και της συν εξέλιξης κοινωνικών ομάδων .

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Διακομανώλης Ιωάννης

Εκπαιδευτικός

diakos81@hotmail.com

Περίληψη

Από τη στιγμή, της γέννησης το παιδί αρχίζει μέσα από ατομικές και κοινές δράσεις να διαμορφώνει τη δική του ταυτότητα. Εδώ εντοπίζεται κι η μεγάλη διαφορά του ανθρώπου από τους άλλους ζώντες οργανισμούς, οι οποίοι χαρακτηρίζονται απλώς και μόνο από έναν οργανισμικό τρόπο ζωής. Η κοινωνικοποίηση του παιδιού και αναζήτηση ταυτότητας είναι από τις πιο σημαντικές διεργασίες στην ζωή του ανθρώπου. Ο άνθρωπος από μικρή ηλικία παρεμβαίνει ενεργά και διαφοροποιητικά διαμέσου της (συν)εργασίας και επιδρά στις σημαντικότερες συνθήκες και σχέσεις της ζωής. Έτσι, από την αρχή κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα αποτελεί μια προγραμματισμένη διαφοροποιητική παρέμβαση του ανθρώπου στη Φύση, διαμέσου της οποίας δημιουργεί τις συνθήκες για την κοινωνική —και διαμέσου αυτής— και για την ατομική κατοχύρωση της ζωής.

Απώτερος, λοιπόν, σκοπός όλων των ενεργειών του κάθε ατόμου είναι ο καθορισμός της ταυτότητάς του. Ταυτότητα είναι η άποψη που έχει κάθε άνθρωπος για τον εαυτό του σχετικά με ερωτήματα: «ποιος/α είναι», «τι στόχους έχει στη ζωή του», «ποια θέση έχει στην κοινωνία», «ποια θέλει να είναι η επαγγελματική του σταδιοδρομία», «ποιες θρησκευτικές, ηθικές πολιτικές πολιτισμικές πεποιθήσεις έχει» ή «ποιος/α είναι ως άνδρας/γυναίκα;». Επομένως, η επιτυχής διαμόρφωση ταυτότητας συνδέεται άμεσα με τη θέση και την τοποθέτηση του εαυτού στο χρόνο και το κοινωνικό περιβάλλον.

Το δημοτικό σχολείο εμπλέκετε ενεργά σε αυτές τις διαδικασίες. Είναι σημαντικό το σχολείο να προτείνει λύσεις αντιμετώπισης των προβλημάτων που απασχολούν τον μαθητή και να τον βοηθά μέσα από βιωματικές δράσεις να κατανοήσει τον κόσμο του. Σημαντικό ρόλο σε αυτή την προσπάθεια παίζει η συνεξέλιξη διότι δεν μεγαλώνει μόνο το παιδί αλλά μαζί με αυτό συνεξελίσσεται και ο κοινωνικός του περίγυρος

Βιογραφικό

Γιάννης Διακομανώλης γεννήθηκε στη Νυρεμβέργη. Είναι απόφοιτος του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Εργάζεται ως δάσκαλος στη δημόσια εκπαίδευση και κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στη Διοίκηση Σχολικών Μονάδων. Είναι συντονιστής της Παιδικής Λέσχης Ανάγνωσης Κω και διατηρεί τη στήλη "Εικονογράφοι" στη σελίδα "Ο Μαγικός Κόσμος του παιδικού βιβλίου" της ηλεκτρονικής εφημερίδας Kos Voice. Το 2014 κυκλοφόρησε το βιβλίο του "Ο ρόλος του διευθυντή στην επίλυση προβλημάτων των σχολείων των απομακρυσμένων περιοχών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση". Το παραμύθι του "Ένα αστέρι για μένα" βρέθηκε το 2013 στη βραχεία λίστα βραβείων του Κύκλου Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου, ενώ το βιβλίο του "Χιονισμένη πλατεία" βρέθηκε το 2017 στη βραχεία λίστα βραβείων του περιοδικού "Ο Αναγνώστης".

Αναφορές και εικονιστικές αναπαραστάσεις για την Ιστορία και τον Πολιτισμό στα Ανθολόγια Λογοτεχνικών Κειμένων του Δημοτικού Σχολείου

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ i

Διακογεωργίου Αρχοντούλα
Συντονίστρια Εκπαίδευσης Προσφύγων
arxontouladiako@hotmail.com

Περίληψη

Αναφορές και εικονιστικές αναπαραστάσεις για την Ιστορία και τον Πολιτισμό στα Ανθολόγια Λογοτεχνικών Κειμένων του Δημοτικού Σχολείου

Η παρούσα εργασία εστιάζει στη μελέτη και ανάλυση του περιεχομένου των Ανθολογίων Λογοτεχνικών Κειμένων του Δημοτικού Σχολείου με έμφαση σε θέματα που αφορούν την Ιστορία και τον Πολιτισμό, διερευνώντας παράλληλα εάν αυτά προβάλλουν τη διαπολιτισμική επικοινωνία. Ερευνάται το περιεχόμενο των ιστορικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών που πλαισιώνουν τις αξίες, τις στάσεις και τις συμπεριφορές που μεταδίδονται στους μαθητές, καθώς και η ενδεχόμενη επικοινωνία που επιχειρείται μέσα από τη γνωριμία με άλλες διαφορετικές πολιτισμικές παραδόσεις. Η χρήση της ανάλυσης περιεχομένου υπαγορεύτηκε από το ίδιο το υλικό της έρευνας, δηλαδή από τα βιβλία, που αποτελούν μέσα επικοινωνίας και προσφέρονται για ανάλυση. Η μέθοδος της ανάλυσης περιεχομένου είναι ένα σύνολο από τεχνικές που χρησιμοποιούνται στις κοινωνικές επιστήμες για την αναζήτηση και την επισήμανση των μηνυμάτων, θεμάτων ή νοημάτων που εμπεριέχονται στα διάφορα μέσα επικοινωνίας, όπως είναι τα γραπτά κείμενα, ο προφορικός λόγος, τα κινηματογραφικά έργα κ.ά. Η μέθοδος θέτει στο κείμενο ερωτήματα με σκοπό να ερευνηθεί η συχνότητα των πληροφοριών που περιέχει, να ανελκύσει τα λανθάνοντα μηνύματα και τις πληροφορίες που ξεφεύγουν στη πρώτη επαφή με το θέμα. Πρόκειται δηλαδή για μια αποσύνθεση και ανασύνθεση της νοηματικής δομής του θέματος.

Βιογραφικό

Η Αρχοντούλα Α. Διακογεωργίου, αποφοίτησε υπότροφος του Ι.Κ.Υ., τη Ράλλειο Παιδαγωγική Ακαδημία του Πειραιά. Το 1993 έκανε εξομοίωση του πτυχίου στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Υπηρέτησε ως δασκάλα στα Δημοτικά Σχολεία, Μαριτσών, Δαματριάς, Ιξού, 15ο Πόλεως Ρόδου και ως Διευθύντρια στο 9ο Δημοτικό Σχολείο Ρόδου. Από το 1992-1996 και από το 2000-2004 εργάστηκε στο Π.Τ.Δ.Ε., του Πανεπιστημίου Αιγαίου στο αντικείμενο των Πρακτικών Ασκήσεων των φοιτητών στο γλωσσικό μάθημα. Υπηρέτησε ως Σχολική Σύμβουλος στην 4η Εκπαιδευτική Περιφέρεια Δωδεκανήσου και σήμερα είναι Σχολική Σύμβουλος στη 2η Εκπαιδευτική Περιφέρεια Σάμου. Τον Ιούλιο του 2000 πήρε διδακτορικό δίπλωμα από το τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών Αθηνών με επιβλέπουσα την καθηγήτρια Ιστορίας Ρένα Σταυρίδη-Πατρικίου. Θέμα της διδακτορικής διατριβής είναι: «Από την Πατριδογνωσία στη Μελέτη του Περιβάλλοντος» - Ανάλυση περιεχομένου των σχολικών εγχειριδίων της Μελέτης του Περιβάλλοντος «Εμείς και ο κόσμος». Δίδαξε το γνωστικό αντικείμενο Μελέτη του Περιβάλλοντος στο διδασκαλείο «Αλέξανδρος Δελμούζος». Το 2013 αποφοίτησε από το Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακών διπλωμάτων στις Επιστήμες της Αγωγής με τη χρήση Νέων Τεχνολογιών του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Αιγαίου και Διακυβέρνηση, Ανάπτυξη και Ασφάλεια στη Μεσόγειο του τμήματος Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Σήμερα είναι Συντονίστρια Εκπαίδευσης Προσφύγων Νοτίου Αιγαίου. Έλαβε μέρος σε πολλά συνέδρια και έχει αρκετές δημοσιεύσεις σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά.

Μικροί ξεναγοί ή πώς οι μαθητές ερευνούν και ψυχαγωγούνται στο Μουσείο

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ iv

Μερούσης Νίκος

Φιλολόγος-Αρχαιολόγος, Διευθυντής 1ου Γυμνασίου Καλαμαριάς, Δρ Αρχαιολογίας Α.Π.Θ.

nikosmerousis@gmail.com

Περίληψη

Στην ανακοίνωσή μου αρχικά θα αναφερθώ στην παιδευτική και ψυχαγωγική συμβολή των μουσείων και στον οπτικό εγγραμματισμό ως εργαλείο της μουσειακής εκπαίδευσης. Στη συνέχεια, θα παρουσιάσω μια εκπαιδευτική δράση που μπορεί να υλοποιηθεί ως συνθετική εργασία ή πολιτιστικό πρόγραμμα στην Α΄ τάξη του Γυμνασίου και του Γενικού Λυκείου. Στο πλαίσιο αυτό οι μαθητές σχεδιάζουν, οργανώνουν και υλοποιούν ξεναγήσεις με πυρήνα επιλεγμένα εκθέματα μουσείου της πόλης τους. Στόχος είναι να γνωρίσουν με διερευνητικό και βιωματικό τρόπο όψεις από το παρελθόν του τόπου τους καλλιεργώντας την ιστορική τους σκέψη και συνείδηση.

Βιογραφικό

Πτυχιούχος της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. (1984-1988). Μεταπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. (1988-1990). Διδάκτορας Προϊστορικής Αρχαιολογίας Α.Π.Θ. (1998). Μεταδιδακτορικός υπότροφος ΙΚΥ (2003-2004). Φιλολόγος στη Β/θμια Εκπ/ση (1992 ως σήμερα). Φιλολόγος στο 1ο Πειραματικό Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης (2001-2012). Υπεύθυνος Πολιτιστικών Θεμάτων ΔΔΕ Αν. Θεσσαλονίκης (2012-2017). Διευθυντής 1ου Γυμνασίου Καλαμαριάς (2017 ως σήμερα). Διδασκαλία στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (2004-2019).

Η παιδαγωγική αξιοποίηση των μουσικών βίντεο σύγχρονων δημοφιλών τραγουδιών στο μάθημα της μουσικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Το παράδειγμα του τραγουδιού *Scream*.

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ iv

Καρούμπαλη Ευγενία

Εκπαιδευτικός μουσικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

jennykaroumpali@sch.gr

Περίληψη

Το μουσικό βίντεο, τμήμα του σημερινού οπτικοακουστικού πολιτισμού, είναι ήδη μέρος της καθημερινότητας των ημερών μας και ειδικά των εφήβων, καθώς αυτό είναι ένα μέσο για την ικανοποίηση ψυχολογικών αναγκών των εφήβων. Είναι μία πολύτεχνη οντότητα όπου η μουσική, οι στίχοι / το ποιητικό κείμενο και η κινούμενη εικόνα είναι αλληλοεξαρτώμενα και προκαλούν μία, υψηλών τόνων, αισθητική εμπειρία. Με την αξιοποίηση των σύγχρονων δημοφιλών τραγουδιών, δηλαδή της μουσικής που ακούν κατά κύριο λόγο οι σημερινοί/ές έφηβοι/ες στο μάθημα της μουσικής, θα πρέπει να ακολουθήσει άμεσα και η αξιοποίηση των μουσικών βίντεο των σύγχρονων δημοφιλών τραγουδιών στο μάθημα της μουσικής. Όφελος, κατά την προαναφερθείσα αξιοποίηση, είναι όχι μόνο η εξοικείωση των μαθητριών και των μαθητών με εργαλεία κατανόησης και αξιολόγησης των μηνυμάτων των μουσικών βίντεο αλλά και η καλλιέργεια του πολυτροπικού γραμματισμού σε ένα τυπικό περιβάλλον μάθησης (που είναι το σχολείο). Κατά τη σχολική χρονιά 2020 – 2021 στο Πρότυπο Γυμνάσιο Πατρών έλαβε χώρα διδακτικό σενάριο που αξιοποιήθηκαν παιδαγωγικά τα δύο βίντεο του τραγουδιού *Scream*, το οποίο εκπροσώπησε τη Ρωσία στο διαγωνισμό τραγουδιού της *Eurovision* του 2019: το επίσημο μουσικό βίντεο του τραγουδιού και το βίντεο από την παρουσίαση του τραγουδιού αυτού στο Διαγωνισμό Τραγουδιού της *Eurovision*. Το διδακτικό αυτό σενάριο πραγματοποιήθηκε σε μαθήτριες και μαθητές της πρώτης τάξης και σκοπός του ήταν να αναγνωρίζουν βασικά μορφολογικά στοιχεία, τα λεκτικά και τα εξωλεκτικά μηνύματα του τραγουδιού *Scream* και μέσω αυτού να καλλιεργήσουν τον πολυτροπικό γραμματισμό και να προβληματίζονται σχετικά με τα λεκτικά και τα εξωλεκτικά μηνύματα των τραγουδιών που ακούν στην καθημερινότητά τους εκτός σχολείου. Καθώς το διδακτικό αυτό σενάριο έλαβε χώρα το Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2021, χρονική περίοδο όπου τα Γυμνάσια του Ελλαδικού χώρου βρίσκονταν σε αναστολή της δια ζώσης λειτουργίας τους, η πραγματοποίησή του έγινε από απόσταση μέσω της, παρεχόμενης από το Υπουργείο Παιδείας, πλατφόρμας *Cisco Webex*. Οι μαθησιακοί στόχοι του διδακτικού αυτού σεναρίου όχι μόνο πραγματοποιήθηκαν αλλά προέκυψαν και αναδυόμενοι στόχοι.

Βιογραφικό

Η Ευγενία Καρούμπαλη γεννήθηκε στην Αθήνα το 1974. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στις επιστήμες της Αγωγής – Μουσική Παιδαγωγική (Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, 2015), πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (1998) και πτυχιούχος του Τμήματος Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Πανεπιστημίου Πατρών (2021).

Παράλληλα έχει σπουδάσει πιάνο (δίπλωμα πιάνου, τάξη Μαρίνας Λαμπρινούδη), ανώτερα θεωρητικά (πτυχίο φούγκας, τάξη Νικηφόρου Νευράκη) και ενοργάνωση πνευστών οργάνων (τάξη Νικηφόρου Νευράκη) στο Εθνικό Ωδείο στην Αθήνα.

Εργάζεται στη δημόσια δευτεροβάθμια εκπαίδευση από το 1998. Έχει παρουσιάσει εισηγήσεις σχετικά με θέματα μουσικής παιδαγωγικής, προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων και σχολικών γιορτών σε συνέδρια τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

Μια χρονιά μαζί...στο Αρχαίο Θέατρο Ελευθερέως Διονύσου!

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ ΙΙΙ, ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

Σουρίδη Παναγιώτα

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ

pansouridi@yahoo.gr

Περίληψη

Η πρώτη επαφή των μαθητών με την τραγωδία γίνεται, όπως είναι γνωστό στη Γ Γυμνασίου, στο πλαίσιο της διδασκαλίας της Ελένης του Ευριπίδη. Η ιδιαιτερότητα μάλιστα της διδακτικής της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας, λόγω της διαφοροποιημένης λειτουργίας του αρχαίου θεάτρου με το σύγχρονο, οδήγησε στην συνεργασία μας με το Πρόγραμμα «Εργαστήρι Ζών Συναντήσεων για Οργανωμένη Ομάδα Σχολείου». Πρόκειται για Πρόγραμμα που διενεργήθηκε κατά 3η συνεχή χρονιά στο πλαίσιο του Μήνα Εφηβείας των Εκδόσεων Πατάκη, με την υποστήριξη της Κίνησης Πολιτών για την Ανάδειξη και Αξιοποίηση των Αρχαίων Θεάτρων, Διάζωμα. Η παρούσα εισήγηση περιγράφει την ετήσια εμπειρία από την υλοποίηση του Προγράμματος κατά το σχολικό έτος 2019-20, αναγνωρίζοντας την παιδαγωγική και γνωστική στοχοθεσία του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας και επιδιώκοντας την επίτευξή της στο μέγιστο δυνατό. Με έμφαση στο Αρχαίο Θέατρο Ελευθερέως Διονύσου, είχαμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε το μνημείο, αναπτύσσοντας μια διαλεκτική σχέση με το ίδιο και τον πολιτισμό μας ευρύτερα. Το Πρόγραμμα είχε εξαρχής στόχο την ανάληψη ενεργού ρόλου από την πλευρά των συμμετεχόντων μαθητών, με αποτέλεσμα την πρωτότυπη δημιουργία μας, το Ψηφιακό Ημερολόγιο Σχολικού Έτους 2020-21, με τίτλο «Μια χρονιά μαζί...στο Αρχαίο Θέατρο Ελευθερέως Διονύσου!», το οποίο διανεμήθηκε ηλεκτρονικά στα σχολεία ΔΕ Ελλάδας και Ομογένειας.

Βιογραφικό

Η Παναγιώτα Σουρίδη είναι Φιλολόγος στο 3ο Γυμνάσιο Αργυρούπολης με Μεταπτυχιακές Σπουδές στη Διδασκαλία της ΝΕ ως Δεύτερης/Ξένης Γλώσσας και στην Εκπαιδευτική Ηγεσία. Ασχολείται συστηματικά με θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και ψυχολογίας με στόχο τη διαμόρφωση εκπαιδευτικών προτάσεων και σχεδίων διδασκαλίας που αφορούν την επικοινωνιακή δεινότητα, τη διαπολιτισμικότητα και τη μεθοδολογία διδασκαλίας της ΝΕ ως Δεύτερης/Ξένης γλώσσας. Υλοποιεί καινοτόμες δράσεις και προγράμματα στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου με στόχο τη βιωματική εμπειρία των μαθητών στις αρχές της επικοινωνίας, της διαπολιτισμικής αγωγής και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Σχέση Σχολείου και Χώρων Πολιτισμού

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Κουσκουλή Ευαγγελία, Κοτρώνη Σταματία

Εκπαιδευτικός κλ. ΠΕ06, Φιλολόγος

gelieku@gmail.com, matkotroni@yahoo.gr

Περίληψη

Στο πλαίσιο των σημερινών και συνεχώς μεταβαλλόμενων και δυσχερών κοινωνικών – πολιτισμικών συνθηκών, το σχολείο καλείται να διαχειριστεί ένα διττό πρόβλημα. Από τη μια πλευρά τις χαμηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις των μαθητών και από την άλλη πλευρά την αναγκαιότητα επικοινωνίας με την κοινότητα (Αθανασοπούλου, 2003, Καλοφορίδης, 2012). Οι σύγχρονες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις έχουν δημιουργήσει την ανάγκη οι πολιτιστικοί χώροι ή οι χώροι πολιτισμικής αναφοράς να λειτουργούν ως ανοιχτά περιβάλλοντα μάθησης (Μαγαλιού, Μ., Περακάκη, Ε., 2018) αλλά και ως μέσα για τη σύνδεση της τέχνης με την κοινωνία (Merriman, 1999). Παράλληλα, εντάσσονται σε ένα πλαίσιο άτυπης εκπαίδευσης.

Στο παρόν άρθρο παρουσιάζονται αρχικά οι παράγοντες που συνιστούν αναγκαία τα ανοιχτά περιβάλλοντα μάθησης και την άτυπη εκπαίδευση. Στη συνέχεια προσδιορίζονται τα οφέλη της επικοινωνίας των μαθητών αλλά και όλων των μελών της σχολικής μονάδας με τους χώρους πολιτισμικής αναφοράς. Γίνεται μία συνοπτική παρουσίαση των προγραμμάτων «Dancing to connect» του Ιδρύματος Ωνάση και οι «Μάσκες» καθώς και των φορέων υλοποίησής τους που εφαρμόστηκαν στο Γυμνάσιο Λευκοπηγής στην Κοζάνη.

Λέξεις- Κλειδιά: Άτυπη εκπαίδευση, ανοιχτό περιβάλλον μάθησης, χώροι πολιτισμικής αναφοράς, πολιτιστικά προγράμματα.

Βιογραφικό

Κουσκουλή Ευαγγελία

Εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ06. Διευθύντρια σε εκπαιδευτική μονάδα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στο Ν. Κοζάνης.

Ακαδημαϊκή εκπαίδευση

- Πρόγραμμα Ειδίκευσης στη Συμβουλευτική και τον Προσανατολισμό, ΑΣΠΑΙΤΕ, 2018
- MSc Εκπαιδευτική Ψυχολογία, Πανεπιστήμιο ΝΕΑΠΟΛΙΣ ΠΑΦΟΣ, 2017
- MA Εκπαιδευτική Ηγεσία και Διοίκηση, Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, 2014
- BA Αγγλική Γλώσσα και Λογοτεχνία, ΑΠΘ, 1985

Ιστορικό εργασίας

- Καθηγήτρια Αγγλικής Γλώσσας στον ιδιωτικό τομέα, 1985-1993
- Καθηγήτρια Αγγλικής Γλώσσας στο δημόσιο τομέα, 1994 μέχρι σήμερα
- Υποδιευθύντρια στη δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, 2013-2017
- Διευθύντρια στη δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, 2017 μέχρι σήμερα

Σταματία Κοτρώνη

ΣΠΟΥΔΕΣ :

Α) Πανεπιστημιακές Σπουδές

2015 - 2017 : MSc στην Εκπαιδευτική Ψυχολογία Πανεπιστήμιο Nearcholis Πάφου Κύπρος

2012 - 2014 : MEd στην Εκπαιδευτική Ηγεσία και Διοίκηση Πανεπιστήμιο Λευκωσίας Κύπρος

1996 – 2000 : Πτυχιούχος του τμήματος Ιστορίας Αρχαιολογίας Α. Π.Θ

Β) Επιμόρφωση

Φεβρουάριος 2014 : Βιωματικό σεμινάριο « Ευαισθητοποίηση και δραστηριοποίηση για την Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου»

Ιούλιος 2015 : Επιμόρφωση σε "Δεξιότητες Συμβουλευτικής για Εκπαιδευτικούς, Επαγγελματίες και Γονείς"

Σεπτέμβριος 2015 : Επιμόρφωση για την αντιμετώπιση του Σχολικού Εκφοβισμού

Φεβρουάριος 2014 : Επιμορφωτικό Σεμινάριο με θέμα " Πρώτες Βοήθειες"

Μάρτιος 2014 - Ιούνιος 2014 : Επιμόρφωση φιλολόγων 125 ώρες με τίτλο " Εκπαιδευτικοί και Δια Βίου Μάθηση"

Απρίλιος 2013 : Επιμόρφωση με θέμα " Η σχέση εφήβων μαθητών και εκπαιδευτικών στο πολυπολιτισμικό σχολικό πλαίσιο"

Απρίλιος 2008 : Επιμόρφωση με θέμα " Διαχείριση Προβληματικής Συμπεριφοράς Στο Σχολικό Περιβάλλον"

Ιούλιος - Νοέμβριος 2000 : Επιμόρφωση 400 ωρών με θέμα " Διαχείριση Πολιτισμικής Κληρονομιάς"

Γ) Ξένες Γλώσσες

Αγγλικά : C2

Γερμανικά : C1

Ιταλικά : B2

Δ) Ηλ. Υπολογιστές

Microsoft Office : Άριστη γνώση (Word, Excel & Power Point)

Internet : Πολύ καλή γνώση χρήσης

Τ.Π.Ε : Β' Επίπεδο

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Δεκέμβριος 2018: Συμμετοχή στο ' 1st International Congress on Management of Educational Units' με θέμα « Η σημασία της Συμβουλευτικής στα σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης».

Νοέμβριος 2019: Συμμετοχή στο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης της Κεντρ. Μακεδονίας με θέμα «Η σχέση του σχολείου και των χώρων πολιτισμού».

Ιανουάριος 2020: Συμμετοχή στο 7ο Συνέδριο Ειδικότητων στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών με θέμα: «Ο ρόλος του εκπαιδευτικού σ' ένα πολυπολιτισμικό σχολείο και η αναγκαιότητα της επιμόρφωσης».

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Οκτώβριος 2007 -Νοέμβριος 2021 : Φιλολόγος στη Δημόσια Εκπαίδευση

«Μνημείο Ζαλόγγου»: Μια εναλλακτική διδακτική προσέγγιση της Ιστορίας

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ i

MARTINOY ΣΩΤΗΡΙΑ

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου

smartikan@gmail.com

Περίληψη

Το «Μνημείο Ζαλόγγου» ή « γλυπτό για τον χορό του Ζαλόγγου», αποτελεί έργο του γλύπτη Γεώργιου Ζογγολόπουλου και του αρχιτέκτονα Πάτροκλου Καραντινού . Ως Μνημείο Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας, από τον Ιούνιο του 2021, σύμφωνα με τη σχετική απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, μας δίνει την ευκαιρία, να διδάξουμε την Ιστορία, αλλιώς. Το επιβλητικό μνημείο βρίσκεται στην κορυφή ενός γκρεμού στο όρος Ζάλογο, σε υψόμετρο 700 μέτρων, βορειοδυτικά της Πρέβεζας, σε απόσταση 29 χιλιομέτρων από την πόλη. Το μνημείο, με μήκος 18 μέτρα και ύψος 13 μέτρα, στέκει πάνω σε μία λιθόχτιστη βάση και απεικονίζει 6 αφαιρετικές μορφές Σουλιωτιστών πιασμένες χέρι-χέρι. Οι εργασίες του ξεκίνησαν το 1954 και ολοκληρώθηκαν το 1960. Στο 10ο κεφάλαιο της Β' ενότητας του διαδραστικού βιβλίου του μαθητή της Ιστορίας Στ' τάξης, γίνεται μικρή αναφορά για τους αγώνες των Σουλιωτών. Στην εργασία μας, θα παρουσιάσουμε τις δυνατότητες εναλλακτικής διδακτικής προσέγγισης της ενότητας για τον αγώνα των Σουλιωτιστών, αξιοποιώντας την τέχνη, την ποίηση και τη λογοτεχνία, αλλά και τις ιστορικές πηγές που αναδεικνύουν ιστορικά το Ζάλογο, το Σούλι και τις Σουλιώτισσες που είναι γνωστές στην Ιστορία και στα δημοτικά τραγούδια. Θα τονιστεί επίσης η χρησιμότητα των ΤΠΕ τόσο στην αναζήτηση των πηγών όσο και στην ανάδειξη της συνεργατικής δράσης των μαθητών και των μαθητριών για τη συγκεκριμένη θεματική ενότητα. Καθώς το θεματικό έτος για τα 200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821 δεν έχει ολοκληρωθεί, και το «Μνημείο Ζαλόγγου» αναφέρεται στην προεπαναστατική ιστορία, η εργασία μας συμβάλλει εκτός από τον εμπλουτισμό του αναλυτικού προγράμματος της Ιστορίας της Στ' τάξης του Δημοτικού, και στην ανάδειξη του επετειακού έτους.

Βιογραφικό

Η Σωτηρία Μαρτίνου είναι πτυχιούχος της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Ηρακλείου(1985), της Σχολής Νηπιαγωγών Χανίων(1986), του Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης(1997), του Π.Τ.Ν. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων(2000), του Διδασκαλείου του Π.Τ.Δ.Ε. Κρήτης,(2000), του Φ.Κ.Σ. Πανεπιστημίου Κρήτης(2005). Το 2007 αναγορεύτηκε διδάκτωρ του Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. του Πανεπιστημίου Αιγαίου με άριστα. Το θέμα της διδακτορικής της διατριβής: «Το κίνημα της μεταρρυθμιστικής παιδαγωγικής και η επίδρασή του στο παιδαγωγικό έργο του Μ. Παπαμαύρου» και έχει εκδοθεί από τις εκδόσεις Gutenberg και στη σειρά του κ. Σήφη Μπουζάκη, με γενικό τίτλο: «Τεκμήρια-Μελέτες Ιστορίας Νεοελληνικής Εκπαίδευσης» ISBN 978-960-01-1229-0. Κατέχει την Αγγλική γλώσσα και γνωρίζει τη χρήση Η/Υ. Είναι πιστοποιημένη επιμορφώτρια ενηλίκων. Από τον Αύγουστο του 2007 υπηρέτησε ως Σχολική Σύμβουλος Π.Ε. 70 και από το σχολικό έτος 2018-19 είναι Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου (ΣΕΕ) στο ΠΕΚΕΣ Κρήτης. Συμμετείχε ως επιμορφώτρια στα Π.Ε.Κ. Ηρακλείου, στο Π.Ι., στο ΙΕΠ, και διοργάνωσε επιμορφωτικά σεμινάρια με θέματα, όπως: Διαθεματική προσέγγιση στη διδασκαλία, Χρήση του Λεξικού στη Γλώσσα, Διδακτικές προσεγγίσεις και εικονικές διδασκαλίες διαφόρων μαθημάτων, τρόποι διδασκαλίας σε τάξεις υποδοχής και φροντιστηριακά τμήματα, διαφοροποιημένη διδασκαλία, κ.α. Έχει διδακτικό έργο στο Διδασκαλείο του Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης, στην ΑΣΠΑΙΤΕ Ηρακλείου σε θέματα Διδακτικής Μεθοδολογίας και Διδακτικής Μαθημάτων Ειδικότητας και σε ευρωπαϊκά προγράμματα, σε θέματα σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων και μεθοδολογίας έρευνας. Είναι επιμορφώτρια ΤΠΕ Β' επιπέδου, έχει διδάξει σε δια ζώσης και σε εξ' αποστάσεως επιμορφωτικά προγράμματα στο Διόφαντο, Β και Β1 επιπέδου στους υπολογιστές, έχει διοργανώσει πολλά επιμορφωτικά σεμινάρια για τους εκπαιδευτικούς της Περιφέρειάς της και της Ενότητας Σχολικών Μονάδων που υπηρετεί, έχει συμμετάσχει σε διεθνή συνέδρια και διαθέτει πλούσιο συγγραφικό έργο. Έχει παρακολουθήσει πολλά επιμορφωτικά σεμινάρια, ημερίδες, πανελλήνια και διεθνή συνέδρια και έχει συμμετάσχει με εισηγήσεις της σε διεθνή και πανελλήνια συνέδρια. Εργασίες της έχουν δημοσιευθεί σε Πρακτικά Συνεδρίων και Επιστημονικά Περιοδικά. Άλλα βιβλία της αφορούν το σχολικό κανονισμό και «Προτάσεις διδακτικής-εκπαιδευτικής αξιοποίησης του Ερωτόκριτου του Β. Κορνάρου, στην Π/θμια και Δ/θμια Εκπαίδευση, τη Σχολική Υγιεινή και διδακτικά σενάρια. Τα θέματα με τα οποία ασχολείται σχετίζονται με την Ιστορία της Εκπαίδευσης (ειδικότερα με την εσωτερική οργάνωση και λειτουργία του σχολείου), τη Θεωρία και Μεθοδολογία της Διδασκαλίας, τις Εναλλακτικές μορφές διδασκαλίας και αξιολόγησης των μαθητών και τη διαφοροποιημένη διδασκαλία.

«Θρησκευτικές Διαδρομές του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού ως εργαλείο ανάπτυξης και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας»

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Κουκουλομάτη Αικατερίνη

Στέλεχος Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης Δυτικής Ελλάδας Νομικός-Msc Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων

humida07@gmail.com

Περίληψη

Τις τελευταίες δεκαετίες ο θρησκευτικός τουρισμός, ως εναλλακτική μορφή τουρισμού κερδίζει συνεχώς έδαφος στη διεθνή τουριστική αγορά. Η μελέτη εκτός από ζητήματα σχεδιασμού, ανάπτυξης και επικοινωνίας κατά τον σχεδιασμό ενός θρησκευτικού δικτύου μέσα από δύο εναλλακτικές διαδρομές, στα χνάρια του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού στο Νομό Αιτωλοακαρνανίας, περιλαμβάνει και την επιμόρφωση και ανάπτυξη της κουλτούρας των νέων με υλικό από το ιστορικό πολιτιστικό απόθεμα της ζωής του Αγίου.

Στο γενικό σχεδιασμό συνέβαλε και η βιωματική εμπειρία στο μοναδικό Camino de Santiago Compostella, που αποτελείται από οκτώ επίσημες διαδρομές, με τελικό προορισμό τον καθεδρικό ναό της πόλης του Σαντιάγο ντε Κομποστέλα (Cathedral de Santiago) στην Ισπανία.

Ο Άγιος Κοσμάς Αιτωλός υπήρξε ισχυρός στυλοβάτης στα δύσκολα χρόνια του οθωμανικού ζυγού που με τις περιόδους και τα κηρύγματά του αφύπνιζε τον ελληνισμό μέσα από τη μόρφωση.

Εξετάζοντας τα μέρη όπου δίδαξε ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, προέκυψε η ιδέα του σχεδιασμού ενός θρησκευτικού δικτύου ανάμεσα στις περιοχές του Ν. Αιτωλοακαρνανίας που τεκμηριωμένα έχει διδάξει ο Άγιος, με στόχο τη συνένωση των κυριότερων τοποθεσιών σε μια ενιαία διαδρομή με την παράλληλη αξιοποίηση του πλούσιου φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ο σχεδιασμός ενός τέτοιου δικτύου θα πρόσδιδε μια ιδιαίτερη δυναμική σε αυτές τις περιοχές αλλά και εν γένει στο Νομό, αφού θα έδινε την ευκαιρία να βγει από την απομόνωση, συνάμα να συγκρατήσει τον πληθυσμό και να αναδείξει τις πτυχές της πλούσιας ιστορικής παράδοσης και της τοπικής ταυτότητας. Προσκυνητές όχι μόνο από την Ελλάδα, αλλά την Κύπρο, τις Βαλκανικές χώρες, τη Ρωσία και άλλες χώρες που υπάρχει το ορθόδοξο στοιχείο, θα προσελκύνονταν μέσα από τους τόπους-προσκυνημάτα του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού.

Το θρησκευτικό δίκτυο «στα χνάρια του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού» που προτείνεται, αναπτύσσεται ενδεικτικά σε δύο διαδρομές. Η πρώτη έχει ως αφετηρία το Μεσολόγγι και καταλήγει στο Μέγα Δενδρό και τον Δρυμόνα και η δεύτερη ξεκινά από το Μεσολόγγι και καταλήγει στην Βόνιτσα.

Η παρούσα μελέτη έχει ως σκοπό την διερεύνηση της αναπτυξιακής διάστασης του θρησκευτικού τουρισμού, την δημιουργία ισχυρής επωνυμίας (brand name) και την σύνδεση της παιδείας με τον πολιτισμό, έννοιες συνυφασμένες και αλληλοεξαρτώμενες.

Βιογραφικό

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΣΠΟΥΔΕΣ

- Πτυχιούχος Νομικής Σχολής Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
- Πτυχιούχος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στο Τμήμα Διοίκησης Πολιτισμικών Μονάδων Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου
-

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

19/05/2004 –Σήμερα

Στέλεχος σε θέση ευθύνης στο Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Δυτικής Ελλάδας, Πάτρα (Αντικείμενο: Διαχείριση - Οργάνωση ανθρώπινου δυναμικού & υποστήριξη Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων)

1994–2003

Δικηγόρος Δ.Σ. Πατρών

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ-ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Α. Σεμινάρια του ΕΚΔΔΑ:

1. Ποιοτικές υπηρεσίες του Δημόσιου τομέα προς τον πολίτη (Νοέμβριος 2010)
2. Διοίκηση μέσω στόχων (Μάρτιος 2011)
3. Κατάρτιση εργαζομένων σε μονάδες διαφάνειας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (Απρίλιος 2011)

4. Εκπαίδευση προϊσταμένων τμημάτων (Μάρτιος 2015)
5. Έκδοση ηλεκτρονικού εγγράφου με τη χρήση ψηφιακών υπογραφών (Δεκέμβριος 2015)
6. Το πολιτιστικό προϊόν ως μοχλός ανάπτυξης (Δεκέμβριος 2019)
  - B. Πιστοποιημένη επιμόρφωση στις "Βασικές ψηφιακές δεξιότητες για επαγγελματίες μουσείων" με Mooc Certificate του έργου MU.SA διάρκειας 8 εβδομάδων με ποσοστό επιτυχίας 85% (Απρίλιος 2019)
  - Γ. Σεμινάρια του Ινστιτούτου Εργασίας ΓΣΕΕ:
    1. "Δυναμική της Ομάδας και επικοινωνία στον εργασιακό χώρο" του διάρκειας 50 ώρες (Ιανουάριος 2020)
    2. Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Επαγγελματικής Κατάρτισης I-Βασικές Δεξιότητες Εκπαίδευσης Ενηλίκων του διάρκειας 50 ώρες (Ιούνιος 2020)
    3. Ψηφιακές δεξιότητες κοινωνικής δικτύωσης με εφαρμογές στο χώρο εργασίας (social media) διάρκειας 50 ώρες (Μάιος 2020)
  - Δ. Επιμόρφωση σε λοιπά σεμινάρια και courses άλλων φορέων
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ/ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ/ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
    - Υπεύθυνη επικοινωνίας & διοικητικής οργάνωσης σε ομάδες έργου ευρωπαϊκών προγραμμάτων που διαχειρίζεται και υλοποιεί το ΠΤΑ/ΠΔΕ, ενδεικτικά: GIFT, BUILD, BIG, INCOMPASS, ICE, FOODING, EPA INVESTEMENT, EGOV-INNO, CREADIS3 κλπ
    - Υπεύθυνη οργάνωσης και Εκπρόσωπος του ΠΤΑ/ΠΔΕ σε Διεθνείς εκθέσεις εσωτερικού και εξωτερικού στα πλαίσια του προγράμματος τουριστικής προβολής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (Μόσχα, Λονδίνο, Θεσσαλονίκη).
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
Αγγλικά C2 (Άριστη γνώση)
Ιταλικά C1 (Πολύ καλή γνώση)
ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ
Unicert Primary ΕΟΠΕΠ
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ - Δ.Σ.
      1. Μέλος Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας Δυτικής Ελλάδας (1998-2002)
      2. Μέλος Δ.Σ. ΠΙΚΠΑ Πατρών (1998-2001)
      3. Μέλος Δ.Σ. Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων Σχολείων Πατρών (2012-2021)

Διδάσκοντας την ευρώπη-το παράδειγμα της Λήμνου

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ V

ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΘΕΟΦΑΝΕΛΛΗΣ, ΛΥΜΠΕΡΗ ΘΕΟΔΩΡΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

papapamarg@gmail.com, timtheo@gmail.com, lymptheo76@gmail.com

Περίληψη

Στα 12 χρόνια πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, εκ των οποίων τα 9 υποχρεωτικής εκπαίδευσης, ελάχιστες είναι οι διδακτικές ώρες που αφιερώνονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τους θεσμούς της και την ευρωπαϊκή κουλτούρα γενικότερα. Η Ευρωπαϊκή μας ταυτότητα δεν καλλιεργείται και στους αυριανούς Ευρωπαίους πολίτες γίνεται κυρίως συνειδητή η τεχνοκρατική-θεσμική-οικονομική διάσταση της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και ελάχιστα έως καθόλου οι πολιτισμικές ανθρωποκεντρικές αξίες που μπορούν να αποτελέσουν κοινό πυρήνα έμπνευσης και συνεργασίας. Η παρούσα εργασία αποτελεί τη σταθερή και συνεχόμενη συνεργατική προσπάθεια δύο σχολείων της συνοριογραμμής της Ευρώπης προς την Ανατολή να αποκτήσουν συνολική αντίληψη της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης, να αντιληφθούν τη θέση της Ελλάδας μέσα σε αυτή και να εκφράσουν το προσωπικό τους όραμα για την Ευρώπη που ονειρεύονται και θέλουν να συνδιαμορφώσουν. Μέσα στο πλαίσιο των δράσεων των *Teachers4Europe*, του θεσμού των *School Ambassadors* του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα, των μαθημάτων της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής στο Γυμνάσιο και της Πολιτικής Παιδείας στο Λύκειο, των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων και συγκεκριμένα του θεματικού κύκλου «Ενδιαφέρομαι κι ενεργώ», καθώς και μέσα από προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να γνωρίσουν τον πλούτο του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού, να ζυμωθούν με την ιδέα της ευρωπαϊκής ταυτότητας και των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που η απόκτησή της υπαγορεύει και να καλλιεργηθούν αξίες και ιδανικά. Επίσης, η προσέγγιση αυτή επεκτείνεται διαθεματικά και σε άλλα μαθήματα, όπως η Ιστορία, η Μουσική, τα Εικαστικά, η Λογοτεχνία, η Νεοελληνική Γλώσσα (Γ' Γυμνασίου-Γ' Λυκείου) και σε συνεργασία και με άλλους φορείς (*Europe Direct*, Γραφείο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Πανεπιστήμιο Πειραιώς-Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Αιγαίου-Τμήμα Κοινωνιολογίας) πραγματοποιούνται δράσεις που ωριμάζουν τη σκέψη των μαθητών, και τους προετοιμάζουν αρχικά για τη μετάβαση από το Γυμνάσιο στο Λύκειο και την ουσιαστική ενασχόλησή τους με την ενεργό πολιτειότητα, καθώς και την επικείμενη συμμετοχή τους ενεργά πλέον ως πολίτες στις εκλογές του Ευρωκοινοβουλίου και την κριτική πρόσληψη πληροφοριών και ειδήσεων από το χώρο του Διαδικτύου και της ενημέρωσης.

Βιογραφικό

Λυμπέρη Θεοδώρα, Πτυχιούχος Κλασικής Φιλολογίας ΕΚΠΑ, MSc στις Επιστήμες της Αγωγής ΕΑΠ, Επιμορφώτρια Ενηλίκων eTwinning, T4E.

Παπαπαναγιώτου Μαρία, Πτυχιούχος Κλασικής Φιλολογίας ΕΚΠΑ, MSc στις Επιστήμες της Αγωγής ΕΑΠ, Υποψήφια Διδάκτωρ του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του ΔΠΘ, Senior School Ambassador του Γραφείου του Ευρωκοινοβουλίου στην Ελλάδα, T4E.

Η "Θεολογία" των παροιμιών στα ομηρικά έπη

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ i

Μάντζαρης Κωνσταντίνος

Φιλολόγος Γυμνασίου Ν. Λαμψάκου Ευβοίας, Κλασικής Φιλολογίας

k.e.mantzaris@gmail.com

Περίληψη

Αντικείμενο της παρούσας εισήγησης αποτελούν οι παροιμίες στην Ιλιάδα και την Οδύσσεια, ειδικότερα ως φορείς θρησκευτικών αντιλήψεων. Όπως είναι πλέον γνωστό, κατά τη σύνθεση των ομηρικών επών, ο ποιητής ενσωμάτωσε στο έργο του και δημιουργικά αξιοποίησε πλούσιο προγενέστερο παροιμιακό υλικό. Παροιμίες και παροιμιώδεις φράσεις, μαζί με άλλα είδη της λεγόμενης «λογοτεχνίας της σοφίας» φαίνεται ότι επιστρατεύθηκαν για να εξυπηρετήσουν τους ποιητικούς στόχους που κάθε φορά ο ποιητής έθετε. Τα αποστάγματα αυτά της λαϊκής σοφίας είναι ξεκάθαρα ένα πολύτιμο δείγμα και «παράθυρο» σε έναν πολιτισμό που οι ρίζες του χάνονται στον χρόνο. Από τα κλασικά κιάλας χρόνια θεωρείται ότι παρέχουν αξεπέραστα πρότυπα ορθής συμπεριφοράς και έχουν μεγάλη παιδευτική αξία ως έκφραση ενός ένδοξου παρελθόντος. Από την άλλη όμως, δεν γίνεται να παραβλέψουμε ότι κάποιες από αυτές προέβαλλαν ξεκάθαρα ορισμένες θρησκευτικές αντιλήψεις που αξίζει σήμερα να μελετήσουμε. Γενικότερα, γνωρίζουμε ότι η αρχαία ελληνική θρησκεία δεν διέθετε κείμενα τύπου Δογματικής. Η άποψη που σχημάτιζαν οι άνθρωποι για το «θείο» διαμορφώθηκε αποκλειστικά μέσω της επικής παράδοσης και κυρίως μέσω των ομηρικών επών που εν πολλοίς στηρίζονταν στην μυθική παράδοση. Ο ποιητής, όμως, αν και είχε ομολογουμένως την ευχέρεια να τροποποιεί μέχρι ενός σημείου στοιχεία της μυθικής παράδοσης, δεν μπορούσε να κάνει το ίδιο με τις παροιμίες διότι, αν μια παροιμία άλλαζε, θα έχανε την αναγνωρισιμότητά της και ακολούθως την αξία της. Έτσι, έχουμε κάθε λόγο να πιστεύουμε ότι μέσω των παροιμιών βρισκόμαστε πιο κοντά στις αρχέγονες θρησκευτικές αντιλήψεις φορέας των οποίων υπήρξε ο Όμηρος. Το γεγονός αυτό αποκτά άλλη διάσταση, αν παρατηρήσουμε ότι πολλές από τις παροιμίες αυτές υπάρχουν και σήμερα, τουλάχιστον ως προς τις απόψεις που εκφράζουν. Συνεπώς, το θέμα αυτό είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον για τη μελέτη του ελληνικού πολιτισμού διαχρονικά.

Βιογραφικό

Γεννήθηκα το 1980 και μεγάλωσα στον Άγ. Νικόλαο Χαλκίδας. Κατάγομαι από αγροτική οικογένεια. Το 1997 άρχισα τις σπουδές μου στο Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης απ' όπου απεφοίτησα το 2001. Ακολούθως συνέχισα με μεταπτυχιακές σπουδές στο ίδιο Πανεπιστήμιο. Το 2003 έλαβα Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης και το 2008 Διδακτορικό Δίπλωμα στην Κλασική Φιλολογία υπό την εποπτεία του αείμνηστου διαπρεπούς ομηριστή Οδυσσέα Τσαγκαράκη. Το 2010 διορίστηκα στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και υπηρέτησα σε σχολεία της Κρήτης και της Εύβοιας. Σήμερα ανήκω στο διδακτικό προσωπικό του Αναξαγόρειου Γυμνασίου Νέας Λαμψάκου Ευβοίας. Είμαι επίσης διπλωματούχος Βυζαντινής Μουσικής και Πρωτοψάλτης του Ι. Ν. Εισοδίων Θεοτόκου Φύλλων Χαλκίδας.

Πανελλήνια Φεστιβάλ Σχολικών Χορωδιών Συγκριτική μελέτη και η επίδρασή τους στην τοπική κοινωνία

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ ΙΙΙ, ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

Βετουλάκη Ευσταθία

Εκπαιδευτικός Μουσικής

vetoulaki@hotmail.com

Περίληψη

Τα φεστιβάλ σχολικών χορωδιών αποτελούν έναν νέο σχετικά πολιτιστικό θεσμό για την Ελλάδα, ζώης 25 ετών. Ως θεσμοί έχουν πολυδιάστατη σημασία, για τους διοργανωτές, τους συμμετέχοντες, αλλά και εμπλεκόμενους με αυτά, όπως τις Τοπικές, Δημοτικές Αρχές και τις τοπικές κοινωνίες. Τα τρία φεστιβάλ σχολικών χορωδιών, Ασβεστοχωρίου, Καρδίτσας και Καλαμαριάς, πραγματοποιούνται τα τελευταία 25, 12 και 5 χρόνια αντίστοιχα, έχοντας στηριχθεί από την τοπική κοινωνία και τις Τοπικές Αρχές, ενώ το χαρακτηριστικό τους είναι ότι δέχονται αιτήσεις συμμετοχής από σχολικές μονάδες όλης της Ελλάδας. Η συγκεκριμένη εισήγηση έχει ως σκοπό την ανάλυση της στρατηγικής που χρησιμοποιούν οι διοργανωτές των συγκεκριμένων φεστιβάλ, σχετικά με τα διοργανωτικά βήματα, τον σχεδιασμό, τον εθελοντισμό, την επικοινωνιακή τους πολιτική και προβολή, και την οικονομική τους χρηματοδότηση και βιωσιμότητα. Μέσα από τη σύγκριση τριών ομοειδών φεστιβάλ Ασβεστοχωρίου, Καρδίτσας και Καλαμαριάς, γίνεται προσπάθεια εξαγωγής συμπερασμάτων και συζήτηση των δεδομένων που προκύπτουν σε συνδυασμό με τις καλές διεθνείς πρακτικές, με στόχο την καταγραφή των ομοιοτήτων και των διαφορών των προβλημάτων και των ευκαιριών σε όλο το φάσμα της διοργάνωσής τους. Η συγκριτική αυτή μελέτη εντοπίζει και αναδεικνύει τη συμβολή αυτών των πολιτιστικών δρώμενων στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας και την ανεκτικότητα και βιωσιμότητά της, με ιδιαίτερη έμφαση στο νεανικό κοινό, καθώς οι κύριοι συμμετέχοντες είναι οι σχολικές κοινότητες. Η μεθοδολογία της έρευνας βασίζεται στην μελέτη σχετικής βιβλιογραφίας και την έρευνα στο διαδίκτυο για τη μελέτη και ανάλυση του πολιτιστικού αυτού φαινομένου, θεσμού και δρώμενου, όπως είναι τα φεστιβάλ σχολικών χορωδιών, καθώς και στην συγκριτική μελέτη περίπτωσης (τριών συγκεκριμένων φεστιβάλ πανελληνίας εμβέλειας) που εμπλουτίζεται από προσωπικές συνεντεύξεις σε ένα ευρύ φάσμα εμπειρών επαγγελματιών του μουσικού κλάδου και της διοργάνωσης Φεστιβάλ.

Βιογραφικό

Βασικό πτυχίο "Επιστήμη και Τέχνη της Μουσικής" Ιόνιο Πανεπιστήμιο, 2001. Μεταπτυχιακό στην "Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων" στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2020. Μεταπτυχιακό στην Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων στο Διεθνές Πανεπιστήμιο- στάδιο εκπόνησης διπλωματικής στον τομέα της διοίκησης ανθρώπινων πόρων. Φοιτήτρια στην Δημόσια Διοίκηση του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.

Η ηθική διάσταση της ηγεσίας στα σχολεία

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ Ι, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

ΚΙΖΛΑΡΗ ΜΑΛΑΜΑ

ΔΑΣΚΑΛΑ/ ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

melinakii@gmail.com

Περίληψη

Η ηθική είναι ουσιαστικά αμφισβητούμενη έννοια και για το λόγο αυτό γίνεται μια προσπάθεια να διερευνηθεί η εν λόγω έννοια στο πλαίσιο της εκπαίδευσης. Το βασικό ερευνητικό ερώτημα αφορά στον ρόλο της ηθικής ως πλαισίου δράσης των διευθυντών Σχολικών Μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Ως ερευνητικό εργαλείο επιλέχθηκε η ποιοτική συνέντευξη με διευθυντές σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα αποτελέσματα της έρευνας αναφέρονται σε διευθυντές του νόμου Θεσσαλονίκης. Γίνεται μια σύγκριση μεταξύ του 2011 κατά το οποίο έγινε η έρευνα και του 2021 με διευθυντές της χρονιάς της πανδημίας και αν η τελευταία συνέβαλε ή όχι στην ηθική διάσταση της ηγεσίας τους.

Βιογραφικό

Εκπαιδευτικός Α' βάθμιας εκπαίδευσης με 18 -έτη διδακτική εμπειρία (τάξεις και ολοήμερο σχολείο)

Απόφοιτος 2 Παιδαγωγικών Τμημάτων (Δημοτικής Εκπαίδευσης, Νηπιαγωγός)

Κάτοχος 2 Μεταπτυχιακών Τίτλων Σπουδών (με δημοσιεύσεις)

Τακτική παρακολούθηση σεμιναρίων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων με διευρυμένο πεδίο

Συνεχής αναζήτηση προς βελτίωση των μεθόδων διδασκαλίας, διερεύνηση του μαθησιακού πεδίου και ισορροπημένη ανάπτυξη των μαθητών

Σχεδιασμός, προετοιμασία και εκτέλεση δραστηριοτήτων (μαθητικές θεατρικές παραστάσεις κ.α.)

Εκλεγμένο μέλος Ο.Τ.Α. (Του Δήμου Θέρμης) 2006 - 2010

Πειθαρχικό δίκαιο για εκπαιδευτικούς

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ Ι, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ-ΝΟΜΙΚΟΣ

Kraftopou@sch.gr

Περίληψη

Το Πειθαρχικό Δίκαιο αποτελεί μία ιδιαίτερη εκδήλωση της οργάνωσης της Δημόσιας Υπηρεσίας. Εμφανίζεται, κυρίως, δια της ιεραρχικής οργάνωσης της Δημόσιας Υπηρεσίας και αναφέρεται στην τήρηση των υποχρεώσεων των μελών του συνόλου της υπηρεσίας προς το ίδιο το σύνολο. Η πειθαρχία σκοπεί στην τήρηση των αρχών της νομιμότητας και της αποτελεσματικότερης λειτουργίας της Διοίκησης. Η πειθαρχία, λοιπόν, ως νομική έννοια που διαπλάστηκε από τις διατάξεις του Πειθαρχικού Δικαίου και τη νομολογία, δεν αποτελεί από μόνη της έννομο αγαθό άξιο προστασίας, αλλά αντίθετα αποτελεί γενική αρχή του Δημοσιοϋπαλληλικού Δικαίου. Οι εκπαιδευτικοί ΠΕ και ΔΕ υπάγονται στις διατάξεις του ΥΚ (Ν.3528/2007) , από την ημερομηνία ισχύος του με εξαίρεση τα θέματα που ρυθμίζονται από ειδικές διατάξεις όπως είναι οι διατάξεις του ΠΔ 47/2006 που ορίζουν τα όργανα και τη διαδικασία της πειθαρχικής δίωξης του εκπαιδευτικού προσωπικού ΠΕ και ΔΕ και οι διατάξεις του ΠΔ 1/2003 που ρυθμίζουν τη σύνθεση, και τη συγκρότηση και τη λειτουργία των Υπηρεσιακών (και Πειθαρχικών) Συμβουλίων ΠΕ και ΔΕ. Επισημαίνεται πάντως ότι η κατάσταση των εκπ/κων ΠΕ και ΔΕ που υπάγονται στις διατάξεις του ΥΚ, ρυθμίζεται σε μεγάλη έκταση και από ειδικές διατάξεις. (Ν. 1566/85, ΠΔ 47/2006 « Όργανα και διαδικασία πειθαρχικής δίωξης εκπαιδευτικού προσωπικού ΠΕ και ΔΕ». Η παρούσα εισήγηση έχει σκοπό τη διερεύνηση των γνώσεων των εκπαιδευτικών της πειθαρχικής διαδικασίας και των γενικότερων διατάξεων του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα , που υπηρετούν σε δημόσια σχολεία. Το ενδιαφέρον της έρευνας εστιάστηκε κυρίως στην ανίχνευση:

- Το αν τα στελέχη εκπαίδευσης γνωρίζουν το πειθαρχικό δίκαιο, αν εφαρμόζουν το πειθαρχικό δίκαιο στην εκπαίδευση σε ικανοποιητικό βαθμό και αν είναι αναγκαίο πριν την ανάληψη της θέσης ευθύνης να λάβουν σχετική επιμόρφωση
- Το αν οι εκπαιδευτικοί είναι επαρκώς ενημερωμένοι και γνωρίζουν τις διατάξεις του πειθαρχικού δικαίου και αν ανατρέχουν στις διατάξεις του Δημοσιοϋπαλληλικού κώδικα που βρίσκεται στο αρχείο του σχολείου τους.
- Το αν εφαρμόζεται σε ικανοποιητικό βαθμό το πειθαρχικό δίκαιο στην εκπαίδευση και τι προτείνουν οι εκπαιδευτικοί ως συμμετέχοντες στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Βιογραφικό

Εκπαιδευτικός πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης-πτυχιούχος Παιδαγωγικού Τμήματος και Νομικής Σχολής του ΔΠΘ- Μόνιμη Επιστημονική Συνεργάτης – Ερευνήτρια του Εργαστηρίου Ευρωπαϊκών Σπουδών του Τομέας Διεθνών Σπουδών του Τμήματος Νομικής του Δ.Π.Θ. σε θέματα που άπτονται της εκπαιδευτικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεταπτυχιακή και Διδάκτωρ Νομικής Σχολής στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο-

Η πόλη του Πειραιά μέσα από την ζωγραφική του Γιάννη Τσαρούχη: εικόνες, αναπαραστάσεις, σώματα και αισθήσεις ως ψηφιακά σημαινόμενα

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ III, ΕΝΟΤΗΤΑ I

Γεωργοπούλου Ιωάννα, Κοτσιφάκος Δημήτριος, Δουληγέρης Χρήστος

Τμήμα Πληροφορικής, Πανεπιστήμιο Πειραιώς

kotsifakos@unipi.gr

Περίληψη

ΠΜΣ: Ψηφιακός Πολιτισμός, Έξυπνες Πόλεις, IoT & Προηγμένες Ψηφιακές Τεχνολογίες

Η πόλη του Πειραιά μέσα από την ζωγραφική του Γιάννη Τσαρούχη: εικόνες, αναπαραστάσεις, σώματα και αισθήσεις ως ψηφιακά σημαινόμενα

Σκοπός της παρούσας εργασίας, είναι η ανάδειξη στοιχείων της πόλης του Πειραιά. Η απόφασή να παρουσιαστούν κομμάτια του Πειραιά με τρόπο έμμεσο, δηλαδή μέσα από την ζωγραφική του Γιάννη Τσαρούχη, μέσα από τα μάτια ενός ανθρώπου που έζησε και εμπνεύστηκε από τον Πειραιά έγκειται στο ότι αυτός ο σπουδαίος ζωγράφος αποτελεί κομμάτι της αξιόλογης πνευματικής και καλλιτεχνικής «άνοιξης» της πόλης του Πειραιά αφού το έργο του έχει διεθνώς αναγνωριστεί για την «αυθεντική ελληνικότητα του». Η παρουσίαση κάποιων από τα έργα του Τσαρούχη δεν στέκεται όπως είναι φυσικό μόνο στην καταγραφή και παρουσίαση των χαρακτηριστικών τους, αλλά στρέφεται κυρίως στην αναβίωση του Πειραιά των τελών του 19ου και αρχών του 20ου αιώνα. Εδώ βρίσκεται και η πρωτοτυπία αυτής της προσπάθειας, αφού δεν στεκόμαστε στον Πειραιά που βλέπουμε σήμερα αλλά στον Πειραιά πριν την απογύμνωσή του από μερικά από τα σημαντικότερα σύμβολά του που προσέδιδαν αίγλη, όπως κάποια από τα νεοκλασικά που βεβηλώθηκαν στα χρόνια της δικτατορίας, κτήρια-ορόσημα για την ιστορική μνήμη. Μέσα λοιπόν από την καλλιτεχνική ματιά του Πειραιώτη Γιάννη Τσαρούχη, γνωρίζουμε καλύτερα την πόλη του τότε, ακόμα και αν ποτέ δεν ήταν ακριβώς έτσι όπως την αποτυπώνει στα έργα του, μας γυρνάει στο χτες και μας φέρνει αντιμέτωπους με την σημερινή εικόνα της πόλης. Επομένως, μας δίνεται η δυνατότητα, παρατηρώντας τα καλλιτεχνικά του επιτεύγματα όχι μόνο να ανακαλύψουμε πτυχές του Πειραιά που δεν γνωρίζαμε αλλά και να αναθεωρήσουμε απόψεις, και αντιλήψεις γι' αυτή την πόλη, κάτι το οποίο έχει ιδιαίτερη σημασία όχι μόνο για την διατήρηση της πειραιϊκής ταυτότητας αλλά και για την διατήρηση της συλλογικής μνήμης σε μια εποχή, αυτή του 21ου αιώνα που φέρνει μαζί της νέες προκλήσεις και δυσκολίες στη χάραξη και μεταλαμπάδευση της παράδοσής μας. Με εφελτήριο λοιπόν το προαναφερθέν, αναδείξαμε στοιχεία του Πειραιά που χάθηκαν αλλά σίγουρα δεν ξεχάστηκαν, μέσω της κατασκευής ενός διαδικτυακού τόπου, με στόχο η προτεινόμενη εργασία να συμβάλλει στη δια βίου μάθηση, στην αξία της χρήσης των νέων τεχνολογιών στον τομέα αυτό, τις εκπαιδευτικές δυνατότητες που προσφέρουν στο κοινό και τελικά στη δημιουργία μιας ανοιχτής, ψηφιακής πλατφόρμας επικοινωνίας με δυνατότητα πρόσβασης από ένα ευρύτατο ποικίλο κοινό (ηλικιακά, μορφωτικά, κοινωνικά, πνευματικά).

Βιογραφικό

<1ος συγγραφέας> Γεωργοπούλου Ιωάννα (Πτυχιούχος του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών.

Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών / Μεταπτυχιακή φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Πειραιώς,
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ)

«Ψηφιακός Πολιτισμός, Έξυπνες Πόλεις, IoT και Προηγμένες
Ψηφιακές Τεχνολογίες», Θεματικός κύκλος «Digital Culture»

<2ος συγγραφέας> Δρ. Κοτσιφάκος Δημήτριος, Υπ/ντής 1ου και Πρότυπου ΕΠΑΛ Περάματος, Σύμβουλος Σχολικής Ζωής,
Υπεύθυνος Μαθητικών Θεμάτων,

Post-Doc, PhD, MSc, Συνεργαζόμενος Ερευνητής, Τμήματος Πληροφορικής, Πανεπιστημίου Πειραιώς

<3ος συγγραφέας> Ο Δρ. Χρήστος Δουληγέρης έλαβε το Δίπλωμα Ηλεκτρολόγου Μηχανικού από το ΕΜΠ το 1984 και τα MS, MPhil και PhD από το Πανεπιστήμιο Columbia της Νέας Υόρκης, ΗΠΑ κατά τα έτη 1985, 1987 και 1990 αντίστοιχα. Κατείχε τη θέση του Αναπληρωτή Καθηγητή στο University of Miami, ΗΠΑ. Είναι τώρα καθηγητής στο Τμήμα Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Το πρόγραμμα Erasmus+ ως πυλώνας ανάπτυξης πολιτισμού στην σχολική κοινότητα

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Γεράνη Χρυσάνθη

Δ/ντρια Πειραματικού Δημοτικού Σχολείου Θεσσαλονίκης

chgerani@gmail.com

Περίληψη

Το πρόγραμμα Erasmus+ ως πυλώνας ανάπτυξης πολιτισμού στην σχολική κοινότητα

Το πρόγραμμα Erasmus+ είναι το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Εκπαίδευση, την Κατάρτιση, τη Νεολαία, και τον Αθλητισμό για το διάστημα 2021-2027. Κύριο μέλημα του προγράμματος είναι να προσεγγίσει και να υποστηρίξει άτομα με λιγότερες ευκαιρίες, συμπεριλαμβανομένων ατόμων με αναπηρία και μεταναστών, καθώς και πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές ή αντιμετωπίζουν κοινωνικοοικονομικές δυσκολίες. Το σχολείο μας ανέλαβε ως coordinator ένα τέτοιο πρόγραμμα που επιδίωκε να προσεγγίσει το ζήτημα της προσφυγικής κρίσης μέσα από μια ανθρωποκεντρική οπτική, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ευαίσθητης και ευάλωτης κοινωνικής ομάδας των παιδιών. Η ενημέρωση, η συζήτηση, η κριτική εξέταση των πραγμάτων και η ευαισθητοποίηση των μαθητών αποτελέσαν τη βάση για την άρση της προκατάληψης, τον σεβασμό προς όλους τους ανθρώπους, την αλλαγή στάσης απέναντι στην πολιτιστική πολυμορφία και την ενίσχυση στην κοινωνική αρμονία. Σκοπός του προγράμματος ήταν να αναπτύξουν οι μαθητές την αίσθηση ότι ανήκουν στην ευρωπαϊκή πολυπολιτισμική κοινότητα, την εξοικείωση των παιδιών σε κοινωνικές και κοινωνικές δεξιότητες, στάσεις και σχέσεις μέσω διαφόρων μορφών τέχνης, που συνδυάζονται σε καθεμία από τις μη παραδοσιακές γιορτές και γιορτές των Ευρωπαίων εταίρων. Το σχολείο μας σε συνδυασμό με τους Ευρωπαϊκούς εταίρους πραγματοποίησαν κοινές δράσεις με έμφαση στην αποδοχή της διαφορετικότητας την προώθηση του σεβασμού και της αλληλεγγύης. Τα αποτελέσματα έδειξαν αλλαγή των στάσεων τόσο στους μαθητές όσο και της ευρύτερης τοπικής κοινωνίας. Με λίγα λόγια το πρόγραμμα Erasmus+ συνέβαλε ουσιαστικά στην ανάπτυξη του πολιτισμού και της παιδείας.

Βιογραφικό

Δ/ντρια 1ου Πειραματικού Δημοτικού Σχολείου Θεσσαλονίκης-ενταταγμένο στο Α.Π.Θ.

Κάτοχος διδακτορικού διπλώματος του Α.Π.Θ.

Υπότροφος ΙΚΥ

- Συμμετοχές σε Ευρωπαϊκά συνέδρια Φυσικής Αγωγής και Καλαθοσφαίρισης*
- Ανακοινώσεις σε συνέδρια φυσικής Αγωγής*
- Ανακοινώσεις σε Εκπαιδευτικά Συνέδρια*
- Δημοσιεύσεις σε Αγγλόφωνα και Ελληνικά περιοδικά*
- Μέλος της παιδαγωγικής ομάδας Erasmus+*
- Συνεχή επιμόρφωση σε σεμινάρια φυσικής Αγωγής πληροφορικής, e-twinning*
- Μέλος της παιδαγωγικής ομάδας E-twinning*
- Παιδαγωγικά υπεύθυνη του προγράμματος erasmus+ P.H.W.B.*

Επιμορφώτρια σε προγράμματα ενηλίκων

Βιώσιμη αστική πολιτιστική ανάπτυξη. Η περίπτωση του παλαιού δημοτικού νοσοκομείου της ανώπολης πατρών (παλαιά Πατρα)

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ ΙΙΙ, ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΙ

ΛΥΚΟΥΡΓΙΩΤΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ - ΥΠ. ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

alykourgio@gmail.com

Περίληψη

Κυρίαρχη στοχοθεσία ενός σύγχρονου κράτους είναι η επίτευξη της ανάπτυξης στους τρεις παραγωγικούς τομείς του Εθνικού Προϊόντος: τον πρωτογενή (παραγωγή πρώτων υλών), το δευτερογενή (επεξεργασία πρώτων υλών) και τον τριτογενή (παροχή υπηρεσιών). Βασικές παράμετροι της ανάπτυξης αποτελούν οι κοινωνικές διαδικασίες και πρακτικές, η διανθρώπινη επικοινωνία, οι συμπράξεις οικονομικού, πολιτικού και πολιτισμικού τύπου, καθώς και οι ενεργές -κάθε φορά- πολιτικές διαχείρισης στρατηγικής μορφής. Η ανάπτυξη αποτελεί ένα «όλον» που απαιτεί τη «διοίκηση ολικής ποιότητας», προκειμένου να τύχει ορθής διαχείρισης, προστασίας και προβολής. Η διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς και του πολιτιστικού τουρισμού οφείλει να λαμβάνει υπόψη και να επιδιώκει τη «βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη», που καλύπτει τις παροντικές ανάγκες, χωρίς να υποθηκεύεται η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες. Η κατάλληλη και αποτελεσματική πολιτισμική διαχείριση προωθεί την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική και περιβαλλοντική αειφορία σε πλαίσιο εθνικό και τοπικό. Το Παλαιό Δημοτικό Νοσοκομείο στην Άνω Πόλη Πατρών (Παλαιά Πάτρα,) -μέσω της εκπόνησης του Στρατηγικού Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Πατρέων- συνιστά από παράδειγμα αξιοποίησης και προβολής του τοπικού πολιτισμικού κεφαλαίου μέσα από τη διαδικασία επανάχρησης και απόδοσής του στην κοινωνία. Όντας χαρακτηρισμένο ως "νεώτερο μνημείο" από το Υπουργείο Πολιτισμού τυγχάνει διαρκούς προστασίας και πολιτιστικής αξιοποίησης.

Βιογραφικό

α) Υποψήφιος Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Πατρών στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας (πρώην Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών) με αντικείμενο: «Πολιτιστική Κληρονομιά, Πολιτισμικός Τουρισμός, Πολιτιστική Διαχείριση, Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη».

β) Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (M.Sc.) του προγράμματος σπουδών του Ε.Α.Π. «Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων» με γενικό βαθμό-χαρακτηρισμό: «Άριστα».

Θεματικές ενότητες:

i) Δ.Π.Μ 50 «Οι Διαστάσεις των Πολιτιστικών Φαινομένων»

ii) Δ.Π.Μ 51 «Πολιτιστική Πολιτική και Διοίκηση (Μάνατζμεντ)»

iii) Δ.Π.Μ 60 «Οικονομία του Πολιτισμού»

iv) Δ.Π.Μ 61 «Πολιτιστική Επικοινωνία»

v) Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

γ) Πτυχίο κλασικής Φιλολογίας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με γενικό βαθμό-χαρακτηρισμό: «Λίαν Καλώς».

δ) Εικοσιδύο (22) έτη εκπαιδευτικής υπηρεσίας ως καθηγητής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε δημόσια σχολεία. Το σχολικό έτος 2021-2022 υπηρετώ στο Γ.Ε.Λ. Δεμενίκων Πατρών.

Ο Ελληνικός κόσμος στα Αρχεία της Βενετίας

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Βέτσιος Ελευθέριος

Οργανωτικός Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου 1ου ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κ. Μακεδονίας κλ. ΠΕ02

vetsios@gmail.com

Περίληψη

Ο κρίκος που ενώνει το Βυζάντιο μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης με την Ελλάδα και την Ευρώπη βρίσκεται στη Βενετία. Εκεί φυλάσσονται τα μόνα αρχεία που αφορούν τη Βενετοκρατία στην Ελλάδα αλλά και την ελληνική κοινωνία σε μια εποχή που δεν έχουμε ελληνικές πηγές. Η Βενετία αποτέλεσε για αιώνες το κέντρο μιας ισχυρής ναυτικής και εμπορικής αυτοκρατορίας και πρωταγωνίστησε στην πρώτη άλωση της Κωνσταντινούπολης (1204). Για διάφορα χρονικά διαστήματα έθεσε υπό την κυριαρχία της περιοχές του ελλαδικού χώρου (Κρήτη, Επτάνησα, Πελοπόννησο, Εύβοια κ.τ.λ.), κάποιες από τις οποίες κράτησε έως την κατάλυσή της από τον Ναπολέοντα το 1797. Το ιδιότυπο αριστοκρατικό πολίτευμα της Βενετίας υποστηρίχθηκε από ισχυρή γραφειοκρατία και αποτελεσματική αρχειακή οργάνωση. Τα αρχεία των κύριων αρχών του κράτους φυλάσσονταν στην έδρα της κυβέρνησης και κατοικία του δόγη, στο Palazzo Ducale στην πλατεία του Αγίου Μάρκου και στα παρακείμενα κτήρια, ενώ αυτά των οικονομικών κυρίως οργάνων στην καρδιά του εμπορικού κέντρου της πόλης, στο Rialto. Στην πόλη της Βενετίας, έγγραφα της βενετικής περιόδου του ελληνικού χώρου σώζονται στο Κρατικό Αρχείο της Βενετίας (Archivio di Stato di Venezia) στη Μαρκιανή Βιβλιοθήκη (Biblioteca nazionale Marciana), στο Museo Civico Correr και επίσης στη Βιβλιοθήκη Querini Stampalia. Επιπλέον, μεγάλο αρχείο που αφορά κυρίως την ιστορία της σπουδαίας ελληνικής κοινότητας της Βενετίας από τον 15ο αιώνα ως και τον 19ο φυλάσσεται στις αρχειακές συλλογές του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας, του πλέον εξειδικευμένου ελληνικού επιστημονικού ιδρύματος για την έρευνα και τη μελέτη του βενετοκρατούμενου ελληνισμού. Στην παρούσα ανακοίνωση θα ασχοληθούμε με τα αρχεία της Βενετίας, προσπαθώντας να ιχνηλατήσουμε την παρουσία του ελληνισμού στο αρχειακό τους υλικό.

Βιογραφικό

Ο Ελευθέριος Λ. Βέτσιος κατάγεται από την Άρτα. Σπούδασε στη Φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο τμήμα «Ιστορίας και Αρχαιολογίας» του Α.Π.Θ. Από το 1999 εργάστηκε ερευνητικά στα Κρατικά Αρχεία της Βενετίας στα πλαίσια εκπόνησης της διδακτορικής του διατριβής και το 2004 αναγορεύτηκε διδάκτορας του τμήματος «Ιστορίας και Αρχαιολογίας» της Φιλοσοφικής σχολής του Α.Π.Θ. Έχει επίσης μεταπτυχιακό Δίπλωμα στην Ηγεσία και Διοίκηση στην Εκπαίδευση από το Ιταλικό Πανεπιστήμιο της Ρώμης ROMA TRE (Il Master di Secondo Livello in Leadership e Management in Educazione – Università Degli Studi Roma Tre) και είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στις «Τεχνολογίες Μάθησης και Επικοινωνίας» από το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Από το 1988 υπηρετεί στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση και τα τελευταία χρόνια υπηρετεί ως Οργανωτικός Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου στο 1ο ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κ. Μακεδονίας. Έχει συμμετάσχει σε πολλά συνέδρια όπου έκανε επιστημονικές ανακοινώσεις και έχει δημοσιεύσει πολλές εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά.

Μειώνοντας τον θόρυβο στο σχολείο

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ ΙΙΙ, ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΙΙ

Γαλανός Δημήτριος

Εκπαιδευτικός ΠΕ70

digalanos@gmail.com

Περίληψη

Είναι γενικά αποδεκτό ότι η ύπαρξη υψηλών επιπέδων θορύβου στο σχολικό περιβάλλον έχει αρνητικές επιπτώσεις τόσο στην εκπαιδευτική – μαθησιακή διαδικασία όσο και στην υγεία όλων των συμμετεχόντων στην σχολική κοινότητα.

Έρευνες καταδεικνύουν ότι το πρόβλημα απασχολεί όλα τα εκπαιδευτικά συστήματα του κόσμου. Έρευνες που διενεργήθηκαν σε ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα έδειξαν ότι τα επίπεδα θορύβου σε αυτά ήταν συνήθως υψηλότερα από αυτά που καταγράφηκαν σε εκπαιδευτικά ιδρύματα των περισσότερων δυτικοευρωπαϊκών χωρών. Παρά το γεγονός ότι τα υψηλά επίπεδα θορύβου συνδέονται, σε κάποιες από τις έρευνες, με αυξημένο ενδιαφέρον και ενεργότερη εμπλοκή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία (Harrison D. & Kelly P. 1989, Skarlatos D. & Georgiou A. 2001), ωστόσο σε γενικές γραμμές η καταγραφή υψηλών επιπέδων θορύβου είναι στενά συνδεδεμένη με προβλήματα υγείας και σοβαρότατη επίδραση στην σχολική απόδοση, στη διδασκαλία και στη μάθηση. Το σχολικό περιβάλλον αποτελεί ένα ιδιαίτερα πολύπλοκο, δυναμικό σύστημα, μέσα στο οποίο αλληλεπιδρούν όχι μόνον όλοι οι παράγοντες της σχολικής κοινότητας αλλά και δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρο στον περιβάλλοντα χώρο του. Τέλος στην τελική διαμόρφωση του συστήματος συνεισφέρουν καθοριστικά και άλλοι παράγοντες όπως η νοοτροπία, η συμπεριφορά, οι στάσεις και απόψεις των συμμετεχόντων μερών.

Η συγκεκριμένη έρευνα – εργασία, βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη, έχει χρονική διάρκεια τρία διδακτικά έτη και διενεργήθηκε στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος STEM της Διεύθυνσης Π.Ε Δυτικής Θεσσαλονίκης, από τους εκπαιδευτικούς του 1ου Δημοτικού Σχολείου Διαβατών. Κύριος στόχος της έρευνας δράσης είναι η μείωση των επιπέδων θορύβου στα συστεγαζόμενα σχολεία των Διαβατών, στα οποία φοιτούν 900 μαθητές και διδάσκουν περίπου 60 εκπαιδευτικοί.

Η έρευνα δράση αναπτύχθηκε σε τέσσερα επίπεδα:

- I. Δημιουργία – συναρμολόγηση και προγραμματισμός- συσκευής καταγραφής ήχου
- II. Διενέργεια μετρήσεων, καταγραφή των επιπέδων θορύβου και προσδιορισμός των πηγών δημιουργίας θορύβου.
- III. Διαθεματική – διεπιστημονική προσέγγιση του θέματος θόρυβος. Επίπτωση της μουσικής στην συμπεριφορά των μαθητών.
- IV. Τρόποι μείωσης των επιπέδων θορύβου στο σχολείο – Κατασκευές.

Στο συγκεκριμένο άρθρο, κυρίως λόγω της έκτασης της έρευνας δράσης, θα γίνει αναφορά μόνον στο δεύτερο μέρος. Στην έρευνα μελετήθηκαν τα επίπεδα θορύβου στο διδακτήριο του σχολείου, καθώς και στις τάξεις ΚΙΒΟ. Τα δεδομένα καταγράφηκαν σε βάση δεδομένων και στη συνέχεια αποδελτιώθηκαν και αξιολογήθηκαν, κατ' αρχήν ποσοτικά. Επιπλέον χρησιμοποιήθηκε το εργαλείο της παρατήρησης, προκειμένου να εξαχθούν ποιοτικά συμπεράσματα.

- Η συγκεκριμένη έρευνα έδωσε απαντήσεις στα εξής ερωτήματα:
- Ποια είναι τα επίπεδα θορύβου στο σχολείο;
- Ποιες είναι οι κύριες πηγές θορύβου;
- Αποδοχή του θορύβου από μαθητές και εκπαιδευτικούς.

Βιογραφικό

1983-1986 Δίπλωμα Παιδαγωγικής, Παιδαγωγική Ακαδημία Φλώρινας.

1986 PNDS German Language Diploma of German Universities. Δίπλωμα Γερμανικής Γλώσσας, μέσω εξέτασης PNDS αποδοχής σε Γερμανικά Πανεπιστήμια.

1986-1992 Δίπλωμα Χημικού Μηχανικού, Τμήμα Χημικών Μηχανικών, Rheinische Friedrich Universitaet - Βόννη - Γερμανίας

- 1992 Διορισμός ως εκπαιδευτικός της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- 2002 Συμμετοχή στα μαθήματα Α΄ Επίπεδου ΤΠΕ, Υπουργείο Παιδείας Ελλάδας.
- 2003-2004 Εξειδίκευση στο "Δικτυακό μάνατζμεντ και στη δημιουργία θέσεων ιστού", Παν/μιο Μακεδονίας, διάρκεια έξι μήνες.
- 2002 -2006 Εξομοίωση Πτυχίου, Παιδαγωγικό Τμήμα Αριστοτελείου Παν/μίου Θεσσαλονίκης.
- 2008 Πιστοποίηση στο Α΄επιπέδου ΤΠΕ.
- 2007-2009 Master of Arts in: Mediendidactic «Teaching New Technologies and the Use of ICT in the Teaching Process» Πανεπιστήμιο Duisburg - Essen, Germany.
- 2007 Δίπλωμα εξειδίκευσης στους τομείς e-Moderator for distance learning (e Learning) programs, University of Duisburg - Essen Germany and University Zurich - Switzerland.
- 2010 "Μείζων Επιμόρφωση", Πρόγραμμα του Υ.ΠΑΙ.Θ
- 2010 Συμμετοχή στα σεμινάρια Β΄Επιπέδου στις ΤΠΕ, Υ.ΠΑΙ.Θ.
- 2011 Πιστοποίηση στο Β΄ Επίπεδου στις ΤΠΕ.
- 2012 Συμμετοχή σε εξάμηνο Πρόγραμμα Εξειδίκευσης στο Εκπαιδευτικό Μάνατζμεντ, ΕΔΟΘ
- 2017-2020 PhD in ICT Διδασκαλία με τη βοήθεια των Νέων Τεχνολογιών, Πανεπιστήμιο « Kliment Ohridski» Σόφιας
- 2019 - 2020 Δίπλωμα Εξειδίκευσης "Δημιουργική Μάθηση και Νέες Τεχνολογίες"
- 2019 -2020 Δίπλωμα Εξειδίκευσης "Διοίκηση Σχολικών Μονάδων"
- 2021 Επιμορφωτής στο πρόγραμμα του ΙΕΠ «Ταχύρρυθμη επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση»

Η συμβολή των εικαστικών στην ανάπτυξη της συναισθηματικής νοημοσύνης και της κριτικής σκέψης. Το παράδειγμα της επίσκεψης μαθητών της β βάθμιας σε μια ομαδική έκθεση σύγχρονης τέχνης

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ ΙΙΙ, ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

ΤΣΟΥΚΝΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

Θεατρολόγος εικαστικός -αναπληρώτρια εκπαιδευτικός

mtsouknaki@yahoo.gr

Περίληψη

Ευκαιρία για βόλτα, ευκαιρία για εκδρομή, ευκαιρία να χάσουμε μάθημα, ευκαιρία να βγάλουμε τις μάσκες, ευκαιρία να μην πάμε σχολείο, ευκαιρία να βγούμε έξω από τα όρια του σχολείου.

Ευκαιρία όμως να κάνουμε ένα «άλλο μάθημα», ευκαιρία να δούμε τι είναι μια έκθεση εικαστικών. Η γλώσσα των εικαστικών άλλωστε μοιάζει δύσκολη, δυσνόητη, περίεργη. Επίσης η σχέση μας με τις εικόνες έχει καταστήσει πια κάπως επιδερμική, μιας και δεχόμαστε καθημερινά χιλιάδες οπτικά ερεθίσματα, καταγισμό πληροφοριών με τη μορφή εικόνας, σε τέτοιο σημείο που δυσκολευόμαστε να ξεχωρίσουμε πότε μια εικόνα είναι πιο κοντά στην τέχνη ή αποτελεί τεκμήριο πολιτισμού. Δύσκολα δίνουμε χρόνο σε μια εικόνα και την αφήνουμε να μας αποκαλυφθεί.

Όταν όμως κάποιος όμως μας ξεναγήσει σε μια έκθεση σύγχρονης τέχνης φαίνεται ότι καταφέρνουμε πιο εύκολα να διεισδύσουμε στις εικόνες. Είναι σα να χρειαζόμαστε ένα χέρι βοήθειας για να σκαλίσουμε την επιφάνεια, να ξύσουμε την επιδερμίδα ενός έργου και να ανακαλύψουμε τα κρυμμένα μυστικά του. Οι περισσότεροι αισθάνονται μπροστά στα έργα την αμηχανία του μη «ειδικού». Άραγε πρέπει να είναι κάποιος «ειδικός» για να απολαύσει την τέχνη; Και από την άλλη, όλα τα έργα μας αφορούν; Μας συγκινούν; Μας ενδιαφέρουν; Σαφώς και όχι. Εξάλλου η ερμηνεία ενός έργου αλλά και η εμπλοκή μας με αυτό είναι μια καθαρά προσωπική υπόθεση.

Υπάρχουν βεβαίως κάποια αισθητικά κριτήρια τα οποία μπορούν να αποκτηθούν, όχι μόνο από το οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον, αλλά κυρίως από το σχολείο, μιας και το σχολείο θα έπρεπε να δίνει βαρύνουσα σημασία στην καλλιέργεια της αισθητικής, του πνεύματος και του συναισθήματος. Δυστυχώς όμως για μας, το σχολείο έχει εγκλωβιστεί στην καλλιέργεια της γνώσης και της λογικής παρόλο που υπάρχουν φωτισμένοι παιδαγωγοί που κάνουν υπέροχες προσπάθειες να αντιστρέψουν αυτό το κλίμα. Ο απεγκλωβισμός της εκπαίδευσης από την γνωσιοκρατία και την στείρα αποστήθιση πληροφοριών θα έπρεπε να ήταν κύριο μέλημα της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Μπορεί άραγε η τέχνη να βοηθήσει σε αυτό; Μπορεί ένα εικαστικό έργο να «μιλήσει» σε ένα παιδί; Τι έχει να του πει; Πως επιδρά στον συναισθηματικό του κόσμο και πως κινητοποιεί την κριτική του σκέψη. Ότι συμβαίνει σε ένα παιδί που βρίσκεται μπροστά σε ένα έργο, μπορεί να συμβεί και σε έναν ενήλικο;

Σε αυτά τα ερωτήματα, ανάμεσα σε άλλα θα προσπαθήσουμε μέσω της εισήγησης αυτής να δώσουμε κάποιες απαντήσεις.

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1969. Σπούδασε ζωγραφική στην Αθήνα και στη Βαρκελώνη, σκηνογραφία, ενδυματολογία και φωτισμό στην Ανώτατη Δραματική Σχολή της Καταλονίας, ((Βαρκελώνη καθώς και θεατρολογία στο πανεπιστήμιο Paris 8, St.Denis στο τμήμα Θεατρικών Σπουδών. Παράλληλα, παρακολούθησε διάφορα σεμινάρια υποκριτικής και τεχνικής της ηθοποιίας στην Ισπανία και τη Γαλλία.

Εργάστηκε για χρόνια ως σκηνογράφος, φωτιστής και ενδυματολόγος στο Παρίσι στη Βαρκελώνη και στην Ελλάδα (Αθήνα-Κρήτη) πραγματοποιώντας σκηνικά για πολλές επαγγελματικές και ερασιτεχνικές παραστάσεις. Για 10 χρόνια συνεργάστηκε με την ομάδα BOUDALIA (Μαργαρίτες –Μυλοποτάμου) όπου σχεδίαζε και υλοποιούσε τις σκηνογραφίες των παραστάσεών τους.

Για πάνω από δώδεκα χρόνια πραγματοποιεί επιμορφωτικά προγράμματα εκμάθησης Καλών Τεχνών για ενήλικες και θεατρικής και αισθητικής αγωγής για παιδιά σχολικής και προσχολικής ηλικίας.

Από το 2009 ασχολείται με την αφήγηση παραμυθιών. Μαζί με τον μουσικό Άλκη Πασχαλίδη δημιούργησαν το 2010 τα ΜΟΥΣΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ με τα οποία επισκέφθηκαν δεκάδες σχολεία, συλλόγους κ.α. για πάνω από 7 χρόνια.

Συνεργάστηκε με τη ΜΟΥΣΑ (Υπηρεσίες πολιτιστικής εκπαίδευσης, Βάσω Λίπα) σχεδιάζοντας και υλοποιώντας εικαστικά προγράμματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Είναι μέλος του Εικαστικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, του Συλλόγου Θεατρολόγων, ιδρυτικό μέλος και πρόεδρος του Συλλόγου καλλιτεχνών κατ-ART-ι που εδρεύει στο Ρέθυμνο, ενώ αποτέλεσε ιδρυτικό μέλος και πρόεδρος του πολιτιστικού εξωραϊστικού συλλόγου Κούφης. Υπήρξε εμπνευστής και καλλιτεχνική διευθύντρια του Παιδικού Θεματικού φεστιβάλ που διοργάνωσαν για 4 συνεχείς χρονιές οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι Κούφης και Αργυρούπολης στην Κρήτη.

Έχει κάνει τρεις ατομικές εικαστικές εκθέσεις και έχει πάρει μέρος σε πολλές ομαδικές στη Ελλάδα και το εξωτερικό.

Έχει σχεδιάσει και επιμεληθεί μια σειρά από θεματικές ομαδικές εικαστικές εκθέσεις και ανάλογα εκπαιδευτικά προγράμματα, για τον σύλλογο καλλιτεχνών κατARTι.

Ζει στο Ρέθυμνο κι εργάζεται ως αναπληρώτρια εκπαιδευτικός στην θεατρική αγωγή στη α' βήθμια εκπαίδευση.

Η διαχείριση του πένθους και της συζυγίας

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Τσιτσιφύλλας Πασχάλης

Δάσκαλος

ptsitsif@yahoo.com

Περίληψη

ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΤΡΟΓΥΝΟΥ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ, ΠΕΘΕΡΙΚΑ

A. Μία μητέρα κατηγορούσε το γιο της, μπροστά στη νύφη της, ώστε να έχει καλές σχέσεις με τη νύφη!

B. Ένας πατέρας, ο οποίος και εκκλησιαζόταν συχνά,

παρενέβαινε στο γάμο, στην οικογένεια του γιου του. Το διαπίστωσε ο μακαριστός μητροπολίτης Σισανίου και Σιατίστης, κυρός Παύλος, και είπε στο νέο: "Πες στον πατέρα σου ότι τώρα παντρεύτηκες και έκανες τη δικιά σου οικογένεια". Του απαντά ο νέος: "Δέσποτα, αν το πω αυτό στον πατέρα μου, θα πεθάνει". Του απαντά ο μακαριστός: "Παιδί μου, αν ο πατέρας σου κοιμηθεί απόψε το βράδυ, που θα πάει;" Προβληματίστηκε ο νέος, πήγε τελικά και του μίλησε, ο πατέρας του παρεξηγήθηκε για κάποιες μέρες, τελικά όλα πήγαν πολύ καλά!

ΣΧΕΣΕΙΣ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΩΝ

+Η απόκτηση παιδιών, δεν είναι ο βασικός σκοπός του γάμου. Ο βασικός σκοπός του γάμου πρέπει να είναι η συνοδοιπορία του αντρογύνου προς τον αγιασμό και τη θέωση. Η τεκνογονία είναι ο καρπός της αγάπης των συζύγων. Για αυτό και το θέμα της απόκτησης τέκνων δεν πρέπει να συμβάλλει στην ενδοοικογενειακή βία. Για παράδειγμα, μία σύζυγος χώρισε τον άντρα της, επειδή, λανθασμένα, υποστήριξε: "Πριν παντρευτούμε ήθελε να κάνουμε παιδί, μετά το γάμο, δεν θέλει".

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ, ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΟΙΜΗΣΗ

ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ, ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΞΟΔΟ ΑΠΟ ΤΟ ΣΩΜΑ(Η ταυτότητα, η μνήμη, η επικοινωνία, η νέα γνώση, το νέο σώμα).

Η ψυχή διατηρεί όλα τα στοιχεία της προσωπικότητάς της, αναλλοίωτα, μετά την έξοδό της. Δηλαδή, η ψυχή διατηρεί τη μνήμη και την ταυτότητά της, οτιδήποτε αποκόμισε από την παρουσία της στον κόσμο. Δεν χάνεται τίποτα. Ομως, μετά την έξοδο, αλλάζουν οι αισθήσεις της ψυχής, και αυτή η νέα γνώση θα καθορίσει το τι έζησε ο άνθρωπος στον κόσμο. Ο μητροπολίτης Λεμεσού δίνει το ακόλουθο παράδειγμα: "Όταν ένα παιδί είναι μικρό, θέλει να έχει συνέχεια τη μητέρα του κοντά. Όταν ενηλικιωθεί, δεν μπορεί ούτε ένα λεπτό κοντά της".

Οι ψυχές, μετά την έξοδο, επικοινωνούν και αναγνωρίζονται. Για παράδειγμα, ο φτωχός Λάζαρος και ο πλούσιος. Δεν διατηρούνται οι σχέσεις που είχαμε στον κόσμο, μετά την έξοδο. Δηλαδή, ο σύζυγος δεν θα ενδιαφέρεται να βρεθεί με τη σύζυγο ή τα παιδιά του, στην αιωνιότητα, αλλά θα ενδιαφέρεται να έχει επικοινωνία με το Χριστό.

Μετά τη Δευτέρα Παρουσία, όλοι μας θα λάβουμε λαμπρά σώματα(Ανάσταση νεκρών, δηλαδή Ανάσταση σωμάτων, αφού οι ψυχές δεν σβήνουν ποτέ). Ακόμα και ένα ανάπηρο παιδί, δεν θα είναι το ίδιο, μετά τη Δευτέρα Παρουσία, θα είναι πολύ ομορφότερο.

Βιογραφικό

νεοδιόριστος εκπαιδευτικός πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Λέξεις και φρασεολογία φυσικών εννοιών στην καθημερινότητα και συνεπίεις στην κοινωνική συμπεριφορά των ανθρώπων

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Δρούγας Βασίλειος

Δρ. Καθηγητής Β' Βάθμιας

bdrougas@yahoo.com

Περίληψη

Στην εργασία αυτή παρουσιάζονται χαρακτηριστικές λέξεις και έννοιες από την επιστήμη της φυσικής οι οποίες χρησιμοποιούνται σε καθημερινή βάση και ιδιαίτερα στις συναναστροφές των ανθρώπων μεταξύ τους. Οι λέξεις αυτές οι οποίες σχετίζονται με έννοιες της φυσικής χρησιμοποιούνται στην καθημερινότητα στις διαπροσωπικές σχέσεις των ανθρώπων με σκοπό να δοθεί έμφαση σε διαδικασίες που έχουν σχέση με τη συμπεριφορά ή ακόμη να υπονοούν διακεκριμένες εντολές όταν χρησιμοποιούνται. Η συσχέτιση των λέξεων με έννοιες της φυσικής δημιουργούν αντίστοιχες κοινωνικές υποστάσεις της ίδιας δυναμικής ενώ φαίνεται ότι οι άνθρωποι αναφέρονται συχνά τέτοιες λέξεις για επιβολή του λόγου τους εδραίωση της σκέψης τους ή για επιβολή. Οι λέξεις σχετίζονται με την κοινωνικότητα των ατόμων αλλά και την ικανότητα τους για κοινωνική συναναστροφή ενώ είναι κοινωνικά αποδεκτές ενώ χρησιμοποιούνται ευρύτερα. Ορισμένες από αυτές είναι δώσε βάρος, δώσε βάση, ο πυρήνας της παρέας, άλλαξε ταχύτητα, έχω δυνάμεις, όλα είναι σχετικά. Η φράσεις και οι λέξεις μελετώνται στην παρούσα εργασία και παρουσιάζονται σε συσχέτισμό με τις αντίστοιχες φυσικές έννοιες και τον αντίκτυπο στο κοινωνικό σύνολο. Είναι σημαντικό να καταγράψουμε την αντιστοιχία βασικών φυσικών εννοιών οι οποίες χρησιμοποιούνται στην καθημερινότητα που έχουν σχέση με την εδραίωση της φυσικής στο κοινωνικό σύνολο. Οι λέξεις αυτές χρησιμοποιούνται ακόμα και από ανθρώπους οι οποίοι δεν έχουν σχέση άμεσα με τη φυσική ή τουλάχιστον δεν έχουν διδαχτεί σχετικές φυσικές έννοιες. Παρατηρούμε λοιπόν ότι έχουν περάσει στο υποσυνείδητό των ανθρώπων ως βασικές καθημερινές έννοιες τις οποίες αποδέχονται κατά μέσο όρο οι περισσότεροι. Η χρήση των λέξεων αυτών αλλά και των εξηγήσεων στο αντίστοιχο επιστημονικό πεδίο μπορούν να δώσουν το έναυσμα στους ανθρώπους που τις χρησιμοποιούν για να μελετήσουν διάφορα φυσικά φαινόμενα και απλές φυσικές έννοιες. Μπορούν να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους και να διαχειριστούν επιστημονικές έννοιες με επιστημονικό τρόπο γνωρίζοντας και εμβαθύνοντας στις έννοιες αυτές χρησιμοποιώντας τις στην καθημερινή ζωή. Στη μελέτη καταγράφονται οι συνεπίεις των λέξεων και φράσεων που χρησιμοποιούνται τόσο σε προσωπικό όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό επίπεδο. Είναι σημαντικό να μελετήσουμε το υπόβαθρο παρόμοιων φράσεων της καθημερινότητας ώστε να εντοπίσουμε τη σχέση τους με την φυσική επιστήμη και ταυτόχρονα να καταγράψουμε τις συμπεριφορές που προκύπτουν από τη χρήση τέτοιων εννοιών.

Λέξεις Κλειδιά

Φυσικές έννοιες, κοινωνία, συμπεριφορά

Βιογραφικό

Πτυχιούχος Φυσικός Παν. Ιωαννίνων Μάστερ MSc Διδακτική και Νέες τεχνολογίες στην Έρευνα στη Φυσική Τμήμα Φυσικής Παν Ιωαννίνων. PhD Doctor Φυσιολογίας Ιατρική Σχολή Πανεπ Ιωαννίνων. Υποψήφιος Διδάκτωρ στο ΠΤΔΕ Πανεπ. Ιωαννίνων. Μεταδιδακτορικός Ερευνητής στην Νευροφυσιολογία. Πρώην Καθηγητής στο ΤΕΙ Ηπείρου Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών και μετέπειτα καθηγητής στο Τμήμα του Παν. Ιωαννίνων συνολικά επί 17 έτη. Σήμερα Καθηγητής στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στην ΒΒάθμια Αρτας.

Δρούγας Βασίλειος

Δρ Καθηγητής Β Βαθμιας

bdrougas@yahoo.com

Περίληψη

Η εργασία αυτή αναφέρεται στους 12 άθλους του Ηρακλή και στη σχέση τους με την κοινωνική συνοχή των Ελλήνων. Η μελέτη των άθλων αναδεικνύει την ικανότητα του Ηρακλή να σχετίζεται με συγγενικά πρόσωπα να βοηθάει τις Ελληνικές κοινότητες που περνάει. Οι Άθλοι εξελίσσονται σε διαφορετικά μέρη της Ελληνικής επικράτειας με σκοπό τη συνένωση των κοινοτήτων των Ελλήνων στα ίδια ιδανικά που σχετίζονται με την ικανότητα, την περιβαλλοντική συνείδηση, τη συμφιλίωση, συναδελφικότητα, τη συμβίωση τη συγγένεια και την απελευθέρωση από τοπικές αλλά και ευρύτερες αγωνίες οι οποίες κρατούσαν το λαό σε μία διαρκή εγρήγορση όπως από τα τέρατα τα οποία του ανατέθηκαν να εξολοθρεύσει. Στη μελέτη αυτή αναλύονται οι διαφορετικές πτυχές των άθλων που σχετίζονται τόσο με την συμμετοχή των νέων σε σημαντικά κατορθώματα για την κοινωνία αλλά και για των ασθενέστερων που δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στα σοβαρά προβλήματα στις περιοχές που ζουν. Οι ιδιαιτερότητες που σχετίζονται με τους ανθρώπους τις περιοχές που εξελίσσονται οι άθλοι, τα πρόσωπα που συμμετέχουν αλλά και ο ίδιος ο Ηρακλής καθορίζει το μέλλον του τόπου από τον οποίο περνάει ως μια συνέχεια με τις πόλεις των Ελλήνων οδηγώντας έτσι την κοινωνία σε μία νέα κατάσταση ευμάρειας έλλειψης φόβου και ησυχίας, ελευθερίας και ισότητας προστατεύοντας το περιβάλλον που είναι σημαντικό για όλους περιορίζοντας τις ασθένειες, επιδημίες και οικολογικές καταστροφές. Έτσι ο Ηρακλής αναπτύσσει έναν ευρύτερο κοινωνικό ρόλο μέσα από τις βασικές αρχές που προάγει η Ελληνική Φιλοσοφία και η Ελληνική κοινωνία. Στην εργασία αυτή διερευνώνται και παρουσιάζονται οι τρόποι με τους οποίους προάγονται οι παραπάνω αρχές ενώ παρουσιάζονται και τα αποτελέσματα στην ευρύτερη κοινωνική συνοχή των Ελλήνων στην επικράτεια. Αναδεικνύεται ότι οι Άθλοι του Ηρακλή δεν ήταν απλώς μία μυθοπλασία αλλά μία ευρύτερη διαδικασία μαθητείας των νέων αλλά και των μεγαλύτερων στην ανάπτυξη ιδανικών μιας ισορροπημένης κοινωνίας μέσω της ελευθέρωσης πολιτών από τα δεινά αναπτύσσοντας συνεργατική και περιβαλλοντική συνείδηση στους ανθρώπους της εποχής. Οι 12 Άθλοι του Ηρακλή είναι ένα διαχρονικό έργο το οποίο έχει ισχύ μέχρι σήμερα και μπορεί να αποτελεί πρότυπο για τους ανθρώπους που το μελετούν σε μια σύγχρονη κοινωνία η οποία φαίνεται να καθυστερεί σε ορισμένες διαδικασίες και ιδανικά.

Λέξεις Κλειδιά

Άθλοι, Κοινωνία, Ελλάδα, Συνένωση

Βιογραφικό

Πτυχιούχος Φυσικός Παν., Μάστερ MSc Διδακτική και Νέες τεχνολογίες στην Έρευνα στη Φυσική Τμήμα Φυσικής Παν Ιωαννίνων. PhD Doctor Φυσιολογίας Ιατρική Σχολή Πανεπ Ιωαννίνων. Υποψήφιος Διδάκτωρ στο ΠΤΔΕ Πανεπ. Ιωαννίνων. Μεταδιδακτορικός Ερευνητής στην Νευροφυσιολογία. Πρώην Καθηγητής στο ΤΕΙ Ηπείρου Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών και μετέπειτα καθηγητής στο Τμήμα του Παν. Ιωαννίνων συνολικά επί 17 έτη. Σήμερα Καθηγητής στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στην ΒΒάθμια Άρτας.

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΩΣ ΑΠΟΘΕΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ: ΔΥΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ 2ου ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΓΕΛ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ- "ΛΕΥΚΟΣ ΠΥΡΓΟΣ"

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ III, ΕΝΟΤΗΤΑ I

ΜΠΙΤΣΑΝΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ 2ου ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΓΕΛ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

tassabitsani@gmail.com

Περίληψη

Τα δύο εσωτερικά προγράμματα του 2ου Πρότυπου ΓΕΛ Θεσσαλονίκης-«Λευκός Πύργος» «Ένας συγγραφέας, ένας τόπος..» και «Το θέατρο...Πειραματίζεται και ενώνει τα σχολεία» αποτελούν απόθεμα παιδείας και ανάπτυξης των εφήβων του σχολείου. Το πρόγραμμα «Ένας συγγραφέας, ένας τόπος...» είναι μια προσπάθεια εξόδου από τα όρια του σχολείου και επικοινωνίας των μαθητών/μαθητριών, όχι μόνο με την τοπική κοινωνία της Θεσσαλονίκης, αλλά και με περιοχές και χώρους με ιστορικό και πολιτισμικό ενδιαφέρον, όπως Ζάκυνθος, Νάξος, Ρόδος, Χανιά, κ.ά. Πυρήνα του προγράμματος αποτελεί η θεατρική παράσταση σε σημαντικό χώρο πολιτισμού ενός έργου, του οποίου ο συγγραφέας κατάγεται από την περιοχή την οποία επισκέπτεται το σχολείο ή αναδεικνύει την τοπική καλλιτεχνική ατμόσφαιρα. Οι παραστάσεις αυτές, που επαναλήφθηκαν και στη Θεσσαλονίκη, είχαν μεγάλη αποδοχή από τους θεατές, επέφεραν ικανοποίηση στους μαθητές/μαθήτριες-ηθοποιούς και συνέβαλαν στην συναισθηματική, ψυχολογική και σωματική ανάπτυξη τους, καθώς το θέατρο έχει θετική επίδραση ειδικά στους νέους ανθρώπους με οφέλη κοινωνικά, συναισθηματικά, ψυχοσωματικά. Το πρόγραμμα «Το θέατρο...Πειραματίζεται και ενώνει τα σχολεία», απευθύνεται σε μαθητικά ακροατήρια, αλλά και στην τοπική κοινωνία της Θεσσαλονίκης, δημιουργώντας θεατρική κουλτούρα και απόθεμα παιδείας. Η υλοποίηση των δύο προγραμμάτων συνδέεται με τη λειτουργία του Ομίλου Θεάτρου του σχολείου. Αποτελεί προσπάθεια ανάπτυξης και δημιουργίας, αλλά και ξεχωριστή εμπειρία. Αποτελεί πρόταση κουλτούρας και πολιτισμού, παράδειγμα διάχυσης καλών πρακτικών στην εκπαίδευση, προσπάθεια πειραματισμού, δημιουργικότητας και καινοτομίας.
Λέξεις κλειδιά: θέατρο, έφηβοι, απόθεμα, παιδεία, κουλτούρα, ανάπτυξη

Βιογραφικό

Πτυχίο Φιλοσοφικής Σχολής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με ειδίκευση στην Κλασική Φιλολογία Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Διδακτορικό Δίπλωμα Τμήματος Θεολογίας, στοΓνωστικό αντικείμενο «Αρχαιολογία», με τίτλο: «Οι γυναικείες μορφές στο ζωγραφικό έργο του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου – Ελ Γκρέκο»

1ο Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης,

Ειδικότητα: Μεσαιωνικών Σπουδών, Φιλοσοφική Σχολή Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, τμήμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

2ο Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης,

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Τομέα Παιδαγωγικής με θέμα «Μάθηση σε Νέα Τεχνολογικά Περιβάλλοντα» του Τμήματος Θεολογίας, Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ

ΘΕΡΙΝΟ ΜΑΝΤΕΙΟ: Το αρχαίο δράμα και ο ενεργός πολίτης

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ ΙΙΙ, ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

ΚΑΚΟΥΔΑΚΗ ΤΖΩΡΤΖΙΝΑ (ΓΕΩΡΓΙΑ)

ΘΕΑΤΡΟΛΟΓΟΣ ΠΕ 91.01

geokakoudaki@gmail.com

Περίληψη

Το Θέατρο ως πράξη

εμπειρίες θεάτρου, που συνδέονται με την κοινωνική και πολιτική σημασία του αρχαίου δράματος στην σημερινή πραγματικότητα.

Παράλληλα με το εντατικό πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης νέων καλλιτεχνών στο Αρχαίο Δράμα, το Θερινό Μαντείο 2021 εισήγαγε ένα νέο θεσμό εκπαίδευσης στην κοινωνία των Ιωαννίνων «Το θέατρο ως πράξη». Στόχος είναι να προαχθεί η εξωστρέφεια και η επικοινωνία, ο ανοιχτός διάλογος με τους πολίτες και η διαρκής, σε όλη τη χρονιά, καλλιτεχνική εκπαίδευση των κατοίκων της περιοχής και η ανάδειξη του αρχαίου δράματος ως υλικό για την αισθητική και πολιτειακή καλλιέργεια του “κοινού”, ως καλλιτεχνική εκπαίδευση που δημιουργεί ενεργούς πολίτες.

Βιογραφικό

Έχει σκηνοθετήσει τις παραστάσεις για νέους από το 2009 με παραστάσεις όπως Μετά τον Αφρό (Youth Festival, Θέατρο Χώρα), Τζακ Θορν Ρισπέκτ /Θάβοντας τον αδελφό σου στο πεζοδρόμιο (Θέατρο Χώρα), Αριστοφάνη Όρνιθες, Σαίξπηρ Όνειρο Καλοκαιρινής Νύχτας, Φρανκ Βέντεκιντ Χ-Press Spring, Γκαίτε Φάουστ, Σοφοκλή Αντιγόνη, Αριστοφάνη Νεφέλες, Ευριπίδη Ελένη (στο Θέατρο Νέου Κόσμου και σε σχολεία Β Βάθμιας Εκπαίδευσης). Περιπατητικές παραστάσεις όπως Δημόσιο Σήμα/ Επιτάφιος του Περικλή (Liverpool Institute of Performing Arts), Ίχνη- η αναζήτηση του Πυθαγόρα (Swharz Foundation, Σάμος), Καθ' οδών (ΔΗΠΕΘΕ Κέρκυρας), καθώς και τον θεατρικό Περίπατο «Μια βόλτα στο πάρκο», σε συνεργασία με σειρά καλλιτεχνών στο ΚΠΙΣΝ. Έχει συνεργαστεί ως δραματουργός σε πλήθος παραστάσεων από το 1994 θεάτρου και χορού τελευταίους τους SineQuaNon dance co. (France), Siamese Cie dance co. (Belgium) κ. ά.

Έχει διδάξει σε προπτυχιακά και μεταπτυχιακά ελληνικά πανεπιστημιακά τμήματα. Θεατρική Αγωγή στην Α΄βάθμια και Β΄βάθμια Εκπαίδευση, στο Καλλιτεχνικό Γυμνάσιο/ Λύκειο Γέρακα, στο ΣΔΕ Φυλακών Κορυδαλλού, σε πλήθος δημοσίων ΙΕΚ (από το 2002-2012) και σε διεθνή προγράμματα παιδαγωγικής μέσω του θεάτρου (με τελευταίο το πρόγραμμα της Ύπατης Αρμοστείας και του Πανελληνίου Δικτύου για το Θέατρο στην Εκπαίδευση). Διδάσκει Ιστορία/ Δραματουργία Θεάτρου σε Δραματικές Σχολές από το 1993. Συν-συγγραφέας του Βιβλίου «Θέατρο- Θεατρική Αγωγή» του ΙΔΕΚΕ, 2007 και «Διαδρομές Βιωματικής Μάθησης», εκδ. Κέδρος, 2011. Έχει συντάξει τους Οδηγούς Σπουδών των Καλλιτεχνικών Σχολείων για τα μαθήματα Σκηνοθεσία Θεάτρου και Αισθητική/Σκηνοθεσία Κινηματογράφου του ΙΕΠ (2015). Έχει διοργανώσει πλήθος φεστιβάλ Νέων Δημιουργών σε συνεργασία με διάφορους οργανισμούς και θέατρα.

Υπεύθυνη της Βιβλιοθήκης και του Αρχείου και εκπαιδευτικών δράσεων του Εθνικού Θεάτρου (1997- 2004). Σύμβουλος/ υπεύθυνη εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου και καλλιτεχνική υπεύθυνη του «Λυκείου Επιδαύρου», διεθνές σχολείο ηθοποιών για την μελέτη στο αρχαίο δράμα.(2016-2019). Από το 2021 είναι η καλλιτεχνική υπεύθυνη του ερευνητικού προγράμματος για το Αρχαίο Δράμα του ΔΗΠΕΘΕ Ιωαννίνων Θερινό Μαντείο 21.

Μνήμες τοπικής εθνοβιογραφίας και η ανάγκη σχετικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών

Ανάρτηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ iv

Τρικόλης Κωνσταντίνος

Εκπαιδευτικός

trikalis@gmail.com

Περίληψη

Η παρούσα εργασία προτείνει το σχεδιασμό ενός σεναρίου και μιας μεθοδολογικής προσέγγισης που βασίζεται στην τοπική εθνοβιογραφία. Σκοπός είναι η εφαρμογή μιας μεθοδολογικής προσέγγισης που βασίζεται στην εθνοβιογραφία και οι στόχοι αφορούν στην επίδειξη καλών πρακτικών σχεδίασης και προώθησης ποιοτικού μαθήματος στην εκπαιδευτική κοινότητα. Ως μέθοδος εφαρμόζεται η συνεργατική έρευνα δράσης. Οι ομάδες εργασίας, «ως εργοτάξιο», μελετούν αγκυροβολημένες πληροφορίες τοπικών εφημερίδων και σχετικών άρθρων του διαδικτύου, που αφορούν τον τόπο. Κατόπιν οι μαθητές, ως μικροί ερευνητές, εφορμούν στο Πεδίο έρευνας, με τα κινητά τους ως καταγραφικές συσκευές. Σε συζήτηση στην τάξη, ορίζεται η μικροεργασία κάθε μαθητή, η ομάδα στόχος και τα άτομα που θα λάβουν μέρος στη συνέντευξη. Κατόπιν οι μαθητές απομαγνητοφωνούν τις συνεντεύξεις και αποστέλλουν στον εκπαιδευτικό μέσω του NanoWrimo τις εργασίες τους. Οι μαθητές αναλαμβάνουν την ετεροδιόρθωση και προτείνουν την οντολογική διασύνδεση των θεμάτων. Ο εκπαιδευτικός παρεμβαίνοντας διορθώνει τις εργασίες ως τελικό προϊόν. Παρουσιάζεται στην ολομέλεια η το έργο και η προτεινόμενη συγγραφική διάρθρωση. Σε ερωτηματολόγιο που απεστάλη σε 25 εκπαιδευτικούς, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν εφαρμόσει τη συγκεκριμένη μέθοδο και προσέγγιση. Δεν γνωρίζουν την απαγωγή, την έρευνα δράσης, τη θεμελιωμένη θεωρία, δεν κατάφεραν να χωρίσουν σε θεματική ανάλυση τις βασικές οντότητες. Συμπεραίνουμε ότι απαιτείται η εκπαίδευση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε νέες στρατηγικές, οι οποίες εμπλέκουν όλους τους μαθητές, συμπεριλαμβάνουν και λαμβάνουν υπόψη το ενδιαφέρον των μαθητών, αφορούν στην ιστορία του τόπου και τα προϊόντα του, εμπλέκουν την τοπική κοινωνία σε ένα σχολείο ανοιχτό στην κοινότητα, ενδυναμώνουν τους μαθητές, παρέχουν εγκάρσιες δεξιότητες μέσω της διαχείρισης έργου και παράγουν ποιοτικά προϊόντα μάθησης.

Βιογραφικό

Γεννήθηκα στα Τρίκαλα Θεσσαλίας το 1969. Σπούδασα στο Μαθηματικό Ηρακλείου. Εργάστηκα 20 έτη σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης ως καθηγητής Μαθηματικών και Πληροφορικής. Τα τελευταία 5 έτη ασχολούμαι με προγραμματισμό και διαχείριση έργου (lean 6σ, πιστοποίηση Scrum), σε φορείς εκπαίδευσης όπως ΔΔΕ, ΠΔΕ, ΥΠΑΙΘ. Διοργανώνω και διεκπεραιώνω συνέδρια και εκπαιδευτικές ημερίδες. Είμαι εκπαιδευτής ενηλίκων και επιμορφωτής Α και Β επιπέδου στην Πληροφορική, απόφοιτος μεταπτυχιακών στις Επιστήμες Αγωγής (Διδακτική και Αξιολόγηση) και στην Εφαρμοσμένη Κλινική Κοινωνιολογία και Τέχνη. Εξειδικεύομαι σε ανάπτυξη και προγραμματισμό ηλεκτρονικών περιβαλλόντων μάθησης LCMS (Full Stack Developer), σε θεματική ανάλυση δεδομένων και σε καινοτόμες στρατηγικές διδασκαλίας μέσω της τέχνης. Ασχολήθηκα επαγγελματικά με τη μουσική και τη διδασκαλία της, τις ψηφιακές ηχογραφήσεις και την πειραματική οργανοποιία. Είμαι παντρεμένος και έχω ένα παιδί.

Τρικόλης Κωνσταντίνος

Εκπαιδευτικό

trikalis@gmail.com

Περίληψη

Η παρούσα εργασία περιγράφει ένα τριμηνιαίο σενάριο που εκδιπλώθηκε μετά την είσοδο του εκπαιδευτικού σε ένα νέο τμήμα της τρίτης τάξης Γυμνασίου. Σκοπός του σεναρίου ήταν η αντίληψη του σεβασμού της διαφορετικότητας και η οδήγηση των μαθητών με αναλυτική και συνθετική σκέψη. Ως μέθοδος προσέγγισης εφαρμόστηκε η τεχνική της κοινωνικογνωστικής μάθησης (Design Thinking), με αφορμή την ποίηση. Ο εκπαιδευτικός εισήλθε στην άγνωστη τάξη κρατώντας δύο βιβλία ποίησης του Πάμπλο Νερούντα: το ένα στα Ισπανικά και το άλλο σε ελληνική μετάφραση. Ζητήθηκε από δύο εθελοντές να διαβάσουν εναλλάξ, στίχο-στίχο τυχαία κάποια ποιήματα. Με θεατρική προσέγγιση ο εκπαιδευτικός καθοδήγησε τους μαθητές να αντιληφθούν ότι και οι δύο μαθητές απαγγέλλουν ποίηση, άσχετα αν κατανοούμε τη γλώσσα και τα νοήματα της. Ζητήθηκε από τους μαθητές να καταγράψουν τις προτάσεις τους για τη συμπερίληψη, το σεβασμό στη διαφορετικότητα, τις σκέψεις τους για το ρατσισμό και τον αποκλεισμό. Στα επόμενα μαθήματα με τη μέθοδο παζλ, οι μαθητές έφεραν τα προβλήματά τους τα οποία ανώνυμα τοποθετήθηκαν σε ένα ψηφιακό χαρτόνι radlet. Ο εκπαιδευτικός με τη μέθοδο σύνθεσης mind mapping και σχετικής επίδειξης, ζήτησε από τους μαθητές να αναλύσουν κάθε θέμα και να το τιλοποιήσουν, να ενώσουν τις θεματικές και να καταγράψουν τον τίτλο της δράσης. Κατά την ανάλυση ζητήθηκε να δουλέψουν σε ψηφιακά περιβάλλοντα με αντίστροφη αναλυτική πορεία. Δόθηκε κεντρικό θέμα, θεματικές ενότητες και ζητήθηκε να κάνουν τις νοητικές συνδέσεις σε ψηφιακή χαρτογράφηση. Με κατάλληλο εργαλείο, το οποίο παρήγαγε ανακατεμένα στίχους, ζητήθηκε από τους μαθητές να επιλέξουν ένα τετράστιχο το οποίο θα παρουσιάσουν στην τάξη. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι όλοι οι μαθητές παρήγαγαν έργο ισότιμα και με μεγάλη διάθεση συμμετείχαν στη λήψη απόφασης. Ενισχύθηκε η έννοια της τυχαιοποίησης (randomize) και η αναγέννηση φράκταλ-γεωμετρικών ανθρώπινων γνώσεων και αφηρημένης λογικής, ιδωμένες με το φακό σκέψης και συμπερίληψης όλων των ανθρώπων. Το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγουμε, είναι ότι με το σενάριο αυτό, αποδείχθηκε στους μαθητές ο σεβασμός της διαφορετικότητας και η ανάγκη καλλιέργειας της ενσυναίσθησης μέσω των σχολικών μαθημάτων. Ως τελικό έργο ζητήθηκε από τους μαθητές, να αναζητήσουν ποιητές και καλλιτέχνες οι οποίοι έκαναν καριέρα, παρότι κατά την κοινωνία υπήρχε γνωστικό έλλειμμα ή υστέρηση σκέψης.

Βιογραφικό

Γεννήθηκα στα Τρίκαλα Θεσσαλίας το 1969. Σπούδασα στο Μαθηματικό Ηρακλείου. Εργάστηκα 20 έτη σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης ως καθηγητής Μαθηματικών και Πληροφορικής. Τα τελευταία 5 έτη ασχολούμαι με προγραμματισμό και διαχείριση έργου (lean 6σ, πιστοποίηση Scrum), σε φορείς εκπαίδευσης όπως ΔΔΕ, ΠΔΕ, ΥΠΑΙΘ. Διοργανώνω και διεκπεραιώνω συνέδρια και εκπαιδευτικές ημερίδες. Είμαι εκπαιδευτής ενηλίκων και επιμορφωτής Α και Β επιπέδου στην Πληροφορική, απόφοιτος μεταπτυχιακών στις Επιστήμες Αγωγής (Διδακτική και Αξιολόγηση) και στην Εφαρμοσμένη Κλινική Κοινωνιολογία και Τέχνη. Εξειδικεύομαι σε ανάπτυξη και προγραμματισμό ηλεκτρονικών περιβαλλόντων μάθησης LCMS (Full Stack Developer), σε θεματική ανάλυση δεδομένων και σε καινοτόμες στρατηγικές διδασκαλίας μέσω της τέχνης. Ασχολήθηκα επαγγελματικά με τη μουσική και τη διδασκαλία της, τις ψηφιακές ηχογραφήσεις και την πειραματική οργανοποιία. Είμαι παντρεμένος και έχω ένα παιδί.

Ο εαυτός και ο πολιτισμός/κουλτούρα του

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Πορτελάνος Σταμάτης

Τ. Αναπληρωτής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Πρόεδρος Ολυμπιακού Κέντρου Φιλοσοφίας και Παιδείας

portelanosstam@gmail.com

Περίληψη

Η έννοια, η γέννηση του «εαυτού» που εμπίπτει, ανθρωπολογικά, για ανάλυση στις ανθρωπιστικές επιστήμες φιλοσοφία, κοινωνιολογία και ψυχολογία αποτελεί κυρίαρχη σημασία που έχει άμεσα σύνδεση με τον πολιτισμό, την κουλτούρα τόσο ως παράγωγά τους αλλά και ως έσοπτρά τους. Επομένως οι δύο έννοιες ετεροκαθορίζονται. Ο «εαυτός» σε μια καθολική προσέγγιση και ερμηνεία έχει συνθετικό το «αυτό», που σημαίνει το «ίδιο». Η φυσική, οντολογική και ταυτοτική του θέση εξαρτώνται από φυσικούς και μετα-φυσικούς παράγοντες ή μεταφυσικό ρεαλισμό, την αλήθεια, το Αγαθό (Αριστοτέλης, Πλάτων). Η καταγωγή του, η αιτιώδης «αρχή» και κίνηση, η σύνδεση του εαυτού με το παρόν, το παρελθόν και το μέλλον καθορίζει τη δομή του εαυτού και τη συγκρότησή του, το υπαρξιακό του εύρος. Ποιος είναι ο άλλος ή ο Άλλος που μου έμαθαν και μέσα από τον οποίο βλέπω τον εαυτό μου, υπαρξιακά, ως πρόσωπο; Τα ιδεώδη, οι αρχές και οι αξίες μέσα στις οποίες χτίζεται, λαμβάνει παιδεία και μπορεί να μετέχει στον πολιτισμό ο «εαυτός» είναι ο λόγος που μπορεί να προβαίνει σε αυτοκριτική και να ρέπει σε αμφισβήτηση, σε αμφιβολία και αβεβαιότητα.

Οι προσωπικές τοποθετήσεις «είμαι ο εαυτός μου» ή «είμαι εκτός εαυτού» διαδηλώνουν τη διάσπαση του εαυτού και ποιες είναι οι ταυτότητες, οι αξίες που καθιστούν τον «εαυτό» κριτή και τιμητή. Ο πλουραλισμός ταυτοτήτων πόσο βοηθούν στον αναστοχασμό και την αυτοκριτική; Ποιος είναι ο οικουμενικός εαυτός που καλλιεργείται στις πανανθρώπινες αξίες του κοσμοπολιτισμού μέσα από τη διακριτή εαυτότητα; Ποιες προϋποθέσεις (εξωτερικές – εσωτερικές) λειτουργούν για την ανεύρεση ή επιστροφή του εαυτού στον αυθεντικό εαυτό του; (πολιτισμικές και πολιτιστικές αναγωγές και ρίζες της κουλτούρας). Οι «ρίζες», η «αρχή», ως εσωτερικό φως στην ψυχή του ανθρώπου καθορίζουν την ευαισθησία της ψυχής για τη λύτρωση του εαυτού. Η καταγωγή, ως αναμονή, ως νόστος, επιστροφή στη ρίζα του «υπάρχειν» είναι τόπος νοητός, ά-τοπος σύμφωνα με τον πλατωνισμό και την εξέλιξη της πνευματικότητας στη μεταφυσική και εσχατολογία της Ορθοδοξίας. Στην Οδύσσεια η Κίρκη δοκιμάζει τη μνήμη των συντρόφων του Οδυσσέα για να λησμονήσουν την επιστροφή στην «αρχή», της ύπαρξής τους, στην Ιθάκη.

Βιογραφικό

Δρ. Σταμάτης Πορτελάνος

τ. Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Πρόεδρος του Ολυμπιακού Κέντρου Φιλοσοφίας και Παιδείας

Συγγραφέας

Γεννήθηκε στην Αθήνα κατάγεται από τη Σύρο.

Φοίτησε στο Institut de Theologie Saint-Serge de Paris και στη Θεολογική Σχολή του Ε.Κ.Π.Α. Μετεκπαιδεύτηκε στην Ecole Pratique des Hautes Etudes της Σορβόνης και στο Universite des Sciences Humaines του Στρασβούργου. Αναγορεύτηκε Διδάκτωρ του Α.Π.Θ. Υπηρέτησε στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Εκλέχτηκε Αναπληρωτής του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Είναι συγγραφέας του Ανοικτού Πανεπιστημίου. Συνέγραψε δοκίμια, άρθρα, διδακτικά εγχειρίδια και μονογραφίες, θρησκευοπαιδαγωγικής, Φιλοσοφίας της Θρησκείας, Θεολογίας, Διδακτικής, και Διαπολιτισμικής Αγωγής. Υπήρξε Αντιπρόεδρος της Ένωσης Επιστημόνων Ανατολικής Αττικής. Υπήρξε Εφορος Διεπιστημονικών Σχέσεων και μέλος του Δ.Σ. της Ένωσης Καθηγητών για την Προαγωγή της Φιλοσοφίας στην Εκπαίδευση. Είναι Γραμματέας του Παραρτήματος της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος στα Ιωάννινα. Υπήρξε μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής στη «Νέα Παιδεία». Έχει συμμετάσχει σε πανελλήνια και διεθνή συνέδρια και βραβευθεί για την ποίησή του.

Τοπικοί πολιτισμοί σε κρίση: Οι Πομάκοι της Θράκης

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VII, ΕΝΟΤΗΤΑ I

ΜΑΛΚΙΔΗΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ

ΔΡ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

malkidis@gmail.com

Περίληψη

Θεοφάνης Μαλκίδης

Δρ Παντείου Πανεπιστημίου

Οι Πομάκοι, μία από τις τρεις συνιστώσες των μουσουλμανικών μειονοτήτων που παρέμειναν στη Θράκη με την ελληνοτουρκική σύμβαση ανταλλαγής και τη Συνθήκη της Λωζάννης το 1923, ήταν για πολλές δεκαετίες στο περιθώριο της επιστημονικής και πολιτικής έρευνας, ανάλυσης και συζήτησης. Λόγοι σχετιζόμενοι (σχεδόν) αποκλειστικά με τις ελληνοτουρκικές σχέσεις επηρέασαν ποικιλοτρόπως και εν τέλει καταλυτικά τους Πομάκους και συνέβαλλαν με καθοριστικό τρόπο στη δημιουργία μίας διαφορετικής πολιτισμικής και εθνοτικής ταυτότητας.

Η εισήγηση διαπιστώνει την κρίση που περνά ο τοπικός πολιτισμός των Πομάκων και πραγματοποιεί ανάλυση του μετασχηματισμού της πολιτιστικής ταυτότητας των Πομάκων της ελληνικής Θράκης από το 1923 έως σήμερα, γεγονός οδήγησε στην κρίση της φυσιογνωμίας του πληθυσμού αυτού και τελικώς στη σημερινή αμφισβήτηση της ταυτότητάς του.

Στο πρώτο μέρος καταγράφεται η κοινωνία των Πομάκων από το 1923 έως και την κοινή ένταξη της Ελλάδας και της Τουρκίας στο NATO το 1952, σημαντικό χρονικό ορόσημο για την Πομακική ταυτότητα, ενώ το δεύτερο μέρος ασχολείται με την περίοδο από το 1952 έως σήμερα και εξειδικεύεται σε καίρια ζητήματα του Πομακικού χώρου, όπως είναι οι πολιτιστικές εκφράσεις, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η γλώσσα, η εκπαίδευση.

Στόχος της εισήγησης είναι να αναδείξει το κρίσιμο θέμα της κρίσης των τοπικών πολιτισμών και ειδικότερα των Πομάκων σε σχέση με τη μακροχρόνια καταπίεση της ιστορίας τους, της παράδοσής τους, της πολιτιστικής τους κληρονομιάς, της γλώσσας τους και της πολιτισμικής τους ταυτότητας.

Βιογραφικό

Ο Θεοφάνης Μαλκίδης σπούδασε Οικονομικές Επιστήμες, Παιδαγωγικά και Κοινωνιολογία και είναι διδάκτορας του Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ασχολείται με τις οικονομικές, κοινωνικές πτυχές και πολιτισμικές πτυχές της Ελληνικής παρουσίας στα Βαλκάνια, στον Εύξεινο Πόντο και την ανατολική Μεσόγειο.

Τα κείμενα του Θεοφάνη Μαλκίδη έχουν δημοσιευθεί σε αυτοτελείς μελέτες, επιστημονικά περιοδικά, συλλογικούς τόμους και πρακτικά συνεδρίων στην Ελλάδα και το εξωτερικό και έχουν μεταφρασθεί στην αγγλική, γαλλική, ιταλική, ισπανική, αρμενική, ρωσική, ρουμανική, αλβανική και τουρκική γλώσσα.

Ο εθελοντισμός και η ανάδειξη του τοπικού γλωσσικού ιδιώματος ως στοιχεία πολιτισμού και ανάπτυξης

Ανάρτηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Μαλέτσκος Αθανάσιος

Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου

maletskos1@gmail.com

Περίληψη

Η τοπική κοινωνία αποτελεί έναν ιδιαίτερα πρόσφορο χώρο στον οποίο μπορεί να αναπτυχθεί ο εθελοντισμός και οι πολιτιστικοί σύλλογοι κάθε περιοχής αποτελούν μέρος της κοινωνίας των πολιτών αφού η δράση τους στηρίζεται στη συμμετοχή και στη διάθεση για συνεισφορά, δίνοντας προτεραιότητα στην κοινωνική και όχι στην ατομική ευημερία. Ο εθελοντισμός και η προσφορά στα κοινά μέσω της συμμετοχής σε πολιτιστικούς και άλλους συλλόγους, φορείς και οργανώσεις της περιοχής της Κοζάνης είναι έντονα αναπτυγμένα και αναδεικνύονται ιδιαίτερα της περίοδο της Αποκριάς και των «Φανών». Γίνεται δε, προσπάθεια να διατηρηθεί στις επόμενες γενιές το γλωσσικό ιδίωμα της Κοζάνης, μέσω των σατυρικών τραγουδιών που ακούγονται στους «Φανούς», των θεατρικών παραστάσεων και την προσπάθεια καταγραφής τους. Χιλιάδες επισκέπτες απ' όλη τη Ελλάδα, καθώς και απόδημοι, επισκέπτονται την Κοζάνη και τη γύρω περιοχή τις δυο αυτές εβδομάδες ξεκινώντας την Τσικνοπέμπτη και τελειώνοντας την Καθαρά Δευτέρα και συμμετέχουν ενεργά στα τοπικά δρώμενα, όπως θεατρικές παραστάσεις γραμμένες στο τοπικό γλωσσικό ιδίωμα, χορούς και τραγούδια στην κεντρική πλατεία, παρέλαση αρμάτων και φυσικά τη συμμετοχή στους «Φανούς», τις εορταστικές πυρές σε διάφορες γειτονιές της πόλης όπου όλοι μαζί ακολουθούν, χορεύουν και επαναλαμβάνουν τα λόγια του «πρώτου» στον χορό στο τοπικό γλωσσικό ιδίωμα. Οι πολιτιστικοί σύλλογοι της περιοχής προσφέρουν μεγάλο έργο στην τοπική κοινωνία μέσω της διατήρησης των εθίμων και προάγουν την έννοια του εθελοντισμού και της συμμετοχής στα κοινά. Η συμβολή των πολιτιστικών δρώμενων όπως η Αποκριά της Κοζάνης είναι σημαντική για την ανάπτυξη της περιοχής αφού αυξάνεται η τουριστική κίνηση. Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις αποτελούν πηγή πολιτιστικής και οικονομικής ανάπτυξης και δρουν ως μέσο ανάδειξης και διατήρησης του τοπικού γλωσσικού ιδιώματος, ενώ καλλιεργούν στους πολίτες το αίσθημα της εθελούσιας και συνειδητής προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο.

Βιογραφικό

Ο Αθανάσιος Μαλέτσκος είναι Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου. Είναι πτυχιούχος του Παιδαγωγού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.) και έχει μεταπτυχιακές σπουδές στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (Institute of Education).

Είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος (PhD) της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας σε θέματα διδακτικής της Γλώσσας και πιστοποιητικού μεταδιδακτορικής έρευνας (PostDoc) στην εκπαίδευση ενηλίκων από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Έλαβε τον τίτλο της Μετεκπαίδευσης στη Γενική Αγωγή του Διδασκαλείου Θεσσαλονίκης «Δημήτρης Γληνός» του Α.Π.Θ και φοίτησε στο ετήσιο Πρόγραμμα Ειδίκευσης στη Συμβουλευτική και τον Προσανατολισμό (Π.Ε.ΣΥ.Π) της Α.Σ.ΠΑΙ.ΤΕ. Διετέλεσε Σχολικός Σύμβουλος και Προϊστάμενος Περιφερειακού Ινστιτούτου Επιμόρφωσης (Π.ΙΝ.ΕΠ.) του Ε.Κ.Δ.Δ.Α.

Έχει πιστοποιηθεί στην εκπαίδευση ενηλίκων και είναι ενταγμένος στο Υπο-Μητρώο Αξιολογητών για την Πιστοποίηση της Εκπαιδευτικής Επάρκειας των Εκπαιδευτών Ενηλίκων του ΕΟΠΠΕΠ. Έχει διδάξει σε προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα Α.Ε.Ι. και έχει εργαστεί ως επιμορφωτής στο Ε.Κ.Δ.Δ.Α. καθώς και εκπαιδευτικών και επιμορφωτών Β' Επιπέδου στο Πανεπιστημιακό Κέντρο Εκπαίδευσης (ΠΑ.Κ.Ε.) Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας.

Έχει δημοσιεύσει μεγάλο αριθμό εργασιών σε επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά εθνικών και διεθνών συνεδρίων. Έχει διατελέσει μέλος σε οργανωτικές, επιστημονικές και κριτικές επιτροπές πολλών συνεδρίων.

Η Ένατη Τέχνη πάει σχολείο...Μια διαφορετική πρόταση για το μάθημα της Ιστορίας

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΠΕ86

georguoum@yahoo.gr

Περίληψη

Η Ένατη Τέχνη πάει σχολείο...Μια διαφορετική πρόταση για το μάθημα της Ιστορίας

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται μια διδακτική πρόταση για το μάθημα της Ιστορίας, αξιοποιώντας τη στρατηγική της αφήγησης με τη χρήση σύγχρονων ψηφιακών εργαλείων, συγκεκριμένα των ψηφιακών κόμικ. Η εργασία εξελίχθηκε στα πλαίσια του μαθήματος «Ζώνη Δημιουργικών Δραστηριοτήτων», για την Α΄τάξη ΕΠΑΛ.

Τα κόμικ αποτελούν την 9η Τέχνη. Ως τέχνη, σπάει τους φραγμούς της επικοινωνίας, δίνει τη δυνατότητα στο δημιουργό να δημιουργήσει μια ιστορία, να προβάλλει τη δική του κατανόηση για τον κόσμο, να αναπτύξει τη δημιουργικότητά του, τη φαντασία του. Μπορεί να αποτελέσει συναρπαστικό εργαλείο μαζικής ενημέρωσης. Ειδικότερα δε, η αξιοποίησή τους στην εκπαίδευση, πέρα από την απόκτηση τεχνικών και δημιουργικών δεξιοτήτων μπορεί να είναι πολυεπίπεδη και πολυδιάστατη. Αφορμή για τη μελέτη αποτέλεσε η διερεύνηση της δυνατότητας αξιοποίησης των κόμικ στην εκπαιδευτική διαδικασία για την ενίσχυση της μάθησης. Ο «συμβατικός τρόπος» διδασκαλίας της Ιστορίας δημιουργεί δυσκολίες και συνθήκες αδιαφορίας στους μαθητές, μέσα από τις οποίες οδηγούνται σταδιακά στην εγκατάλειψη. Οι συνθήκες αυτές κάνουν επιτακτική την ανάγκη αναζήτησης και εύρεσης ενός σύγχρονου, ανανεωμένου εκπαιδευτικού περιβάλλοντος ικανού να ενεργοποιήσει το ενδιαφέρον των μαθητών για μάθηση, να προκαλέσει τις αισθήσεις τους, να τους εμπλέξει στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τα κόμικ είναι η «Τέχνη της Αφήγησης μέσα από εικόνες», η μορφή τους έχει συγκεκριμένη δομή και κώδικα που γίνονται αμέσως κατανοητά (σκίτσα, κείμενα, γκριμάτσες, συννεφάκια κ.α.). Τα πολλαπλά οφέλη δημιουργίας κόμικ, αποτέλεσαν ισχυρό κίνητρο για την συγκεκριμένη εκπαιδευτική δράση, καθώς η ψηφιακή αφήγηση, μέσα από τη δημιουργία των κόμικ, σε ένα εποικοδομιστικό, συνεργατικό περιβάλλον τάξης, δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να:

- ☐ δημιουργήσουν αυθεντικές και πρωτότυπες μαθησιακές καταστάσεις
- ☐ να καλλιεργήσουν δεξιότητες γλωσσικού, οπτικού γραμματισμού (πολυτροπικά κείμενα) και κριτικού γραμματισμού, κατανόησης νοήματος, ακολουθίας γεγονότων κ.α.
- ☐ να έρθουν σε επαφή με μαθησιακά περιβάλλοντα «παιγνιώδους μάθησης» και να αποκομίσουν τα οφέλη από την προστιθέμενη αξία δημιουργίας ψηφιακών ιστοριών

Στόχος του προγράμματος είναι η ενθάρρυνση των μαθητών στη δημιουργία, συγγραφή, σχεδίαση και δημοσίευση σε κόμικ, ενότητων της Ιστορίας στην Α΄τάξη ΕΠΑΛ (ενότητα: Βιομηχανική Επανάσταση), με σκοπό την ευαισθητοποίηση σε θέματα Ιστορίας και Πολιτισμού. Συγκεκριμένοι παιδαγωγικοί στόχοι:

- ☐ η βελτίωση του προφορικού και γραπτού λόγου των μαθητών
- ☐ εμπλουτισμός λεξιλογίου
- ☐ ενίσχυση ικανότητας λόγου και έκφρασης
- ☐ εμπλουτισμός των γνώσεων σε συγκεκριμένα ιστορικά γεγονότα
- ☐ αξιοποίηση και εξοικείωση με ψηφιακά εργαλεία
- ☐ ανάπτυξη επικοινωνίας, συνεργασίας, προσωπικής έκφρασης και πρωτοβουλίας

Τελικός στόχος: Η ανάδειξη του ρόλου των κόμικ στην εκπαιδευτική διαδικασία, ως αξιόλογο εργαλείο μάθησης στην σχολική τάξη.

Σύνδεσμος κόμικ: <http://online.fliphtml5.com/tgfc/anvn/#p=2>

Βιογραφικό

ΣΠΟΥΔΕΣ

- 1991 : Απόφοιτη Γεν. Λυκείου με βαθμό «Άριστα»
- 1995: Απόφοιτη Πανεπιστημίου Μακεδονίας του τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής με βαθμό «Λίαν Καλώς»
- 1997 : Απόφοιτη ΣΕΛΕΤΕ(Πτυχίο Παιδαγωγικών Σπουδών) με βαθμό «Πολύ Καλά»
- 2015: Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Γραφικές Τέχνες Πολυμέσα (Ελληνικό Ανοικτό Παν.) με βαθμό «Λίαν Καλώς»
- 2018: Πιστοποιητικό Εξειδίκευσης στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση
- 2021:Ετήσια Επιμόρφωση στην Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης»

ΓΛΩΣΣΕΣ

ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ : Επίπεδο Γνώσης «Άριστο» (C2)

(Κάτοχος πτυχίου Certificate of English Language Proficiency – Michigan State University)

ΣΥΝΕΔΡΙΑ - ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

1. Τίτλος Συνεδρίου: Διδακτικές διαδρομές στο σημερινό σχολείο

Τίτλος Εργασίας : “Δημιουργία διαδραστικής εφαρμογής για παιδιά με χρήση HTML 5”: Η χρήση των πολυμέσων στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Διοργάνωση: Πειραματικό Λύκειο Πανεπιστημίου Πατρών

2. Τίτλος Συνεδρίου: Η δημιουργικότητα και η καινοτομία στην εκπαιδευτική πράξη: Με αφετηρία την μακρόχρονη εμπειρία των Πειραματικών και Προτύπων Σχολείων.

Τίτλος Εργασίας : “Εισαγωγή σε βασικές δομές προγραμματισμού με χρήση ρομπότ (learning through...playing)”

Διοργάνωση: Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής & Διοικούσα Επιτροπή Προτύπων και Πειραματικών Σχολείων & Ε.Κ.Π.Α.

3. Συλλογικός Επιστημονικός Τόμος με τίτλο: “Εκπαιδευτικό Υλικό: Σενάρια διαφοροποιημένης παιδαγωγικής υποστήριξης μαθητών/τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή και αναπηρία στο σχολείο”. Τίτλος κεφαλαίου: “Σχεδιασμός διαφοροποιημένης διδασκαλίας στο μάθημα της Ρομποτικής για τη Β΄ τάξη Ειδικού Γυμνασίου Επαγγελματικού Λυκείου Καστοριάς”.

4. . Τίτλος Συνεδρίου: Η Πληροφορική στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Τίτλος Εργασίας : Εκπαιδευτική ρομποτική για μαθητές Ειδικής Αγωγής μέσης εκπαίδευσης

Διοργάνωση: Π.Ε.ΚΑ.Π. σε συνεργασία με το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής και το Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (ΠΑ.ΜΑΚ.) και το Τμήμα Πληροφορικής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου (Α.Π.Θ.)

Η διδακτική της ιστορίας και του πολιτισμού την εποχή της Νέας Ιστορίας

Ανάρτηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ i

Γουργιώτου Καλλιόπη

Εκπαιδευτικός ΠΕ 02 -Φιλολόγος και ΠΕ60 Προσχολικής Αγωγής

kgourgiotou@gmail.com

Περίληψη

Νέες τάσεις καταγράφονται στην ιστοριογραφία και η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα όσμωσης της Ιστορίας με άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες. Η στροφή στη "Νέα Ιστορία" και το μεταμοντέρνο επιστημολογικό υπόβαθρο που απορρίπτει την αντικειμενικότητα, αποδέχεται τη διυποκειμενικότητα και την αναζήτηση εναλλακτικών ερμηνειών της ιστορικής πραγματικότητας επιδιώκει τη δημοκρατικότερη αποτύπωση της ιστορίας και αντιμετωπίζει το παρελθόν ως μία ανοιχτή διαδικασία με ενδεχόμενα και δυνατότητες. Καθώς όμως νέα ιστορικά πεδία αναπτύσσονται στην εποχή μας, επιβάλλεται και ο εκδημοκρατισμός της εκπαίδευσης, η εξοικείωση των μαθητών με τις μεθόδους παραγωγής της ιστορίας, οι εναλλακτικές ερμηνείες των πηγών και των γεγονότων του παρελθόντος και ο κριτικός αναστοχασμός της ιστορίας. Κατά τη διδακτική της Ιστορίας σήμερα στα σχολεία μας ενθαρρύνεται η βιωματική και διαθεματική κατανόηση και έρευνα του παρελθόντος. Νέα πεδία φωτίζονται, όπως η οικογενειακή ιστορία, η τοπική ιστορία, η ιστορία των απλών, καθημερινών ανθρώπων, η μελέτη των ιστορικών τόπων, η προφορική ιστορία, η λαογραφία, η μουσειακή εκπαίδευση κ.ά. Παράλληλα εφαρμόζονται πρακτικές και μέθοδοι που δίνουν την δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να επιστρατεύσει τη δημιουργικότητά του και να προβεί σε συνδυασμούς που θα κάνουν το μάθημα ελκυστικό, ενδιαφέρον και αποτελεσματικό για τους μαθητές. Τέτοιες πρακτικές είναι η κίνηση των μαθητών μέσα σε ιστορικούς χώρους με σαφώς προσδιορισμένους στόχους, η επαφή τους με ιστορικά αντικείμενα μέσω των αισθήσεων, τα μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα κι η δημιουργική έκφραση. Ακόμη η ομαδοσυνεργατική μέθοδος και η μέθοδος σχεδίων εργασίας (project), η διερευνητική μάθηση, η χρήση της τεχνολογίας και δραστηριότητες με παιγνιώδη διάθεση, όπως αυτές που συγκαταλέγονται στη διερευνητική δραματοποίηση. Η παρούσα εισήγηση σκοπό έχει να παρουσιάσει το μαθητοκεντρικό αυτό διδακτικό πλαίσιο, το οποίο επικεντρώνεται στη διαδικασία της μάθησης κι όχι μόνο στο τελικό της αποτέλεσμα.

Βιογραφικό

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ

- ΠΕ 02: Φιλολόγος ως Πρώτη ειδικότητα (ΦΕΚ 177, τ.Γ'/30-08-1999)
- ΠΕ 60: Παιδαγωγός Προσχολικής Εκπαίδευσης ως Δεύτερη ειδικότητα (ΑΔΑ90Γ746ΜΤΛΗ-70Ρ/Αρ.Πρωτ.807/28-1-2021 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Π. & Δ. ΕΚΠ/ΣΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ)

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Α. Φιλοσοφική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με ειδίκευση στη Νεοελληνική και Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία.

Β. Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης της Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

- Μεταπτυχιακές Σπουδές διετούς φοίτησης στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στις «Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις στις Ιστορικές, Αρχαιολογικές και Ανθρωπολογικές Σπουδές» και βαθμό Άριστα.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΙΣ- ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΙΣ

Α. Ετήσιο Πρόγραμμα Ειδίκευσης στη Συμβουλευτική και τον Προσανατολισμό (ΠΕΣΥΠ) της ΑΣΠΑΙΤΕ, διάρκειας 850 ωρών.

Β. Ετήσιο Πρόγραμμα Ειδίκευσης στην Ειδική Αγωγή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με τίτλο «Ειδική Αγωγή-Μαθησιακές Δυσκολίες: Παρεμβάσεις στη Γλώσσα και τα Μαθηματικά», διάρκειας 450 ωρών.

Γ. Ετήσιο Πρόγραμμα Ειδίκευσης στη «Διοίκηση στην Εκπαίδευση» (Γ' κύκλος) του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, διάρκειας 500 ωρών.

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ

Γουργιώτου Κ., (2021), «Η αρματολική οργάνωση της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και η σχέση των αρματολών με την κοινότητα» στο συλλογικό τόμο Η Επανάσταση του 1821 στο χώρο της Δυτικής Στερεάς, εκδόσεις Γράμμα, Αργίριο, σελ. 151-164

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ-ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

1. Αρχαϊκή Εποχή (800-479π.Χ.), Διδακτικό σενάριο με χρήση ΤΠΕ, Περιοδικό *i-Teacher*, 22ο τεύχος, Μάιος 2020, σελ. 350-358
  2. Διδακτικό σενάριο στην Ιστορία της Γ΄ Γυμνασίου. Το νεοσύστατο ελληνικό κράτος και οι έντονες ζυμώσεις την περίοδο 1828-1843, Περιοδικό *i-Teacher*, 22ο τεύχος, Μάιος 2020, σελ. 381-388
  3. Υλικός πολιτισμός και διδακτική πράξη. Ένας σχεδιασμός διαφοροποιημένης διδασκαλίας σε ένα σχολείο για Όλους. Περιοδικό *Νέος Παιδαγωγός*, 18ο τεύχος, Μάιος 2020, σελ. 678-687
  4. Επιρροές του λαϊκού παραμυθιού στο έντεχνο παραμύθι. Η περίπτωση δύο παραμυθιών του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν, Περιοδικό *Νέος Παιδαγωγός*, 20ο τεύχος, Σεπτέμβριος 2020, σελ. 340-348
  5. Κοινωνικές συνέπειες της υποχρεωτικής μετανάστευσης του ελληνικού πληθυσμού της Μικράς Ασίας μετά τη συνθήκη της Λοζάνης, Περιοδικό *Νέος Παιδαγωγός*, 21ο τεύχος, Νοέμβριος 2020, σελ. 239-247
  6. Ένα σενάριο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για παιδιά προσχολικής εκπαίδευσης, Περιοδικό *Νέος Παιδαγωγός*, 22ο τεύχος, Ιανουάριος 2021, σελ. 936-945
  7. Το κλέφτικο δημοτικό τραγούδι. Μια διδακτική πρόταση, Περιοδικό *i-Teacher*, 26ο τεύχος, Ιανουάριος 2021, σελ. 396-404
  8. Νίκος Καζαντζάκης, ένας οικουμενικός συγγραφέας. Ένα διδακτικό σενάριο στα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Β΄ Γυμνασίου, Περιοδικό *i-Teacher*, 26ο τεύχος, Ιανουάριος 2021, σελ. 368-376
  9. Κωνσταντίνος Καβάφης. Μια διδακτική πρόταση προσέγγισης της καθαφικής ποίησης από τους μαθητές του Γυμνασίου, Περιοδικό *i-Teacher*, 27ο τεύχος, Μάρτιος 2021, σελ. 326-335
  10. Γιάννης Ρίτσος. Ένα διδακτικό σενάριο στα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στη Β΄ Γυμνασίου, Περιοδικό *i-Teacher*, 27ο τεύχος, Μάρτιος 2021, σελ. 290-298
  11. Οδυσσεάς Ελύτης και υπερρεαλισμός. Μια διδακτική πρόταση προσέγγισης του ποιητικού και εικαστικού έργου του, Περιοδικό *Νέος Παιδαγωγός*, 23ο τεύχος, Μάρτιος 2021, σελ. 921-929
  12. Ανάπτυξη περιβαλλοντικής συνείδησης στην προσχολική ηλικία. Προτάσεις δραστηριοτήτων στα πλαίσια της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, Περιοδικό *Νέος Παιδαγωγός*, 24ο τεύχος, Μάιος 2021, σελ. 751-759
- ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΜΕ ΚΡΙΤΕΣ ΚΑΙ ISBN
- 1) Εισήγηση στο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο Ειδικής Αγωγής με κριτές και θέμα «Ειδική Εκπαίδευση και Φιλολογικά μαθήματα. Θεωρία και πρακτικές», με ISBN: 978-618-84728-0-8(link: https://drive.google.com/file/d/16V8QUAUZxqx0-yXctQ_qgpCvEO0wA63-/view?usp=sharing)
  - 2) Εισήγηση στο 7ο Συνέδριο του Νέου Παιδαγωγού στις 19 Σεπτεμβρίου 2020, μετά από κρίση των Επιτροπών του συνεδρίου. Τίτλος της εργασίας «Ιστορικοί τόποι και υλικός πολιτισμός στη διδακτική πράξη». Η εργασία έχει περιληφθεί στον Τόμο των Πρακτικών του Συνεδρίου (σελ. 849) με τίτλο «Τα Πρακτικά του 7ου Συνεδρίου 'Νέος Παιδαγωγός', Αθήνα, 19 Σεπτεμβρίου 2020, ISBN: 978-618-82301-6-3 (link: http://users.sch.gr/synedrio/Praktika_Synedrio_07_Synedrio_Neos_Paidagogos_2020.pdf).

Τα Θρησκευτικά μνημεία ως αναπόσπαστο τμήμα του πολιτιστικού τουρισμού. Μελέτη περίπτωσης: η Περιφέρεια Ηπείρου

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ IV, ΕΝΟΤΗΤΑ i

Σουτόπουλος Νικόλαος

ΣΕΕ ΠΕ70-ΠΕΚΕΣ Ηπείρου

niksoutop@gmail.com

Δημ. Παπαγιάννης

Συνεργαζόμενο Επιστημονικό Προσωπικό (ΣΕΠ) του Ε.Α.Π. - Διοίκησης Τουρισμού

Σύμβουλος Τουριστικών Επιχειρήσεων

Περίληψη

Ο πολιτιστικός τουρισμός αποτελεί ιδιαίτερο και σημαντικό τμήμα της παγκόσμιας τουριστικής βιομηχανίας και ο θρησκευτικός τουρισμός έναν κλάδο του. Από την πλευρά της τουριστικής ζήτησης 250 εκατομμύρια επισκέπτες/ τουρίστες πραγματοποιούν ταξίδια σε προορισμούς με θρησκευτικό ενδιαφέρον κάθε χρόνο (UNWTO 2019).

Η Ελλάδα αποτελεί χώρα με πλούσιο τουριστικό ενδιαφέρον σε εθνικό επίπεδο, σχετικές δε μελέτες καταγραφής της τουριστικής ζήτησης με επίκεντρο τον θρησκευτικό τουρισμό, καταδεικνύουν ένα πλήθος μνημείων και τουριστικών πόρων. Έτσι, μπορεί να ικανοποιήσει ταξιδιώτες που είτε αναζητούν την πολιτιστική ενημέρωσή τους, είτε την πνευματική αναζήτηση του θείου και είναι θιασώτες εναλλακτικών μορφών τουρισμού, δημιουργώντας έναν σημαντικό τουριστικό πόλο έλξης, σε αντίθεση με τον μαζικό τουρισμό.

Στο πλαίσιο της παρούσας εισήγησης θα μελετηθεί η ανάπτυξη ενός συγκεκριμένου είδους εναλλακτικού τουρισμού, της ειδικής μορφής του θρησκευτικού τουρισμού στο γεωγραφικό διαμέρισμα της Ηπείρου, ως μελέτη περίπτωσης στο συγκεκριμένο ερευνητικό πεδίο της διασύνδεσης του πολιτισμού με το θρησκευτικό τουρισμό. Σε αυτή την περιοχή, η δυναμική του θρησκευτικού τουρισμού πηγάζει από την παρουσία πολλών θρησκευτικών μνημείων και κτισμάτων, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν τουριστικούς πόρους για την ανάπτυξη διαδρομών πολιτιστικών και προσκυνηματικών περιηγήσεων και στους τέσσερις νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου.

Η δευτερογενής έρευνα εντοπίζει τις περαιτέρω δυνατότητες για βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη στις τοπικές κοινότητες της Ηπείρου. Με κατάλληλη οργάνωση, τουριστική προβολή και αξιοποίηση των θρησκευτικών μνημείων της (βυζαντινά μουσεία, ιερούς ναούς, μονές και αλλόθρησκα μνημεία), στα οποία πρέπει να σχεδιάσουν ως πολιτική προτεραιότητας τόσο οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), όσο και τα αρμόδια Υπουργεία (Πολιτισμού, Τουρισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων), καθώς αποτελούν καθοριστικές για το μέλλον του τόπου προτάσεις.

Συμπερασματικά, η Ήπειρος αποτελεί ένα σημαντικό πόλο έλξης τουριστών που είναι λάτρεις των θρησκευτικών περιηγήσεων, ο οποίος μπορεί να αξιοποιηθεί πολύ περισσότερο στο μέλλον και να αναδείξει τον πολιτιστικό πλούτο της περιοχής, προσελκύοντας το ενδιαφέρον ακόμη περισσότερων επισκεπτών.

Λέξεις-κλειδιά: πολιτισμός, θρησκευτικός τουρισμός, Ήπειρος

Βιογραφικό

ΣΠΟΥΔΕΣ

- 1987: Πτυχίο Ζωσιμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας Ιωαννίνων. (Πολύ καλά 7,83)
- 1998: Πτυχίο Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. (Πολύ καλά 7,25)
- 2002: Δίπλωμα Μετεκπαίδευσης στην Ειδική Αγωγή στο Διδασκαλείο του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. (Άριστα 9,29)
- 2004: Πτυχίο εξομοίωσης Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπ. Ιωαννίνων. (Άριστα 8,70)
- 2018: Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ) «Language Education for Refugees and Migrants» (ΜΑ) - «Γλωσσική Εκπαίδευση Προσφύγων και Μεταναστών» του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.)

- 2020: Β.Ε.Κ. της ειδικότητας «Θρησκευτικού Τουρισμού και Προσκυνηματικών Περιηγήσεων» του Δ.Ι.Ε.Κ. Ιωαννίνων (Άριστα 9,51)

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

☑ Αγγλικά: Άριστα (Proficiency του Πανεπιστημίου Michigan με επάρκεια διδασκαλίας αγγλικής γλώσσας από το ΥΠΔΒΜΘ, καθώς και ESB του Πανεπιστημίου Lancashire στο επίπεδο Γ2)

☑ Αλβανικά: Άριστα (Universiteti i Tiranës) στο επίπεδο Γ2 με επάρκεια διδασκαλίας αλβανικής γλώσσας από το ΥΠΔΒΜΘ

☑ Γαλλικά: Μέτρια στο επίπεδο Β1

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΧΡΗΣΗ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ (Τ.Π.Ε.)

- Γνώση και χρήση Η/Υ σε περιβάλλον Windows XP και στα προγράμματα Office (Word, Excel, Access, Powerpoint, κ.λ.π.) Χρήση διαδικτύου (Internet) και Internet tools.

- Βεβαίωση Πιστοποίησης του επιμορφωτικού προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» του ΥΠ.Ε.Π.Θ. στις «Βασικές δεξιότητες Τ.Π.Ε-1».

- Βεβαίωση πιστοποίησης με επιτυχείς εξετάσεις αξιολόγησης γνώσεων και δεξιοτήτων του επιμορφωτικού προγράμματος «Μεθοδολογία και Εργαλεία Σύνθεσης Παρουσιάσεων» (Power-point), διάρκειας 35 ωρών του ΙΝΕΠ- ΕΚΔΔΑ (11-26/1/2010)

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ

1. Βιβλίο «Πληροφορική και Εκπαίδευση: Αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού», εκτύπωση «Γραφικές Τέχνες Θεοδωρίδη», έκδοση 2003 (σελ. 95) και Ανατύπωση 2018 με ISBN: 978-618-00-0377-2

2. Βιβλίο «Language education for refugees and migrants : Greek as a foreign or second language for migrant and refugee children with differentiated instruction in Primary schools». (Γλωσσική εκπαίδευση προσφύγων και μεταναστών: τα Ελληνικά ως ξένη ή δεύτερη γλώσσα προσφύγων και μεταναστών παιδιών με διαφοροποιημένη διδασκαλία στο Δημοτικό Σχολείο»), έκδοση Elikranon Publications 2019 (σελ. 110), με ISBN: 978-618- 5303-69-3

3. Βιβλίο «Προτάσεις για την ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού στην Ήπειρο και οι προοπτικές προσκυνηματικών περιηγήσεων στον Νομό Ιωαννίνων», εκδόσεις Ελίκρανον, Αθήνα 2020 (σελ.200) ISBN: 978-960-652-039-6

4. Έκδοση τόμων περιλήψεων εισηγήσεων αλλά και έκδοση με επιμέλεια τριών (3) τόμων πρακτικών των εισηγήσεων της διεθνούς επιστημονικής τηλε-διημερίδας «Αναζητώντας την παιδαγωγική ηγεσία: η διαχείριση κρίσεων στην εκπαίδευση» με διεθνείς συμμετοχές στις 26 – 27 Μαρτίου 2021, ύστερα από συνεργασία με το Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος, Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος (ΔΙ.ΠΑ.Ε.) και με Ομάδα Συντονιστών Εκπαιδευτικού Έργου (ΣΕΕ) του ΠΕΚΕΣ/ΠΕΔΙΕΚ Ηπείρου και ISBN: 978-618-83974-7-7 από την Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδας

5. Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής της Διεθνούς Επιστημονικής Τηλεδιημερίδας και δημιουργία σχετικής ιστοσελίδας στο εκπαιδευτικό μου ιστολόγιο (βλέπε στην ηλ. διεύθυνση: <https://blogs.sch.gr/nsoutop/tilediimerida/>) και επιμελητής δύο (2) τόμων Πρακτικών με εισηγήσεις (Α΄ και Β΄ τόμος) με ISBN: 978-618-83974-8-4 και 978-618-83974-9-1

ΑΠΟΣΠΑΣΗ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

- Αποσπάστηκα ως εκπαιδευτικός του ΥΠΕΠΘ στην Αλβανία για πέντε (5) σχολικά έτη (2004-2009), ύστερα από επιτυχείς εξετάσεις γλωσσομάθειας στα Αγγλικά (84/100) και στα Αλβανικά (69/100), στο Ελληνικό Γενικό Προξενείο Αργυροκάστρου και Κορυτσάς. Δίδαξα την ελληνική ως μητρική, δεύτερη και ξένη γλώσσα σύμφωνα με τις αρχές της δίγλωσσης και διαπολιτισμικής αγωγής σε ομογενείς, αλβανόφωνους μαθητές και ενήλικους σπουδαστές.

- Παρακολούθησα 5/ήμερο επιμορφωτικό σεμινάριο της ΔΙΠΟΔΕ-ΥΠΕΠΘ για εκπαιδευτικούς στο εξωτερικό.

Η πόλη διδάσκει Ιστορία

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ i

Σόλαρης Ιωάννης

Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου

ioannis2611@gmail.com

Περίληψη

Η διδασκαλία της τοπικής Ιστορίας διαπνέεται και χαρακτηρίζεται από την εισαγωγή καινοτόμων δράσεων και καλών πρακτικών, που αίρουν την παραδοσιακή διδασκαλία και μάθηση στα σχολεία διαμέσου της βιωματικής μάθησης και της ενεργού συμμετοχής όλων των εκπαιδευομένων. Ήδη τα τελευταία χρόνια καθίσταται έντονη η παρότρυνση μέσω του θεσμικού πλαισίου για την ενσωμάτωση της τοπικής ιστορίας στη διδασκαλία της σχολικής ιστορίας. Άγνωστες εν πολλοίς σελίδες της ιστορίας της ελληνικής επανάστασης του 1821 σκιαγραφούνται με σκοπό την ανάδειξη της σημασίας τους στον αγώνα της ελευθερίας, με επίκεντρο την πόλη της Καλαμάτας και τη Μεσσηνία. Δύο προσωπικότητες, ο πρωταγωνιστικός ρόλος του Μπενάκη στο σπουδαιότερο προεπαναστατικό κίνημα (τα Ορλωφικά) και το απαράμιλλο ήθος του αγωνιστή Νικηταρά, και δύο μάχες, η θυσία των γυναικών στη Χορηγόσκαλα και η ελληνική νίκη στην κατά μέτωπον μάχη της Βέργας-Δηρού «διεκδικούν» τη δική τους θέση στην νεότερη ελληνική ιστορία. Με επίκεντρο τα ιστορικά πρόσωπα και τα γεγονότα διαρθρώνεται η διδακτική πρόταση-σενάριο, που συνιστά μύηση στον ιστορικό εγγραμματισμό και καθορίζεται από τα στοιχεία της ανακαλυπτικής-διερευνητικής εκπαιδευτικής διαδικασίας και της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου. Μέσω των πηγών, των ιστορικών τοποσημών, των μνημείων, των γραπτών μαρτυριών και της τέχνης δίδεται η δυνατότητα στους/στις μαθητές/τριες της Γ' Γυμνασίου για αποκωδικοποίηση των κοινωνικών-πολιτικών-οικονομικών συνθηκών, για προβληματισμό, για άσκηση της κριτικής και δημιουργικής σκέψης. Η πόλη της Καλαμάτας και η ευρύτερη περιοχή «προσφέρει» τόσο τις ιστορικές τοποθεσίες και τα μνημεία όσο και τις βιβλιοθήκες και τα μουσεία. Η πόλη η ίδια προβάλλει ως μουσείο που υποδέχεται τους/τις μαθητές/τριες και παραστέκει ως «διευρυμένο» εποπτικό μέσο διδασκαλίας. Πρόκειται συνολικά για διδακτικό σενάριο που αποτελεί ένα πλήρες διδακτικό μοντέλο με την αξιοποίηση της τοπικής Ιστορίας και πολιτισμού.

Βιογραφικό

Ο Ιωάννης Σόλαρης είναι Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου Φιλολόγων του Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου και μεταδιδακτορικός ερευνητής στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Έλαβε το πτυχίο της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ του Τμήματος Φιλοσοφίας – Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας καθώς και το πτυχίο της Θεολογικής Σχολής του ΕΚΠΑ του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας. Έχει διδάξει φιλολογικά μαθήματα στη Δ/θμια Εκπ/ση επί σειρά ετών, Φροντιστηριακά Μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας σε φοιτητές της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Ελληνική γλώσσα στο Θερινό Σχολείο για νέους Μεσσηνίους Ομογενείς του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου καθώς και Ομιλητική στο Δημόσιο ΙΕΚ Καλαμάτας. Εξέδωσε δύο μονογραφίες για την ιστορία και τον πολιτισμό, συμμετείχε σε έκδοση δύο εκπαιδευτικών βιβλίων, ανέλαβε τη σύνταξη και επιμέλεια ύλης σε τρία βιβλία του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, έχει πραγματοποιήσει ανακοινώσεις σε Πανελλήνια και Διεθνή Συνέδρια και έχει δημοσιεύσει άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους.

Μεταλλευτικές πρακτικές vs δελφικής τοπιογραφίας. Η πολιτισμική ταυτότητα μιας διαφοράς

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VII, ΕΝΟΤΗΤΑ i

Μεράντζας Χρήστος

Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών

hmerantz@upatras.gr

Περίληψη

Δεδομένης της συνθήκης ότι στην Φωκίδα το αναπτυξιακό εκκρεμές έχει κινηθεί προς το μέρος της προτεραιότητας της μεταλλευτικής δραστηριότητας, η τελευταία δεν παρέχει στο νομό κανένα άλλο δικαίωμα αναπτυξιακής πολιτικής. Στο άλλο άκρο του εκκρεμούς βρίσκεται η ιστορικότητα του δελφικού τοπίου, η πολιτισμική τοπιογραφία του παραδοσιακού ελαιώνα της Άμφισσας, τα δίκτυα Natura με τα πλούσια οικοσυστήματά τους του Κορινθιακού και της Γκιώνας. Οι δύο αυτοί πόλοι, αναφορικά με την καθημερινή συνάρθρωσή τους, βρίσκουν τον πρώτο υπό τη συνεχή πίεση ενός υπερκαθορισμένου εκμεταλλευτικού βάρους που μετακινεί υλικά, προκαλεί όχληση στη γαλήνη του δελφικού τοπίου, εκλύει στην ατμόσφαιρα εκατομμύρια τόνους ρύπων, αλλοιώνει την αισθητική των τοπίων, αποκλείει κάθε είδους άλλη ανταγωνιστική στη μεταλλευτικότητα δραστηριότητα, κατανοεί τον κόσμο μέσα από την οπτική μιας αναμόχλευσης και αποσάρθρωσης υλικών, εξαντλείται στην εγκαθίδρυση σχέσεων σύγκρουσης με τις οικολογικά ευαίσθητες φωνές, παράγει έναν διχασμό μιας θορυβώδους και οχληρής μετατρεψιμότητας που απαιτεί τεράστια ποσά ενέργειας για να εξορυχθεί, να μεταφερθεί, να μεταποιηθεί, κ.ο.κ. Ο πρώτος πόλος είναι η εξαντικειμενίκευση ενός μετασχηματιστικού βιομηχανικού ενεργήματος που αφήνει δυναμικά όλο το 24ώρο το αποτύπωμά του στη ζωή της Φωκίδας. Ο δεύτερος πόλος είναι η διαφοροποιητική αξία ενός πολιτισμικού κεφαλαίου, σύστοιχη προς τους όρους μιας σημειακής αποφόρτισης, όπως εκφράζεται από τα ολοένα και πιο δυναμοποιημένα οικολογικά κινήματα. Οι δύο κόσμοι έχουν μια διαφοροποιητική και κατ'ουσίαν αντιθετική λειτουργία. Ωστόσο, παρόλη την οικονομική της υπεραξία, η εκμεταλλευτική δραστηριότητα δεν θα πρέπει να περιορίσει την απολλώνια αξία του δελφικού τοπίου, τον πολιτισμό της ελιάς και του λαδιού, σε μια μονοσήμαντη χρήση της ανάπτυξης που πραγματώνεται αποκλειστικά μέσα στην ακολουθία της εξορυκτικότητας του βωξίτη.

Βιογραφικό

Ο Χρήστος Δ. Μεράντζας είναι Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών όπου διδάσκει ιστορία των πολιτισμών. Έχει δημοσιεύσει εκτενώς για την πολιτιστική ιστορία της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου και για την περιβαλλοντική αισθητική (επτά βιβλία, δύο μονογραφίες σε συνεργασία), καθώς και πλήθος άρθρων σε επιστημονικά περιοδικά που καλύπτουν θέματα από την πολιτιστική ιστορία του σώματος έως την πολιτιστική διαχείριση. Το 2013 του απονεμήθηκε το Βραβείο για την καλύτερη ακαδημαϊκή εργασία του Μετσόβιου Κέντρου Διεπιστημονικής Έρευνας του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Υπήρξε ο επιστημονικά υπεύθυνος για το ερευνητικό έργο με τον τίτλο «Το Εικονικό Μουσείο» που χρηματοδοτήθηκε από το Κοινωνικό «Ι. Λάτσης» (2015) και διαχειριστής του ερευνητικού προγράμματος In-NonaMusEUm: Museums come back to the local community through arts and food, στο πλαίσιο του Προγράμματος "Πολιτισμός 2014-2020" της Δημιουργικής Ευρώπης (2016-2018). Διδάσκει ως μέλος ΣΕΠ στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.

Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: Προϋποθέσεις και δυνατότητες της συμμετοχής και της δραστηριοποίησης των Εκπαιδευτικών

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Μάλλιου Ζωίτσα

Καθηγήτρια Γαλλικών Μ.Εδ

malliouz@yahoo.gr

Περίληψη

Τα ψηφίσματα των διεθνών οργανισμών καθώς και το Ελληνικό Σύνταγμα ευαγγελίζονται την ισότητα, τον σεβασμό, την αξιοπρέπεια και την δικαιοσύνη. Ωστόσο διαπιστώνουμε ότι σήμερα τα δικαιώματα των ανθρώπων παραβιάζονται κατάφορα, τόσο στις χώρες υπό ανάπτυξη όσο και στις αναπτυγμένες. Το ρατσιστικό κίνημα αναπτύσσεται και η ξενοφοβία αυξάνεται με ταχύτατους ρυθμούς ενισχυμένη από τα κύματα προσφύγων και μεταναστών που κατακλύζουν την Ευρώπη. Κρούσματα ρατσιστικής βίας παρατηρούνται σε πολλές χώρες αλλά και μέσα στις σχολικές τάξεις. Πως μπορεί αυτό να αντιμετωπιστεί; Μέσα από την διαπολιτισμική εκπαίδευση. Μία έννοια η οποία έχει πολλαπλές ερμηνείες. Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών την αντιλαμβάνεται σαν τον τρόπο που θα εξισώσει τα δύο φύλα, τις διάφορες πολιτισμικές ομάδες και συνεπώς όλους τους μαθητές. Για να συμβεί αυτό απαιτείται η αναδιάρθρωση του σχολείου και η ριζική αλλαγή βασικών παραδοχών, πεποιθήσεων και δομών μέσα στο σχολείο. Είναι μια διαδικασία συνεχής και μακροπρόθεσμη η οποία δεν θα προάγει μόνο την ισότητα αλλά και την καλλιέργεια της γνώσης, των ικανοτήτων, των δεξιοτήτων και των στάσεων όλων των μαθητών που απαιτούνται για να επιβιώσουν και να δράσουν αποτελεσματικά συμμετέχοντας στο εργατικό δυναμικό αλλά και στην κοινωνία του 21ου αιώνα. Θα βοηθήσει δηλαδή τους μαθητές να γνωρίσουν άλλους πολιτισμούς και κουλτούρες καθώς και την ιστορία άλλων λαών και να αναπτύξουν κριτική σκέψη έναντι αυτών. Αυτό θα τους επιτρέψει να βοηθήσουν στην μεταρρύθμιση και την ανασυγκρότηση της κοινωνίας λειτουργώντας σταδιακά ως κοινωνικά και πολιτικά όντα. Για να αναδιարθρωθεί όμως το σχολείο πρέπει να εξετάσει το σκοπό, τις αξίες και τους στόχους του. Γι' αυτό έχουμε ανάγκη από εκπαιδευτικούς με ικανότητες και όραμα που θα είναι οπαδοί της συνεργατικής κουλτούρας. Χρειάζονται εκπαιδευτικοί που θα πιστεύουν ότι όλοι οι μαθητές έχουν την ικανότητα αλλά και την δυνατότητα σε μια ενιαία εκπαίδευση. Για το λόγο αυτό, οι εκπαιδευτικοί δεν πρέπει να είναι αποδυναμωμένοι, αποξενωμένοι, κακά αμειβόμενοι και δυσαρεστημένοι. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να ενδυναμωθούν, να περιβληθούν με σεβασμό και να τους δοθεί η δυνατότητα να παίρνουν μέρος στη λήψη αποφάσεων για τις οποίες θα είναι υπόλογοι. Απαραίτητη θεωρείται η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών όπως και η ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Διαπολιτισμική εκπαίδευση, εκπαιδευτικοί, επιμόρφωση

Βιογραφικό

Ονομάζομαι ΖΩΙΤΣΑ ΜΑΛΛΙΟΥ, είμαι εκπ/κος ΠΕ(05)

και υπηρετώ ως υποδιευθύντρια στο 3ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΡΤΑΣ

Σπουδές: Αριστοτέλειο πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (τμήμα ξένων γλωσσών και φιλολογιών-γαλλική γλώσσα)

Πανεπιστήμιο FREDERICK: Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης στην Διοίκηση Σχολικών Μονάδων

Επιμόρφωση:

Δύο εκπαιδευτικά σεμινάρια στην Tours και στην Besançon στη Γαλλία, με θέμα *Didactique du Français langue étrangère* το πρώτο και *Perfectionnement pour professeurs de FLE* το δεύτερο

Τρία 9μηνα εκπαιδευτικά σεμινάρια του πανεπιστημίου Αιγαίου στην:

Διαπολιτισμική εκπαίδευση, ειδική αγωγή, παιδαγωγική και σεξουαλική αγωγή(εν εξελίξει)

Ξένες γλώσσες εκτός γαλλικών: αγγλικά και ιταλικά σε επίπεδο Γ2.

Ο «Παιδικός Αστήρ» (1911-1913) και η διαμόρφωση ιστορικής παιδείας

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ Ι, ΕΝΟΤΗΤΑ iv

Τσουρής Νικόλαος

Διδάκτορας - Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου (ΠΕ 70)

ntsouris@sch.gr

Περίληψη

Σκοπός της ανακοίνωσης είναι να εξετάσει πώς ένα παιδικό περιοδικό συμβάλλει στη διαμόρφωση της ιστορικής παιδείας της νέας γενιάς εστιάζοντας στον «Παιδικό Αστέρα» και στην ύλη ιστορικού περιεχομένου που περιλάμβανε στις σελίδες του, λειτουργώντας έτσι συμπληρωματικά ως προς τα εγκεκριμένα από το κράτος σχολικά εγχειρίδια, τα οποία είναι τα κατεξοχήν εργαλεία που εκφράζουν το εκάστοτε επίσημο ιστορικό αφήγημα. Ο «Παιδικός Αστήρ» ήταν ένα δεκαπενθήμερο παιδικό και οικογενειακό περιοδικό που εκδιδόταν από τον Δημήτριο Δημητράκο κατά την περίοδο 1911-1913, η οποία συμπίπτει περίπου χρονικά με τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων. Επιδίωξη του περιοδικού, εκτός από την ψυχαγωγία, ήταν η διαπαιδαγώγηση των παιδιών ώστε μεγαλώνοντας να γίνουν χρηστοί πολίτες, γενναίοι στρατιώτες και καλοί οικογενειάρχες. Σ' αυτό το πλαίσιο ο εκδότης ενδιαφερόταν για την παροχή ιστορικών γνώσεων, οι οποίες θα συνεισέφεραν στην καλλιέργεια της εθνικής παιδείας και των εθνικών φρονημάτων του αναγνωστικού του κοινού. Με αυτό το σκεπτικό η παρούσα ανακοίνωση ανιχνεύει και σχολιάζει τον ιστορικό και εθνικό λόγο του «Παιδικού Αστέρα», όπως αυτός εμπεριέχεται στα ποικίλα δημοσιεύματά του, τα οποία περιλάμβαναν μυθιστορήματα, διηγήματα μικρότερης ή μεγαλύτερης έκτασης, εικονογραφημένα παραμύθια, άρθρα πραγματογνωσίας, όπως τα ονόμαζε, σχετικά με τη γεωγραφία, την ιστορία και τη φυσική, ποιήματα, Μαγικές Εικόνες, πνευματικές ασκήσεις, διαγωνισμούς, αλληλογραφία, εικόνες, χάρτες, εργασίες των αναγνωστών κτλ. Κατ' αυτόν τον τρόπο αποκαλύπτονται οι σχετικοί ιδεολογικοί προσανατολισμοί του περιοδικού που είναι η ιστορική συνέχεια από την αρχαιότητα μέσω του Βυζαντίου, η εθνική υπερηφάνεια που εδράζεται τόσο στο ένδοξο παρελθόν όσο και στο εξίσου ηρωικό παρόν των Βαλκανικών Πολέμων, καθώς και ο αλτρωτισμός και ο μεγαλοϊδεατισμός.

Βιογραφικό

Ο Νικόλαος Τσουρής είναι διδάκτορας του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Είναι Αναπληρωτής Οργανωτικός Συντονιστής του Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Ανατ. Μακεδονίας και Θράκης (Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ70). Έχει δίπλωμα μετεκπαίδευσης του Διδακταλείου «Δημήτρης Γληνός», είναι πτυχιούχος των Τμημάτων Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Είναι κάτοχος Masters του ΕΑΠ και του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού των Παρευξείνιων Χωρών του Δ.Π.Θ. Έχει γράψει τα βιβλία: «Η ελληνορθόδοξη εκπαιδευτική δραστηριότητα στο Βιλαέτι της Αδριανούπολης (19ος αιώνας)», «Η Περιπέτεια των Πειραματικών Σχολείων (1929-2014). Από την ίδρυση στον «πρότυπο» μετασχηματισμό»: ΖΗΤΗ 2015 και «Στο απόγειο του Μεγαλοϊδεατισμού: Τα ελληνικά παιδικά περιοδικά και η πατριωτική παιδεία κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων»: ΠΕΔΙΟ 2021.

Ο Πολιτισμός στην υπηρεσία της Πολιτικής: Το παράδειγμα εορτασμού της Παλιγγενεσίας στον Μεσοπόλεμο

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ Ι, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Κατσαραπίδης Σπυρίδων

Εκπαιδευτικός Μέσης Εκπαίδευσης, Md Δημόσιας Ιστορίας

spiroskatsar@gmail.com

Περίληψη

Η αξιοποίηση του Πολιτισμού από την Πολιτεία προκειμένου να μεταδώσει ιδέες, μηνύματα και τάσεις που εξυπηρετούν την πολιτική εξουσία είναι φαινόμενο σχεδόν σύγχρονο με την αναγνώριση της ισχύος των πολιτιστικών μνημείων να μεταφέρουν μηνύματα. Στην παρούσα εισήγηση η οποία εντάσσεται στον θεματικό άξονα Πολιτισμός και Πολιτική, θα παρακολουθήσουμε πώς κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου, εποχή έντονων πολιτικών ζυμώσεων, η κεντρική εξουσία αξιοποίησε πολιτιστικά μνημεία και σύμβολα προκειμένου να ενισχύσει την ιδεολογική και πολιτική ταυτότητα της. Παρακολουθώντας τις κεντρικές εκδηλώσεις από το 1924 ως το 1940 ανά οκταετία έχουμε ένα ενδεικτικό παράδειγμα της αξιοποίησης θρησκευτικών, εθνικών, πολιτιστικών συμβόλων από τις κυβερνήσεις στους κεντρικούς εορτασμούς για το 1821 με τρόπο που δείχνει τον πνιγηρό εναγκαλισμό του Πολιτισμού από την Πολιτεία. Στην πρώτη περίπτωση θα δοθεί βαρύτητα στον εορτασμό του 1821 ως συμβόλου Επανάστασης και Εθνεγερσίας μέσα στο κλίμα που έχει διαμορφώσει η κατάργηση της Βασιλείας και η ανακήρυξη της Β' Ελληνικής Δημοκρατίας το 1924 που αναζητά σύμβολα και συνδέσεις με τον λαό. Στη δεύτερη περίπτωση ένα δημόσιο γλυπτό μνημείο που παρήγγειλε η Πολιτεία προκειμένου να γίνει το σημείο σύνδεσης των απανταχού μαχόμενων Ελλήνων, δείχνει πώς ο αρχαιοελληνικός πολιτισμός, ο ελληνοχριστιανικός πολιτισμός και ο ελληνισμός της εποχής αναζητούν σύνδεση και έδαφος κατά τα εγκαίνια του Μνημείου του Αγνώστου Στρατιώτου το 1932. Τέλος, λίγο πριν την έναρξη του πολέμου με την Ιταλία η 25η Μαρτίου 1940 εορτάζεται υπό το Καθεστώς της 4ης Αυγούστου του Ιωάννη Μεταξά που αναζητά πολιτιστικά σύμβολα προκειμένου να τεκμηριώσει τον Τρίτο Ελληνοχριστιανικό Πολιτισμό του οποίου ηγείται. Πολιτιστικά τοπόσημα ιστορικής μνήμης αξιοποιούνται από το μεταξικό καθεστώς και υπάρχει επιλεκτική στόχευση σε συγκεκριμένα σημεία και εκφάνσεις που αυτομάτως ακυρώνουν άλλα πολιτιστικά σημαινόμενα.

Η μελέτη θα γίνει μέσα από υλικό εφημερίδων της εποχής καθώς στο ρεπορτάζ των εφημερίδων αναδεικνύεται με άμεσο και σαφή τρόπο ο αντίκτυπος αυτών των γεγονότων και η όλη ατμόσφαιρα της εποχής. Επικουρικά, εκτός της Αθήνας θα γίνει αδρομερής παρουσίαση στο ίδιο σκεπτικό και για τις ίδιες ημερομηνίες και για την περίπτωση της Θεσσαλονίκης.

Βιογραφικό

Σπύρος Κατσαραπίδης

Είμαι πτυχιούχος του Τμήματος Φιλολογίας Ιωαννίνων (Κλασική και Μεσαιωνική-Νεοελληνική Κατεύθυνση) και εργάζομαι ως εκπαιδευτικός στη Μέση Εκπαίδευση πάνω από δέκα χρόνια σε σχολεία της Κρήτης. Έχω ολοκληρώσει μεταπτυχιακές σπουδές στη Δημόσια Ιστορία με θέμα διπλωματικής τον Ελληνικό Εμφύλιο στο θέατρο και έχω συμμετάσχει σε τοπικά και Διεθνή Συνέδρια για θέματα λογοτεχνίας κυρίως του 20ού αιώνα. Εργασίες μου έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά και Πρακτικά Συνεδρίων.

Γέφυρες μεταξύ Εκθεμάτων Μουσείου και Φυσικών Επιστημών στο Νηπιαγωγείο υπό το πρίσμα της Θεωρίας της Δραστηριότητας και το πλαίσιο σχεδιασμού SciEPIMGI

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ iv

Τάλλου Κωνσταντίνα

Διευθύντρια Νηπιαγωγείου

talntinaki@gmail.com

Περίληψη

Η παρούσα εισήγηση υποστηρίζει τη δυνατότητα σύνδεσης εκθεμάτων του Μουσείου του Αλή Πασά στο νησάκι των Ιωαννίνων με τις Φυσικές Επιστήμες μέσω ενός εκπαιδευτικού σεναρίου υπό το πρίσμα της Θεωρίας της Δραστηριότητας και το πλαίσιο σχεδιασμού SciEPIMGI. Με αυτόν τον τρόπο τα εκπαιδευτικά προγράμματα που σχεδιάζονται για Μουσεία γενικού ενδιαφέροντος αποκτούν προστιθέμενη αξία στηρίζοντας τη συνεργασία της τυπικής, άτυπης και μη τυπικής εκπαίδευσης. Το σενάριο σχεδιάστηκε κατά τη διάρκεια του επιμορφωτικού προγράμματος «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στο σχεδιασμό πρωτότυπου εκπαιδευτικού υλικού για μαθητές 4-9 ετών σε Μουσεία της πόλης» του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και υλοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2021 από ομάδα μαθητών Νηπιαγωγείου της πόλης των Ιωαννίνων. Μέσω επιλεγμένων εκθεμάτων του Μουσείου ανιχνεύθηκαν γέφυρες με θεματικές από το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών για τις Φυσικές Επιστήμες στο Νηπιαγωγείο εστιάζοντας συγκεκριμένα στη θεματική «νερό». Θεωρητικά στηρίζεται στην προσέγγιση του κονστρουκτιβισμού του HeIn, της πολλαπλής νοημοσύνης του Gardner και της ενεργής συμμετοχής του μαθητή του Simon δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις ατομικές ιδιαιτερότητες του μαθητή σχετικά με τους τρόπους αντίληψης της πραγματικότητας και τα προσωπικά νοήματα που αυτός διαμορφώνει. Οι Μουσειοπαιδαγωγικές δραστηριότητες που σχεδιάστηκαν εφαρμόζουν ποικιλία μεθοδολογίας όπως προφορική έκφραση των μαθητών, εικαστικές δημιουργίες, παιχνίδι κρυμμένου θησαυρού, γραφή, πειραματισμό, δημιουργία διασυνδέσεων, επίλυση προβλήματος, ερμηνεία και έκφραση κρίσεων κλπ. Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε όχι στην απλή συσσώρευση γνώσεων αλλά στην ενεργοποίηση των αισθήσεων των μαθητών και στη βιωματική και ανακαλυπτική μάθηση. Αξιοποιήθηκε ο μουσειακός χώρος ως κατασκευασμένο περιβάλλον μάθησης και εφαρμογής των μουσειοπαιδαγωγικών μεθόδων και ως ένα μη ορατό μορφωτικό πλαίσιο που επιτρέπει επιτελεστικές διαδικασίες μάθησης, κινητοποιεί την περιέργεια, προκαλεί συναισθήματα και εντυπώσεις.

Βιογραφικό

Η Τάλλου Κωνσταντίνα είναι Νηπιαγωγός και Διευθύντρια του 7ου Νηπιαγωγείου Ιωαννίνων, ενώ έχει λάβει μεταπτυχιακό δίπλωμα σπουδών (MEd) από το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος στην «Οργάνωση και Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων» και δεύτερο μεταπτυχιακό τίτλο (MSc) από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και το διατμηματικό πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Επιστήμες του περιβάλλοντος και Εκπαίδευση για την Αειφορία». Επιπλέον έχει μετεκπαιδευτεί στη Γενική Αγωγή από το Διδασκαλείο του ίδιου Πανεπιστημίου. Είναι Επιμορφώτρια Α' Επιπέδου στη Διαφοροποιημένη Διδασκαλία και Επιμορφώτρια Ρομποτικής. Άρθρα της έχουν δημοσιευθεί σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά και έχει συμμετοχές ως εισηγήτρια σε πανελλήνια και διεθνή συνέδρια. Έχει διακριθεί σε πολλούς εκπαιδευτικούς διαγωνισμούς και πολλά καινοτόμα εκπαιδευτικά της προγράμματα έχουν βραβευθεί σε εθνικό και διεθνές επίπεδο ενώ έχει κερδίσει το Χρυσό Βραβείο της Εκπαίδευσης στα Education Leaders Awards στην κατηγορία Ψηφιακή Εκπαίδευση.

«Η μουσειακή εκπαίδευση: φορέας της πολιτιστικής κληρονομιάς»

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ iv

Χρονοπούλου Αθανασία, Ιωάννης Σόλαρης

Σ.Ε.Ε. ΠΕ70 ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου, Σ.Ε.Ε. ΠΕ02 ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου

athanasiaxon@gmail.com, [email:ioannis2611@gmail.com](mailto:ioannis2611@gmail.com)

Περίληψη

Τα μουσεία δύνανται να ανοίγουν διαύλους επικοινωνίας με την ιστορία, που για πολλούς παραμένει ένα απρόσιτο και δυσνόητο πεδίο, και να λειτουργούν ως ένα από τα πλέον αποτελεσματικά μέσα για την καλλιέργεια ιστορικής σκέψης και διάχυσης της στη δημόσια σφαίρα. Δεν αποτελούν μόνο χώρους μάθησης και μνήμης, είναι ελεύθεροι χώροι, χώροι βιωμάτων και στοχασμού, τόποι συζήτησης και κοινών εμπειριών στους οποίους αναζητείται η διασύνδεση με το παρόν, είναι ένα είδος εργαστηρίου δράσης και γνώσης, που επιτρέπει στους επισκέπτες να κάνουν τις δικές τους αυθόρμητες, απρόβλεπτες ανακαλύψεις για τον κόσμο και τον εαυτό τους. Η πρόοδος της επιστήμης και της τεχνολογίας έχει διαφοροποιήσει σαφώς τον ρυθμό της αλλαγής της κοινωνίας μας και σε ένα βαθμό έχει συνδέσει πλέον το τοπικό, εθνικό στοιχείο με το παγκόσμιο, συνεπώς τα μουσεία είναι χώροι στους οποίους οι άνθρωποι μπορούν να εξερευνήσουν το πολιτιστικό κεφάλαιο εν μέσω καθολικών αληθειών. Σε αυτή την παρουσίαση θα γίνει προσπάθεια να αναδειχθεί ο ρόλος των μουσείων σήμερα, όσον αφορά την πρόσβαση στη γνώση και την παροχή δυνατοτήτων για τη δημιουργία της, τη διατήρηση και διάδοση βασικών αξιών προς όφελος της κοινωνίας και θα επισημανθεί ότι η μάθηση στα μουσεία αντιμετωπίζεται σε ένα κοινωνικό-πολιτισμικό πλαίσιο και ότι οι επιμέρους μουσειακές λειτουργίες (συλλογή, διατήρηση, έρευνα, έκθεση) αποτελούν τη βάση για την παιδαγωγική αξιοποίησή του. Επίσης, τα εκπαιδευτικά προγράμματα των μουσείων, η μουσειακή εκπαίδευση, έρχονται να συμπληρώσουν και να ενισχύσουν σύγχρονες θεωρίες μάθησης μέσα από τη διαθεματική εμπλοκή όλων των γνωστικών αντικειμένων των ΔΕΠΠΣ που απελευθερώνει τη σκέψη των μαθητών και συμβάλλει στην καλλιέργεια ποικίλων δεξιοτήτων, εφόσον στηρίζονται σε βασικές παιδαγωγικές αρχές, σε σύγχρονες διδακτικές πρακτικές και νέα μαθησιακά μοντέλα-τεχνικές.

Βιογραφικό

Η Χρονοπούλου Αθανασία γεννήθηκε, μεγάλωσε και κατοικεί στην πόλη της Καλαμάτας. Είναι απόφοιτος Παιδαγωγικής Ακαδημίας, του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών και του Μαρασλείου Διδασκαλείου Δημοτικής Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής. Είναι κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος με θέμα: «Χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών σε παιδιά και νέους με προβλήματα ακοής».

Έχει διδάξει σε δημόσια δημοτικά σχολεία (1/θ, 2/θ, 12/θ, Ειδικό Σχολείο, Τμήματα Ένταξης) και έχει διατελέσει Διευθύντρια Σχολικών Μονάδων. Υπήρξε για πολλά χρόνια Επιστημονικός Συνεργάτης στο Τ.Ε.Ι. Λογοθεραπείας Καλαμάτας. Έχει συμμετάσχει ως εισηγήτρια σε ελληνικά συνέδρια, είναι συγγραφέας και παράλληλα έχει παρακολουθήσει μεγάλο αριθμό ελληνικών συνεδρίων, καθώς και επιμορφωτικών σεναρίων. Υπήρξε επιμορφώτρια ενηλίκων σε προγράμματα του ΠΕΚ Τρίπολης. Σήμερα υπηρετεί ως Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ 70 στο ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου.

Ο Ιωάννης Σόλαρης είναι Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου Φιλολόγων του Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου και μεταδιδακτορικός ερευνητής στο Τμήμα Φιλολογίας

Πρόγραμμα Ανάδειξης Περιβαλλοντικού Πολιτισμού στο Χωριό του Βουργαρελίου Άρτας από Μαθητές με Τίτλο «WHAT & WHERE»

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Μαθητές Α Γυμνασίου Βουργαρελίου και Συντονιστής Δρούγας Βασίλειος Μαθητές Α

Ταξης

Μαθητές Α Γυμνασίου

bdrougas@yahoo.com

Περίληψη

Σκοπός της εργασίας είναι η παρουσίαση μελέτης των μαθητών που αφορούν αντικείμενα που συναντώνται στην καθημερινότητα ως υπεύθυνα για περιβαλλοντική, οπτική και αστική μόλυνση. Τα αντικείμενα αυτά είναι Πλαστικά, Χαρτί, Αλουμίνιο, Γυαλί, οικογενειακά απόβλητα, χρησιμοποιημένες μάσκες. Την Ομάδα μελέτης αποτέλεσαν μαθητές της Α Τάξης Γυμνασίου Βουργαρελίου. Σε συνεργασία με τον διδάσκοντα Καθηγητή Φυσικό δημιούργησαν ένα πρότυπο πρόγραμμα με ονομασία "What and Where". Οι μαθητές ανακαλύπτουν αντικείμενα ως υπεύθυνα για την μόλυνση στο σχολείο τους, στο αστικό και στο φυσικό περιβάλλον. Στη εργασία αυτή παρουσιάζεται το σύνολο των αντικειμένων που έχουν επιλεγεί και η θέση την οποία πρέπει να δώσουμε στα αντικείμενα αυτά στην περιοχή Βουργαρελίου Άρτας έτσι ώστε να προστατευθεί το περιβάλλον από τη μόλυνση. Προτείνονται λύσεις για την αποθήκευση και την ανακύκλωση δίνονται προτάσεις για το σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον του χωριού και οριοθετούνται τακτικές που δίνουν τη δυνατότητα στην τοπική κοινωνία να βοηθήσει ώστε τα αντικείμενα που είναι άχρηστα η τουλάχιστον μη άμεσα επαναχρησιμοποιούμενα να μην αποτελούν εστία μόλυνσης αλλάζοντας τον τρόπο με τον οποίο η σημερινή κοινωνία αντιλαμβάνεται τη μόλυνση του χώρου που ζει. Η μεθοδολογία της μελέτης έγκειται στην ανακάλυψη των αντικειμένων αυτών και εξεύρεση χώρων να τοποθετηθούν σημεία συλλογής τους ώστε να μην επιβαρυνθεί το περιβάλλον. Σκοπός της Μελέτης είναι η ευαισθητοποίηση των μαθητών και της τοπικής κοινωνίας, η διεύρυνση και μελέτη και σε άλλα αντικείμενα αλλά και καταγραφή επιβάρυνσης του αστικού και του φυσικού περιβάλλοντος όπως είναι ηχορύπανση η χρήση απορρυπαντικών το παράνομο πάρκινγκ των αυτοκινήτων η δημιουργία οργανωμένων κτηνοτροφικών μονάδων κα. Η συμμετοχή των μαθητών στη μελέτη και διερεύνηση και οι προτάσεις τους για την προστασία του φυσικού και του κοινωνικού περιβάλλοντος αποτελεί μία καινοτόμο Μελέτη για τους μαθητές του Σχολείου του Γυμνασίου Βουργαρελίου γιατί τους δίνεται η δυνατότητα να αναπτύξουν παράλληλες δράσεις και να παρέχουν προτάσεις που μπορούν να βοηθήσουν την τοπική κοινότητα αλλά και την ευρύτερη περιοχή. Η καινοτομία της Μελέτης έγκειται στο ότι τα παιδιά προτείνουν λύσεις για το περιβάλλον που ζουν και προτάσεις που μπορούν να αξιοποιηθούν από την τοπική κοινωνία και το Δήμο τόσο για τη δημιουργία έργων συλλογής αλλά και δράσεις για την ενημέρωση του κοινού.

Λέξεις Κλειδιά : Μαθητές, Περιβάλλον, Μόλυνση, Περιβαλλοντικός Πολιτισμός

Βιογραφικό

Μαθητές της Α Γυμνασίου Βουργαρελίου και Καθηγητής Φυσικός MSc PhD

"Ο τουρισμός ως χώρος συνάντησης πολιτισμών"

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ IV, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Τσουμάνη Αρετή

ΠΕ70/Δάσκαλοι

tsoumanaret@yahoo.gr

Περίληψη

"Ο τουρισμός ως χώρος συνάντησης πολιτισμών"

Έντονο είναι το ενδιαφέρον που παρατηρείται για την ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος του τόπου, με σκοπό όχι μόνο την προστασία του αλλά και την προσέλκυση τουριστών. Ο τουρισμός αποτελεί μία έννοια που συνδέεται άρρηκτα με τον άνθρωπο, την προσωπικότητά του, τη θέση του στην κοινωνία και τις ανάγκες του. Ο τουρισμός ως κοινωνικό φαινόμενο βρίσκεται σε πλήρη αλληλεξάρτηση με κάθε οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα, αλλά και σε άμεση αλληλεπίδραση με τον πολιτισμό. Ως φαινόμενο, ο τουρισμός έχει και μια κοινωνιολογική πτυχή. Φέρνει τους πολίτες όλου του κόσμου σε επαφή και υπό αυτή την έννοια συνδέεται άμεσα με την προβολή και την εξωστρέφεια της πολιτισμικής δημιουργίας. Άλλωστε ο πολιτισμός αποτελεί τη ζωφόρο έκφραση της ζωής του ανθρώπου. Αυτήν ακριβώς την έκφραση μιας χώρας, μιας περιοχής, την κουλτούρα, την παιδεία, τα ήθη και τα έθιμα επιδιώκει να ζήσει ο επισκέπτης, ο τουρίστας. Να γνωρίσει το γίνεσθαι του κάθε λαού, να γίνει μέρος της εμπειρίας. Ο τουρισμός προστατεύει αλλά και αναδεικνύει το πολιτιστικό περιβάλλον, την κουλτούρα μιας περιοχής, τα ήθη και τα έθιμα του λαού. Ανασαίνει από τον πολιτισμό, διαβαίνει τους ιστορικούς του δρόμους, ενώ αποτελεί ταυτόχρονα και αιτία παγκοσμίου μεταλαμπάδευσης των μηνυμάτων του. Η διαλεκτική σχέση και διασύνδεση μεταξύ του τουρισμού και του πολιτισμού, ενσαρκώνεται, μεταξύ άλλων, και στην ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού. Οι σύγχρονοι «δημιουργικοί επισκέπτες» είναι αναζητητές εμπειρίας, που επιθυμούν να μάθουν κάτι νέο, να συμμετάσχουν στο πολιτιστικό γίνεσθαι και στον τοπικό τρόπο ζωής. Είναι η κουλτούρα αυτή, που μπορεί να κάνει την ελπίδα να ζωντανέψει, η δύναμη αυτή, που θα αξιοποιήσει τις αρετές, για να γίνει η προσδοκία, μιας σύγχρονης αναπτυσσόμενης πραγματικότητας. Ο τουρισμός και ο πολιτισμός αποτελούν προνομιακό πεδίο συνεργασίας και σύμφιξης των σχέσεων μεταξύ λαών και πολιτισμών, πόσο μάλλον μεταξύ αυτών με μακράιωνη ιστορία. Η σημασία της προστασίας, της διατήρησης και της ανάδειξης της πολιτιστικής φυσιογνωμίας του κάθε κράτους αποτελεί προϋπόθεση για μια ισόρροπη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη. Για τον λόγο αυτό, το πολιτιστικό προϊόν χρήζει αξιοποίησης λόγω της σημασίας του ως εργαλείο οικονομικής, κοινωνικής και πολιτισμικής συνοχής.

Λέξεις-κλειδιά: πολιτισμός, τουρισμός, πολυπολιτισμικότητα, πολιτιστική ταυτότητα

Βιογραφικό

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Τσουμάνη Αρετή - Εκπαιδευτικός ΠΕ70

ΣΠΟΥΔΕΣ

- Πτυχιούχος Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
- Γνώση και χρήση Η/Υ στα προγράμματα Microsoft Office (Word, Excel, Access, Powerpoint κ.τ.λ.), χρήση διαδικτύου (Internet) και Internet tools.

Διεθνές Πιστοποιητικό Δεξιοτήτων χρήσης Η/Υ (Full Certificate—Πλήρες Πιστοποιητικό).

- Βεβαίωση Πιστοποίησης Αγγλικής Γλώσσας (B2 επιπέδου).
- Επιμόρφωση Τ.Π.Ε. Β1 & Β2 επίπεδο από το ΥΠΑΙΘ.
- Ταχύρρυθμη Επιμόρφωση στην «Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση» (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ).

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ – ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- Διδακτική εμπειρία: Συνολική υπηρεσία 23 έτη
- i. Υπηρετήσα από το 1997 σε διαφόρους τύπους Δημοτικών Σχολείων (ολιγοθέσιων και πολυθέσιων).
- ii. Υπηρετώ ως μόνιμη εκπαιδευτικός λειτουργός (ΠΕ70) στο 8ο Δημοτικό Σχολείο Π.Ε. Ιωαννίνων
- Υπηρεσιακή – διοικητική εμπειρία: Υπηρετήσα ως Προϊσταμένη 5 έτη.
- Λοιπές Δραστηριότητες-Σεμινάρια-Συνέδρια:

- i. Παρακολούθηση Πολύωρων-Πολυήμερων επιμορφωτικών σεμιναρίων, συνεδρίων & Βιωματικών Εργαστηρίων ποικίλης θεματολογίας διαφόρων επιστημονικών τομέων.
- ii. Εισήγηση και συμμετοχή στο Γραφείο Τύπου και ως μέλος Γραμματείας στη Διεθνή Επιστημονική Τηλεδιημερίδα "Αναζητώντας την παιδαγωγική ηγεσία: η διαχείριση κρίσεων στην εκπαίδευση," συνδιοργάνωση ΠΕΚΕΣ Ηπείρου και Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδας (26- 27/03/2021).
- iii. Ετήσιο σεμινάριο: επιμορφωτικό πρόγραμμα «Εποπτεία -mentoring- καθοδήγηση και αξιολόγηση στην εκπαίδευση» του Πανεπιστημίου Μακεδονίας το 2021.
- iv. Συμμετοχή και υλοποίηση πολλών καινοτόμων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.
- v. Συμμετοχή και Βράβευση Καινοτόμων Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων «Οι πράσινες γωνιές της Γειτονιάς μου» από την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης (Ε.Ε.Π.Φ, 2015) και «Κύπρος, Ελλάδα, Ομογένεια – Εκπαιδευτικές γέφυρες 2019-2020», ΥΠΑΙΘ Ελλάδας-Κύπρου.
- vi. Συμμετοχή στην Επιμορφωτική Δράση «Teachers4 Europe» Erasmus KA3 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο Πιλοτικό πρόγραμμα "Role Models" στα πλαίσια του Erasmus+ και σε ευρωπαϊκά προγράμματα E-Twinning.

Η κεραμική τέχνη, φορέας πολιτισμού στο νησί της Ρόδου

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ ΙΙΙ, ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

Μάρου Ευαγγελία

Εκπαιδευτικός Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

evagmarou@gmail.com

Κουφού Μαρία

Εκπαιδευτικός

mariakoufou@gmail.com

Περίληψη

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται την ανάπτυξη της Ειδικής Εναλλακτικής Μορφής Τουρισμού (ΕΕΜΤ) του πολιτιστικού τουρισμού στο πλαίσιο της αειφόρου και βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης στο νησί της Ρόδου. Ιδιαίτερο πεδίο μελέτης αποτελεί η τουριστική αξιοποίηση της κεραμικής τέχνης καθώς είναι άμεσα συνδεδεμένη με τη μακρόχρονη παράδοση και την πολιτιστική κληρονομιά του νησιού. Η έρευνα εστιάζει στη συμβολή της κεραμικής τέχνης ως ενός τουριστικού προϊόντος αναπτυσσόμενου με στόχο να προσεγγίσει τη μακρόχρονη παράδοση της Ρόδου στον τομέα αυτό, να διατηρήσει και να αξιοποιήσει το πολιτισμικό απόθεμα, να καλλιεργήσει τον διάλογο με το παρελθόν και να διατηρήσει το ανταγωνιστικό τουριστικό περιβάλλον για να προσελκύσει τους επισκέπτες με ειδικά ενδιαφέροντα. Στο πλαίσιο της έρευνας αναδεικνύεται και αποτυπώνεται η παρούσα κατάσταση σε όρους προσφοράς και ζήτησης βάσει δεδομένων που προέκυψαν από συνεντεύξεις καλλιτεχνών, επιχειρηματιών και αγγειοπλαστών του νησιού. Εξετάζεται το επίπεδο του πολιτιστικού τουρισμού αυτού του είδους, η επισκεψιμότητα, η εποχικότητα του πολιτιστικού αυτού προϊόντος, οι υποδομές και η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Μελετάται, επίσης, η κινητοποίηση των τοπικών φορέων σχεδιασμού τουριστικής ανάπτυξης - δημόσιων και ιδιωτικών - για την ανάπτυξη της Ειδικής Εναλλακτικής Μορφής Τουρισμού (ΕΕΜΤ) αυτού του είδους ως εφαλτήριο προώθησης και ανάδειξης αυτού του πολιτισμικού αγαθού. Αξιόλογη αναδεικνύεται η τάση για την προώθηση και διάδοση της τέχνης της κεραμικής μέσα από εκπαιδευτικές δράσεις που στοχεύουν στη διατήρησή και την τουριστική αξιοποίησή της στο πλαίσιο ένταξής της στο πολιτισμικό γίνεσθαι του σήμερα. Τέλος, παρουσιάζονται προτάσεις για περαιτέρω ανάδειξη και ανάπτυξη του τουριστικού πολιτιστικού προϊόντος της αγγειοπλαστικής στο πλαίσιο της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης σύμφωνα με τους 17 στόχους της ατζέντας 2030 του ΟΗΕ.

Βιογραφικό

Μάρου Ευαγγελία του Γεωργίου.

Απόφοιτος του τμήματος Γαλλικής γλώσσας και Φιλολογίας του ΕΚΠΑ με μεταπτυχιακή ειδίκευση στην διδακτική της γαλλικής ως ξένης γλώσσας στο ΕΑΠ.

Τελειόφοιτος του ΔΠΜΣ Στρατηγική Διοίκηση Τουριστικών προορισμών και επιχειρήσεων φιλοξενίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Εργάζομαι ως Αναπληρώτρια Εκπαιδευτικός ΠΕ05 στη Β/θμια Δωδ/νήσου.

Παράλληλα εργάζομαι ως εκπαιδύτρια ενηλίκων σε Δημόσια ΙΕΚ. Διαθέτω πολυετή πείρα στον τουριστικό κλάδο στη διοίκηση επιχειρήσεων φιλοξενίας, στο τμήμα υποδοχής και στις πωλήσεις τουριστικών πακέτων.

Κουφού Μαρία

Είμαι απόφοιτος του τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ με Δίπλωμα Μεταπτυχιακής Ειδίκευσης στη Σχολική Ψυχολογία. Από το 2005 έως σήμερα εργάζομαι ως εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ 02 στη Β/θμια Εκπαίδευση Δωδεκανήσου με οργανική θέση στο Γυμνάσιο Ιαλυσού. Από το 2015 είμαι Διπλωματούχος ξεναγός, μέλος του Σωματείου Διπλωματούχων Ξεναγών Δωδεκανήσου και εξασκώ το επάγγελμα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Επιπλέον, είμαι εγγεγραμμένη στο 2ο έτος του προπτυχιακού προγράμματος του Τμήματος Ψυχολογίας του ΕΚΠΑ.

Η οπτική της αιεφορίας στα Σχολικά Προγράμματα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και η συμβολή τους στην ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών.

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Ιππέκη Βασιλική

ΠΕ 60, Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ΔΠΕ Δυτικής Θεσσαλονίκης

vippeki71@gmail.com

Περίληψη

Η παρούσα εργασία στηρίζεται στα αποτελέσματα έρευνας, η οποία διεξήχθη με στόχο τη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο διαμορφώνεται το πλαίσιο εφαρμογής της Αειφόρου Ανάπτυξης σε επίπεδο σχολικής πρακτικής στη σημερινή πραγματικότητα της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Η εν λόγω διερεύνηση υλοποιήθηκε μέσω ποιοτικής ανάλυσης περιεχομένου Σχεδίων Υποβολής Σχολικών Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, που υλοποιήθηκαν κατά το σχολικό έτος 2015-2016 σε Δημοτικά και Νηπιαγωγεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στη γεωγραφική περιοχή της Δυτικής Θεσσαλονίκης. Το εμπειρικό μέρος της έρευνας ανέδειξε διάχυση της Αειφόρου Ανάπτυξης στα Σχολικά Προγράμματα και προσανατολισμό στη κατεύθυνση της αιεφορίας. Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται μέρος των αποτελεσμάτων, που προέκυψαν από τη διεξαγωγή της έρευνας, τα οποία αφορούν στον αιεφορικό προσανατολισμό των Προγραμμάτων (πεδίο θεματολογίας και καταγεγραμμένων δραστηριοτήτων) και την κοινωνική διάσταση της αιεφορίας, που συνεισφέρει στο τοπικό περιβάλλον και τον πολιτισμό των τοπικών κοινωνιών, τα οποία και συζητούνται σε σχέση με την υπάρχουσα βιβλιογραφία.

Βιογραφικό

Η Βασιλική Α. Ιππέκη γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Θεσσαλονίκη, είναι Διδάκτορας Επιστημών της Αγωγής του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Τ.Ε.Π.Α.Ε.) της Παιδαγωγικής Σχολής του Α.Π.Θ. και τα τελευταία οκτώ (8) χρόνια υπηρετεί στη θέση της Υπεύθυνης Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Θεσσαλονίκης. Είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου στις Επιστήμες Αγωγής του Τ.Ε.Π.Α.Ε. (Α.Π.Θ.), έχει πτυχίο Διευτούς Μετεκπαίδευσης στις Επιστήμες της Αγωγής από το ίδιο Τμήμα και πτυχίο Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών της Παιδαγωγικής Σχολής του Α.Π.Θ. Έχει βραβευθεί με υποτροφίες από την Επιτροπή Ερευνών του Α.Π.Θ. και το Ι.Κ.Υ. για αριστεία στις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές της. Έχει συμμετοχή σε Ερευνητικά Προγράμματα της Επιτροπής Ερευνών του Α.Π.Θ. με το ερευνητικό ενδιαφέρον της να επικεντρώνεται σε θέματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/Εκπαίδευσης για την Αειφορία. Είναι επιμορφώτρια σε Προγράμματα του Ι.Ε.Π. και έχει πλούσιο επιμορφωτικό και υποστηρικτικό έργο με πολυάριθμα επιμορφωτικά σεμινάρια-ημερίδες και εισηγήσεις σε εκπαιδευτικούς. Η παιδαγωγική και συμβουλευτική-υποστηρικτική της εμπειρία συμπληρώνεται από την πενταετή άσκηση διδακτικού έργου στις Εργαστηριακές Ασκήσεις των φοιτητών του Τ.Ε.Π.Α.Ε. του Α.Π.Θ. Είναι συγγραφέας βιβλίων, έχει δημοσιεύσεις σε έγκριτα ελληνικά επιστημονικά περιοδικά, συμμετοχές με εισηγήσεις σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια, σε Πρακτικά Συνεδρίων και Συλλογικούς επιστημονικούς Τόμους.

Ο Πολιτισμός του Ελληνισμού της καθ' ημάς Ανατολής άπεφθο απόθεμα παιδείας αναξιοποίητο

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Ταξίδης Ευστάθιος

Δάσκαλος - Διευθυντής 50ου Δημοτικού Σχολείου Θεσσαλονίκης

stattax@sch.gr

Περίληψη

Η περίπτωση της Εκπαίδευσης των Ελλήνων στην Αργυρούπολη του Πόντου κατά τον 19ο Αιώνα Εκατό χρόνια συμπληρώνονται το 2022 από τον τραγικό ξεριζωμό του Ελληνισμού από τις προαιώνιες κοιτίδες του στην καθ' ημάς Ανατολή. Εκατό χρόνια έχουν περάσει κι όμως το τεράστιο πολιτισμικό απόθεμα του αναπόσπαστου αυτού τμήματος του σύμπαντος και οικουμενικού ελληνισμού όχι μόνον δεν έχει αξιοποιηθεί, αλλά δεν έχει μελετηθεί στις διαστάσεις που του αρμόζουν.

Η παρούσα εργασία αποτολμά αδρομερώς να καταδείξει τον αναξιοποίητο πολιτισμικό πλούτο των ξεριζωμένων Ελλήνων της Ανατολής και μέσα από την μελέτη περίπτωσης της Εκπαίδευσης στη Χαλδία του Πόντου τον 19ο αιώνα να προσεγγίσει διαλεκτικά το παρελθόν. Με την ένταξή του δε σε ενεστώτα χρόνο να αναδείξει πολύπλευρα τη σημασία της διατήρησης και διαχείρισης της ιστορικής μνήμης, όχι ως αυτοσκοπού αλλά ως αυτογνωσία με σεβασμό στην ετερότητα και στην καταλλαγή. Μέσα δε από την εμπειρία της συνεργασίας συλλογικοτήτων, ένθεν κι εκείθεν των ακτών του Αιγαίου, το πως επισκευάζεται σήμερα στην Αργυρούπολη (σημ. Gumushane) της Χαλδίας του Πόντου το ιστορικό κτίριο του Φροντιστηρίου Αργυρουπόλεως, συμβάλλοντας στη διαπολιτισμική προσέγγιση και στην ειρήνη σε εποχές δύσκολες.

Να καταδείξει εντέλει πως, η μελέτη, η ανάλυση και η ερμηνεία του παρελθόντος σε ενεστώτα χρόνο, συμβάλλει τα μέγιστα όχι μόνον στην κατανόηση του παρόντος αλλά και στις προκλήσεις του μέλλοντος.

Βιογραφικό

Σπούδασε Παιδαγωγικές Επιστήμες στην Ανωτέρα Εκκλησιαστική Παιδαγωγική Ακαδημία Θεσσαλονίκης και στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ., Δημόσιες Σχέσεις και Δημοσιογραφία, Τεχνολογία Τροφίμων στα Τ.Ε.Ι. Μετεκπαιδεύτηκε επί διετία στο Διδασκαλείο του Α.Π.Θ. και πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στην Ιστορία της Εκπαίδευσης στο ΕΑΠ. Πιστοποιήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας ως Εκπαιδευτής Ενηλίκων στις κατηγορίες: συγγραφείς, δημοσιογράφοι, δάσκαλοι.

Ως δάσκαλος εργάζεται από το 1991 ενώ από την τελευταία πενταετία διευθύνει το 50ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης.

Εργάστηκε επίσημα ως αρχισυντάκτης της εφημερίδας το «ΒΗΜΑ» της Ευξείνου Λέσχης Θεσσαλονίκης. Εδώ και μια επταετία είναι διευθυντής του βραβευμένου από την Ακαδημία Αθηνών περιοδικού «Ποντιακή Εστία» που εκδίδει το σωματείο «Παναγία Σουμελά».

Δίδαξε ως αριστοβάθμιος πιστοποιημένος εκπαιδευτής την ποντιακή διάλεκτο επί μία πενταετία, παραδίδοντας on line μαθήματά της ακόμη και μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας moodle σε ομογενείς των Ηνωμένων Πολιτειών και του Καναδά.

Διετέλεσε Σύμβουλος στο Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης και στο Υπουργείο Εξωτερικών για θέματα Αποδήμων και Παλινοστούτων Ελλήνων. Επισκέφτηκε πολλές φορές τον Πόντο και τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης για τη συλλογή αρχαιακού υλικού.

Προσκαλεσμένος από ποντιακούς συλλόγους και ελληνικές κοινότητες του εξωτερικού πραγματοποίησε διαλέξεις και εκθέσεις της φωτογραφικής του συλλογής για τον Πόντο σε πολλές πόλεις της Ελλάδας, σε χώρες της Ευρώπης και στην Αυστραλία.

Τον Απρίλιο του 2014 ήταν κεντρικός ομιλητής σε ημερίδα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με θέμα: «Η προστασία των Ελληνικών Μνημείων στη Μικρά Ασία και τον Πόντο» ενώ τον Μάιο του 2018 αλλά και τον Μάρτιο του 2019 μίλησε σε επιστημονικές ημερίδες στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη Γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού.

Έγραψε τα βιβλία «Από την Τιμερά του Πόντου στην Ελλάδα» 2007, «Η Εκπαίδευση των Ελλήνων στον Πόντο» 2013, «Χριστιανοπαιδαγωγικές Μελέτες» 2021 και συμμετείχε με αυτόνομη δημοσίευση στο συλλογικό τόμο «ΠΟΝΤΟΣ-Θέματα Λαογραφίας του Ποντιακού Ελληνισμού» 2008. Συνέγραψε με τον Δημήτρη Λαμπρόπουλο και τον Παντελή Καραλευτέρη το λεύκωμα «Πόντος, πατρίς πεφιλημένη» 1997 και με τον ομογενή δρ. Γιάννη Παρασκευόπουλο το βιβλίο «Τι θα πούμε στον σύντροφο Στάλιν;» 2014 σχετικά με τα δεινοπαθήματα και τις διώξεις των συμπατριωτών μας στην πρ. Σοβιετική Ένωση από το σταλινικό καθεστώς, ενώ έγραψε τον πρόλογο και επιμελήθηκε το βιβλίο "In Memoriam", που κυκλοφόρησε το 2021 σε έξι γλώσσες και αφορά στη Γενοκτονία των Αρμενίων.

Κοινωνικές αναπαραστάσεις στη διαφήμιση στον μεσοπολεμικό Τύπο της Θεσσαλονίκης

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ Ι, ΕΝΟΤΗΤΑ iv

Αρβανιτίδης Χρήστος

Διδάκτωρ Ιστορίας

chrisar3@gmail.com

Περίληψη

Ο Τύπος αποτέλεσε μέσο προβολής των προϊόντων-υπηρεσιών κατά το μεσοπόλεμο. Αρκετές εφημερίδες κυκλοφορούσαν από το 1920-1940 στη Θεσσαλονίκη και οι διαφημιστικές καταχωρήσεις αποτέλεσαν γι' αυτές το βασικό οικονομικό τροφικό. Το διαφημιστικό κείμενο και η εικόνα είναι τα μέσα που επιστρατεύει ο διαφημιστής για να μετατρέψει τον αναγνώστη σε καταναλωτή. Βέβαια ο μεσοπολεμικός είναι η χρονική περίοδος κατά την οποία η εικόνα εισέρχεται σε όλο και περισσότερες διαφημίσεις, σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία, οπότε κυριαρχούσε το κείμενο. Έτσι λοιπόν τη δεκαετία του 1930 η εικόνα παρακινεί και προσπαθεί να δημιουργήσει τάσεις και επιθυμίες στον καταναλωτή. Η διαφήμιση συμβάλλει στη ευρύτερη διάδοση των προϊόντων και των αγαθών και θεσμοθετεί, κυρίως μέσω της εικόνας, κοινωνικά στερεότυπα. Ως εκ τούτου, το σύνολο των παραγόμενων ιδεών συνιστά ιδεολογία και μπορεί να συντελέσει στη διαφοροποίηση της συμπεριφοράς του ανθρώπου. Το μήνυμα περνάει μέσα από ένα κώδικα επικοινωνίας στον υποψήφιο καταναλωτή και προβάλλει κοινωνικά πρότυπα στην μεσοπολεμική κοινωνία της Θεσσαλονίκης. Μπορεί οι απεικονίσεις να μην ανταποκρίνονται στην πλειονότητα της εικόνας των ανθρώπων, εντούτοις η μορφή διατηρεί συνδέσμους επικοινωνίας, δηλαδή κώδικες επικοινωνίας και σε άλλα μέσα, όπως για παράδειγμα ο κινηματογράφος. Η επανειλημμένη προβολή προϊόντων (π.χ. υγιεινής) με τη συχνή υποστήριξη εικόνας έχει σημειολογικές προεκτάσεις, αφού προβάλλει κοινωνικές νόρμες. Συμβάλλει στη βελτίωση των καθημερινών πρακτικών, οι οποίες αντικατοπτρίζουν μια αλλαγή στο γενικότερο βιοτικό επίπεδο. Τα εισαγόμενα προϊόντα μέσω των διαφημίσεων προβάλλονται σχετικά σύντομα στην ελληνικά αγορά και οι διαφημιστικές καμπάνιες των αμερικανικών και γενικότερα των δυτικών προϊόντων, μέσω της εικόνας διοχετεύονται στον ελληνικό Τύπο. Παράλληλα, οι εικόνες των σύγχρονων ανδρών και γυναικών διοχετεύονται και σε άλλα μέσα και συντείνουν στη διαμόρφωση των κοινωνικών αναπαραστάσεων.

Λέξεις Κλειδιά: Τύπος, διαφήμιση, εικόνα, σημειολογία, κοινωνικές αναπαραστάσεις

Βιογραφικό

Χρήστος Αρβανιτίδης του Σπυρίδωνος. Γεννημένος το 1970. Έγγαμος με 2 παιδιά.

Απόφοιτος: Τμήματος Ιστορίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, έτος αποφοίτησης 1994.

Διδάκτωρ του τμήματος Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Θέμα διατριβής:

«Η διαφήμιση στον Τύπο της Θεσσαλονίκης την περίοδο του μεσοπολέμου (1920-1940). Ξένες Γλώσσες: Αγγλικά, πολύ καλά (πτυχίο C1) και επαρκής γνώση πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών.

Συμμετοχή σε Συνέδρια -Σεμινάρια με διεπιστημονικό περιεχόμενο.

Συγγραφική δράση:

1. Από τη Ρεκλάμα στη Διαφήμιση (Λεύκωμα-Επιμέλεια), Πολύτροπο, Αθήνα 1998

2. Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης, εκδόσεις Γερμανός, Θεσσαλονίκη 1999, ISBN: 960-7623-169

3. Εικαστικών Συνάντηση (Λεύκωμα-Επιμέλεια), εκδόσεις Χατζηακώβου, Θεσσαλονίκη 2001.

Προϋπηρεσία: 1. 1996-2008, Εκπαιδευτικός σε Ιδιωτικά Λύκεια, ΙΕΚ και Κολέγια

2. 2008-2021, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Μόνιμος, ΠΕ02. Υπεύθυνος Σχολικής Βιβλιοθήκης (2018-2022). Οργανική Θέση: 1ο ΕΠΑΛ Εύοσμου.

3. 2015-2016, Επισκέπτης Καθηγητής σε μεταπτυχιακό τμήμα του Ιονίου Πανεπιστημίου

Εθνικά και Ευρωπαϊκά Προγράμματα: 2009-2021: Υπεύθυνος επικοινωνίας και υλοποίησης του 1ου ΕΠΑΛ ΕΥΟΣΜΟΥ 3 εγκεκριμένων Ευρωπαϊκών προγραμμάτων Erasmus+ KA1 & KA2. Επιπρόσθετα, υλοποίηση 3 βραβευμένων προγραμμάτων eTwinning με θέμα τη Σχολική Βιβλιοθήκη και στόχο την ανάπτυξη της Φιλαναγνωσίας. Συντονιστής 10 Πολιτιστικών και 3 Περιβαλλοντικών Εγκεκριμένων Σχολικών Προγραμμάτων.

Διεύθυνση: Ιθάκης 40, Εύοσμος, Θεσσαλονίκης. τ.κ. 562 24

Τηλ. και email: 6972779176, 2310640921, chrisar3@gmail.com

«Τέχνη και Πολιτισμός στην εκπαίδευση: Όταν οι εκπαιδευτικοί δημιουργούν»

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Μιζαμίδου Κυριακή

Εκπαιδευτικός, ΠΕ70

domeminou@gmail.com

Αρβανιτίδου Βιργινία

Εκπαιδευτικός ΠΕ11, ΜEd, PhD

arvanitidouvirginia2020@gmail.com

Περίληψη

Η γνωριμία με ποικίλες μορφές Τέχνης και Πολιτισμού με στόχο τη γνώση και την κατανόηση του φαινομένου της Τέχνης, ώστε να καλλιεργηθεί ο/η μαθητής/ήτρια ως δημιουργός και ως φιλότεχνος/η θεατής αποτελεί σημαντικό κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας και, κατά συνέπεια ζωτικό μέλημα των εκπαιδευτικών. Όμως, πώς ενδυναμώνονται οι ίδιοι/ες οι εκπαιδευτικοί στην κατεύθυνση της δικής τους έκφρασης; Πόσο συχνά και με ποιους τρόπους έχουν τη δυνατότητα να εκφραστούν, να εμπνευστούν και, γιατί όχι, να δημιουργήσουν; Μια μικρής κλίμακας έρευνα σε εκπαιδευτικούς της Κεντρικής Μακεδονίας κατέδειξε αυτήν την ανάγκη, η οποία με φυσικό τρόπο οδήγησε στην προκήρυξη τοπικού Διαγωνισμού Συγγραφής Παραμυθιού από εκπαιδευτικούς το 2013. Τρία χρόνια αργότερα έγινε πανελλήνιος χαράζοντας έναν νέο δρόμο για τους/τις παιδαγωγούς που συνεχίζουν να έχουν ζωντανή και τροφοδοτούμενη, από το έμψυχο υλικό της τάξης κι όχι μόνο, αποκλίνουσα σκέψη. Ο διαγωνισμός έγινε καθολικά αποδεκτός από εκείνους/ες που αγαπούν να αποτυπώνουν σε μια λευκή κόλλα τις σκέψεις και τα όνειρα τους, να ταξιδεύουν και να μας ταξιδεύουν μέσα από τον λόγο. Στη συνέχεια γεννήθηκε και η ανάγκη στοχευμένης επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Τα σεμινάρια ήρθαν να ενισχύσουν την πεποίθηση ότι ο διαγωνισμός ήταν μια ζωτική δύναμη ώθησης και αφύπνισης της δημιουργικότητας, μια αμφίδρομη τροφοδότηση ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές/ήτριες, μια βιωματική προσέγγιση μέσα από διαφορετικές μορφές Τέχνης για την παραγωγή νέων ιδεών και νέων λογοτεχνικών κειμένων. Η σύμπραξη διαφορετικών μορφών Τέχνης κατά τη διάρκεια των βιωματικών σεμιναρίων (εικαστικά, δημιουργική γραφή, δραματοποίηση του παραγόμενου έργου με μουσική & κινητικά δρώμενα) οδήγησε στο συμπέρασμα ότι η Τέχνη μπορεί να απελευθερώσει και να μεταμορφώσει τον/την εκπαιδευτικό από έμψυχωτή/ώτρια σε ενεργό δρων υποκείμενο και παραγωγό, αποδίδοντάς του έναν διαφορετικό και πολύ πιο ενδιαφέροντα ρόλο.

Βιογραφικό

Η Κυριακή Μιζαμίδου είναι εκπαιδευτικός και εργάζεται στη Δημόσια Εκπαίδευση 27 χρόνια. Κάτοχος μεταπτυχιακού Διπλώματος στη Δημιουργική Γραφή, έχει διατελέσει για τέσσερα χρόνια υπεύθυνη πολιτιστικού προγράμματος κινητών βιβλιοθηκών του Υπουργείου Μακεδονίας-Θράκης και σήμερα είναι Διευθύντρια του Δημοτικού Σχολείου Λητής. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν ζητήματα λογοτεχνίας, δημιουργικής γραφής και συγγραφής παραμυθιού. Έχει συμμετάσχει με εισηγήσεις της σε πολλά επιμορφωτικά σεμινάρια της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, έχουν εκδοθεί πολλά παραμύθια της και κείμενα σε συλλογικά έργα καθώς και δύο δοκίμια που διαπραγματεύονται τη διδασκαλία του παραμυθιού ως λογοτεχνικό είδος στις δύο βαθμίδες της εκπαίδευσης (Πρωτοβάθμια & Δευτεροβάθμια).

Η Βιργινία Αρβανιτίδου είναι εκπαιδευτικός ΠΕ11 με ΜEd στη Γλωσσική & Πολιτισμική Παιδεία και PhD στην Παιδαγωγική της Ειρήνης. Εργάζεται στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση από το 1996. Έχει διατελέσει Υπεύθυνη Πολιτιστικών Θεμάτων στη Διεύθυνση Π.Ε. Δυτικής Θεσσαλονίκης (2012-2017), ενώ από το 2017 έως σήμερα είναι διευθύντρια του 5ου Δημ. Σχ. Αμπελοκήπων. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα άπτονται ζητημάτων Παιδαγωγικής της Ειρήνης, Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης έμφυλων σχέσεων και πολιτισμού, Διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης και έχει συμμετάσχει με εισηγήσεις της σε πολλά Πανελλήνια και Διεθνή Συνέδρια, έχει δημοσιεύσει σχετικά άρθρα σε Πρακτικά, Συλλογικούς Τόμους και Περιοδικά και συμμετείχε στην 3μελή συγγραφική ομάδα βιβλίου για τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση.

Εκπαιδευτική Πολιτική και Πολιτισμική Ταυτότητα: Ο Βελγικός Φεντεραλισμός και η Σημασία του για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ Ι, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

ΒΑΡΚΑΣ ΜΙΧΑΛΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ - ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ

mixvarkas@hotmail.com

Περίληψη

Η ομοσπονδοποίηση ως πρότυπο μετεξέλιξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο θα διασφαλίσει αποτελεσματικά τους μείζονες πολιτικούς, εκπαιδευτικούς και πολιτισμικούς στόχους, βρίσκεται πολύ ψηλά στην ημερήσια διάταξη της ευρωπαϊκής ατζέντας. Το Βέλγιο αποτελεί μια ιδιαίτερη ομοσπονδία που αναμιγνύει εδαφικά και μη εδαφικά χαρακτηριστικά. Η εθνική και η περιφερειακή πολιτισμική ταυτότητα αποτελούν ζητήματα μεγάλης σημασίας τα οποία δύσκολα μπορούν να διαχωριστούν από τις γεωγραφικές πτυχές του έθνους και της περιοχής και από το ιστορικό και πολιτισμικό γίνεσθαι εντός των οποίων έλαβαν χώρα οι διαδικασίες ίδρυσης και λειτουργίας του βελγικού κράτους. Κατά τη προσπάθεια εγκαθίδρυσης μιας εθνικής πολιτισμικής ταυτότητας χρησιμοποιήθηκε το κρατικά υποστηριζόμενο εκπαιδευτικό σύστημα για να μεταφερθούν το νόημα και η συνείδηση της εθνικής ενότητας προς το λαό. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιήθηκαν τα μαθήματα της ιστορίας για τη δημιουργία ενός κοινού πολιτισμικού υποβάθρου για το έθνος και της γεωγραφίας για να τοποθετηθεί το έθνος μέσα σε πολιτικά και εδαφικά καθορισμένα σύνορα. Ο πολυεθνικός χαρακτήρας, η χάραξη εθνικής εκπαιδευτικής πολιτικής βάσει κανόνων διαμοιρασμού εξουσίας, ανάμεσα στην ολλανδόφωνη και τη γαλλόφωνη κοινότητα και η παρουσία ορισμένων ασύμμετρων χαρακτηριστικών καθιστούν το Βέλγιο καλό πρότυπο για θεσμική μεταβίβαση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, ο διπολισμός της βελγικής ομοσπονδίας, ο φυγόκεντρος χαρακτήρας και ο τρόπος κατανομής των εκπαιδευτικών, πολιτισμικών και οικονομικών αρμοδιοτήτων, δεν συμβαδίζουν με την τρέχουσα θεσμική διάρθρωση της Ένωσης. Η παρούσα εργασία διερευνά τους σύνθετους εκπαιδευτικούς, πολιτισμικούς, θρησκευτικούς και οικονομικούς παράγοντες που ευθύνονται για το εκπαιδευτικό, πολιτιστικό και γλωσσικό χάσμα ανάμεσα στις δύο κύριες εθνοτικές ομάδες του Βελγίου, τους Βαλλόνους και τους Φλαμανδούς, που με τη σειρά του είχε και συνεχίζει να έχει καθοριστικής σημασίας επίδραση πάνω σε μια συνεχιζόμενη κρίση της εθνικής πολιτισμικής ταυτότητας. Παράλληλα, αξιολογεί κριτικά τη δυνητική συμβολή του βελγικού μοντέλου ως αξιόπιστου πολιτισμικού και εκπαιδευτικού προτύπου για την πολυεπίπεδη οργάνωση και λειτουργία της Ευρώπης στην πορεία της προς την ενοποίηση και ολοκλήρωση.

Βιογραφικό

Ονομάζομαι Μιχάλης Βάρκας και εργάζομαι σχεδόν 20 χρόνια στο χώρο της εκπαίδευσης. Από το 2014 ως σήμερα είμαι διευθυντής στο ΕΕΕΚ Λέσβου, στη Μυτιλήνη. Είμαι απόφοιτος του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης και είμαι κάτοχος MSc στην Οργανωτική Ψυχολογία (University of Hull) και MA στις Ευρωπαϊκές Σπουδές (Πανεπιστήμιο Αιγαίου).

Εισαγωγή στις ιστορικές μεθόδους του M. Foucault

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ iv

Γκαρανάτσιου Δέσποινα

Φιλολόγος Δευτεροβάθμιας - Διδάκτωρ Παιδαγωγικής

garandesp@gmail.com

Περίληψη

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας αποτελεί η φουκωική ιστορική προσέγγιση ως επιστημονική μέθοδος καταγραφής της ιστορίας και του πολιτισμού. Σκοπός της εισήγησης είναι η ανάδειξη της αρχαιολογικής και γενεαλογικής μεθόδου – βάσει της μελέτης των κειμένων του ίδιου του Foucault αλλά και του ευρύτερου ακαδημαϊκού χώρου - που συνθέτουν τη συνολική μεθοδολογία του φιλοσόφου. Το συγκεκριμένο θέμα επιλέχθηκε, επειδή αποτελεί μια κριτική και διεισδυτική ματιά στον «τρόπο της διαχείρισης του πολιτισμού ως απόθεμα παιδείας και ανάπτυξης στη σύγχρονη κοινωνία». Γενικότερο ερευνητικό έρεισμα (υπόθεση) είναι η θέση πως η φουκωική προσέγγιση, ανατρεπτική και αντισυμβατική κατά κοινή ομολογία, μπορεί να συνεισφέρει στην κριτική ανάλυση της κουλτούρας του παρόντος και του παρελθόντος, επειδή δίνει τη δυνατότητα στον ερευνητή να τοποθετηθεί ταυτόχρονα στο εξωτερικό αυτής της κουλτούρας που τον περιβάλλει και να μελετήσει τον τρόπο συγκρότησής της, χωρίς να υποτιμά τις αξίες της. Επίσης, η φουκωική προσέγγιση τοποθετείται απέναντι στην ιστορική παράδοση που χρησιμοποιούσε τις μαρτυρίες (τα αρχεία) ως ενδείξεις σχεδιασμένων πράξεων, πεποιθήσεων των ανθρώπων στο παρελθόν, επιδιώκοντας την ανασυγκρότηση της ατομικής και συλλογικής ζωής του παρελθόντος. Για τη διαπραγμάτευση του θέματος παρουσιάζονται αρχικά οι βασικές έννοιες «savoir», «connaissance», «episteme» και «αρχείο», αφού αποτελούν *sine qua non* όρο στην κατανόηση της μεθοδολογίας του. Ακολούθως, επιχειρείται η διερεύνηση των ερωτημάτων που αφορούν το περιεχόμενο της αρχαιολογικής και της γενεαλογικής μεθόδου. Ο λόγος του φιλοσόφου περί της αρχαιολογικής μεθόδου του αναπτύσσεται στην Αρχαιολογία της γνώσης, όπου διατυπώνεται ρητά πως η αρχαιολογία περιγράφει τους λόγους ως εξειδικευμένες πρακτικές μέσα στο στοιχείο του αρχείου. Ωστόσο, δεν υπάρχει ένα ανάλογο μεθοδολογικό «εγχειρίδιο» γενεαλογικής μεθόδου, γραμμένο από τον ίδιο τον Foucault (Gutting, 2005). Για αυτό το λόγο παρουσιάζονται οι τοποθετήσεις του φιλοσόφου περί γενεαλογικής μεθόδου, καθώς και οι επικρατέστερες απόψεις των μελετητών. Ως γενεαλογία αναδεικνύεται η διερεύνηση των κοινωνικών πρακτικών, που αποτελούν τόπους ανάδυσης γνώσεων, εξουσιών και συγκρότησης υποκειμένων.

Με δεδομένο ότι η αρχαιολογική μέθοδος χρονικά προηγείται της γενεαλογικής, σχηματοποιείται η ακαδημαϊκή συζήτηση αναφορικά με τα ερωτήματα, εάν η γενεαλογία αποτελεί εξέλιξη της αρχαιολογίας, εάν και οι δύο συνιστούν ένα ερευνητικό σχέδιο ή αν είναι ξεχωριστές μέθοδοι. Ολοκληρώνοντας, επισημαίνονται τρεις κατευθυντήριες οδηγίες προς τον ερευνητή που θα εφαρμόσει τη συγκεκριμένη μεθοδολογία.

Βιογραφικό

Ονομάζομαι Γκαρανάτσιου Δέσποινα και εργάζομαι ως φιλόλογος στο ΕΠΑΛ Αλεξανδρείας. Εργάζομαι στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση από το 2000 μέχρι σήμερα και έχω υπηρετήσει σε πολλά σχολεία της Ελλάδας. Για δύο έτη εργάστηκα ως φιλόλογος στο Ενιαίο Λύκειο Κύκκου Β΄ της Κύπρου (2007-2009) και ως δασκάλα στο Μειονοτικό Σχολείο Κενταύρου (1998 - 2000). Είμαι διδάκτορας Παιδαγωγικής του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Φλώρινας, κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος με ειδίκευση στη Σχολική Παιδαγωγική του Τομέα Παιδαγωγικής του τμήματος Φιλοσοφίας – Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ., πτυχιούχος του τμήματος Φιλοσοφίας – Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ. με ειδίκευση στη Φιλοσοφία και πτυχιούχος των Επιστημών Αγωγής του Παιδαγωγικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Συμμετείχα σε συνέδρια και δημοσίευσα τις αντίστοιχες εργασίες: «Το ζήτημα των εισιτηρίων εξετάσεων κατά την τριετία 1917 - 1920», «Η αξιολόγηση της Έκθεσης στις Πανελλήνιες εξετάσεις: Προβληματισμοί και Προτάσεις», «Το μάθημα της Φιλοσοφίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: Η διερεύνηση των απόψεων των μαθητών της Β΄ Λυκείου στο μάθημα της Φιλοσοφίας ως μάθημα γενικής παιδείας», «Αποδελτίωση της ερευνητικής αρθρογραφίας στο περιοδικό Παιδαγωγική Επιθεώρηση και θεματική καταγραφή τους». Στο πλαίσιο της πιστοποίησης Β΄ επιπέδου έχω αναρτήσει στην ιστοσελίδα Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ δύο διδακτικά σενάρια «Τα τρία Χαϊκού» και «Ερωτόκριτος».

"Αρχαιολογικός τουρισμός: Ξενάγηση στην οδύσσεια κοσμοθεωρία"

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ IV, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Σπανός Βασίλειος

Ακαδημαϊκός Υπότροφος, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων & Τουρισμού, Ελληνικό Μεσογειακό
Πανεπιστήμιο - Καθηγητής, 2ο Γυμνάσιο Ιεράπετρας

spanos7@yahoo.com

Περίληψη

Η επίδραση των ομηρικών επών σε ολόκληρο τον πολιτισμένο κόσμο είναι αναμφίλεκτη, με τα ηθικά διδάγματα τους να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, εδώ και 2.800 χρόνια περίπου. Η αποδοχή τους αποτελεί ένα γενικευμένο φαινόμενο στον δυτικό κόσμο, καθώς πολλές χώρες έχουν υιοθετήσει τη διδασκαλία τους, ανεξαρτήτως βαθμίδας εκπαίδευσης. Επιπρόσθετα, οι πληροφορίες που παρέχουν τα δύο έπη, σχετίζονται με ποικίλες πτυχές του ανθρώπινου βίου (φιλοσοφία, ερμηνεία, αρχαιολογία, ποίηση, τέχνη κ.λπ.).

Ο πυρήνας αυτού του πονήματος συνδέεται με το δεύτερο ομηρικό έπος, την Οδύσσεια, η οποία αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες μαθητείας στο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Ωστόσο, για να υφίσταται σφαιρική άποψη για ένα πρόσωπο, μυθολογικό ή μη, μία και μόνο πηγή δεν μπορεί να είναι αρκετή. Λαμβάνοντας υπόψη την ενδελεχή μελέτη και άλλων, διαφορετικών πηγών που πραγματοποιούν αναφορά στον Οδυσσέα, το άρθρο πραγματεύεται τις "σκοτεινές" πτυχές του γιου του Λαέρτη και της Αντίκλειας, έτσι ώστε να δομηθεί η προσωπικότητα του ομηρικού ήρωα συνολικά.

Αν και η γνώμη της πλειοψηφίας για τον Οδυσσέα χαρακτηρίζεται από θετικό πρόσημο, υφίστανται πράξεις και τακτικές του που είτε δεν δίνεται έμφαση σε αυτές από τον Όμηρο είτε δεν αναφέρονται καθόλου, πιθανόν και σκοπίμως. Κατά συνέπεια, υπάρχουν αποδεδειγμένα αρκετές επιλογές του οι οποίες σπιλώνουν τη μέχρι τώρα άμεμπτη εικόνα του.

Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας, που παρουσιάζουν έναν διαφορετικό και άγνωστο για πολλούς Οδυσσέα, μπορούν να χρησιμοποιηθούν κάλλιστα τόσο στην εκπαίδευση όσο και στη βιβλιογραφία.

Λέξεις-κλειδιά: αρχαιολογικός τουρισμός, εκπαίδευση, Οδυσσέας.

Βιογραφικό

Ο Βασίλειος Σπανός αναγορεύτηκε διδάκτωρ αρχαιολογικού τουρισμού στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Έχει συμμετάσχει σε προγράμματα κατάρτισης ξεναγών, σε ερευνητικά προγράμματα με επίκεντρο ζητήματα marketing & branding τύπου ενώ αντικείμενο της έρευνας του & της διδασκαλίας του στο πανεπιστήμιο, αποτελούν οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού, η τουριστική πολιτική, ο σχεδιασμός τουριστικών προορισμών, η αρχαία ιστορία, όπως επίσης & η ανάλυση, η εμβάθυνση & ο αποσυμβολισμός της ελληνικής μυθολογίας.

"Κνωσός: Τοπικός πολιτισμός σε κρίση ταυτότητας"

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VII, ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

Σπανός Βασίλειος

Ακαδημαϊκός Υπότροφος, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων & Τουρισμού, Ελληνικό Μεσογειακό

Πανεπιστήμιο - Καθηγητής, 2ο Γυμνάσιο Ιεράπετρας

spanos7@yahoo.com

Περίληψη

Για τους λάτρεις του πολιτισμικού και δη, του αρχαιολογικού τουρισμού, η Κρήτη αποτελεί έναν από τους ιδανικότερους προορισμούς. Το νησί διαθέτει όχι έναν, ούτε δύο, ούτε τρεις αλλά τέσσερις αρχαιολογικούς χώρους, τεραστίου βεληνεκούς. Πιο συγκεκριμένα, ο λόγος γίνεται για την Κνωσό, τη Φαιστό, τη Ζάκρο και τα Μάλια. Είναι εμφανές λοιπόν ότι, οι αρχαίοι Κρήτες έχουν επιδαψιλεύσει την κρητική γη με ένα άκρως ενδιαφέρον πολιτισμικό κεφάλαιο. Όμως, για να καταστεί αυτό το πολιτισμικό απόθεμα βιώσιμο και λειτουργικό, απαραίτητες είναι ορισμένες διαδικασίες όπως η συντήρηση, η διατήρηση, η ανάδειξη και οι πάσης φύσεως δραστηριότητες. Παρόλο το γεγονός ότι ένα μνημείο μπορεί να διακρίνεται από μία ιδιαίτερη αυθύπαρκτη δυναμική, ο ρόλος της τοπικής κοινωνίας όσον αφορά στη μεταχείριση του, αποτελεί έναν κρίσιμο παράγοντα για τη μελλοντική του υπόσταση.

Επίκεντρο του άρθρου είναι η Κνωσός, αρχαιολογικός χώρος που τοποθετείται κοντά στην πόλη του Ηρακλείου. Οι βιβλιογραφικές αναφορές για το ιερό κέντρο του μινωικού πολιτισμού είναι πλούσιες και ταυτόχρονα πάρα πολλές ενώ αντίστοιχα είναι και τα αφιερώματα σε αυτό. Αν και οι επισκέψεις στην Κνωσό είναι ένα συνηθισμένο φαινόμενο κατά τη διάρκεια ολόκληρης της τουριστικής περιόδου και όχι μόνο, η διεθνής αναγνώριση είναι απύσαστη. Ο λόγος είναι ότι η Κνωσός δεν έχει συμπεριληφθεί ακόμα και σήμερα, στον κατάλογο των μνημείων παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO, κάτι που φυσικά, δεν συνάδει με την ιστορία της, τη σημασία της και την εμβέλεια της, ανεξαρτήτως των προσπαθειών που έχουν γίνει. Η παρούσα έρευνα αναδεικνύει τόσο τις αστοχίες της συγκεκριμένης περίπτωσης, όπως επίσης και τις παθογένειες της ελληνικής τουριστικής πολιτικής, για την προμετωπίδα των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στη χώρα, τον αρχαιολογικό τουρισμό.

Βιογραφικό

Ο Βασίλειος Σπανός αναγορεύτηκε διδάκτωρ αρχαιολογικού τουρισμού στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Έχει συμμετάσχει σε προγράμματα κατάρτισης ξεναγών, σε ερευνητικά προγράμματα με επίκεντρο ζητήματα marketing και branding τύπου ενώ αντικείμενο της έρευνας του αποτελούν οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού, η τουριστική πολιτική, ο σχεδιασμός τουριστικών προορισμών, η αρχαία ιστορία, όπως επίσης και η ανάλυση, η εμβάθυνση & ο αποσυμβολισμός της ελληνικής μυθολογίας.

Εκπαίδευση στην Αειφορική Προστασία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς: Από το Σχολείο στην Κοινωνία

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Πασχαλίδου Κυριακή

ΠΕ02 Φιλολόγος ΕΑΕ

dpashalidou@yahoo.gr

Νίκος Τριβυζαδάκης

Αρχαιολόγος, Υπουργείο Πολιτισμού, Εφορεία Αρχαιοτήτων Περιφέρειας Θεσσαλονίκης

Δημήτριος Κρικελίκος

ΠΕ02 Φιλολόγος

Περίληψη

Η διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι μια πολυδιάστατη διαδικασία, η οποία βασίζεται στις αρχές της αειφορικής προστασίας. Στόχος της διαχείρισης δεν είναι μόνο η επιβίωση των υλικών φορέων των μνημείων ή των ηθών, εθίμων και παραδόσεων μιας κοινωνίας, αλλά η διατήρηση της ιστορικής μνήμης και της ιδεολογικής φέρτισης των φορέων της πολιτιστικής κληρονομιάς ώστε να μπορούν να τους απολαμβάνουν εις το διηνεκές οι παρούσες και οι μελλοντικές γενιές. Η επίτευξη του στόχου της αειφορικής προστασίας προϋποθέτει συνολικά αναβάθμιση του πολιτιστικού περιβάλλοντος στη διάσταση της διάχυσης των αξιών που η πολιτιστική κληρονομιά συνεπάγεται στις συνειδήσεις των πολιτών. Στο σημείο αυτό, η αειφορική προστασία έρχεται σε επαφή με το χώρο του σχολείου, τόσο στην παροντική διάσταση της εκπαίδευσης των παιδιών-μαθητών, όσο και στη μελλοντική οπτική της διαμόρφωσης ενεργών πολιτών. Το σχολείο αποτελεί τον χώρο όπου πρέπει να καλλιεργείται η αισθητική αγωγή και η ευαισθητοποίηση των μαθητών στα ζητήματα της πολιτιστικής κληρονομιάς. Εξοπλισμένοι με την καλλιέργεια αυτή, οι μαθητές του σήμερα ως πολίτες του αύριο θα εκτιμήσουν την πολιτιστική κληρονομιά, θα επιδιώξουν την ανάδειξή της και θα μεριμνήσουν για την ένταξή της στη σύγχρονη κοινωνική ζωή. Για το λόγο αυτό, η σχολική εκπαίδευση οφείλει να συμπεριλάβει την πολιτιστική κληρονομιά στα αντικείμενά της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Αρχικά, απαιτείται επαναπροσδιορισμός των αξιών του εκπαιδευτικού συστήματος και των συνεπαγόμενων εκπαιδευτικών πολιτικών ώστε η εκπαίδευση στην αειφορική προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς να συμπεριληφθεί στους στόχους της σχολικής εκπαίδευσης. Στο σημείο αυτό είναι σημαντική η περαιτέρω ενίσχυση της διαπολιτιστικής εκπαίδευσης, η οποία ταυτίζεται με μια κουλτούρα ζύμωσης διαφορετικών αξιών για τον μετασχηματισμό στάσεων και τον προσδιορισμό πολιτιστικών ταυτοτήτων. Σε πρακτικό επίπεδο, η εκπαίδευση στην αειφορική προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς απαιτεί δράσεις (μαθήματα- δραστηριότητες) τόσο εντός όσο και εκτός του σχολικού χώρου. Οι δράσεις πρέπει να είναι βιωματικές και να βασίζονται στη συνεργασία των μαθητών μεταξύ τους, αλλά και με τρίτους φορείς όπως Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πολιτιστικοί σύλλογοι, εταιρείας προώθησης και ένταξης πολιτιστικής γνώσης και οι τοπικές εφορείες Αρχαιοτήτων. Σε κάθε περίπτωση, αυτό που πρέπει να γίνει σαφές είναι πως η εκπαίδευση στην αειφορική προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς δεν είναι πολυτέλεια για το σχολείο, αλλά επένδυση στο μέλλον της ανθρωπότητας.

Βιογραφικό

Ονομάζομαι Κυριακή Πασχαλίδου και γεννήθηκα στην Θεσσαλονίκη. Πραγματοποίησα προπτυχιακές σπουδές στο τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, με ειδίκευση στην Αρχαιολογία του ΑΠΘ, καθώς στο τμήμα Beni Culturali per gli operatori del turismo του πανεπιστημίου Tor Vergata της Ρώμης στο πλαίσιο του προγράμματος Socrates-Erasmus, ενώ οι μεταπτυχιακές σπουδές Ειδικής Αγωγής ολοκληρώθηκαν στο Παν/μιο "St. Climent Ohridski" της Σόφιας. Κατέχω επίσης πτυχίο του τμήματος «Τεχνικός Συντήρησης Έργων Τέχνης» του ΙΙΕΚ Παστέρ. Εργάζομαι ως φιλόλογος στην δημόσια εκπαίδευση, σε δομές της ειδικής αγωγής (τμήματα ένταξης, παράλληλη στήριξη σε μαθητές με προβλήματα ακοής, όρασης και μαθητές με Αυτισμό Υψηλής Λειτουργικότητας, ΚΕΣΥ, διδασκαλία κατ' οίκον, ΕΕΕΕΚ, ΕΝΕΕΓΥΛ) από το 2006. Τα επιστημονικά και επαγγελματικά μου ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην προσαρμογή των αναλυτικών προγραμμάτων για μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες ή/και και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, καθώς και στην υλοποίηση καινοτόμων προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων και στην μελέτη τους ως καλών πρακτικών συμπερίληψης.

Ονομάζομαι Νίκος Τριβυζαδάκης και γεννήθηκα στην πόλη της Δράμας. Είμαι κάτοχος πτυχίου αρχαιολογίας, θεολογίας και νομικής, μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών στην αρχαιολογία, τη φιλοσοφία και τη διοίκηση επιχειρήσεων και διδακτορικού τίτλου στην αρχαιολογία. Τα επιστημονικά και επαγγελματικά μου ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στη μελέτη του φαινομένου του πολιτισμού και της τέχνης κατά το γενέσθαι και γίνεσθαι, στην εφαρμογή πολιτικών διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ερμηνεία του δικαίου προστασίας των αρχαιοτήτων. Είμαι αρχαιολόγος στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Εφορεία Αρχαιοτήτων Περιφέρειας Θεσσαλονίκης.

Ο δρ. Δημήτριος Κρικελίκος (Ph.D., MA) γεννήθηκε στη Νικήτη Χαλκιδικής. Είναι φιλόλογος, αρχαιολόγος, νομισματολόγος, και ιστορικός ερευνητής, με ποικίλη ερευνητική εμπειρία, δημοσιεύσεις, ανακοινώσεις σε συνέδρια και διαλέξεις. Ειδικεύεται στην νομισματική, στην ιστορία, στην αρχαιολογία, στην πολιτική ιδεολογία και τέχνη της ύστερης αρχαιότητας και της πρώιμης βυζαντινής περιόδου. Συμμετείχε ως επιστημονικός υπεύθυνος ή συνεργάτης σε ερευνητικά προγράμματα και ανασκαφές, συντελεστής έκθεσης αρχαιοτήτων, επιμελητής ιδιωτικής νομισματικής συλλογής, ενώ συνεργάστηκε ως εκπαιδευτικός σύμβουλος με το Ινστιτούτο Νεολαίας του Υπουργείου Εθ. Παιδείας και Θρησκευμάτων (2009-2010). Σήμερα εργάζεται στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, ως φιλόλογος ΠΕ02, στο ημερήσιο Γυμνάσιο Ζηπαρίου Κω.

Διαπολιτισμική Εκπαίδευση. Αρχές, στόχοι, περιεχόμενα και πρακτικές της

Ανάρτηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Γουργιώτου Καλλιόπη

Φιλολόγος και Παιδαγωγός Προσχολικής Αγωγής, M.Sc

kgourgiotou@gmail.com

Περίληψη

Η βασική πρόκληση για τις κοινωνίες που τις χαρακτηρίζει ο πολιτισμικός πλουραλισμός συνίσταται στην οργάνωση των σχέσεων μεταξύ γηγενών και αλλοδαπών με τρόπο ώστε η συνεννόησή τους να μην οδηγεί σε διακρίσεις, αλλά σε γόνιμη αλληλεπίδραση. Η πρόκληση αυτή μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο αν υπάρξουν αλλαγές τόσο στον ιδεολογικό προσανατολισμό όσο και στους κοινωνικούς θεσμούς. Το σχολείο, ως θεσμός, οφείλει να παρακολουθεί τις κοινωνικές αλλαγές και να προσαρμόζεται στις νέες, διαφοροποιημένες κοινωνικές συνθήκες, ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που θέτει η πολυπολιτισμική κοινωνία. Κατά καιρούς στην εκπαίδευση έχουν εφαρμοστεί διάφορα μονοπολιτισμικά και πολυπολιτισμικά μοντέλα αποβλέποντας στη διαχείριση του πολιτισμικού πλουραλισμού. Ένα από τα πολυπολιτισμικά μοντέλα, η διαπολιτισμική εκπαίδευση, κρίνεται στις μέρες μας ως η καταλληλότερη απάντηση της Παιδαγωγικής Επιστήμης στη διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας, καθώς επιδιώκει να δώσει λύσεις σε προβλήματα που απέτυχαν να επιλύσουν τα υπόλοιπα μοντέλα. Οι βασικές αρχές της, κατά τον Helmut Essinger, είναι η εκπαίδευση για ενσυναίσθηση, η εκπαίδευση για αλληλεγγύη, η εκπαίδευση για διαπολιτισμικό σεβασμό και η εκπαίδευση ενάντια στον εθνικιστικό τρόπο σκέψης. Η συγκεκριμένη εισήγηση σκοπό έχει να παρουσιάσει τους στόχους, τα περιεχόμενα και τις πρακτικές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Τέλος, διατυπώνει προτάσεις περαιτέρω ανάπτυξής της, καθώς αποτελεί ένα αξιόπιστο εργαλείο συνύφανσης της διαφορετικότητας, συγκρότησης αμοιβαίας εμπιστοσύνης και επιστροφής στις πανανθρώπινες αξίες του πολιτισμού μας, εχέγγυο για την ειρηνική συνύπαρξη των λαών.

Βιογραφικό

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

A. Φιλοσοφική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με ειδίκευση στη Νεοελληνική και Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία.

B. Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης της Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ - Μεταπτυχιακές Σπουδές στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στις «Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις στις Ιστορικές, Αρχαιολογικές και Ανθρωπολογικές Σπουδές» και βαθμό Άριστα.

Γκουρνέλης Παύλος

ΠΕ 70 Δασκάλων

pavlogourn@yahoo.gr

Περίληψη

Σκοπός της εργασίας είναι να αναδείξει το γεγονός ότι μέσα από τη συμμετοχή στον εκπαιδευτικό τουρισμό δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να έρθουν σε άμεση επαφή με τόπους που έχουν ιδιαίτερη μορφωτική αξία, να γνωρίσουν τα επιτεύγματα του ανθρώπου μέσα στη μακροχρόνια πορεία του πολιτισμού και να επισκεφτούν περιοχές με ιδιαίτερη εκπαιδευτική αξία, από πολιτιστική, αρχαιολογική, ιστορική και οικολογική άποψη. Ο εκπαιδευτικός τουρισμός αποτελεί μια διακριτή μορφή τουρισμού που σχετίζεται με διάφορες άλλες μορφές τουρισμού, όπως ο πολιτισμικός, καθώς η σχέση τουρισμού, εκπαίδευσης και πολιτισμού είναι αρκετά στενή. Ως εκπαιδευτικός τουρισμός μπορεί να θεωρηθεί η τουριστική δραστηριότητα ή η προσωρινή μετακίνηση από τον μόνιμο τόπο διαμονής των ατόμων που έχουν ως κύριο ή δευτερεύον κίνητρο την εκπαίδευση ή τη μάθηση. Σύμφωνα με τον Ritchie (2003), ο εκπαιδευτικός τουρισμός αφορά δύο τύπους: τον τουρισμό ή την εκπαίδευση πρώτα, ανάλογα με το ποιο από τα δύο είναι ο κύριος σκοπός του ταξιδιώτη. Στην περίπτωση του εκπαιδευτικού τουρισμού μαθητών (σχολικός ή μαθησιακός τουρισμός), τα άτομα που συμμετέχουν σε μία μετακίνηση, μια εκπαιδευτική εκδρομή ή ένα ταξίδι έχουν θεσμική σχέση με την εκπαίδευση, δηλαδή είναι οι ίδιοι δάσκαλοι ή καθηγητές, μαθητές ή φοιτητές/ σπουδαστές και το ταξίδι συντονίζεται και διενεργείται με βάση αυτή τους την ιδιότητα και με βασικό στόχο την εκπαίδευση και την απόκτηση γνώσεων, μέσα σε ένα περιβάλλον μη τυπικής μάθησης. Οι εκπαιδευτικές μαθητικές εκδρομές αποτελούν αναγκαίο συμπλήρωμα της αγωγής των μαθητών, συμβάλλουν στην ανάδειξη ενός τόπου και του πολιτισμικού του κεφαλαίου.

Βιογραφικό

Ο Γκουρνέλης Παύλος είναι δάσκαλος στην Ξάνθη και υποψήφιος διδάκτορας του τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δ.Π.Θ..

Εφαρμογές Παιχνιδοποίησης στον Τομέα του Πολιτισμού: Προβλήματα και Προοπτικές

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ III, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Μεταξιώτης Γεώργιος
Μεταδιδάκτορας Ερευνητής
metaxgr@yahoo.com

Περίληψη

Την τελευταία δεκαετία, η έννοια της παιχνιδοποίησης έγινε ιδιαίτερα δημοφιλής στον τομέα του πολιτισμού και οδήγησε στην ανάπτυξη πολλών σχετικών εφαρμογών, ακολουθώντας αντίστοιχες επιτυχημένες πρακτικές στους τομείς του μάρκετινγκ και της εκπαίδευσης. Η σημαντικότερη, ωστόσο, δυσχέρεια για μια αποτελεσματική εφαρμογή της παιχνιδοποίησης στον τομέα του πολιτισμού, είναι η εγγενής εξάρτηση των πολιτισμικών ταυτοτήτων από το ιστορικό, κοινωνικό και επιτελεστικό τους πλαίσιο. Σε αντίθεση, δηλαδή, με τις εκπαιδευτικές εφαρμογές παιχνιδοποίησης, η έννοια του πολιτισμού δεν αποτελεί ένα οργανωμένο στατικό γνωστικό περιεχόμενο, το οποίο εύκολα μπορεί να μετατραπεί από γραμμικό διδακτικό αφήγημα σε διαδραστικό πείραμα. Εξαιτίας αυτού του προβλήματος, η πλειοψηφία των πολιτισμικών εφαρμογών παιχνιδοποίησης εξαντλείται, συνήθως, σε ταξινομητικά παιχνίδια με πραγματολογικά στοιχεία για τους καλλιτέχνες και τα έργα τους και απουσιάζουν τα κύρια δομικά στοιχεία του πολιτισμού: η κριτική προσέγγιση και η δημιουργικότητα. Ταυτόχρονα, το θεωρητικό πλαίσιο της παιχνιδοποίησης, παραμένει εγκλωβισμένο σε θεωρίες των αρχών του περασμένου αιώνα, όπως ο μιχελβιορισμός, η εξελικτική ψυχολογία και τα πρώτα απλουστευτικά τεχνολογικά μοντέλα επικοινωνίας. Στην αντίθετη κατεύθυνση, η μακρά παράδοση των πολιτισμικών σπουδών ανέδειξε την ανάγκη ενός συμπεριληπτικού και συμμετοχικού θεωρητικού πλαισίου, το οποίο δε διαχωρίζει ουσιοκρατικά την πολιτιστική κληρονομιά και την παράδοση από τη σύγχρονη πολιτισμική δημιουργία, την ακαδημαϊκή τέχνη από την καθημερινή κουλτούρα και την αυθεντική καλλιτεχνική δημιουργία από το μαζικό πολιτισμό και τη δημοφιλή τέχνη.

Στο παρόν άρθρο, αξιοποιούμε τη Σημειωτική Μέθοδο και την επικοινωνιακή προσέγγιση της Θεωρίας Δικτύων Δρώντων για τη χαρτογράφηση του πεδίου. Παρουσιάζονται και αναλύονται με κριτικό τρόπο χαρακτηριστικά παραδείγματα παιχνιδοποίησης, στα οποία εντοπίζουμε προβλήματα θεωρητικής παλινδρόμησης και πρακτικής δυσλειτουργίας. Επιπλέον αναδεικνύονται εκείνες οι εφαρμογές που αξιοποιούν την παράδοση των πολιτισμικών σπουδών και συνιστούν προτάσεις υπέρβασης των δυσλειτουργιών του χώρου. Ειδικότερα, παρουσιάζονται πρακτικές παιχνιδοποίησης, από τα είδη του διαδραστικού ντοκιμαντέρ και του διαδραστικού θεάτρου, οι οποίες αναδεικνύουν τη δυνατότητα των διαδικασιών παιχνιδοποίησης να εκφράσουν την πολυπλοκότητα της πολιτισμικής συνθήκης και να αξιοποιήσουν πλήρως τις αρχές της σύγχρονης πολιτισμικής θεωρίας.

Βιογραφικό

Είμαι απόφοιτος της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ, με μεταπτυχιακές σπουδές στο Παιδαγωγικό Τμήμα της Φιλοσοφικής και Διδάκτωρ του Τμήματος Δημοσιογραφίας & ΜΜΕ. Κύριο αντικείμενο της μεταπτυχιακής εργασίας ήταν η σημειωτική της φωτογραφίας ενώ αντικείμενο της διδακτορικής διατριβής, η ψηφιακή αφήγηση στα μέσα επικοινωνίας. Εκτός των βασικών μου σπουδών, έχω πτυχίο κινηματογραφικού και τηλεοπτικού εργαστηρίου όπως και συνεχείς επιμορφώσεις στα πεδία της φωτογραφίας, των εκπαιδευτικών τεχνολογιών και της θεατροπαιδαγωγικής. Οι επαγγελματικές, διδακτικές και ερευνητικές μου δραστηριότητες εκτείνονται σε ένα μεγάλο εύρος πολυτροπικών και πολυμεσικών εφαρμογών επικοινωνίας, επιδιώκοντας τόσο την κριτική προσέγγιση όσο και την αποτελεσματική αξιοποίησή τους. Εργάζομαι από το 2021 στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ως μόνιμος καθηγητής φιλόλογος. Έχω εργαστεί, επίσης, στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ως συμβασιούχος καθηγητής και συνεργάζομαι ως μεταδιδάκτορας ερευνητής με το Τμήμα Επικοινωνίας και Ψηφιακών Μέσων του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

Κύρια ερευνητικά ενδιαφέροντα: Νέα Μέσα Επικοινωνίας, Σημειωτική της Εικόνας, Ψηφιακή Αφήγηση, Διαδραστική Επικοινωνία, Πολυτροπικότητα.

«Επετειακό» (Ένα μαθητικό περιοδικό αφιερωμένο στην επανάσταση του 1821)

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ Ι, ΕΝΟΤΗΤΑ iv

Φραγκομανώλη Σταυρούλα

Φιλολόγος

stavrulafrag@gmail.com

Περίληψη

Οι μαθητές του Γυμνασίου της Νέας Λαμψάκου στο πλαίσιο των εορτασμών για τα 200 χρόνια από την επανάσταση του 1821 δημιουργούν κατά τη σχολική χρονιά 2020-2021 το ηλεκτρονικό περιοδικό «Επετειακό». Στόχοι και σκοπός αυτού είναι η απόκτηση γνώσης για τα ιστορικά γεγονότα που σχετίζονται με τη σκλαβωμένη από τους Τούρκους Ελλάδα, την επανάσταση και τη δράση των ηρώων της, η ενσυναίσθηση της αξιοπρέπειας και της θυσίας, του αγώνα στο «εμείς» και της ελευθερίας, η αξία του υλικού και άυλου πολιτισμού της, η κατανόηση της διαφορετικότητας μέσα από αυτόν και η δημιουργία ενεργών πολιτών σε παγκόσμιο επίπεδο. Επίσης, η επαφή με τις τέχνες και η καλλιτεχνική έκφραση, η εξοικείωση με τις τεχνολογίες της πληροφορίας και της τεχνολογίας και το «ανοιχτό σχολείο», το συνεργαζόμενο με την τοπική κοινωνία, τους φορείς της και την υπόλοιπη εκπαιδευτική κοινότητα. Εκπαιδευτικοί και μαθητές, λοιπόν, λειτουργώντας ομαδικά και διερευνώντας ολιστικά επικοινωνούν δια ζώσης και εξ αποστάσεως μέσω της ηλεκτρονικής τάξης και της πλατφόρμας WebEx και μελετούν. Μελετούν τα σχολικά τους και άλλα βιβλία, αξιοποιούν το «Φωτόδεντρο» και προτεινόμενες από το Υπουργείο Παιδείας ιστοσελίδες, αντλούν πληροφορίες, γράφουν κείμενα, δρώμενα και ποιήματα, ζωγραφίζουν και κατασκευάζουν παιχνίδια και PowerPoint, ολιγόλεπτες ταινίες και video, παίρνουν συνεντεύξεις και με σχετικές θεματικές εκπομπές ακούγονται από το Ευρωπαϊκό μαθητικό ραδιόφωνο. Συνοδοιπόροι τους σε αυτή τους τη δράση είναι οι γονείς και οι κηδεμόνες τους, πολιτιστικοί σύλλογοι, ενορίες, σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των δήμων Χαλκιδέων και Ερετρίας. Στη συνέχεια το πολυτροπικό υλικό του περιοδικού διαχέεται στην κοινότητα με τη βοήθεια του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου με την αρωγή του οποίου και πραγματοποιείται. Τέλος, η συνολική αξιολόγηση της όλης διαδικασίας ανατροφοδοτεί θετικά τους συμμετέχοντες, οι οποίοι μέσα από την ιστορία και τον πολιτισμό, τις τέχνες και την τεχνολογία μαθαίνουν, επικοινωνούν, ψυχαγωγούνται.

Βιογραφικό

Η κα Σταυρούλα Φραγκομανώλη γεννήθηκε το 1969 στην Αθήνα. Σπούδασε στο τμήμα Κλασικής Φιλολογίας, της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Αρχικά, εργάστηκε ως καθηγήτρια Φιλολόγος στον ιδιωτικό τομέα και από το 2001 εργάζεται στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση ασκώντας το ίδιο λειτούργημα. Τα τρία τελευταία χρόνια διδάσκει σε σχολικές μονάδες του Δήμου Ερετρίας στο Νομό Ευβοίας. Έχει συμμετάσχει σε σεμινάρια και συνέδρια, σχετικά του αντικειμένου της, ως σύνεδρος, ως εισηγήτρια και ως μέλος ομάδας βιωματικών εργαστηρίων. Τέλος, έχει συμμετάσχει σε Ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά προγράμματα, σε προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων και σε προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας.

Οργανό-νοντας ένα μουσικό έργο <-> οργανώνοντας το μάθημα των Μουσικών Συνόλων

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Κούνας Σπήλιος

Εκπαιδευτικός ΠΕ79, Επιστημονικός Συνεργάτης Τμήματος Μουσικών Σπουδών

Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

spilioskounas@ymail.com

Περίληψη

Η διδασκαλία ενός μουσικού έργου σε μαθητικά μουσικά σύνολα αποτελεί ιδιαίτερη περίπτωση ένταξης του πολιτιστικού αποθέματος μέσα στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η διδακτική μουσικών έργων που αποτέλεσαν ορόσημα προσφέρει την δυνατότητα μιας άμεσης γνωριμίας με την μουσική και ευρύτερη καλλιτεχνική ιστορία και, παράλληλα, έναν διαφορετικό τρόπο πρόσβασης στην κατανόηση του γενικότερου ιστορικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος εντός του οποίου τα μουσικά έργα γεννιούνται και εξελίσσονται.

Το μάθημα των Μουσικών Συνόλων αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα διδακτικά αντικείμενα στην μουσική εκπαίδευση, το οποίο δομείται με μοναδικό τρόπο στα Μουσικά Σχολεία, που το διαφοροποιεί από τις υπόλοιπες μορφές διδασκαλίας μουσικών συνόλων στη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση. Η εισήγηση επιχειρεί να συμβάλλει στην συζήτηση μιας σειράς θεμάτων που αφορούν τη διδασκαλία των Μουσικών Συνόλων, μέσα από την παρουσίαση και αποτίμηση μιας πειραματικής προσπάθειας που υλοποιήθηκε στο Μουσικό Σχολείο Άρτας και αφορά την διδασκαλία του Επιτάφιου του Μίκη Θεοδωράκη, σε συνεργασία με τον ερμηνευτή Ανδρέα Καρακότα.

Ζητήματα τα οποία τίθενται στο επίκεντρο αποτελούν η γνωριμία με το μουσικό έργο μέσα από τις ηχογραφήσεις του, η σκιαγράφηση του καλλιτεχνικού προφίλ του συνθέτη και ποιητή, η ένταξη στον ιστορικό χώρο και χρόνο καθώς και η δυναμική διάσταση του έργου μέσα από την παρακολούθηση των επικαιροποιήσεών του.

Η διδασκαλία στο περιβάλλον της δημόσιας δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχει πρόσθετο ενδιαφέρον καθώς συχνά απαιτεί την προσαρμογή του μουσικού έργου σύμφωνα με τις παραμέτρους που ορίζει η εκπαιδευτική πραγματικότητα, όπως, λ.χ., η συγκρότηση της ορχήστρας σύμφωνα με το διαθέσιμο οργανολόγιο και, προκειμένου να διασφαλιστεί η παιδαγωγική διαδικασία, η ανάγκη εξατομικευμένης αναπροσαρμογής των επιμέρους μερών του έργου σύμφωνα με τις εκτελεστικές δεξιότητες κάθε μαθητή.

Οι ιδιαιτερότητες που συνεπάγεται η ποικιλία των διδακτικών αντικειμένων στη δημόσια εκπαίδευση μπορούν να διευρύνουν τη συζήτηση για τις εκπαιδευτικές μεθόδους και διδακτικές πρακτικές και, παράλληλα, να καταδείξουν τις πολλαπλές δυνατότητες αξιοποίησης του πολιτιστικού αποθέματος στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Βιογραφικό

Ο Σπήλιος Κούνας είναι Διπλωματούχος του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών της Πολυτεχνικής Σχολής Πατρών. Σπούδασε επίσης μουσικολογία στο Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής του ΤΕΙ Ηπείρου, από το οποίο αποφοίτησε με άριστα. Το 2019 αναγορεύτηκε διδάκτορας του Τμήματος Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Η διδακτορική διατριβή του, με θέμα «Το Αστικό Λαϊκό Τραγούδι του Ελλαδικού Χώρου κατά την Περίοδο των Πρώιμων Ηχογραφήσεων, Υφολογία, Τροπικότητες, Επιτέλεση», αξιολογήθηκε με άριστα, ενώ για την εκπόνησή της έλαβε υποτροφία από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών.

Έχει εργαστεί για επτά εξάμηνα στο Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής του ΤΕΙ Ηπείρου και για δύο εξάμηνα στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ως μέλος του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ερ.Δι.Π.). Από το 2019 διδάσκει στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ως Επιστημονικός Συνεργάτης.

Έχει επιπλέον εργαστεί για πολλά χρόνια ως ενεργός μουσικός και έχει συμμετάσχει σε συναυλίες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Παράλληλα έχει συμμετάσχει ως μουσικός και ερευνητής-σύμβουλος σε ντοκιμαντέρ παραγωγής του Πανεπιστημίου Αιγαίου, καθώς και σε μια δισκογραφική παραγωγή με τον Χρήστο Λεοντή. Έχει επίσης οργανώσει και υλοποιήσει ένα μουσικό σεμινάριο λαϊκής κιθάρας στο εξωτερικό.

Στη διδακτική του εμπειρία περιλαμβάνεται η πολύχρονη εργασία σε Μουσικά Σχολεία, έχοντας οργανώσει πλήθος μουσικών παραστάσεων, ενώ από το 2021 είναι διορισμένος στο Μουσικό Σχολείο Άρτας. Στη σχετική του δραστηριότητα

συγκαταλέγεται η έκδοση σε cd του μουσικού έργου «Επιτάφιος», του οποίου επιμελήθηκε την ενορχήστρωση για μεικτή δεκαμελή ορχήστρα μαθητών και η οποία απέσπασε τιμητική μουσικοκριτική από τον συνθέτη του έργου Μίκη Θεοδωράκη.

Πολιτιστικές και Κοινωνικές Αλλαγές και Επιδράσεις στους Μαθητές στην Περιοχή Φιλοθέης της Άρτας από τον COVID 19

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VII, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Μαθητές Β Γυμνασίου Φιλοθέης και Συντονιστής Καθηγητής Βασίλης

Μαθητές και Συντονιστής Καθηγητής

bdrougas@yahoo.com

Περίληψη

Η παρούσα μελέτη έγινε από μια ομάδα μαθητών της Β Γυμνασίου του Γυμνασίου Φιλοθέης της Άρτας σε συνεργασία με τον Συντονιστή καθηγητή τους. Μελετώνται και παρουσιάζονται οι Πολιτιστικές και Πολιτισμικές αλλαγές και επιπτώσεις στην Πολιτιστική και κοινωνική δραστηριότητα της Περιοχής Φιλοθέης στην Άρτα στην μετά Covid εποχή. Η διαδικασία με την οποία οι μαθητές αποκόπηκαν από τις καθημερινές ενασχολήσεις τους με τον πολιτισμό στην περιοχή της Φιλοθέης ήταν απότομη και δραστηρική. Η αλλαγή αυτή επέφερε ριζικές αλλαγές στις συνήθειες και τη συμπεριφορά των μαθητών τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίστηκαν τις πολιτιστικές δραστηριότητες και την έλλειψη δυνατότητας συμμετοχής σε ομάδες, πολιτιστικές δράσεις, χορευτικά, αθλητισμός αλλά και σε θεάματα γενικότερα όπως το θέατρο και ο Κινηματογράφος. Ταυτόχρονα με την διακοπή των σχολικών δραστηριοτήτων όπως εκδρομές, γιορτές, σχολικά παιχνίδια χορωδία οι μαθητές αποκόπηκαν από την ομαδικότητα αλλά και παραμέρισαν φιλίες και δραστηριότητες με τους συμμαθητές τους. Η μελέτη των μαθητών έγινε στην ευρύτερη περιοχή Φιλοθέης της Άρτας με σκοπό να αναδείξει τις αλλαγές που έχει επιφέρει η μετά Covid 19 εποχή στον πολιτισμό και την κοινωνικότητα των μαθητών εντός και εκτός της σχολικής μονάδας. Οι καταγραφή των αλλαγών από τους μαθητές έχει αναδείξει σημαντικές μεταβολές στο χαρακτήρα, την νέα διαχείριση στον πολιτισμό, την ομαδικότητα και την κοινωνία γενικότερα ενώ έχει επηρεάσει σημαντικά τις σχέσεις τους εντός και εκτός του σχολείου. Είναι σημαντικό να καταγράψουμε τις αλλαγές αυτές με σκοπό τη διαχείριση των μεταβολών και των αλλαγών στη διαχείριση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και των δράσεων που θα ακολουθήσουν στο μέλλον με κύριο στόχο την συνέχιση της πολιτιστικής και κοινωνικής δραστηριότητας των νεαρών ατόμων και τη διαφύλαξη του πολιτισμού όπως αυτός είχε διατηρηθεί και ενισχυθεί τα τελευταία χρόνια πριν την Covid εποχή. Στην εργασία αναδεικνύεται αυτή η διαδικασία της αλλαγής και δίνονται άξονες διαχείρισης και διατήρησης του πολιτισμού στη νέα μορφή που έχει επέλθει μετά την εποχή της πανδημίας. Η μελέτη των μαθητών μπορεί να αποτελέσει τη βάση για μια ευρύτερη μελέτη στον πολιτισμό και την κοινωνικότητα των μαθητών στην μετά Covid εποχή με σκοπό να αναδείξει τους τρόπους με τους οποίους θα ενισχυθεί και πάλι η πολιτιστική και πολιτισμική δραστηριότητα στην περιοχή.

Λέξεις Κλειδιά : Πολιτισμός, Ομαδικότητα, Κόβιντ, Μαθητές

Βιογραφικό

Μαθητές Β Γυμνασίου Φιλοθέης Άρτας

"Με τα μάτια της τέχνης", ανάπτυξη διαθεματικού πολιτιστικού προγράμματος σχετικά με τον τρύγο, για παιδιά προσχολικής ηλικίας (4-6 χρονών)

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Αιματίδου Δανάη

Νηπιαγωγός (ΠΕ60) - M.Sc. Πληροφορικής

danai.aimatidou@gmail.com

Περίληψη

Το πολιτιστικό πρόγραμμα «Με τα μάτια της τέχνης», χρησιμοποιεί τη διαθεματική προσέγγιση των έργων τέχνης και απευθύνεται σε παιδιά προσχολικής ηλικίας. Συγκεκριμένα, στο παρόν σενάριο, με αφορμή το έργο του Θεόφιλου «ΒΑΚΧΟΣ ΘΕΟΣ ΤΟΥ ΕΙΝΟΥ θεός των αρχαίων», προσεγγίζεται το θέμα του τρύγου μέσω των τεχνών (εικαστικά, δραματοποίηση, χορός – κίνηση, μουσική), των φυσικών επιστημών (από το σταφύλι στον μούστο και από τον μούστο στο κρασί), της γλώσσας (περιγραφή των έργων τέχνης, παραγωγή σύνθετων λέξεων, εμπλουτισμός λεξιλογίου, λήψη πληροφοριών από τα έργα τέχνης), των μαθηματικών (παιχνίδια αριθμητικής με αφορμή τα σταφύλια – μέτρηση με αυθαίρετες μονάδες μέτρησης, αναπαραγωγή μοτίβων), του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και αλληλεπίδρασης (ανάπτυξη ικανοτήτων συνεργασίας και αντίληψης αναφορικά με την αλληλεπίδραση του περιβάλλοντος με τις δραστηριότητες των ανθρώπου, γνωριμία με τον πολιτισμό και την παράδοση, ανάπτυξη την ικανότητας «ανάγνωσης» χαρτών) και της πληροφορικής (αναζήτηση πληροφοριών, προβολή παρουσίασης, αναπαραγωγή βίντεο και μουσικής). Σύμφωνα με το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών, το οποίο αναπτύχθηκε για το Νηπιαγωγείο, η τέχνη, και συγκεκριμένα τα εικαστικά, δίνουν την ευκαιρία στα παιδιά να εντοπίσουν την ομορφιά, τόσο στο φυσικό περιβάλλον που αντικρίζουν, όσο και στα έργα τέχνης με τα οποία έρχονται σε επαφή. Το σενάριο διδασκαλίας που παρουσιάζεται στην παρούσα εργασία, έχει ως στόχο την επαφή των παιδιών με έργα τέχνης Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών, μέσω κατάλληλων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα τόσο στη φυσική τάξη, όσο και στην εξ'αποστάσεως εκπαίδευση. Μέσω των παρουσιαζόμενων έργων τέχνης, ξεκινάει η ενασχόληση των παιδιών με το θέμα του μήνα. Συγκεκριμένα, το σενάριο διδασκαλίας που προτείνεται, αφορά τον μήνα Σεπτέμβριο και τη διαδικασία του τρύγου. Με αφορμή τα έργα του Θεόφιλου, ξεκινάει η διαθεματική προσέγγιση του τρύγου. Είναι σημαντικό τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν τις πρότερες γνώσεις και εμπειρίες τους, να εμπλακούν ενεργά σε δραστηριότητες καλλιτεχνικού ενδιαφέροντος, να πειραματιστούν με ποικίλα υλικά, να παρατηρήσουν και να συνειδητοποιήσουν πως η τέχνη είναι ένας τρόπος επικοινωνίας και έκφρασης των συναισθημάτων μας.

Βιογραφικό

Ονομάζομαι Αιματίδου Δανάη, είμαι Νηπιαγωγός (ΠΕ60) και κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου στην Πληροφορική. Εργάζομαι ως νηπιαγωγός τα τελευταία 7 χρόνια σε ιδιωτικό και δημόσιο τομέα. Η ανάδειξη του πολιτισμού μέσω των τεχνών, αποτελεί προτεραιότητα μου και μέσω της τριβής με την καθημερινότητα του νηπιαγωγείου, αναπτύχθηκε το σενάριο διδασκαλίας που παρουσιάζεται στην παρούσα εργασία. Η συμμετοχή μου στο επιμορφωτικό πρόγραμμα "Τέχνη και Πολιτισμός" του Πανεπιστημίου Αιγαίου, ενίσχυσε την πεποίθησή μου, πως η τέχνη, μπορεί να αποτελέσει τη βάση για δημιουργία διαθεματικών προγραμμάτων για το νηπιαγωγείο, ικανά να μεταδώσουν στα παιδιά την αξία του πολιτισμού.

Η πλειονοτική ταυτότητα μέσα από τον αφηγηματικό λόγο των προσφύγων και η παιδαγωγική αξιοποίησή του στο γλωσσικό μάθημα

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Διαμαντοπούλου Ευανθία

Εκπαιδευτικός

anthologio26@hotmail.com

Γκαραβέλας Κωνσταντίνος

Επίκουρος Καθηγητής

kgkaravelas@uoi.gr

Περίληψη

Η παρούσα εργασία επιδιώκει να συμβάλει στην κατανόηση των ταυτοτήτων όπως οικοδομούνται στις αφηγήσεις των μειονοτικών ομάδων. Συγκεκριμένα, εστιάζουμε στον εντοπισμό δηλουμένων και υποδηλουμένων ταυτοτήτων των μειονοτικών και πλειονοτικών ομάδων όπως αποκαλύπτονται στον λόγο των προσφύγων και των μεταναστών/τριών. Σε παιδαγωγικό επίπεδο, σκοπός της διδακτικής πρότασης είναι οι αφηγήσεις αυτές να γίνουν αντικείμενο σε βάθος επεξεργασίας, αμφισβήτησης και τελικά ανακατασκευής της πραγματικότητας από τους μαθητές. Παράλληλα, επιδιώκουμε οι παιδαγωγικές προτάσεις να καλύψουν κενά της παραδοσιακής γλωσσικής διδασκαλίας και να αποτελέσουν εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς. Στον πυρήνα της παρούσας εργασίας βρίσκεται ο αφηγηματικός λόγος μειονοτικών ομάδων. Αρχικά, θα αναλύσουμε ένα αφηγηματικό κείμενο προκειμένου να αναδειχθούν οι ταυτότητες που οικοδομούνται. Το αφηγηματικό κείμενο έχει αντληθεί από το διαδίκτυο και συγκεκριμένα από την εφημερίδα «Αποδημητικά πουλιά» και τη στήλη «Ιστορίες προσφύγων». Στη συνέχεια, θα αξιοποιήσουμε αυτή την αφήγηση παιδαγωγικά στο γλωσσικό μάθημα. Κατά την ανάλυση του αφηγηματικού κειμένου ακολουθείται το μοντέλο του Bamberg. Διακρίνοντας τα τρία επίπεδα τοποθέτησης των αφηγητών, αρχικά θα εξετάσουμε πώς τοποθετεί ο αφηγητής τα πρόσωπα της αφήγησης. Σε δεύτερο επίπεδο, θα ερμηνεύσουμε πώς τοποθετείται ο αφηγητής σε σχέση με το ακροατήριο και τελικά θα απαντήσουμε στο ερώτημα ποιος είναι ο αφηγητής. Θα εστιάσουμε στο δίλημμα της δράσης ερευνώντας κατά πόσο τα πρόσωπα προσαρμόζονται ή αντιστέκονται στους κυρίαρχους λόγους ώστε να αναδείξουμε τις ταυτότητες της κυρίαρχης ομάδας. Παράλληλα και με βάση τα τρία επίπεδα τοποθέτησης του Bamberg, θα αναλύσουμε τις γλωσσικές επιλογές των αφηγητών σύμφωνα με τη συστημική-λειτουργική γλωσσολογική θεωρία του Halliday εστιάζοντας στην αναπαραστατική και διαπροσωπική λειτουργία της γλώσσας. Η αξιοποίηση του συγκεκριμένου αφηγηματικού κειμένου στη σχολική τάξη προσεγγίζεται με το μοντέλο των πολυγραμματισμών. Πρόκειται για κείμενο προσφύγων και μεταναστών/τριών το οποίο αφορά την επικαιρότητα και ως εκ τούτου βρίσκεται στην καθημερινότητα των μαθητών/τριών. Θα προτείνουμε δραστηριότητες στην κάθε φάση λαμβάνοντας υπόψη τα ενδιαφέροντα των μαθητών όπως διαμορφώνονται στη σύγχρονη εποχή, αλλά και τις ανάγκες της ελληνικής εκπαιδευτικής κοινότητας.

Βιογραφικό

Η Διαμαντοπούλου Ευανθία είναι εκπαιδευτικός στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Διδάσκει σε δημόσια σχολεία της χώρας από το 2009. Έχει αποφοιτήσει από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου «Σύγχρονες τάσεις στην Ανάλυση και Διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας» του ΕΑΠ. Η επιστημονική και ερευνητική της δραστηριότητα επικεντρώνεται σε θέματα κοινωνιογλωσσολογικής ανάλυσης, κριτικού γραμματισμού καθώς και παιδαγωγικής των μειονοτήτων.

Ο Γκαραβέλας Κων/νος είναι επίκουρος καθηγητής του τμήματος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με γνωστικό αντικείμενο την Παιδαγωγική και Διδακτική της Γλώσσας. Διδάσκει μαθήματα σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο (Τμήμα Φιλοσοφίας Ιωαννίνων, ΕΑΠ) ενώ έχει διδάξει στο παρελθόν στο Τμήμα Εφαρμογών Ξένων Γλωσσών στη Διοίκηση και το Εμπόριο του ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ, στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου και στη Δημόσια και Ιδιωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Τα κύρια ερευνητικά ενδιαφέροντά του αφορούν στη γλωσσική διδασκαλία, στον γραμματισμό, στην επικοινωνιακή προσέγγιση και στην κοινωνιογλωσσολογία.

Η παιδεία στην Τέταρτη Βιομηχανική Επανάσταση

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ i

Αισώπου Αικατερίνη

Καθηγήτρια Αγγλικών

katerina_aisopou@hotmail.com

Περίληψη

Ο όρος «Βιομηχανική Επανάσταση», εμφανίστηκε για πρώτη φορά από τον Arnold Toynbee (1962), Βρετανό οικονομικό ιστορικό, στα τέλη του 19ου αιώνα. Ο Klaus Schwab (2017) πρότεινε την Τέταρτη Βιομηχανική Επανάσταση (4IR) στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ (WEF) το 2016, ορίζοντάς την ως μια σειρά νέων τεχνολογιών που συνδυάζουν τον φυσικό, ψηφιακό και βιολογικό κόσμο, επηρεάζοντας όλους τους τομείς της ζωής, την οικονομία και την βιομηχανία, εισάγοντας ακόμη και προκλητικές ιδέες για την ανθρωπίνη ύπαρξη.

Σήμερα ζούμε ήδη στην Τέταρτη Βιομηχανική Επανάσταση (4IR). Στην πραγματικότητα διάφορα στοιχεία που σχετίζονται με αυτήν τη νέα επανάσταση βρίσκονται σε εξέλιξη για σχεδόν μια δεκαετία. Αυτή η επανάσταση, με τον ίδιο τρόπο όπως η Πρώτη (η οποία βασίστηκε στην μηχανική παραγωγή χρησιμοποιώντας την δύναμη του νερού και του ατμού), η Δεύτερη (η οποία βασίστηκε στη μαζική παραγωγή χρησιμοποιώντας την ηλεκτρική ενέργεια) και η Τρίτη (η οποία βασίστηκε στην χρήση των νέων τεχνολογιών για την αυτοματοποίηση της παραγωγής), επιφέρει πολλές σημαντικές αλλαγές σε πολλές ανθρώπινες δραστηριότητες. Η Τέταρτη Βιομηχανική Επανάσταση ωθεί τους ανθρώπους να ενθαρρύνουν τη δημιουργική σκέψη για τις διαδικασίες κατασκευής, την χρηματική αξία των προϊόντων και τις διαδικασίες εξυπηρέτησης πελατών. Σε αυτές τις διεργασίες απαιτείται η εκπαίδευση ώστε να προετοιμάσει στρατηγικά τις επόμενες γενιές για τις μελλοντικές προκλήσεις.

Οι δεξιότητες που χρειάζονται οι βιομηχανίες αλλάζουν συνεχώς. Καθώς η τεχνολογία αναμορφώνει περαιτέρω τις επιχειρηματικές ανάγκες, τόσο τα άτομα όσο και οι χώρες θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τα συνεχιζόμενα κενά στον τομέα των δεξιοτήτων. Στον σύγχρονο κόσμο, τα περισσότερα άτομα, ωστόσο, βασίζονται σε μία μόνο δεξιότητα που βασίζεται στην εμπειρία ενός συγκεκριμένου τομέα εργασίας, κάτι που είναι απίθανο να εξασφαλίσει μια μακροχρόνια επαγγελματική σταδιοδρομία. Η παραδοσιακή εκπαίδευση δεν είναι κρίνεται πλέον ως κατάλληλη να εκπαιδεύσει τους μαθητές για μια δυναμική αλλαγή δεξιοτήτων. Επί του παρόντος, τα περισσότερα σχολεία και πανεπιστήμια διδάσκουν με τον ίδιο τρόπο όπως στον 20ο αιώνα, αγνοώντας το γεγονός ότι οι μαθητές τους απαιτούν δεξιότητες αιχμής του 21ου αιώνα. Το ζήτημα όπου οι μαθητές αισθάνονται ότι δεν είναι προετοιμασμένοι για τις θέσεις εργασίας του μέλλοντος, θα πρέπει να οδηγήσει σε μια νέα εκπαιδευτική πολιτική.

Βιογραφικό

Καθηγήτρια Αγγλικών στο 17/θέσιο Δημοτικό Σχολείο Ναυπλίου
Οργανική τοποθέτηση 8/θέσιο Δημοτικό Σχολείο Αρχαίας Επιδάουρου
Μόνιμη εκπαιδευτικός από το 2009

Συνολική προϋπηρεσία 15 χρόνια (Ωρομίσθια από το 2005)

Δειγματική διδασκαλία 17/12/2013 (4ο Δημοτικό Σχολείο Ναυπλίου)

Βεβαίωση Μικροδιδασκαλίας, 20 λεπτών το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020, στο πλαίσιο του μαθήματος «Εκπαίδευση Ενηλίκων», του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Πελάσου.

Βεβαίωση συμμετοχής στο Πιλοτικό Πρόγραμμα για την Εισαγωγή της Αγγλικής Γλώσσας στο Νηπιαγωγείο, το οποίο υλοποιήθηκε κατά το σχολικό έτος 2020-2021 από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), βάσει του άρθρου 2 του Ν. 4692/12-06-2020 (ΦΕΚ 111Α') «Αναβάθμιση του Σχολείου και άλλες διατάξεις» και της Υπουργικής Απόφασης υπ' αριθμ. Φ.7/76108/ΓΔ4 (ΦΕΚ 2418/18-06-2020).

Βεβαίωση συμμετοχής στο πιλοτικό επιμορφωτικό πρόγραμμα εικοσιτεσσάρων (24) ωρών σύγχρονης εξ αποστάσεως επιμόρφωσης το οποίο διοργανώθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής κατόπιν του άρθρου 9 της Υ.Α. με αρ.Φ.7/79511/ΓΔ4/24-06-2020(Β' 2539) στο πλαίσιο της πιλοτικής εφαρμογής της δράσης «Πλατφόρμα 21+: Εργαστήρια Δεξιοτήτων» στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση κατά το διάστημα Σεπτέμβριος 2020–Μάρτιος 2021.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Συμμετοχή στην επιμορφωτική επίσκεψη στα θεσμικά όργανα στις Βρυξέλλες που οργανώθηκε από την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα, στα πλαίσια της επιμορφωτικής δράσης "Teachers4Europe 2016-2017".

Συμμετοχή στο εργαστήριο Διαστημικής Ρομποτικής στο ESEC-Galaxia, στο Βέλγιο, στις 14-15/9/2019.

Συμμετοχή σε πρόγραμμα Erasmus+ με θέμα «Youth In(ter)cultural clusion» στην Agueda της Πορτογαλίας, από τις 21/6/2021 έως τις 25/6/2021 και την απόκτηση του Πιστοποιητικού Youthpass.

Συμμετοχή σε πρόγραμμα του επιμορφωτικού φορέα EUROPASS TEACHER ACADEMY με θέμα «The Best Digital Tools for Language Teachers» στην Νίκαια της Γαλλίας, από τις 2/8/2021 έως τις 7/8/2021.

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Εισήγηση στο Online Winter School: Learning 4Europe2Change, με τίτλο «EU Values: Human Rights Activity: Planning a new country», στις 5-7/2/2021.

Εισήγηση στην Πανελλαδική Διαδικτυακή Διημερίδα με τίτλο «Η διδασκαλία της Αγγλικής στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία», την Παρασκευή 28 & το Σάββατο 29 Μαΐου 2021 με τίτλο «Μαθαίνοντας τα χρώματα στην πρώιμη παιδική ηλικία» σύμφωνα με το πρόγραμμα της διημερίδας (Αρ.Πρωτ.715/3-6-21).

Εισήγηση στη διαδικτυακή Ημερίδα για την ολοκλήρωση του Πιλοτικού Προγράμματος για την Εισαγωγή της Αγγλικής Γλώσσας στο Νηπιαγωγείο, η οποία υλοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), την Παρασκευή 11-06-2021, με τίτλο "Μαθαίνοντας τα χρώματα στο Νηπιαγωγείο".

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ

Αισώπου, Αικ. (2015). Έθιμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο: Μπιλιούρη Α. (επιμ.) Σχέδια Έργασίας της Δράσης Teachers4Europe. Με οδηγό τη Βιωματική Μάθηση. (σ. 15-19). Ναύπλιο: ΙΚΟΝΑ Ν. Γ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.Β.Ε.

Αισώπου, Αικ. (2019). Using wikis to develop students' writing skills in a greek primary state school context. Τα πρακτικά του 6ου Συνεδρίου: Νέος Παιδαγωγός, Αθήνα, 11-12 Μαΐου 2019 (ISBN: 978-618-82301-5-6), σελ. 1931-1939. http://users.sch.gr/synedrio/Praktika_Synedriou_06_Synedrio_Neos_Paidagogos_2019.pdf

Αισώπου, Αικ. (2019). Easter in the European Union. Τα πρακτικά του 4ου Πανελληνίου Συνεδρίου Εκπαίδευση στον 21ο αιώνα: Σχολείο και Πολιτισμός, τόμος Α', Αθήνα, 10-12 Μαΐου 2019 (ISBN:978-618-5458-01-0 (ΤόμοςΑ') ISBN SET: 978-618-5458-00-3).σελ. 91-96.

<http://www.ekedisy.gr/praktika-4ou-synedriou/>

Πτυχίο Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών (2005)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Πτυχίο Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (2021)

Μεταπτυχιακό στο ΕΑΠ στην Μεταπτυχιακή Ειδίκευση Καθηγητών Αγγλικής Γλώσσας (2014)

Μεταπτυχιακό «Εκπαιδευτική Πολιτική και Διοίκηση» του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου-Κόρινθος (2020)

Πιστοποίηση ΤΠΕ Α επιπέδου

Κάτοχος ECDL

Κάτοχος του πτυχίου Γαλλικών Sorbonne 2 (2017)

Βεβαίωση παρακολούθησης του προγράμματος « Εισαγωγική Επιμόρφωση για την εκπαιδευτική αξιοποίηση Τ.Π.Ε.» (Β1 Επίπεδο ΤΠΕ), συστάδας «Β1.1 ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ», διάρκειας 36 διδακτικών ωρών, από 12/11/2018 έως 11/02/2019.

Βεβαίωση παρακολούθησης του προγράμματος «Προχωρημένη επιμόρφωση για την αξιοποίηση και εφαρμογή των Τ.Π.Ε. στη διδακτική πράξη» (Β2 Επίπεδο ΤΠΕ), συστάδας «Β2.7 ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ», διάρκειας 60 διδακτικών ωρών, από 03/10/2020 έως 02/06/2020.

Ο ρολος της τέχνης στην υπηρεσία για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των περιβαλλοντικών αναγκών

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VII, ΕΝΟΤΗΤΑ iv

ΠΟΛΥΧΡΟΝΑΤΟΥ ΕΛΕΝΗ

ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΣ_ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΑΣΚΤ

elenapoly9@yahoo.gr

Περίληψη

Την εποχή της κλιματικής αναταραχής τα οικολογικά ζητήματα είναι ζωτικής σημασίας και είναι φυσικό οι σύγχρονοι καλλιτέχνες να ασχολούνται με αυτά τα θέματα στην πρακτική και τη σκέψη.

Η αποψίλωση των δασών, η τήξη των πάγων, η ρύπανση, η υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων και τα είδη φυτών και ζώων που εξαφανίζονται είναι μερικές μόνο από τις επιπτώσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας στο κλίμα και στα οικοσυστήματα. Επιταχυνόμενη από τη βιομηχανική εποχή, αυτή η δραστηριότητα προκάλεσε μία άνευ προηγουμένου περιβαλλοντική κρίση που επηρεάζει όλη την ανθρωπότητα και το περιβάλλον της.

Τέχνη_ Forest Art – Nature Art – Ecological Art – land Art - Environmental Art – Global Nomadic Art_ με υλικά της φύσης και το φυσικό τοπίο ως χώρο ανάπτυξης καλλιτεχνικών έργων προσεγγίζει τα παραπάνω προβλήματα και έρχεται να μας αφυπνίσει επανασυνδέοντας την τέχνη με τη ζωή και τη μητέρα φύση.

Εγκαταστάσεις, βίντεο, γλυπτά, πίνακες, σχέδια φωτογραφίες, νέα μέσα αποτελούν «ζωντανές», ελπιδοφόρες καλλιτεχνικές δημιουργίες απέναντι στα αποτελέσματα της λαθεμένης ανθρώπινης συμπεριφοράς. Δενδροφυτεύσεις αντιπαραβάλλονται με την αποψίλωση των δασών, περιβαλλοντικοί σχεδιασμοί και αναπλάσεις η ανακτήσεις κατεστραμμένων εδαφών στέκονται ενάντια στην καταστροφική μανία του ανθρώπου για τον κόσμο που μας γέννησε, μας φιλοξενεί αλλά και μας περιβάλλει.

Στο Ερώτημα αν στην κλιματική αλλαγή που συντελείται υπάρχει επιστροφή από το δυστοπικό μέλλον που προβάλλει στο βάθος του ορίζοντα την απάντηση δίνουν από την δική τους σκοπιά οι καλλιτέχνες καθώς μας καλούν να τροποποιήσουμε τη στάση μας στη Ζωή και στον Κόσμο και αντιμετωπίζουν μέσω του πολιτισμού μια εποχή σημαντικής περιβαλλοντικής ανησυχίας.

Ο Στόχος _ αυτής της εισήγησης είναι να παρουσιάσει τη δυνατότητα που έχει η Τέχνη ώστε να συνδυάζουμε σε μια και την αυτή δραστηριότητα αφενός την καλλιτεχνική πρακτική αφετέρου την γνώση για τον κόσμο της φύσης, της βιολογίας, και της οικολογίας. Τέχνη που αποτελεί μια σημαντική βοήθεια στην εποχή της κλιματικής κρίσης καθώς υπηρετεί το κοινό καλό και την ανθρωπότητα και παράλληλα λειτουργεί ως δώρο για τις μελλοντικές γενεές.

Βιογραφικό

Σπούδασα Ζωγραφική στο Εικαστικό Τμήμα της ΑΣΚΤ από την οποία αποφοίτησα το 1983. Το 1987 συνέχισα τις σπουδές μου στον τομέα της Γλυπτικής τις οποίες και ολοκλήρωσα το 1993. Υπήρξα υπότροφος του ΙΚΥ τόσο κατά την εισαγωγή στη σχολή όσο και κατά την διάρκεια των σπουδών. Από το 2000 έως το 2005 ασχολήθηκα με την έρευνα, καρπός της οποίας υπήρξε η διατριβή με θέμα «Έργα Τέχνης Μεγάλης Κλίμακας στον Αστικό και Φυσικό Χώρο. Από το Μάη του 68 έως τον 21ο Αιώνα» στο Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης της ΑΣΚΤ.

Ως Εκπαιδευτικός δίδαξα το αντικείμενο της Τέχνης στο Περιβάλλον στον τομέα της Γλυπτικής του Εικαστικού Τμήματος της ΑΣΚΤ από το 2005 έως το 2010 και ως εξωτερική συνεργάτιδα από το 2008 έως το 2012 στο Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης ενώ το 2019 - 2020 στο Μεταπτυχιακό «Επιστήμες Περιβάλλοντος» του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Ως Εικαστικός παρουσίασα το έργο μου σε 13 ατομικές και πάνω από 100 εκθέσεις στην Ελλάδα και το Εξωτερικό με κύριο θέμα τη διερεύνηση της σχέσης λόγου και εικόνας.

Από το 2000 έως το 2005 συμμετείχα με το Πανμεσογειακό Δίκτυο F.A.M. (Γυναίκα – Τέχνη –Μεσόγειος) σε δράσεις, σεμινάρια και εκθέσεις στις χώρες της Μεσογείου με κύριο θέμα και αίτημα τον «Πολιτισμό της Ειρήνης».

Ως θεωρητικός παρουσίασα σε επιστημονικά συνέδρια ανακοινώσεις για την Δημόσια, Οικολογική και Περιβαλλοντική Τέχνη και δημοσίευσα κείμενα και άρθρα σχετικά με την διασύνδεση της Τέχνης με το Περιβάλλον.

Είμαι εμπνεύστρια και υπεύθυνη υλοποίησης του καλλιτεχνικού και κοινωνικού πρότζεκτ –Κρεμάστρες του Δημόσιου Χώρου/Σύμβολο της Αμοιβαιότητας.

Πολιτικές διαχείρισης του πολιτισμού κατά τον διεθνή λόγο. Μια αποτύπωση των δράσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρώπης

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ Ι, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Καρανικόλα Ζωή

ΕΔΙΠ, Πανεπιστήμιο Πατρών, ΣΕΠ ΕΑΠ LRM51

zoekar@upatras.gr

Παναγιωτόπουλος Γεώργιος,

Πανεπιστήμιο Πατρών, Αν. Καθηγητής,

pangiorgos@upatras.gr

Ζωγόπουλος Κωνσταντίνος,

Πανεπιστήμιο Πατρών, Υπ. Διδάκτωρ ,

kzogopoulos@upatras.gr

Περίληψη

Ο πολιτισμός και η εκπαίδευση συνιστούν βασικούς πυλώνες στη διαμόρφωση συνεκτικών κοινωνιών, στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στη διαχείριση του κοινωνικού αποκλεισμού. Στόχος της παρούσας μελέτης είναι, μέσα από την ποιοτική ανάλυση των κειμένων «Νέα Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τον Πολιτισμό» {SWD(2018) 167 final} και «Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα εργασιών στον πολιτιστικό τομέα (2019-2022) (2018/C 460/10), να αποτυπωθούν οι βασικές διαστάσεις των ευρωπαϊκών πολιτικών που αφορούν στον πολιτισμό. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι οι βασικές διαστάσεις είναι η κοινωνική, η οικονομική και η εξωτερική. Η κοινωνική διάσταση αφορά στην ενίσχυση των πολιτιστικών ικανοτήτων όλων των Ευρωπαίων, στην ενθάρρυνση της κινητικότητας των επαγγελματιών των πολιτιστικών και δημιουργικών τομέων και στην ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα κοινών αξιών. Με τον τρόπο αυτό προωθείται η ατομική χειραφέτηση, η δημοκρατική συνείδηση, η κοινωνική συνοχή και η ευρωπαϊκή ταυτότητα. Η οικονομική διάσταση συνδέει τον πολιτισμό με τη βιώσιμη ανάπτυξη, αναγνωρίζει την ανάγκη δημιουργίας ενός ρυθμιστικού περιβάλλοντος που επιβραβεύει τη δημιουργία, την πρόσβαση στη χρηματοδότηση, τη διεθνοποίηση, την παροχή και ανάπτυξη ειδικών, ψηφιακών και επιχειρηματικών δεξιοτήτων. Η εξωτερική διάσταση αφορά στην ενίσχυση των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων. Συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ως στόχο την προώθηση του πολιτισμού και του διαπολιτισμικού διαλόγου και την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς. Τέλος, αναγνωρίζεται η ανάγκη ανάπτυξης συνεκτικών, οικουμενικών και συνεργατικών πολιτικών, ώστε να διασφαλίζεται συμπληρωματικότητα με τις ενέργειες των κρατών μελών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Συμβουλίου της Ευρώπης και της UNESCO.

Βιογραφικό

Η Καρανικόλα Ζωή είναι Διδάκτωρ στις Επιστήμες της Αγωγής, Πτυχιούχος του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών. Οι μεταπτυχιακές σπουδές της είναι στις Κοινωνικές Θεωρίες, Εκπαιδευτικές Πολιτικές και Πρακτικές (Πανεπιστήμιο Πατρών) και η Διδακτορική Διατριβή της είναι στο πεδίο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και των πολιτικών διαχείρισής της (Πανεπιστήμιο Πατρών).

Τα επιστημονικά ενδιαφέροντά της άπτονται του πεδίου της επιμόρφωσης, εκπαίδευσης και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού, των αντίστοιχων εθνικών και διεθνών πολιτικών, της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και ικανότητας. Το επιστημονικό έργο της περιλαμβάνει συμμετοχή σε εθνικά και διεθνή ερευνητικά προγράμματα, διεθνείς δημοσιεύσεις, συγγραφή κεφαλαίων σε βιβλία και ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια. Το διδακτικό έργο της είναι στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διοίκηση της Εκπαίδευσης» του Τμήματος Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας (Πανεπιστήμιο Πατρών), στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών “Language Education for Refugees and Migrants” (Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο) (ΣΕΠ LRM51, LRM52), στην ΑΣΠΑΙΤΕ, στο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Μουσειολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών.

Σήμερα υπηρετεί ως ΕΔΙΠ στο Τμήμα Μουσειολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών.

Ο μαγικός κόσμος της Cathy Weis: κυβερνοχώρος και ανάπηρο σώμα

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ III, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Δεμίρη Κυριακή

Υπ. μεταδιδακτορική ερευνήτρια

demirik@yahoo.gr

Περίληψη

Σκοπός της εισήγησής μου είναι να καταδείξω πώς ο χορός, αν και υποτιμημένο πεδίο, μπορεί όχι μόνο να συνεισφέρει και να αναζωογονήσει τον διάλογο γύρω από τη διαχείριση και ανάπτυξη του σύγχρονου πολιτισμού, αλλά και να βοηθήσει στην αποδέσμευση κοινωνικών και πολιτισμικών αγκυλώσεων και ταμπού που συνδέονται με το ανθρώπινο σώμα. Υπό αυτό το πρίσμα και απαντώντας στη θεματική του συνεδρίου με τίτλο «Πολιτισμός, καινοτομία και ψηφιακές τεχνολογίες», η εισήγηση μου εστιάζει στη δουλειά της Αμερικανίδας καλλιτέχνης Cathy Weis και στους καινοτόμους τρόπους με τους οποίους διερευνά τη σύζευξη του ανάπηρου σώματος και της τεχνολογίας. Δίνοντας παραδείγματα από τις περφόρμανς της Weis, αρχικά ερευνώ το υβριδικό μοντέλο που χρησιμοποιεί προκειμένου από τη μια να αμφισβητήσει τις παραδοσιακές, βαθιά εμπεδωμένες στον δυτικό κόσμο αναπαραστάσεις του κάλλους και από την άλλη να προτείνει εναλλακτικές σωματικές συνθέσεις οι οποίες αποσταθεροποιούν αυτήν την παντοδύναμη ισχύ της κυρίαρχης ματιάς. Σε αυτό το πλαίσιο, όπως θα δείξω, η Weis με τη βοήθεια της τεχνολογίας δημιουργεί μία σειρά από μεταφορές, ικανές να συνεισφέρουν σε έναν νέο τρόπο θέασης του (ανάπηρου) χορευτικού σώματος.

Βιογραφικό

Η Κυριακή Δεμίρη είναι μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ. Είναι πτυχιούχος των Τμημάτων Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας καθώς και του Τμήματος Θεάτρου του ΑΠΘ. Επίσης, κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο στη Θεωρία της Λογοτεχνίας και του Θεάτρου και διδακτορικό πάνω στο πολιτικό θέατρο της Ελφρίντε Γέλινεκ (Τμήμα Θεάτρου ΑΠΘ, βαθμός άριστα). Έχει διδάξει τα μαθήματα «Γερμανόφωνο Θέατρο του 19ου αιώνα» και «Σύγχρονο Γερμανόφωνο Θέατρο» στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών ΑΠΘ καθώς και το μάθημα «Εισαγωγή στη θεωρία της Λογοτεχνίας» στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών στην Πάτρα. Έχει συμμετάσχει σε σειρά διεθνών συνεδρίων. Διδάσκει στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση ως θεατρολόγος.

Η συμβολή των πετρωμάτων στην εξέλιξη της δόμησης, από την προϊστορία ως τα νεότερα χρόνια, στον ελλαδικό χώρο

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ iv

Σαββίδου Μαρία

Πολιτικός Μηχανικός ΤΕ

marysavvidi@yahoo.gr

Περίληψη

Η εξέλιξη είναι αποτέλεσμα της κοινωνικότητας του ανθρώπου και είναι συνυφασμένη με την κατοικία του, καθώς και με την εξέλιξη της τεχνολογίας και των τεχνών. Η ανάγκη του ανθρώπου να ζει σε κοινωνίες τον ώθησε στην ανάπτυξη του πολιτισμού. Κάθε πολιτισμός αναπτύχθηκε ανάλογα με τις ανάγκες που αντιμετώπισε ο άνθρωπος στην εποχή και στην περιοχή όπου βρισκόταν. Οι λαοί της θάλασσας ζούσαν από την αλιεία ενώ οι λαοί της ξηράς από την γεωργία και την κτηνοτροφία. Στην καθημερινότητά τους χρησιμοποιούσαν εργαλεία από οστά ζώων αλλά και από πετρώματα της περιοχής τους. Η δόμηση των σπιτιών τους ήταν εξαρτημένη από τα υλικά της γύρω περιοχής, πετρώματα και ξυλεία. Όταν ο άνθρωπος έφυγε από τα σπήλαια, που αποτέλεσαν την πρώτη του κατοικία, άρχισε να οικοδομεί και να δημιουργεί οικισμούς, για να στεγάσει τα μέλη της οικογένειας του αλλά και για να τα προστατεύσει από τα καιρικά φαινόμενα και τα άγρια ζώα. Τα δομικά υλικά προέρχονταν από τη Γη. Έτσι δημιουργήθηκαν οικισμοί παραλίμνιοι και παραποτάμιοι με ξύλινες καλύβες επικαλυμμένες με λάσπη, ιζήματα των γύρω ποταμών και λιμνών, καθώς και πέτρινα σπίτια σε ορεινές περιοχές από μεταμορφωμένα πετρώματα κυρίως σχιστόλιθους. Στην πορεία των χρόνων ο άνθρωπος αποκτώντας τεχνογνωσία, έδωσε σχήμα στα ιζήματα δημιουργώντας τα πρώτα τούβλα, ωμόπλινθους και κατόπιν τους οπτόπλινθους. Στις περιοχές όπου τα ιζήματα προέρχονταν από την ηφαιστειακή τέφρα, λαξεύονταν και κατασκευάζονταν σπήλαια με δωμάτια, τα υπόσκαφα. Τα υλικά που προσφέρονταν καθώς και το κλίμα της κάθε περιοχής καθόριζαν τον τρόπο δόμησης και έτσι αναπτύχθηκαν διάφορες αρχιτεκτονικές τάσεις. Στις αρχές του 20ου αιώνα η έρευνα και οι επιστήμες, κυρίως η χημεία, έφεραν επανάσταση στον τομέα της παραγωγής των δομικών υλικών και καθώς η αστυφιλία γινόταν ολοένα και μεγαλύτερη, υπήρχε ανάγκη για γρήγορη αλλά και για καθ' ύψος δόμηση. Έτσι η ανάγκη της κοινωνίας επέβαλε την κατασκευή πολυκατοικιών, με μια δόμηση συνήθως άναρχη και χωρίς να υπάρχει μέριμνα για παράλληλη κατασκευή έργων υποδομής, αλλά ούτε και σεβασμό στο περιβάλλον. Το παρήγορο είναι ότι στις μέρες μας η νομοθεσία έχει γίνει αρκετά αυστηρή ώστε να ακολουθούνται οι κανόνες δόμησης και έτσι να εξυπηρετούνται οι ανάγκες μας και παράλληλα να υπάρχει αισθητική, λειτουργικότητα και σεβασμός στο περιβάλλον.

Λέξεις κλειδιά: πετρώματα, δομικά υλικά, δόμηση, οικισμοί

Βιογραφικό

Εκπαίδευση και Σπουδές

χρονιά- χρονιά:

(1985-1990)

ΑΠΟΦΟΙΤΗ ΣΧΟΛΗΣ ΑΣΕΤΕΜ ΣΕΛΕΤΕ, ΤΜΗΜΑ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

χρονιά- χρονιά :

(2012-2017)

ΑΠΟΦΟΙΤΗ ΣΧΟΛΗΣ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΠΘ, ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΛΟΓΙΑΣ, ΜΕ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΓΕΩΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΥΔΡΟΓΕΩΛΟΓΙΑ.

χρονιά- χρονιά :

(2017-2019)

ΚΑΤΟΧΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΠΘ, ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΜΕ ΘΕΜΑ : ΓΕΩΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΟΥΣ ΥΔΑΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ.

Ξένες Γλώσσες

Ξένη Γλώσσα 1 : ΑΓΓΛΙΚΑ Β2 MICHIGAN,

ΑΓΓΛΙΚΑ Γ1 ΚΠΓ

Τα Αγγλικά τα χρησιμοποίησα κατά την εργασία μου σε πολυεθνική εταιρία, στη θέση όπου εργαζόμουν ως υπάλληλος τεχνικής υποστήριξης και σχεδιασμού, όπως επίσης και στην μετάφραση και συγγραφή εργασιών κατά τη φοίτηση μου στο ΑΠΘ.

Επαγγελματική Εμπειρία

Μήνας και Χρονιά – Σήμερα

Από τον Σεπτέμβριο του 2006 εργάστηκα ως εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ81, στον τόπο διορισμού μου-Μαυροθάλασσα Σερρών 2006-2007, στη συνέχεια αποσπάστηκα στη ΔΔΕ Ν.ΚΙΛΚΙΣ από το 2007-2010, στο οικονομικό τμήμα, και στο σχολείο μετάθεσης μου 2ο ΕΠΑΛ ΚΙΛΚΙΣ από το 2010 έως τον Σεπτέμβριο του 2021 όπου πήρα μετάταξη στον Δήμο Νεάπολης-Συκεών και εργάζομαι ως υπάλληλος στην δ/νση Πολεοδομίας του Δήμου στο τμήμα ελέγχου δόμησης .

Μήνας και Χρονιά – Μήνας και Χρονιά

Τον Σεπτέμβριο του 2001εώς και τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους, εργάστηκα στην εταιρία PRECONSTRUCTA-ΣΕΡΓΙΑΝΝΙΔΗΣ, στο Σταυροχώρι ΚΙΛΚΙΣ, στην έκδοση οικοδομικών αδειών, και από τον Φεβρουάριο του 2002 έως τον διορισμό μου στην εκπαίδευση το 2006, στην ίδια περιοχή ,στην εταιρία ALUMIL-ΜΥΛΩΝΑΣ, στο σχεδιαστήριο και στην τεχνική υποστήριξη.

Μήνας και Χρονιά – Μήνας και Χρονιά

Το σχολικό έτος 1993-94 εργάστηκα στο ΤΕΛ ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ως ωρομίσθια εκπαιδευτικός και ως το 1997σε τεχνικά γραφεία , στην έκδοση οικοδομικών αδειών. Από το 1997εώς το 2000 εργάστηκα ως ωρομίσθια και αναπληρώτρια σε σχολεία του Κιλκίς.

Ικανότητες – Προσόντα

∅ Χρήση Η/Υ. Κατέχω την πιστοποίηση ΤΠΕ Α΄ Επιπέδου .

∅ Χρήση προγραμμάτων MAP INFO ,QGIS ,ARC GIS ,με τα οποία εκπόνησα την πτυχιακή μου εργασία στην Γεωλογία και αποτέλεσαν μέρος της βασικής μου εκπαίδευσης ,στις μεταπτυχιακές μου σπουδές καθώς και του προγράμματος AUTOCAD το οποίο διδάχτηκα σε σεμινάρια του ΕΛΚΕΠΑ το έτος 1997 και στη συνέχεια εργάστηκα με αυτό σε τεχνικά γραφεία και εταιρίες. Portfolio

∅ Project 1 :πτυχιακή εργασία με θέμα :ανάλυση του βιβλίου της Τοπογραφίας Β ΤΕΛ σε ενότητες ,με σχέδια μαθήματος και φύλλα διδασκαλίας καθώς και σχεδιασμός εποπτικών μέσων για την κάθε μια.

∅ Project 2 :πτυχιακή εργασία με θέμα :δημιουργία γεωλογικού χάρτη-ψηφιοποίηση των πετρωμάτων της χερσονήσου της Σιθωνίας.

∅ Project 3 :συμμετοχή στο 4ο Διεθνές συνέδριο για την προώθηση της εκπαιδευτικής καινοτομίας, στη Λάρισα, με θέμα «χρήση του autocad στο μάθημα της Τεχνολογίας του Γυμνασίου και της Α ΕΠΑΛ», στην ενότητα του συνεδρίου που αναφέρεται στις καινοτόμες δράσεις.

∅ Project 4 : πτυχιακή εργασία με θέμα : γεωστατιστική ανάλυση των υδρογεωλογικών παραμέτρων υδροφορέα.

Κοινωνικές Δεξιότητες

∅ ικανότητα συνεργασίας με συναδέλφους

∅ υπευθυνότητα

∅ επιθυμία εκπλήρωσης στόχων εργασίας

ΣΑΒΒΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ
ΤΕΧ.ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

Πολιτισμός στην περίοδο του Covid-19. Ποιοτική και συγκριτική ανάλυση των δράσεων του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Ευρωκοινοβουλίου

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VII, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Σπυράτος Αλέξανδρος

Υποψήφιος Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Πατρών

aspyratos@upatras.gr

Παναγιωτόπουλος Γεώργιος

Πανεπιστήμιο Πατρών, Av. Καθηγητής,

pangiorgos@upatras.gr

Κατσιμπέλης Αθανάσιος,

Πανεπιστήμιο Πατρών, Υποψήφιος Διδάκτωρ

Περίληψη

Η λειτουργία του πολιτισμού σε περίοδο πανδημίας έχει δημιουργήσει έντονο προβληματισμό σε διεθνές και εθνικό επίπεδο. Στόχος της παρούσας μελέτης είναι, μέσα από την ποιοτική και συγκριτική ανάλυση των κειμένων του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), της Διευθύνουσας Επιτροπής Πολιτισμού, Κληρονομιάς και Τοπίου (CDCPP) του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Επιτροπής Πολιτισμού του Ευρωκοινοβουλίου, να αναδειχθούν και να παρουσιασθούν οι πυλώνες επανάκαμψης του πολιτισμού ως εργαλείου οικονομικής και κοινωνικής ώθησης. Στο κείμενο «Οικονομικές και Κοινωνικές επιπτώσεις στον πολιτισμό και στους δημιουργικούς τομείς» διαπιστώνεται η ανάγκη αναδιατύπωσης του πολιτισμού ως οικονομική και κοινωνική επένδυση, όχι απλώς ως κόστος, ούτως ώστε να υπάρξουν ίσοι όροι ανταγωνισμού για δημιουργικούς επαγγελματίες και επιχειρήσεις όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, την καινοτομία και την στήριξη των παραγωγών πολιτισμού και δημιουργίας. Μέσα από το συλλογικό κείμενο «Πολιτισμός σε περιόδους Covid-19 - Εντυπώσεις και διδάγματα από τον Covid-19» παρουσιάζεται η προσπάθεια των εθνικών και τοπικών κυβερνήσεων, εν μέσω κρίσης, να ενσωματώσουν τον πολιτισμό σε ευρύτερες στρατηγικές οικονομικής και κοινωνικής βιώσιμης ανάπτυξης. Επιπρόσθετα, στη σπουδή «Πολιτιστικοί και δημιουργικοί τομείς στην Ευρώπη μετά COVID-19 - Επιπτώσεις της κρίσης και συστάσεις πολιτικής», αναλύονται οι επιπτώσεις της κρίσης και διατυπώνονται πολιτικές και στρατηγικές για την βελτίωση της ανθεκτικότητας του Πολιτισμού στην Ευρώπη. Και τα τρία κείμενα αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα προσπαθειών αντιστροφής της πολιτισμικής κάμψης. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι οι βασικές πτυχές είναι η οικονομική, η κοινωνική συνοχή κι η εναρμόνιση με τις κοινωνικές αλλαγές. Ως προς την οικονομική, αναγνωρίζεται η ανάγκη της προώθησης της καινοτομίας, της πρόσβασης στη χρηματοδότηση, η συμβολή της ψηφιακής και δημιουργικής οικονομίας καθώς και η διασύνδεσή του με άλλους παραγωγικούς τομείς. Η κοινωνική συνοχή ενθαρρύνεται μέσω της αμοιβαίας κατανόησης, ευημερίας και ενδυνάμωσης. Η εναρμόνιση με τις κοινωνικές αλλαγές επιτυγχάνεται μέσω της μετάβασης στον ψηφιακό πολιτισμό, την αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων από κοινού, της πολιτιστικής πολυμορφίας, της ταυτότητας και της αλλαγής συμπεριφοράς. Τέλος, και στα τρία κείμενα αναγνωρίζεται η ανάγκη χάραξης κοινής στρατηγικής αντιμετώπισης των πιέσεων της πανδημίας και προωθείται η συνεργασία σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο μέσω της παράθεσης καλών πρακτικών.

Βιογραφικό

Ο Σπυράτος Αλέξανδρος είναι Απόφοιτος Πάντειου Πανεπιστημίου, τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης με μεταπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Αιγαίου «Σχεδιασμός, Διοίκηση και Πολιτική του Τουρισμού». Είναι Υποψήφιος Διδάκτορας στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Τα επιστημονικά ενδιαφέροντά του άπτονται του πεδίου της ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού, της διοίκησης και της διασφάλισης ποιότητας. Το διδακτικό έργο του είναι στο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Μουσειολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών, στο πρώην Τμήμα Διοίκησης, Οικονομίας, Πολιτισμού και Τουρισμού του τέως ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας και στα Πρώην Τμήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Τεχνολογίας Ήχου και Μουσικών Οργάνων, Δημοσίων Σχέσεων του τέως ΤΕΙ Ιονίων Νήσων. Σήμερα υπηρετεί στον e-ΕΦΚΑ

(Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης)στη θέση του Προϊστάμενου Τμήματος Διοικητικού και Πληροφόρησης Πολιτών στην Τοπική Διεύθυνση Β΄ Ηλείας.

ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗΣ

«Η μεταστροφή του εγκλήματος σε εκπαιδευτικό προϊόν»

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Χατζήπαπας Αριστομένης
Καθηγητής εικαστικών Β/θμια εκπαίδευση
aris.river@yahoo.gr

Περίληψη

Η εργασία έχει στόχο να παρουσιάσει ένα ιδιάζον και σύγχρονο εργαστήριο τέχνης που στοχεύει στη βαθιά καλλιτεχνική και πολιτισμική παιδεία των συμμετεχόντων με μια ιδιαίτερη προσέγγιση. Στην εποχή μας που χαρακτηρίζεται από την σαρωτική εξέλιξη της τεχνολογίας και της επιστημονικής έρευνας, των παγκόσμιων πανδημιών, της τρομοκρατίας των ΜΜΕ και της υπερπληροφόρησης, της ταχύτητας και των μεγάλων αντιθέσεων, είναι αναγκαίο τα εργαστήρια τέχνης να ακολουθούν και να εφοδιαστούν με εναλλακτικές ιδέες και μεθοδολογίες καθώς και σύγχρονες καινοτόμες πρακτικές.

Αντικείμενο του εργαστηρίου που προτείνεται είναι ένας σύγχρονος τρόπος της ζωγραφικής έρευνας και δράσης. Η Ζωγραφική ως τέχνη εμπεριέχει κυρίως: α) την ζωγραφική ως μεταφερόμενη εικόνα (Ζωγραφική - Αγιογραφία), β) την ζωγραφική ως τοιχογραφία γ) και την χρωματολογία. Η έννοια της ζωγραφικής έρευνας εμπεριέχει το διεπιστημονικό δεσμό της ιστορίας και της φιλοσοφίας της τέχνης, της συντήρησης έργων τέχνης με τις πρακτικές της ζωγραφικής, ως αδιαχώριστο σύνολο. Η έννοια της δράσης αφορά την σύνδεση της ζωγραφικής έρευνας με ενεργητικές μεθοδολογίες μάθησης και πιο συγκεκριμένα, το θέατρο στην εκπαίδευση (Drama in education).

Η λειτουργία του εργαστηρίου στηρίζεται επίσης στην επιλογή ιδιάζουσων θεματολογιών (οριακά & ακραία θέματα) όπως: Τέχνη και έγκλημα, μεταφυσικά φαινόμενα, λογοτεχνία του φανταστικού κ.τ.λ. Από τις παραπάνω θεματικές επιλέχθηκε η ενότητα «Τέχνη και Έγκλημα». Κάθε συζήτηση για το έγκλημα και την εγκληματικότητα στις μέρες μας, μαγνητίζει την προσοχή του κοινού, δημιουργεί δημόσιες αντιπαραθέσεις, περαιτέρω συζητήσεις. Το έγκλημα λοιπόν, προσελκύει έντονα την προσοχή και δημιουργεί κίνητρα, κάτι χρήσιμο για την εκπαιδευτική διαδικασία.

Από την θεματική «Τέχνη και έγκλημα» θα μας απασχολήσει «Η τέχνη της πλαστογραφίας», η οποία θα αποτελέσει τον πυρήνα του καλλιτεχνικού αυτού εργαστηρίου, που εντάσσεται στο εργαστηριακό μάθημα «Αντίγραφο», της ειδικότητας Συντήρησης Έργων Τέχνης και Αισθητικής Αποκατάστασης, και εφαρμόζεται την σχολική χρονιά 2022-23, στο 9ο ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΕΠΑΛ ΠΑΤΡΑΣ.

Βιογραφικό

Ο Αριστομένης Χατζήπαπας ζει και εργάζεται στην Πάτρα. Είναι καθηγητής Εικαστικών στην Β/θμια Εκπ/ση και εικαστικός καλλιτέχνης. Σπούδασε στην Σχολή Καλών Τεχνών, στο Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων τεχνών του Αριστοτέλειου Πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης, με κατεύθυνση «Ζωγραφική». Έχει πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές στο τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας του Ιονίου Πανεπιστήμιου στις «Οπτικοακουστικές τέχνες στην ψηφιακή εποχή». Έχει παρουσιάσει το καλλιτεχνικό έργο του σε δύο ατομικές και πάνω από δέκα ομαδικές εκθέσεις, σε projects στο δημόσιο χώρο, σε επιστημονικά συνέδρια με κριτές καθώς και σε πανελλήνια αλλά και διεθνή φεστιβάλ τέχνης με κριτές. Έχει παρουσιάσει το εκπαιδευτικό έργο του σε επιστημονικά συνέδρια με κριτές καθώς και σε πρακτικά συνεδρίων. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα αφορούν την σχεδίαση εικαστικών δράσεων και εμπειριών. Τώρα κάνει το διδακτορικό του στο τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας του Ιονίου Πανεπιστήμιου.

«Το Θέατρο ως απόθεμα παιδείας και ανάπτυξης των εφήβων: Δύο εσωτερικά προγράμματα του 2ου Πρότυπου ΓΕΛ Θεσσαλονίκης- «Λευκός Πύργος»»

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Βαφειάδου Τατιάνα

Εκπαιδευτικός ΠΕ02

tvafeiadou@hotmail.com

Περίληψη

Τα δύο εσωτερικά προγράμματα του 2ου Πρότυπου ΓΕΛ Θεσσαλονίκης-«Λευκός Πύργος» «Ένας συγγραφέας, ένας τόπος..» και «Το θέατρο...Πειραματίζεται και ενώνει τα σχολεία» αποτελούν απόθεμα παιδείας και ανάπτυξης των εφήβων του σχολείου. Το πρόγραμμα «Ένας συγγραφέας, ένας τόπος...» είναι μια προσπάθεια εξόδου από τα όρια του σχολείου και επικοινωνίας των μαθητών/μαθητριών, όχι μόνο με την τοπική κοινωνία της Θεσσαλονίκης, αλλά και με περιοχές και χώρους με ιστορικό και πολιτισμικό ενδιαφέρον, όπως Ζάκυνθος, Νάξος, Ρόδος, Χανιά, κ.ά. Πυρήνα του προγράμματος αποτελεί η θεατρική παράσταση σε σημαντικό χώρο πολιτισμού ενός έργου, του οποίου ο συγγραφέας κατάγεται από την περιοχή την οποία επισκέπτεται το σχολείο ή αναδεικνύει την τοπική καλλιτεχνική ατμόσφαιρα. Οι παραστάσεις αυτές, που επαναλήφθηκαν και στη Θεσσαλονίκη, είχαν μεγάλη αποδοχή από τους θεατές, επέφεραν ικανοποίηση στους μαθητές/μαθήτριες-ηθοποιούς και συνέβαλαν στην συναισθηματική, ψυχολογική και σωματική ανάπτυξη τους, καθώς το θέατρο έχει θετική επίδραση ειδικά στους νέους ανθρώπους με οφέλη κοινωνικά, συναισθηματικά, ψυχοσωματικά. Το πρόγραμμα «Το θέατρο...Πειραματίζεται και ενώνει τα σχολεία», απευθύνεται σε μαθητικά ακροατήρια, αλλά και στην τοπική κοινωνία της Θεσσαλονίκης, δημιουργώντας θεατρική κουλτούρα και απόθεμα παιδείας. Η υλοποίηση των δύο προγραμμάτων συνδέεται με τη λειτουργία του Ομίλου Θεάτρου του σχολείου. Αποτελεί προσπάθεια ανάπτυξης και δημιουργίας, αλλά και ξεχωριστή εμπειρία. Αποτελεί πρόταση κουλτούρας και πολιτισμού, παράδειγμα διάχυσης καλών πρακτικών στην εκπαίδευση, προσπάθεια πειραματισμού, δημιουργικότητας και καινοτομίας. Λέξεις κλειδιά: θέατρο, έφηβοι, απόθεμα, παιδεία, κουλτούρα, ανάπτυξη

Βιογραφικό

Τίτλοι σπουδών

- Πτυχίο Φιλολογικού Τμήματος της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. με ειδίκευση στις Βυζαντινές και Νεοελληνικές Σπουδές
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ.
- Διδακτορικό Δίπλωμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ.
- Παρακολούθηση σεμιναρίων Γλώσσας, Λογοτεχνίας και Πολιτισμού στο Πανεπιστήμιο του Montpellier στη Γαλλία
- Συμμετοχή με εισήγηση σε συνέδρια
- Εισηγήτρια στο συνέδριο «Η δημιουργικότητα και η Καινοτομία στην εκπαιδευτική πράξη: με αφετηρία τη μακρόχρονη εμπειρία των Πειραματικών και Προτύπων Σχολείων», το οποίο διοργανώθηκε από το Ι.Ε.Π. σε συνεργασία με τη Διοικούσα Επιτροπή Προτύπων και Πειραματικών Σχολείων στην Αθήνα, στις 2, 3 και 4 Νοεμβρίου 2018
- Εισηγήτρια στο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο «Προτάσεις Τέχνης και Πολιτισμού στην Εκπαίδευση» το οποίο διοργάνωσε η Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας σε συνεργασία με τα Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Κεντρικής Μακεδονίας και τον Δήμο Αμπελοκήπων-Μενεμένης και πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη, στις 22-24 Νοεμβρίου 2019
- Άσκηση καθηκόντων σε θέση Υποδιευθυντή ή μέλος ΕΠ.Ε.Σ. Π.Σ. ή ΠΕΙ.Σ
- Υποδιευθύντρια στο 2ο Πειραματικό Λύκειο Θεσσαλονίκης από το 2015 μέχρι σήμερα (παράταση θητείας για το σχολικό έτος 2020-21 σύμφωνα με το άρθρο 52 του Ν. 4692/2020 – ΦΕΚ 111, τ. Α'/12-6-2020)
- Μέλος του ΕΠ.Ε.Σ. του 2ου Πειραματικού Λυκείου Θεσσαλονίκης από το 2012 μέχρι σήμερα (Το 2ο Πειραματικό Λύκειο Θεσσαλονίκης από τον Ιούνιο του 2020 έχει μετονομαστεί σε 2ο Πρότυπο Λύκειο Θεσσαλονίκης)
- Κοινωνική δραστηριότητα – Συμμετοχή σε όργανα διοίκησης
- Δημοτική Σύμβουλος του Δήμου Θεσσαλονίκης από το 1998 έως το 2002
- Μέλος της Εφορευτικής Επιτροπής του Βαφοπουλείου Πνευματικού Κέντρου Θεσσαλονίκης, 1995 - 1998, 2010 – 2014
- Αντιπρόεδρος του Μουσείου Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, 2000 – 2004
- Μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής του Κέντρου Ιστορίας Θεσσαλονίκης από το 2015 μέχρι το 2019

Τουρισμός, πολιτισμός και δημιουργικές βιομηχανίες: αφιέρωμα από τη Φιλαρμονική Κορακιάνας "Σπύρος Σαμάρας" της Κέρκυρας για τα 200 χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης (μελέτη περίπτωσης)

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ III, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Σουτόπουλος Νικόλαος

ΣΕΕ ΠΕ70 - ΠΕΚΕΣ Ηπείρου

niksoutop@gmail.com

Σταμάτης Απέργης,

Αντιπρόεδρος Δ.Σ. Φιλαρμονικής Κορακιάνας «Σπ. Σαμαράς»,

Δημοτικός Σύμβουλος Δήμου Κερκυραίων

Περίληψη

Η εισήγηση/ανακοίνωση αποσκοπεί να προσφέρει μια γενική θεώρηση της αλληλεπίδρασης ανάμεσα στον τουρισμό, τον πολιτισμό και τις δημιουργικές βιομηχανίες. Από τη μία, ο τουρισμός παίζει σημαντικό ρόλο στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ανάπτυξη των δημιουργικών βιομηχανιών, ενισχύοντας παράλληλα και την επιχειρηματική δραστηριότητα των τοπικών δημιουργών. Από την άλλη, η ανάπτυξη των δημιουργικών βιομηχανιών και η ορθή αξιοποίηση της πολιτισμικής κληρονομιάς, μέσω της δημιουργίας των πολιτιστικών βιομηχανιών, αναβαθμίζει την αισθητική των περιοχών ούτως ώστε να προσελκύουν περισσότερο και ποιοτικότερο τουρισμό.

Γίνεται αναφορά στην έννοια και το πεδίο της δημιουργικής οικονομίας και τη σημασία που διαδραματίζουν οι δημιουργικές και πολιτιστικές βιομηχανίες στην οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Παρουσιάζονται οι αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στις δημιουργικές βιομηχανίες, τα δίκτυα καινοτομίας και γνώσης σε σχέση με τα δίκτυα ανάπτυξης καινοτομίας, και τις δημιουργικές (κωμο)πόλεις.

Ως παράδειγμα καινοτόμου εφαρμογής στο χώρο των δημιουργικών βιομηχανιών αναφέρεται η παραγωγή μαγνητοσκοπημένων στιγμιότυπων με σενάριο από τη Φιλαρμονική Κορακιάνας "Σπύρος Σαμάρας" της Κέρκυρας ως επετειακό αφιέρωμα για τα 200 χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης (μελέτη περίπτωσης).

Ένας από τους βασικούς συντελεστές της πολυμεσικής και παράλληλα τεχνικά άρτιας πολιτιστικής παραγωγής αναλύει τους σκοπούς, τους στόχους, τη σκηνοθεσία, το σενάριο, τους συμμετέχοντες, τους χορηγούς και τα μέσα που οδήγησαν σε αυτήν, η οποία και κυκλοφόρησε στο διαδίκτυο σε εντυπωσιακά μεγάλο αριθμό προβολών (*viral*), καθιστώντας γνωστή τη Φιλαρμονική της Κορακιάνας αλλά παράλληλα προβάλλοντας τον πολιτισμό της Κέρκυρας στην Ελλάδα και το εξωτερικό, με τα ανάλογα οφέλη και στον τομέα του τουρισμού. Ειδική αναφορά γίνεται στους μικρούς πρωταγωνιστές της παραγωγής, που δεν είναι άλλοι από τους μαθητές και μαθήτριες του Δημοτικού Σχολείου Κορακιάνας.

Λέξεις-κλειδιά: Τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργικές βιομηχανίες, φιλαρμονική Κορακιάνας

Βιογραφικό

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: Σουτόπουλος Νικόλαος - Εκπαιδευτικός ΠΕ70

ΘΕΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ70 του ΠΕΚΕΣ Ηπείρου

ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ: 30 (Φ.Ε.Κ. Διορισμού 184 / 30 - 8 - 1995)

ΟΙΚΟΓ. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Έγγαμος (με την Αθηνά Πανάγιου ΤΕ22, Στέλεχος ΟΤΑ) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: Εθν. Ανεξαρτησίας 1, Τ.Κ. 452.21 Ιωάννινα

ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: 2651403961 & 6944-731851

ΣΠΟΥΔΕΣ

- 1987: Πτυχίο Ζωσιμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας Ιωαννίνων. (Πολύ καλά 7,83)
- 1998: Πτυχίο Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. (Πολύ καλά 7,25)

- 2002: Δίπλωμα Μετεκπαίδευσης στην Ειδική Αγωγή στο Διδασκαλείο του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. (Άριστα 9,29)
- 2004: Πτυχίο εξομοίωσης Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπ. Ιωαννίνων. (Άριστα 8,70)
- 2018: Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδικότητας (ΜΔΕ) «Language Education for Refugees and Migrants» (ΜΑ) - «Γλωσσική Εκπαίδευση Προσφύγων και Μεταναστών» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.)
- 2020: Β.Ε.Κ. της ειδικότητας «Θρησκευτικού Τουρισμού και Προσκυνηματικών Περιηγήσεων» του Δ.Ι.Ε.Κ. Ιωαννίνων (Άριστα 9,51)

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

☑ Αγγλικά: Άριστα (Proficiency του Πανεπιστημίου Michigan με επάρκεια διδασκαλίας αγγλικής γλώσσας από το ΥΠΔΒΜΘ, καθώς και ESB του Πανεπιστημίου Lancashire στο επίπεδο Γ2)

☑ Αλβανικά: Άριστα (Universiteti i Tiranës) στο επίπεδο Γ2 με επάρκεια διδασκαλίας αλβανικής γλώσσας από το ΥΠΔΒΜΘ

☑ Γαλλικά: Μέτρια στο επίπεδο Β1

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΧΡΗΣΗ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ (Τ.Π.Ε.)

- Γνώση και χρήση Η/Υ σε περιβάλλον Windows XP και στα προγράμματα Office (Word, Excel, Access, Powerpoint, κ.λ.π.) Χρήση διαδικτύου (Internet) και Internet tools.

- Βεβαίωση Πιστοποίησης του επιμορφωτικού προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» του ΥΠ.Ε.Π.Θ. στις «Βασικές δεξιότητες Τ.Π.Ε-1».

- Βεβαίωση πιστοποίησης με επιτυχείς εξετάσεις αξιολόγησης γνώσεων και δεξιοτήτων του επιμορφωτικού προγράμματος «Μεθοδολογία και Εργαλεία Σύνθεσης Παρουσιάσεων» (Power-point), διάρκειας 35 ωρών του ΙΝΕΠ- ΕΚΔΔΑ (11-26/1/2010)

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ

1. Βιβλίο «Πληροφορική και Εκπαίδευση: Αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού», εκτύπωση «Γραφικές Τέχνες Θεοδωρίδη», έκδοση 2003 (σελ. 95) και Ανατύπωση 2018 με ISBN: 978-618-00-0377-2

2. Βιβλίο «Language education for refugees and migrants : Greek as a foreign or second language for migrant and refugee children with differentiated instruction in Primary schools». (Γλωσσική εκπαίδευση προσφύγων και μεταναστών: τα Ελληνικά ως ξένη ή δεύτερη γλώσσα προσφύγων και μεταναστών παιδιών με διαφοροποιημένη διδασκαλία στο Δημοτικό Σχολείο), έκδοση Elikranon Publications 2019 (σελ. 110), με ISBN: 978-618- 5303-69-3

3. Βιβλίο «Προτάσεις για την ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού στην Ήπειρο και οι προοπτικές προσκυνηματικών περιηγήσεων στον Νομό Ιωαννίνων», εκδόσεις Ελίκρανον, Αθήνα 2020 (σελ.200) ISBN: 978-960-652-039-6

4. Έκδοση τόμων περιλήψεων εισηγήσεων αλλά και έκδοση με επιμέλεια τριών (3) τόμων πρακτικών των εισηγήσεων της διεθνούς επιστημονικής τηλε-διημερίδας «Αναζητώντας την παιδαγωγική ηγεσία: η διαχείριση κρίσεων στην εκπαίδευση» με διεθνείς συμμετοχές στις 26 – 27 Μαρτίου 2021, ύστερα από συνεργασία με το Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος, Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος (ΔΙ.ΠΑ.Ε.) και με Ομάδα Συντονιστών Εκπαιδευτικού Έργου (ΣΕΕ) του ΠΕΚΕΣ/ΠΕΔΙΕΚ Ηπείρου και ISBN: 978-618-83974-7-7 από την Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδας

5. Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής της Διεθνούς Επιστημονικής Τηλεδιημερίδας και δημιουργία σχετικής ιστοσελίδας στο εκπαιδευτικό μου ιστολόγιο (βλέπε στην

ηλ. διεύθυνση: <https://blogs.sch.gr/nsoutor/tilediimerida/>) και επιμελητής δύο (2) τόμων Πρακτικών με εισηγήσεις (Α' και Β' τόμος) με ISBN: 978-618-83974-8-4 και 978-618-83974-9-1

Οι προσλήψεις του τοπικού αρχαιολογικού παρελθόντος στο περιβάλλον αγροτικών περιοχών ως δείκτης ανίχνευσης της πολιτισμικής συνείδησης υπό το θεωρητικό μοντέλο του J. Assmann

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ IV, ΕΝΟΤΗΤΑ I

Γούλα Ελένη

Εκαπιδευτικός ΠΕ 02 - Αρχαιολόγος. Υποψήφια Διδάκτωρ στο τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του πανεπιστημίου Αιγαίου

elgoula@yahoo.gr

Περίληψη

Η σχέση που οι άνθρωποι μιας κοινωνίας αναπτύσσουν με το παρελθόν θεωρείται σημαντικός παράγοντας για τη διαμόρφωση της πολιτισμικής μνήμης αυτής της κοινωνίας. Το παρόν άρθρο εστιάζει σε αγροτικές κοινότητες της ελληνικής υπαίθρου που βρίσκονται κοντά σε μη αναδεδειγμένους και τουριστικά αξιοποιημένους αρχαιολογικούς χώρους. Μελέτη περίπτωσης είναι η αρχαία Βοιωτική πόλη της Κορώνειας και οι σύγχρονοι οικισμοί που την περιβάλλουν. Επιχειρείται μέσα από το θεωρητικό σχήμα για την πολιτισμική μνήμη του Jan Assmann, η ερμηνεία των προσλήψεων των σύγχρονων κατοίκων για το αρχαιολογικό παρελθόν της περιοχής τους και μέσω αυτών η ανίχνευση της πολιτισμικής τους συνείδησης και ο προσδιορισμός του βαθμού επίδρασης της επίσημης αρχαιολογίας (επαγγελματίες αρχαιολόγοι και αρχαιολογική υπηρεσία ως θεσμικός φορέας).

Βιογραφικό

Είμαι απόφοιτη του τμήματος Ιστορίας-Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (1993), όπου επίσης ολοκλήρωσα τις μεταπτυχιακές μου σπουδές στον τομέα «Αρχαίος Κόσμος» (τίτλος διπλωματικής εργασίας master «Κέντρα ανταλλαγών στην Κεντρική Κρήτη του 9ου και 8ου αιώνα π.Χ.: Εμπορικοί Σταθμοί και κέντρα παραγωγής, ή δημιουργοί, αντικειμένων εμπνευσμένων από την Ανατολή», Άριστα – Ιανουάριος 2003).

Από τον Απρίλιο του 2016 είμαι υποψήφια Διδάκτωρ στο τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου στη Μυτιλήνη. Το θέμα της Διατριβής μου, όπως ορίστηκε τον Απρίλιο του 2017 είναι: «ΔΗΜΟΣΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: Συλλογική μνήμη, κοινωνικά στερεότυπα και νοοτροπίες της μαθητικής κοινότητας σχετικά με την πολιτισμική παράδοση και την Τοπική Ιστορία. Συγκριτικά Υποδείγματα από την ηπειρωτική και νησιωτική Ελλάδα (Βοιωτία –Σάμος)».

Είμαι κάτοχος Proficiency της αγγλικής γλώσσας και έχω στοιχειώδεις γνώσεις γερμανικών. Έχω επίσης παρακολουθήσει μαθήματα φωτογραφίας και αυτόνομης κατάδυσης.

Κατά τη διάρκεια των πανεπιστημιακών και μεταπτυχιακών μου σπουδών συμμετείχα σε ανασκαφικές έρευνες του πανεπιστημίου Κρήτης (στο γεωμετρικό / αρχαϊκό νεκροταφείο της Ελεύθερνας, υπό την επίβλεψη του καθηγητή Ν. Σταμπολίδη) και σε καταγραφή του αντίστοιχου υλικού.

Από το 1994 ως το 2017 εργάστηκα ως συμβασιούχος αρχαιολόγος στο Υπουργείο Πολιτισμού και σε ιδιωτικά έργα που εποπτεύονταν και ελέγχονταν άμεσα από αυτό. Συγκεκριμένα εργάστηκα: 1) στην περιοχή της Χαιρώνειας κατά την διάνοιξη έργου του ΟΤΕ (επίβλεψη Θ ΕΠΚΑ), 2) στην νεκρόπολη της αρχαίας Τανάγρας κατά τις εργασίες κατασκευής του βιολογικού καθαρισμού Σχηματαρίου (επίβλεψη Θ ΕΠΚΑ), 3) στην νεκρόπολη της αρχαίας Ακραιφίας κατά την διάνοιξη της νέας εθνικής οδού του τμήματος Θήβας-Κάστρου (επίβλεψη Θ ΕΠΚΑ), 4) στην ανάδειξη αρχαιοτήτων της αρχαίας Αξού (ΚΕ ΕΠΚΑ), 5) στην ανάδειξη αρχαιοτήτων της αρχαίας Απτέρας (ΚΕ ΕΠΚΑ), 6) σε επιφανειακή έρευνα με χρήση ηλεκτρομαγνητικών μεθόδων για τον εντοπισμό του μινωικού οικισμού των Αρμένων (επίβλεψη ΚΕ ΕΠΚΑ), 7) σε ανασκαφή αρχαϊκού ιερού και ελληνιστικής οικίας στο Πάνορμο (ΚΕ ΕΠΚΑ), 8) σε ανασκαφή ελληνιστικών καταλοίπων στη Φορτέσσα Ρεθύμνου (ΚΕ ΕΠΚΑ), 9) στην ελληνοσουηδική ανασκαφή μινωικού οικιστικού συγκροτήματος της αρχαίας Κυδωνίας στο Καστέλλι Χανίων (περιοχή Σπλάντζιας) (επίβλεψη ΚΕ ΕΠΚΑ), 10) σε ανασκαφή υστερορωμαϊκής οικίας στην περιοχή Βρυσών (επίβλεψη ΚΕ ΕΠΚΑ), 11) στον Κυκλαδικό οικισμό του Ακρωτηρίου Θήρας, υπό την εποπτεία του καθηγητή Ντούμα Χρήστου, 12) στην Αττική, σε ανασκαφές στις περιοχές της Κηφισιάς και του Κορωπίου (Β ΕΠΚΑ), 13) Ε) στην Κέρκυρα, ανασκαφές τμήματος της αρχαίας πόλης εντός των ορίων του οικοπέδου Δεσύλα (Η ΕΠΚΑ).

Επίσης, απασχολήθηκα ως επιστημονικός συνεργάτης από την ΚΓ' Ηρακλείου για την καταγραφή ευρημάτων του Μουσείου, από το Ινστιτούτο Πάρου για την καταγραφή αρχαιολογικού υλικού του αρχαϊκού οικισμού των Κουκουναριών της Πάρου και από το Πανεπιστήμιο Κρήτης για την καταγραφή ευρημάτων της αρχαίας Ελεύθερνας. Τέλος, συμμετείχα εθελοντικά (2011-2012) σε επιφανειακή έρευνα στην αρχαία Κορώνεια που πραγματοποιήθηκε υπό τον καθηγητή John Bintliff του πανεπιστημίου του Leiden στα πλαίσια του προγράμματος «αρχαίες βοιωτικές πόλεις».

Παράλληλα ασχολήθηκα το διάστημα αυτό και με εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Συγκεκριμένα: α) παράδοση μαθημάτων ελληνικής γλώσσας σε αμερικανούς φοιτητές, στα πλαίσια του προγράμματος Ithaka που λειτουργούσε στο Κολυμπάρι Χανίων υπό την διεύθυνση του κ. Ν. Γερμανάκου (2005), β) Ως βοηθός Καθηγητή της Κλασικής Αρχαιολογίας στη Σχολή Ξεναγών του Ηρακλείου Κρήτης συμμετείχα στις εκπαιδευτικές εκδρομές σε Κυκλάδες, Βοιωτία, Αργολίδα,

Κορινθία, Αττική) (2005-2006), γ) Απασχόληση στο Πρόγραμμα Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης μαθητών Ενιαίων Λυκείων και Τ.Ε.Ε., (2006-7).

Από τον Σεπτέμβριο του 2007 ως σήμερα εργάζομαι ως μόνιμη εκπαιδευτικός (φιλόλογος) του Υπουργείου Παιδείας, με οργανική θέση (από το 2020) στο Μουσικό Σχολείο Σάμου, ενώ για ένα χρόνο (2015-16) είχα αποσπαστεί στο Ιστορικό Αρχείο-ΓΑΚ Σάμου. Ως εκπαιδευτικός παρακολούθησα πολλά επιμορφωτικά προγράμματα σχετικά με τον τρόπο διδασκαλίας φιλολογικών μαθημάτων, αντιμετώπιση μαθησιακών δυσκολιών, αντιμετώπιση παιδιών με ψυχολογικά προβλήματα ή ειδικές δυσκολίες, διαχείριση και χρήση νέων τεχνολογιών, ανάπτυξη εκπαιδευτικών μονάδων, σχολικές δραστηριότητες, βιωματική μάθηση μέσω θεατρικών τεχνικών στα ανθρώπινα δικαιώματα και τους πρόσφυγες. Πραγματοποίησα επίσης αρκετά (11) πολιτιστικά εκπαιδευτικά προγράμματα, τα περισσότερα εκ των οποίων εστίαζαν σε θέματα τοπικής ιστορίας.

Έχω επίσης δημοσιεύσει τα παρακάτω άρθρα:

1) «Μεγάλα χάλκινα αγάλματα: Ποσειδώνας ή Δίας του Αρτεμισίου», μεταπτυχιακή εργασία υπό τον καθηγητή Ν. φαράκλα, δημοσιευμένη στη σειρά Ρίθυμνα του Πανεπιστημίου Κρήτης, τεύχος 13, 2003

2) «Ο εμπορικός ρόλος της κεντρικής Κρήτης κατά τον 9ο και 8ο αιώνα π.Χ.», Πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου «Το Αιγαίο στην πρώιμη εποχή του Σιδήρου», Ρόδος 1-4 Νοεμβρίου 2002, επιμ. Ν.Χρ. Σταμπολίδης – Α. Γιαννικουρή, Αθήνα 2004, σελ. 35-50. [ISBN 960-7143-34-5, ISBN 960-214-369-X]

3) «Παρατηρήσεις σχετικά με την παραγωγή των πρωτοανατολιζόντων τέχνηργων του Ιδαίου», Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου «Ο Μυλοπόταμος από την αρχαιότητα ως σήμερα», τμ. ΙΙΙ: Αρχαίοι Χρόνοι. Ιδαίο Άντρο, επιμ. Ειρήνη Γαβριλάκη, Γ. Τζιφόπουλος. Ρέθυμνο 2006, Ιστορική & Λαογραφική Εταιρεία Ρεθύμνου, σελ. 31-83. [ISBN set 900-85801-7-X, ISBN 960-6688-00-3]

4) «Φοινικική Παρουσία στον Κομμό, μια εναλλακτική προσέγγιση των αρχαιολογικών δεδομένων», πεπραγμένα του Ι' Διεθνές Κρητολογικού Συνεδρίου, Χανιά 2-8 Οκτώβρη 2006, τόμος Α4, ιστορικοί χρόνοι, Φιλολογικός Σύλλογος «ο Χρυσόστομος», Χανιά 2011, σελ. 411-443. [ISBN (vol): 978-960-9558-06-8, ISBN (set): 978-960-8648-02-9] (αναρτημένο στο Academia.edu)

5) «Μυστηριακές λατρείες και διαβατήριες τελετές στο χώρο του Αιγαίου: η περίπτωση των Καβιρίων», στο Αθανασία: Ο Άνω, ο Υπεράνω και ο Κάτω κόσμος στη Μεσόγειο της Υστερης Εποχής Χαλκού και της Πρώιμης Εποχής Σιδήρου, επιμ. Νικ. Σταμπολίδης, Αθ. Κάντα, Αγγ. Γιαννικουρή. Πεπραγμένα Διεθνούς Συμποσίου, Ρόδος, 28-31 Μαΐου 2009. Πανεπιστήμιο Κρήτης-Υπουργείο Πολιτισμού- Μεσογειακή Αρχαιολογική Εταιρεία, Ηράκλειο 2012 (ISBN 978-960-7143-40-2), σελ. 161-176.] (αναρτημένο στο Academia.edu)

6) «The Cult of Itonia Athena and the Human Conscience», *Open Journal for Studies in History (OJSH)* 2020, vol.3, no2. Στην διεύθυνση:

<https://centerprode.com/ojsh/ojsh0302/coas.ojsh.0302.03047g.pdf>

7) «Η Ιτωνία Αθηνά και η ανθρώπινη συνείδηση. Η περίπτωση της βοιωτικής λατρείας στην Κορώνεια». Θέματα Αρχαιολογίας 5.1 (Ιανουάριος/Απρίλιος) 2021, σελ 76-101.

8) «Τοπικές αρχαιότητες στη συλλογική μνήμη αγροτικών οικισμών. Μια περίπτωση μελέτης από την Βοιωτία». Νέες Έρευνες (ΝΕ): Περιοδική Έκδοση του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Υπό αξιολόγηση

9) «Κορώνεια Βοιωτίας: Τα αποτυπώματα μιας αρχαίας πόλης στο σύγχρονο τοπίο και την συλλογική μνήμη». Τιμητικός Τόμος για τον καθηγητή Ν. Σταμπολίδη. Υπό αξιολόγηση

7/11/2021

Ελένη Γ. Γούλα

Το Πολιτιστικό κεφάλαιο των Ηπειρωτών Εθνικών Ευεργετών: Η συμβολή τους στην Εθνική Παλιγγενεσία και στην ανοικοδόμηση του Νεοελληνικού Κράτους

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Παπαευσταθίου Μαρία

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Φιλολόγων

pmaroula@gmail.com

Περίληψη

Η εισήγηση εστιάζει στην Ηπειρωτική Ευποιία και στη σύνδεσή της με το πρόσωπο του Νέου Ελληνισμού και τη δημιουργία του Νεοελληνικού κράτους. Αναδεικνύει το φαινόμενο των Εθνικών Ευεργετών, ένα σημαντικό κεφάλαιο της Νεότερης Ιστορίας και του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού, ελάχιστα φωτισμένο στην εκπαιδευτική διαδικασία και σχεδόν άγνωστο στους μαθητές. Αποπειράται να δώσει απαντήσεις στα ερωτήματα: Τι είναι ευεργεσία; Ποιοι είναι οι Εθνικοί Ευεργέτες; Ποιος είναι ο σκοπός της Ευεργεσίας; Γιατί η Ήπειρος ονομάζεται «ευάνδρος»; Πώς η Ήπειρος, η άγονη και ορεινή, ανέδειξε πλήθος Εθνικών Ευεργετών; Ποια τα ευεργετήματα των γενναιόδωρων αυτών προσώπων που κοσμούν τα Γιάννινα, την Αθήνα και άλλες πόλεις; Πώς συνδέεται η Παιδεία με την Ευεργεσία; Ποια η συνεισφορά τους στην Απελευθέρωση της Ελλάδας; Μπορούν οι μορφές αυτές να εμπνεύσουν και να μολιάσουν τις αξίες μας σήμερα; Ευεργέτησαν την Ελλάδα, τον Μείζονα Ελληνισμό αλλά και τις χώρες του εξωτερικού στις οποίες έδρασαν, με γενναίες δωρεές. Τα ευεργετήματα τους ανήκουν στην υλική και άυλη πολιτισμική μας κληρονομιά.

Βιογραφικό

Βιογραφικό Σημείωμα

Μαρούλα Παπαευσταθίου –Τσάγκα

Η Μαρούλα Παπαευσταθίου-Τσάγκα γεννήθηκε και κατοικεί στα Ιωάννινα. Είναι αριστούχος του Τμήματος Κλασικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και Διδάκτωρ Ιστορίας τού αυτού Πανεπιστημίου. Διετέλεσε υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ) κατά τη διάρκεια των σπουδών της. Επίσης είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Master) στις Επιστήμες της Αγωγής (Σχολική Ψυχολογία και Συμβουλευτική - Εκπαιδευτική Πολιτική, Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός και Διοίκηση) του Πανεπιστημίου Πατρών.

Έχει συμμετάσχει με εισηγήσεις της σε πολλά επιστημονικά συνέδρια και συμπόσια, πανελλήνια και διεθνή, ενώ μελέτες και άρθρα της έχουν φιλοξενηθεί, κατά καιρούς, σε αρκετά λογοτεχνικά και επιστημονικά περιοδικά καθώς και στον τοπικό Τύπο των Ιωαννίνων και της Θεσπρωτίας. Τα δημοσιεύματα και χρονογραφήματά της αφορούν θέματα εκπαιδευτικά, πολιτιστικά και κοινωνικά. Ιδιαίτερος όμως το ενδιαφέρον της εστιάζεται στην ανάδειξη της τοπικής Ιστορίας και της ηπειρωτικής Παράδοσης.

Έχει διοργανώσει ημερίδες, σεμινάρια, μουσικο-φιλολογικά αφιερώματα και πολιτιστικές εκδηλώσεις στα Ιωάννινα και τη Θεσπρωτία, όπου υπηρετούσε ως Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων, και έχει παρουσιάσει συγγραφείς και βιβλία στην πόλη των Ιωαννίνων. Συμμετέχει, συχνά, με ομιλίες της σε «Ημέρες Μνήμης» στα μαρτυρικά χωριά, σε «Ημέρες Εθνικών Ευεργετών» καθώς και σε εθνικές επετείους στην πόλη των Ιωαννίνων και της ευρύτερης περιοχής. Έχει συμμετάσχει σε αρκετές τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές ιστορικού και πολιτιστικού περιεχομένου. Είναι δημιουργός της ταινίας - ντοκιμαντέρ προφορικών μαρτυριών με τίτλο: «Τα παιδιά του '40 θυμούνται-Οι κάτοικοι της Δροσοπηγής αφηγούνται» (2019). Έχει λάβει «Βραβείο Αριστείας και Καινοτομίας στην Εκπαίδευση» και «Βραβείο Ιστορικής Μαρτυρίας». Έχει κάνει μουσικές σπουδές και γνωρίζει ξένες γλώσσες.

Υπηρετεί ως Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου των Φιλολόγων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στο Περιφερειακό Κέντρο Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού της Περιφερειακής Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ηπείρου. Είναι έγγαμη και μητέρα δύο παιδιών.

Είναι συγγραφέας βιβλίων, δύο εκ των οποίων είναι :

- "Η Ασκητική της Ευεργεσίας, Το φαινόμενο των Ηπειρωτών Ευεργετών. Ζώης Καπλάνης". Θεατρικό έργο, Ιωάννινα 2011.

-«Ελληνοϊταλικός πόλεμος. Κατοχή-Εθνική Αντίσταση (1940-1944): 100 Ιστορικές προφορικές μαρτυρίες», τόμος Α' και Β', Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα 2019.

Η συμβολή της Κοινωνικής εργασίας στη διαπολιτισμική εκπαίδευση

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Μιχαήλ Καβούκης¹, Απόστολος Πανταζής²

1.Κοινωνικός Λειτουργός,

MSW, MEd, cPhD Δ.Π.Θ.

kavoukis@hotmail.com

2.Κοινωνικός Λειτουργός,

BSc, MSW, MSc, cPhD Δ.Π.Θ.

pantazapoa@gmail.com

Περίληψη

Στις σημερινές κοινωνίες όπου κύριο χαρακτηριστικό τους είναι η πολυπολιτισμικότητα, με τους διαφορετικούς πολιτισμούς να βρίσκονται σε μια διαρκή διαδικασία αλληλοπροσέγγισης, η διαπολιτισμική αγωγή θεωρείται ως επιτακτική ανάγκη της εποχής. Ως διαπολιτισμική εκπαίδευση ορίζεται η διαδικασία αναγνώρισης της ετερότητας και της συνεργασίας μεταξύ των ατόμων που προέρχονται από διαφορετικούς πολιτισμούς. Αποδέκτες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης θεωρούνται όλοι/ες οι μαθητές/τριες ανεξαρτήτως πολιτισμικών καταβολών τους. Σε αυτή τη διαδικασία, συμμετέχουν ενεργά οι κοινωνικοί λειτουργοί που εργάζονται στην εκπαίδευση, οι οποίοι θεωρούνται καθοριστικής σημασίας για την προώθηση του σκοπού και των στόχων της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Επιδιώκουν την πρόληψη, την επίλυση και την αποφυγή υποτροπής των προβλημάτων που αναφύονται στο σχολείο, στην οικογένεια, στη σχολική κοινότητα, και σχετίζονται με την διαπολιτισμικότητα, την ένταξη, την προσαρμογή, την τακτική φοίτηση και την επίδοση των μαθητών. Παρέχουν ένα πλαίσιο για συνεργασία και εμπιστοσύνη, απαλλαγμένο από φαινόμενα ξενοφοβίας, ρατσισμού, στερεοτύπων, προκαταλήψεων και διακρίσεων. Χρησιμοποιούν συγκεκριμένες πρακτικές, μέσα από διάφορα μοντέλα ενδυνάμωσης με άτομα, με ομάδες και την κοινότητα για την επίτευξη του στόχου. Οι κοινωνικοί λειτουργοί που εργάζονται στην εκπαίδευση παρεμβαίνουν σε καταστάσεις κρίσης, υποστηρίζουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους μαθητές, τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς, ενώ σχεδιάζουν και υλοποιούν προγράμματα που αφορούν όλη την εκπαιδευτική κοινότητα. Ατομικά, αλλά και ως μέλη διεπιστημονικών ομάδων, βοηθούν τη σχολική κοινότητα που αντιμετωπίζει δυσκολίες σε όλα τα επίπεδα, ενώ παράλληλα επικεντρώνονται στην παρακολούθηση και τη βελτίωση της συναισθηματικής και ακαδημαϊκής ευημερίας του μαθητή παρέχοντας καθοδήγηση και συμβουλευτική υποστήριξη. Δεδομένου ότι οι κοινωνικοί λειτουργοί στην διαπολιτισμική εκπαίδευση αποτελούν τον συνδετικό κρίκο μεταξύ του σχολείου, της οικογένειας, της κοινότητας και των φορέων, βρίσκουν διέξοδο και λύσεις σε προβλήματα που απασχολούν μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς με τη συμμετοχή και την ενθάρρυνση μέσα από προγράμματα παρέμβασης και υποστήριξης. Η βιβλιογραφική αυτή εργασία επισημαίνει τη συμβολή της κοινωνικής εργασίας στο χώρο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης η οποία βρίσκεται σε μια συνεχή διαδικασία εξέλιξης στη σημερινή εποχή, δεδομένων των πολλών και διαφορετικών προκλήσεων.

Λέξεις-κλειδιά: Διαπολιτισμική εκπαίδευση, κοινωνική εργασία, κοινωνικός λειτουργός στην εκπαίδευση.

Βιογραφικό

Σύντομα βιογραφικά

Ο Μιχαήλ Καβούκης είναι κοινωνικός λειτουργός, κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στην Κοινωνική Εργασία με Παιδιά και Οικογένειες και κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στις Επιστήμες της Αγωγής. Από το 2018 είναι υποψήφιος διδάκτωρ του Δ.Π.Θ.,. Εργάζεται ως κοινωνικός λειτουργός στην εκπαίδευση και το επιστημονικό και ερευνητικό του έργο εστιάζει σε θέματα που αφορούν στην κοινωνική εργασία στην εκπαίδευση, στην πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας, στην παιδική προστασία, στην διεπιστημονική συνεργασία, στην κοινωνική εργασία με πρόσφυγες και στην κοινωνική εργασία με άτομα με αναπηρίες.

Ο Απόστολος Πανταζής είναι κοινωνικός λειτουργός, με μεταπτυχιακές σπουδές στην Κοινωνική Εργασία στην Εκπαίδευση και στη Διοίκηση Μονάδων Υγείας. Επίσης, είναι κάτοχος πτυχίου στη Διοίκηση επιχειρήσεων και από το 2020 είναι υποψήφιος διδάκτωρ στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του Δ.Π.Θ.. Εργάζεται ως κοινωνικός λειτουργός στην εκπαίδευση και τα

επιστημονικά του ενδιαφέροντα αφορούν ζητήματα αναφορικά με την εκπαίδευση, τη συμβουλευτική, την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας, τη μετανάστευση και το προσφυγικό.

Η ελληνίδα της επανάστασης μέσα από την τέχνη: ζητήματα ιστορικότητας

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ III, ΕΝΟΤΗΤΑ I

ΧΑΝΤΖΟΥ ΕΛΕΝΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

lenasangnier@gmail.com

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εισήγησης είναι να παρουσιάσει την Ελληνίδα γυναίκα στο κοινωνικό και ιστορικό συγκείμενο των προεπαναστατικών, επαναστατικών και μετεπαναστατικών χρόνων. Οι μαθητές θα οδηγηθούν σε μια διερεύνηση της πραγματικής ιστορικά κατάστασης των απλών ελληνίδων γυναικών, αυτών των χρονικών περιόδων, μέσα από προσεκτική μελέτη εικαστικών και λογοτεχνικών έργων. Θα χρησιμοποιηθούν οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις των “Τεσσάρων Σταδίων” και “Invisible Thinking”, καθώς και συγκριτική λογοτεχνική ανάλυση κειμένων. Έτσι, παράλληλα, θα προβληματιστούν πάνω σε διαφορετικές αναπαραστάσεις και θα προσπαθήσουν να ερμηνεύσουν το υπόβαθρο της δημιουργίας αυτών των καλλιτεχνικών εκφράσεων. Παράλληλα θα ανακαλύψουν την αμφίδρομη σχέση της Ελληνικής Επανάστασης με ξένα κινήματα, όπως ο ρομαντισμός και ο οριενταλισμός, και την προσωπικότητα επιφανών καλλιτεχνών, στο πλαίσιο είτε του μαθήματος της Ιστορίας, είτε ενός πολιτιστικού προγράμματος ή καινοτόμας δράσης.

Ευελπιστούμε οι μαθητές, μέσα από αυτήν την περιπετειώδη αναζήτηση θα αναπτύξουν μεταξύ άλλων, τις δεξιότητες της ενδεδειγμένης παρατήρησης και της σύνθεσης.

Λέξεις κλειδιά: ιστορία, τέχνη, γυναίκα, ρομαντισμός, οριενταλισμός

Βιογραφικό

M.Sc.E. Χάντζου-Σανιέ, lenasangnier@gmail.com

Η Ελένη Χάντζου-Σανιέ γεννήθηκε στην Πάτρα.. Αποφοίτησε από το Τμήμα Γαλλικής Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές της σπουδές στη Συγκριτική Υφολογία και Μετάφραση στο Κρατικό Πανεπιστήμιο της Mons-Hainaut στο Βέλγιο, όπου και δίδαξε ως Βοηθός Καθηγήτρια στο μεταπτυχιακό Τμήμα Μετάφρασης. Είναι επίσης πτυχιούχος του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών της Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών και κάτοχος Πιστοποιητικού Μεταπτυχιακής Επιμόρφωσης του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Διετέλεσε Σχολική Σύμβουλος Γαλλικής Γλώσσας με περιοχές ευθύνης όλη την Δυτική Ελλάδα, Ζάκυνθο, Κεφαλληνία -Ιθάκη από το 2012 μέχρι το 2018. Διδάσκει γαλλικά στην Πάτρα, από το 1994, τελευταία στο Πειραματικό ΓΕΛ Πανεπιστημίου Πατρών και στο ΓΕΛ Καστριτίου. Έχει παρακολουθήσει πολλά επιμορφωτικά σεμινάρια του ΕΚΔΔΑ και άλλα με θέμα την Τέχνη στην Εκπαίδευση. Τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα στρέφονται κυρίως στην αξιοποίηση πολυτροπικού υλικού στη διδακτική μεθοδολογία της γαλλικής γλώσσας, τη διαθεματική προσέγγιση της γνώσης, τη διαφοροποιημένη παιδαγωγική και τη διαπολιτισμική εκπαίδευση.

Ομιλεί αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά και ιταλικά.

Η διαπολιτισμική διάσταση της εκπαίδευσης

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ III

Λαμπρόπουλος Αντώνιος

Δάσκαλος ΠΕ70, Διευθυντής δημοτικού σχολείου

lampropoulosa@gmail.com

Περίληψη

Στην εκπαίδευση συμβαίνει να συγχέεται ο όρος πολυπολιτισμικός και διαπολιτισμικός. Συχνά δηλαδή στις μελέτες για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση αναφέρεται και ο όρος πολυπολιτισμικός. Τα εννοιολογικά όρια των δυο αυτών όρων δεν είναι ευδιάκριτα. Ο όρος πολυπολιτισμικότητα περιγράφει μια κοινωνική κατάσταση η οποία δεν είναι σταθερή αλλά εξελίσσεται, διαμορφώνεται κατά περιόδους. Ο όρος διαπολιτισμικότητα αναφέρεται στη διαπολιτισμική σχέση ανάμεσα σε άτομα διάφορων εθνικών ομάδων. Αντίστοιχα λοιπόν και η διαπολιτισμική εκπαίδευση σχετίζεται με την εκπαίδευση ατόμων που ανήκουν σε τέτοιες ομάδες και θα πρέπει οι εκπαιδευτικοί να διαμορφώνουν τέτοιες συνθήκες ώστε να επιτευχθεί η αμοιβαία αναγνώριση, να υπάρχει συνεργασία ώστε να ωφεληθούν όλα τα άτομα από τη δυναμική διαδικασία αλληλεπίδρασης που αναπόφευκτα θα αναπτύσσεται στο σχολικό εκπαιδευτικό χώρο. Αυτή η αλληλεπίδραση μεταξύ ατόμων ή και ομάδων με διαφορετική γενικά προέλευση μπορεί να δημιουργεί άγχος, ανασφάλεια ή και φόβο για τον τρόπο διαχείρισης όμως μπορεί να αποβεί ιδιαίτερα χρήσιμη και εποικοδομητική σε όλα τα μέλη καθώς θα εκπαιδεύονται και θα λαμβάνουν πληροφορίες από πολλούς πολιτισμούς, θα μπορούν να έχουν τη δυνατότητα να ενσωματώνουν στοιχεία που τους ενδιαφέρουν και συνειδητά ή ασυνείδητα θα διαμορφώνουν νοοτροπίες και φιλοσοφίες που θα χαρακτηρίζονται από πολυπολιτισμικότητα. Αυτό το μωσαϊκό των νοοτροπιών των φιλοσοφιών, των στάσεων, των αντιλήψεων, των παραδόσεων, των εθίμων εξελίσσει την ανθρώπινη κοινωνία καθώς γίνεται δεκτική στα ερεθίσματα τα συνδιαμορφώνει με τα ήδη υπάρχοντα και δημιουργεί νέα ήθη.

Η εργασία ασχολείται με την διαπολιτισμική διάσταση της εκπαίδευσης, μελετώντας τα διάφορα μοντέλα εκπαίδευσης που υπάρχουν. Ερευνάται ο διαπολιτισμικός ρόλος του εκπαιδευτικού, οι στόχοι της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης καθώς και η οργάνωση και η διοίκηση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Τέλος εξετάζονται τα προβλήματα που προκύπτουν.

Βιογραφικό

Ονομάζομαι Αντώνης Λαμπρόπουλος και είμαι δάσκαλος ΠΕ 70. Υπηρετώ ως διευθυντής στο δημοτικό σχολείο Αγκαιριάς Πάρου, κατέχω δεύτερο πτυχίο στον «Ελληνικό πολιτισμό» και μεταπτυχιακό δίπλωμα στην «Ηγεσία της εκπαίδευσης». Έχω λάβει μέρος σε πολλά εκπαιδευτικά συνέδρια, εκπαιδευτικά άρθρα έχουν δημοσιευτεί σε ελληνικά και ξένα περιοδικά, είμαι για πολλά χρόνια επιμορφωτής των εκπαιδευτικών και κριτής επιστημονικών εργασιών σε συνέδρια.

Η συμβολή της συλλογικής πολιτικής ταυτότητας στην αντιμετώπιση της ευρωπαϊκής κρίσης

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VII, ΕΝΟΤΗΤΑ iv

Μπούνας Νικόλαος

Εκπαιδευτικός ΠΕ07 & ΠΕ78

nikbounas@yahoo.gr

Περίληψη

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας αποτελεί η εξέταση της σχέσης που δυνητικά συνδέει η διαμόρφωση μιας κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής ταυτότητας με τη δημιουργία ενός δημοκρατικού, ευέλικτου και αποτελεσματικού υπερεθνικού οργανισμού. Η Ευρωπαϊκή Ένωση διέρχεται σήμερα της σοβαρότερης κρίσης από την ίδρυσή της. Αναμετράται με ερωτήματα που αφορούν ακόμα και την ίδια της την ύπαρξη ή τη συνέχειά της. Στις εξαιρετικά απαιτητικές καταστάσεις που κλήθηκε να αντιμετωπίσει τα τελευταία χρόνια - οικονομική κρίση, προσφυγικό, άνοδος του εθνικισμού, αύξηση των ανισοτήτων - δεν έδωσε τελεσφόρες απαντήσεις. Πρόκειται για θεμελιώδη κρίση του ίδιου του συστήματος, που περιλαμβάνει διάφορες επιμέρους κρίσεις, τις οποίες προσπαθούμε να καταδείξουμε. Στο πλαίσιο της αναζήτησης των αιτιών αυτής της πορείας, εστιάζουμε καταρχάς στον ρόλο των συλλογικών ταυτοτήτων και τη λειτουργία τους εντός των πολιτικών οντοτήτων. Στη συνέχεια επικεντρωνόμαστε στη διαμόρφωση μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας και στο ερώτημα της συμβολής της ως προς την απαιτούμενη νομιμοποίηση και τη διαδικασία εκδημοκρατισμού της ΕΕ. Ωστόσο, ο ευρύς όρος της ευρωπαϊκής ταυτότητας περιορίζεται εδώ μόνο στην πολιτική του διάσταση, καθώς και η ίδια η ΕΕ αντιμετωπίζεται ως ένας κατά βάση πολιτικός οργανισμός. Τελικά ζητούμενα παραμένουν η εμβάθυνση της ευρωπαϊκής ενοποίησης και η μετεξέλιξη του ευρωπαϊκού οικοδομήματος σε μια πραγματική πολιτική ένωση. Στόχος, συνεπώς, της παρούσας εργασίας είναι, στη βάση μελετών της σχετικής διεθνούς βιβλιογραφίας να καταδείξει τη σημερινή κρίσιμη κατάσταση στην ευρωπαϊκή ήπειρο και να εξετάσει το ερώτημα της κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας ως προοπτική για την αντιμετώπισή της.

Βιογραφικό

Ο Νικόλαος Μπούνας σπούδασε Γερμανική Φιλολογία στο Παν/μιο Αθηνών και Πολιτικές Επιστήμες στο Παν/μιο του Άαχεν (Γερμανία) και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο αντικείμενο των Ευρωπαϊκών Σπουδών στο ίδιο Πανεπιστήμιο. Εργάζεται ως εκπαιδευτικός Γερμανικής Γλώσσας (ΠΕ07) και Κοινωνικών Επιστημών (ΠΕ78) στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Η έμπρακτη ανάδειξη της τοπικής ιστορίας: το παράδειγμα του πρότζεκτ του Μουσικού Σχολείου Πτολεμαΐδας

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Ταγτεβερενίδης Παύλος

Διευθυντής Μουσικού Σχολείου Πτολεμαΐδας

ptagtes@yahoo.com

Περίληψη

Η ανάδειξη της αξίας της τοπικής ιστορίας συνεχίζει να αποτελεί έναν ζωτικής σημασίας, αλλά ανεκπλήρωτο στόχο στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Η παγίωση κοινών διδακτικών τεχνικών και η χάραξη αντικειμενικών στοχεύσεων κατά τη διδασκαλία όλων των μαθημάτων, όπως δικαιολογημένα ορίζονται από το Υπουργείο Παιδείας σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα, αφαιρούν τη δυνατότητα της ανάληψης ουσιαστικών πρωτοβουλιών από την κάθε σχολική μονάδα. Ωστόσο, η γόνιμη προσέγγιση με την τοπική ιστορία και η κατάκτηση των πλούσιων και παιδευτικών γνώσεών της δε θεωρούνται ανέφικτος στόχος, όπως αποδεικνύει το παράδειγμα του Μουσικού Σχολείου Πτολεμαΐδας. Η συγκεκριμένη σχολική μονάδα κατόρθωσε μέσα από ένα πολύπλευρο και μεγαλεπήβολο μουσικό πρότζεκτ και παρά τις αντίξοες, υγειονομικά, συνθήκες, να προσπελάσει με εποικοδομητικό τρόπο την τοπική ιστορία και να αντλήσει πολύτιμα διδάγματα από τη ζωή και τη δράση επτά αγωνιστών της Δυτικής Μακεδονίας.

Βιογραφικό

Ονομάζομαι Παύλος Ταγτεβερενίδης και υπηρετώ ως διευθυντής στο Μουσικό Σχολείο Πτολεμαΐδας. Έχω αποφοιτήσει από τη φιλολογία του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και είμαι κάτοχος δύο μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών (Α. Αναλυτικά Προγράμματα και Θεωρία της Παιδείας, Β. Εκπαιδευτική Ψυχολογία). Γνωρίζω αγγλικά (σε άριστο επίπεδο), ιταλικά (σε επίπεδο πολύ καλής γνώσης) και ισπανικά (σε επίπεδο καλής γνώσης). Είμαι άριστος γνώστης χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών και ΤΠΕ (πιστοποίηση Β επιπέδου, πτυχία ECDL, πτυχίο CAMBRIDGE κ.λπ.). Έχω πλήθος παρουσιάσεων σε διάφορα συνέδρια και περιοδικά. Είμαι έγγαμος και πατέρας δύο παιδιών.

Μουσικές αποδόσεις της θάλασσας στα ποιήματα Θάλασσα του πρωιού και Δέσις του Κ. Π. Καβάφη

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ ΙΙΙ, ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

Ντούρου Μαρία

Μουσικολόγος, Συνθέτρια, Φιλολόγος, Διδάκτωρ του Τ.Μ.Σ του Ε.Κ.Π.Α. Μεταδιδακτορική ερευνήτρια και μέλος ΕΕΠ Τ. Μ. Σ του Ιονίου Πανεπιστημίου

dourou_m@hotmail.com

Περίληψη

Είναι αδιαμφισβήτητο ότι ο πολιτισμός, η ιστορία, η οικονομία και γενικά η ταυτότητα του Έλληνα είναι συνυφασμένη με τη θάλασσα η οποία αποτελεί πηγή έμπνευσης για ποιητές, ζωγράφους και μουσουργούς που αποδίδουν με την τέχνη τους τα διαφορετικά πρόσωπα που απλόχερα της χαρίζουν οι εναλλαγές των καιρικών φαινομένων αλλά και των χρωμάτων του ουρανού.

Ο Αλεξανδρινός ποιητής Κ. Π. Καβάφης δεν εμπνέεται συνήθως από τη φύση, καθώς η ποίησή του είναι ανθρωποκεντρική. Δεν μένει όμως ασυγκίνητος από τη θέα της ήρεμης πρωινής γαλάζιας θάλασσας η οποία θα του δώσει την ευκαιρία να προσπαθήσει να ξεφύγει από τις σκέψεις και τα ινδάλματα της ηδονής, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει στον τελευταίο στίχο του ποιήματός του Θάλασσα του πρωιού. Στο ποίημα Δέσις όμως ένα εντελώς διαφορετικό πρόσωπο της θάλασσας εμφανίζεται, αυτό που είναι υπεύθυνο για τον χαμό του ναύτη, γεγονός που δίνει την αφορμή στον ποιητή να αναφερθεί στην ανάγκη του ανθρώπου να στραφεί στον Θεό για να προστατεύσει τον εαυτό του και τους αγαπημένους του από τον θάνατο.

Στην παρούσα εισήγηση διερευνάται με ποια μουσικά εκφραστικά μέσα αποδίδουν οι Έλληνες μουσουργοί τη θάλασσα έτσι όπως αυτή σκιαγραφείται στα προαναφερθέντα ποιήματα. Πιο συγκεκριμένα λαμβάνει χώρα συγκριτική μουσικοποιητική ανάλυση κατά παραμέτρους των μουσικών αποδόσεων του ποιήματος Θάλασσα του πρωιού από τους συνθέτες Θόδωρο Αντωνίου, Γιάννη Ιωαννίδη, Νίκο Αθηναίο, Στέφανο Κορκολή και Κωνσταντίνο Κάλλια και του ποιήματος Δέσις από τους Βασίλη Παπαδημητρίου, Μαρία Καλογρίδου, Δημήτρη Θέμελη, Νίκο Αθηναίο, Ανδρέα Αργυρού, Αθανάσιο Σίμογλου και Διαμαντίνα Βραχλιώτη. Οι παράμετροι που εξετάζονται είναι το tempo, το μέτρο, οι δυναμικές, η διαστηματική σύνθεση και η οργανική συνοδεία του μέλους σε μία προσπάθεια ανάδειξης του πως αντιλαμβάνονται και αποδίδουν μουσικά οι συνθέτες τη θάλασσα. Κατά τη σύγκριση των τραγουδιών προκύπτουν αποκλίσεις οι οποίες καταδεικνύουν ότι η μελοποίηση είναι μία υπόθεση καθαρά υποκειμενική ενώ η ύπαρξη συγκλίσεων δύναται να διαμορφώνει μία μερικώς κοινή αντίληψη των συνθετών ως προς τη μουσική απόδοση του υγρού στοιχείου.

Βιογραφικό

Μουσικολόγος, συνθέτρια, φιλολόγος. Διδάκτωρ του Τ.Μ.Σ. του Ε.Κ.Π.Α. με έμφαση στην Ιστορική-Συστηματική Μουσικολογία. Η διατριβή της πραγματεύεται την ύστερη περίοδο του έργου του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου (επ. καθ.: Ο. Ψυχοπαίδη Φράγκου) και έχει τιμηθεί με τη 'Δωρεά σε μνήμη Γ. Α. Παπαϊωάννου' του τμήματος Κληροδοτημάτων του Α.Π.Θ. Μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών και της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας. Σπούδασε σύνθεση στην École Normale de Musique de Paris (καθ. Υ. Taira) και στο Ωδείο Athenaeum (καθ. Κ. Βαρότσης). Έργα της έχουν ερμηνευτεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Το συγγραφικό της έργο περιλαμβάνει Πρόγραμμα Σπουδών και Οδηγό για τον Εκπαιδευτικό για το μάθημα 'Ευρωπαϊκή Μουσική Ιστορία' των Μουσικών Γυμνασίων, συμμετοχές σε συλλογικούς τόμους, δημοσιεύσεις σε μουσικολογικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων. Υπηρέτησε τον θεσμό των Μουσικών Σχολείων (2001-2017) και διετέλεσε Διευθύντρια του Μουσικού Σχολείου Σιάτιστας (2011-2017). Δίδαξε 'Θεωρητικά της Μουσικής' στο Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ. Γνωρίζει αγγλικά, γαλλικά, ισπανικά, είναι πτυχιούχος του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Α.Π.Θ. και κάτοχος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Εξειδίκευσης 'Επιστήμη της Μετάφρασης' του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Μελετάει και γράφει ποίηση. Είναι μεταδιδακτορική ερευνήτρια με θέμα 'Αποδίδοντας μουσικά τον Καβάφη' (επ. καθ.: Ι. Παπαδάτος) και μέλος του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Τ.Μ.Σ. του Ιονίου Πανεπιστημίου με γνωστικό αντικείμενο 'Ανώτερα Θεωρητικά και Σύνθεση'.

Έξαρχος Γεώργιος

φιλόλογος

georgiosexarchos@gmail.com

Περίληψη

Όλοι γνωρίζουμε και περηφανευόμαστε ότι γράφουμε και μιλούμε την ωραιότερη, την πλουσιότερη, την αρμονικότερη και σχεδόν μακροβιότερη γλώσσα του κόσμου. Οί ρίζες της χάνονται στά βάθη των αιώνων. Και τό άλφάβητό της, όπως άποδείχθηκε έπιστημονικά τόν τελευταίο καιρό, είναι έφεύρεση έλληνική και όχι φοινικική.

Ό Πολιτισμός κάθε Λαού καθρεφτίζεται στην Γλώσσα του. Η γλώσσα είναι ένας ζωντανός οργανισμός, και ως τέτοιος διαρκώς μεταβάλλεται, αλλάζει μορφή και εξέλισσεται. Η γλώσσα είναι τό πνεύμα, τό πνεύμα είναι παιδεία, ή παιδεία είναι Πολιτισμός.

Ό Όδυσσέας Έλυτης όταν παρέλαβε τό βραβείο Νόμπελ από την Σουηδική Άκαδημία, μεταξύ άλλων ανέφερε: «Εάν ή γλώσσα άποτελούσε άπλως ένα μέσον επικοινωνίας, πρόβλημα δέν θά υπήρχε. Συμβαίνει όμως νά άποτελεϊ ένα έργαλείο μαγείας και φορέα ήθικων άξιων». Προσθέτει άλλοι ό νομπελίστας ποιητής μας «Δέν πρέπει νά λησμονεϊ κανείς ότι στό μάκρος 25 αιώνων δέν υπήρχε ούτε ένας αιώνας πού νά μήν γράφτηκε ποίηση στην έλληνική γλώσσα. Νά τί είναι τό μεγάλο βάρος Παράδοσης πού τό όργανο αυτό σηκώνει».

Γλώσσα σημαίνει Γνώση, και γνώση άληθινή Ζωή. Η δική μας γλώσσα, ή έλληνική, είναι εύλογημένη. Σέ αυτήν γράφτηκαν τά Εύαγγέλια. Πάνω σε αυτήν πάτησαν έτυμολογικά όλες οι Έπιστήμες για νά άποδώσουν τούς όρισμούς τους. Είναι μία χαρισματική γλώσσα, ή όποία ταξίδεψε και ταξιδεύει *urbī et orbī*, άναγκάζοντας την παγκόσμια διάνοηση, νά υποκλιθεϊ στό μεγαλείο της.

Και έπειδή ζοϋμε σέ μέρες «πονηρές», άς θυμηθοϋμε τόν Πολύβιο πού έλεγε «έν καιροϊς χαλεποϊς μέμνησο τήν γλώσσαν».

Βιογραφικό

1. Πτυχίο κλασσικής φιλολογίας Πανεπιστημίου Ίωαννίνων

2. Master (MA) Έλληνικής Γλώσσας, Γλωσσολογίας και Αρχαίας Έλληνικής Λογοτεχνίας Πανεπιστημίου Κύπρου
Μεταπτυχιακή Διατριβή: Η συμβολή του Ν. Δούκα (1760-1845) στό Γλωσσικό Ζήτημα και ή έπιρροή του στην έλληνική εκπαίδευση

3. Υποψήφιος Διδάκτωρ Ίστορίας Πανεπιστημίου Ίωαννίνων

Όμιλίες - διαλέξεις

- «Τήν γλώσσα μοϋ έδωσαν έλληνική» Ημερίδα για τήν Έλληνική Γλώσσα στον Δήμο Λαρισαίων. Αϋγουστος 2011
- «Ό ρόλος των δυτικων μισσιοναριων στην προεπαναστατική και μετεπαναστατική Ελλάδα». Όμιλία στά Ίωάννινα, Μάρτιος 2015

• «Τό κοινωνικό και εκπαιδευτικό μοντέλο των 3 Έραρχων μέσα από τό έργο τους». Έκδήλωση στο Μουσικό Σχολείο Άρτης. Ίανουάριος 2016

- «Η ζωή του Στρατηγοϋ Μακρυγιάννη». Όμιλία στον Δήμο Άρταίων. Μάρτιος 2016
- «Οϊ Συνθήκες και τό ιστορικό πλαίσιο του Α΄ Σχίσματος των Έκκλησιων». Έκδήλωση στην Θεσσαλονίκη. Άπρίλιος 2016

• «Η κακοποίηση τής έλληνικής γλώσσας στον δημόσιο και στον ιδιωτικό μας βίο». Έκδήλωση του Δικτύου Διαλόγου στά Ίωάννινα. Οκτώβριος 2018

• "Η Άλωση του 1204" Ίωάννινα, Άπρίλιος 2021

• "Άποφράς ή ήμέρα τής Αλώσεως;" Εϊσήγηση στον Παγκρήτιο Σύνδεσμο Θεολόγων, Μάιος 2021

• Όμιλίες στον Σύλλογο Κυπριων Φοιτητων Πανεπιστημίου Ίωαννίνων:

1. «Η προετοιμασία του Άγωνα του 1821 και ό ρόλος των Φιλελλήνων». Μάρτιος 2015

2. «Η Άπελευθέρωση των Ίωαννίνων και ή συμβολή της στους Βαλκανικούς Πολέμους». Φεβρουάριος 2016

3. «Οϊ συνθήκες εισαγωγής τής Ελλάδας στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο». Οκτώβριος 2016

4. «Ό ρόλος του Γρηγορίου Ε΄ στην Έκβαση τής Έπανάστασης». Μάρτιος 2017

- άρθρογραφία σέ περιοδικά και ιστοτόπους

Τα "γράμματα" του Νεοελληνικού Διαφωτισμού ως μορφή ανώτερου πολιτισμού και η παρακαταθήκη τους στη σύγχρονη εποχή της παιδείας

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

ΨΟΦΙΟΥ ΆΝΝΑ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ- ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

anna.psofiou@yahoo.gr

Περίληψη

Ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός υπήρξε ένα κίνημα εκ των σημαντικότερων πνευματικών διεργασιών του πνεύματος, που συνέβαλε καταλυτικά στην εθνική αφύπνιση καθώς και συνείδηση των Ελλήνων. Οι επιρροές που άσκησε στους προεπαναστατικούς χρόνους στον ελληνικό χώρο, τόσο σε επίπεδο κοινωνικό όσο και σε πνευματικό αξίζει να ερμηνεύονται και να μελετώνται ως αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορίας αλλά κυρίως του πολιτισμού. Αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι η καλλιέργεια των γραμμάτων αποτέλεσε τη βάση, όπου στηρίχθηκε η διασφάλιση πολιτισμικών στοιχείων και αγαθών όπως ήταν η παιδεία κι η συνεχής εκπαίδευση καθώς και η ανάδειξη κοινωνικών πολιτικών που βρίσκουν το έρεισμα τους στην περίοδο της Νεοελληνικής πνευματικής ζωής. Η σπουδή του λόγου και η δημιουργία του "γραπτού" πολιτισμού αποτελούν το θεμέλιο, απ' όπου εκκινεί η σκέψη και η προτροπή για την κατανόηση υψιστων αρχών, όπως είναι η ελευθερία, η δημοκρατία και ο ανθρωπισμός. Αρχές οι οποίες δύνανται να εντοπιστούν σε χωρία δοκιμιακού λόγου, στην ποίηση και σε πολιτικοκοινωνικούς λόγους. Εστιάζοντας την προσοχή μας στην προεπαναστική Ελλάδα, διαπιστώνουμε την επιτακτική ανάγκη για συνεχή αγώνα διαφύλαξης των ελληνικών "γραμμάτων" και τις προσπάθειες που μαρτυρούνται από τα κείμενα της εποχής για συνεχή γνώση και μελέτη των Επιστημών. Η μελέτη των κειμένων της εποχής αφενός μας καθιστά ικανούς να γνωρίζουμε την περιρρέουσα ατμόσφαιρα των πολιτικών και κοινωνικών ζυμώσεων που λάμβαναν χώρα στη Δύση και με ποιο τρόπο άφηναν το στίγμα τους στον ελλαδικό χώρο κι αφετέρου το πόσο, εν τέλει, άρρηκτα συνδεδεμένη υπήρξε η χώρα μας με την πνευματική εξέλιξη του δυτικού κόσμου και πολιτισμού. Η σπουδαιότητα στο όλο εγχείρημα αποτιμάται στη θέση ότι ο γραπτός λόγος αποτελεί το ανώτερο επίπεδο του πολιτισμού και η ανάδειξη του "φωτίζει", νέες πτυχές για τη μελέτη των ανθρωπιστικών σπουδών κυρίως αν εστιάσουμε το ενδιαφέρον μας στη Νεοελληνική περίοδο, η οποία έχει περιέλθει στο περιθώριο της Ιστορίας σε ότι αφορά το τι παρέδωσε στον πολιτισμό μας. Με αφορμή το επετειακό έτος από την έναρξη της επανάστασης των Ελλήνων, κρίνεται απαραίτητη η μνεία σε κείμενα της εποχής, η έκθεση μιας συλλογιστικής πορείας που μας οδηγεί στην καταλυτική δράση που άσκησαν καθώς και στο πώς στη σύγχρονη εποχή δύνανται να αξιοποιηθούν προκειμένου να εμφυσήσουν τις αρχές που πρεσβεύουν εκ νέου, ως απόρροια του πολιτισμικού γίνεσθαι της Ελλάδας και ως καλλιέργεια της δημοκρατικής συνείδησης.

Βιογραφικό

Είμαι απόφοιτος των τμημάτων Ιστορίας και Αρχαιολογίας, με ειδίκευση στην Ιστορία, καθώς και της Φιλοσοφίας- Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας με ειδίκευση στην Παιδαγωγική της Φιλοσοφικής σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Έχω λάβει πιστοποιητικό εξειδικευμένης επιμόρφωσης στις Νευροαναπτυξιακές και αισθητηριακές διαταραχές στην Ειδική αγωγή και διαπαιδαγώγηση από το ΚΕΔΙΒΙΜ του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και βρίσκομαι στο τρίτο εξάμηνο σπουδών του ΔΔΠΜΣ του τμήματος Φιλοσοφίας με τίτλο Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία και Φιλοσοφία των Επιστημών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Γνωρίζω αγγλικά, γαλλικά και ιταλικά και εργάζομαι στην ιδιωτική εκπαίδευση. Τέλος έχω παρακολουθήσει σεμινάρια και ημερίδες που αφορούν στην ιστορία, την παιδαγωγική και την ψυχολογία καθώς και πλήθος ομιλιών που διεξάγονται σε ακαδημαϊκό επίπεδο.

Αντιλήψεις Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας για τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Παπαδοπούλου Βασιλική
Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου
vasgrpapadopoulou@gmail.com

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται μια εμπειρική έρευνα που διενεργήθηκε με ερωτηματολόγιο προκειμένου να ανιχνεύσουμε τις απόψεις εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Από την ανάλυση των δεδομένων διαπιστώνεται οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι χρειάζεται να αναβαθμιστεί το θεσμικό πλαίσιο υποστήριξης της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, να ανανεωθούν τα Αναλυτικά Προγράμματα του γενικού σχολείου αλλά και των ΔΥΕΠ και των Τ.Υ. ΖΕΠ, να υπάρξει συνεχής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, στήριξή τους από ειδικούς στο γνωστικό αλλά και το συμβουλευτικό πλαίσιο του ρόλου τους, εμπλουτισμό των διδακτικών πρακτικών με βιωματικά και διαθεματικά projects που θα αξιοποιούν πλούσιο πολυπολιτισμικό και πολυμεσικό υλικό, συγγραφή εξειδικευμένων εγχειριδίων στην εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας, αξιοποίηση της γλωσσικής και πολιτισμικής παρακαταθήκης των αλλοδαπών μαθητών στα συγγράμματα αλλά και τις δράσεις, διευκόλυνση της επικοινωνίας με διερμηνείς ή με ενδιάμεση γλώσσα (π.χ. αγγλικά).

Βιογραφικό

Η Βασιλική Παπαδοπούλου γεννήθηκε στο Λευκώνα Πρεσπών Φλώρινας και σπούδασε στη Μαράσλειο Παιδαγωγική Ακαδημία. Έκανε μετεκπαίδευση στο Μαράσλειο Διδασκαλείο στην Ειδική Αγωγή και μεταπτυχιακές σπουδές στο ΠΤΔΕ του ΕΚΠΑ στον Τομέα «Πληροφορική στην Εκπαίδευση». Έλαβε Διδακτορικό τίτλο Σπουδών από το ίδιο τμήμα με Υπεύθυνο Καθηγητή τον κ. Αριστοτ. Ράπτη. Είναι επιμορφώτρια δασκάλων και νηπιαγωγών στις ΤΠΕ στο Β1 και Β2 Επίπεδο. Εργάστηκε σε σχολεία της Ευρυτανίας και της Αττικής. Διετέλεσε έντεκα χρόνια Διευθύντρια στο 2ο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Στεφάνου και τώρα υπηρετεί ως Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου στο 5ο Π.Ε.Κ.Σ Αττικής, με Παιδαγωγική και Επιστημονική ευθύνη των Δημοτικών Σχολείων των Δήμων Διονύσου και Ωρωπού. Είναι μέλος ΣΕΠ στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα είναι η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική πράξη και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις σύγχρονες διδακτικές μεθόδους.

Τα πανηγύρια ως παράγοντας αειφορίας και βιώσιμης ανάπτυξης των τοπικών κοινωνιών

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Ματζάνος Δημήτριος

ΣΕΕ ΠΕ70 2ου ΠΕΚΕΣ Ν. Αιγαίου

dmatzanos@sch.gr

Στεφούδη Φεβρωνία

Νηπιαγωγός, MSc, Phd Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Στη σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης και της πολιτισμικής ομογενοποίησης, ο τοπικός πολιτισμός κάθε περιοχής και ιδιαίτερα τα τοπικά πανηγύρια και οι γιορτές, αποτελούν βασικά στοιχεία της ταυτότητας μιας περιοχής και μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό πλεονέκτημα σε μια προσπάθεια ανάδειξης και προβολής μιας περιοχής με απώτερο στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξή της και την ευημερία της τοπικής κοινωνίας. Η προστασία και η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς αλλά και της πολιτισμικής ποικιλότητας μαζί με τη βιολογική αποτελούν βασικά στοιχεία για την αειφόρο ανάπτυξη. Στόχοι της αειφόρου ανάπτυξης σε κάθε τοπική κοινωνία εκτός από την αυτοτροφοδοτούμενη ανάπτυξη, τη διατήρηση των ανανεώσιμων φυσικών πόρων, τη διαφύλαξη του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, αποτελούν και η διαφύλαξη και αναπαραγωγή του πολιτισμού, η διατήρηση της φυσικής και πολιτιστικής ιδιαιτερότητας, η αναβάθμιση των ποιοτικών τοπικών χαρακτήρων, η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική βιωσιμότητα του κάθε τόπου.

Τα πανηγύρια και οι τοπικές συλλογικές γιορτές, αποτελούν ένα πολύ χαρακτηριστικό παράδειγμα πολιτισμικής βιωσιμότητας, τα οποία έχουν σκοπό την τοπική, οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών.

Η παρούσα έρευνα, η οποία είναι μέρος ευρύτερης έρευνας, αποσκοπεί στην ανίχνευση και καταγραφή των απόψεων των φορέων πολιτιστικών συλλόγων και πολιτών του νησιού της Ρόδου αναφορικά με το ρόλο των πανηγυριών στη βιώσιμη ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών σε σχέση με κοινωνικο-οικονομικές, περιβαλλοντικές και πολιτισμικές θεματικές.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στο νησί της Ρόδου σε 50 φορείς πολιτιστικών συλλόγων και σε 50 πολίτες της πόλεως της Ρόδου και των χωριών του νησιού της Ρόδου μεταξύ Σεπτεμβρίου – Δεκεμβρίου 2020 με τη χρήση ημιδομημένης συνέντευξης.

Από τα αποτελέσματα προέκυψε ότι οι φορείς των πολιτιστικών συλλόγων και οι κάτοικοι θεωρούν ότι τα πανηγύρια θα πρέπει να αποσκοπούν τόσο στην κοινωνική ανάπτυξη όσο και στην οικονομική. Θα πρέπει να αποτελούν ένα πεδίο, όπου να αναδεικνύονται οι αξίες τους και να χρησιμοποιούνται συχνά ως χώρος ανάπτυξης με σεβασμό στο περιβάλλον, βοηθώντας την τοπική κοινωνία να έχει οικονομικά και αναπτυξιακά οφέλη.

Βιογραφικό

Ο Ματζάνος Δημήτριος είναι δάσκαλος πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, έχει διατελέσει διευθυντής σχολικών μονάδων και ασκεί καθήκοντα Συντονιστή Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ70 στο 2ο ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Ν. Αιγαίου.

Έλαβε το Διδακτορικό του Δίπλωμα (Ph.D) από το Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Έχει πραγματοποιήσει Μεταπτυχιακές Σπουδές (Master) στο ΤΕΠΑΕΣ του Πανεπιστημίου Αιγαίου στην «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση». Έλαβε δίπλωμα διετούς κύκλου μετεκπαίδευσης Διδασκαλείου στη Γενική Αγωγή του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Έχει εκπονήσει μεταδιδακτορική έρευνα (post doctoral) στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Διδάσκει ως συμβασιούχος διδάσκων βάσει του Π.Δ. 407/80 στο Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, το γνωστικό αντικείμενο «Δημιουργικότητα, Αειφορία και Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός».

Επιστημονικά άρθρα του έχουν δημοσιευθεί σε έγκριτα ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά, σε συλλογικούς τόμους, έχει συν-επιμεληθεί συλλογικό τόμο και έχει παρουσιάσει εργασίες με εισηγήσεις του σε Πανελλήνια, Διεθνή και Παγκόσμια Συνέδρια με πρακτικά (Proceedings).

Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στις Επιστήμες της Αγωγής, η Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη, η Δημιουργικότητα, η Πολιτισμική Βιωσιμότητα και ο Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός.

Προσεγγίζοντας την Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Κληρονομιά μέσω του προγράμματος Erasmus+: Η περίπτωση ενός δευτεροβάθμιου σχολείου

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Καραγιάννη Ευφημία

Εκπαιδευτικός ΠΕ06, Διευθύντρια Γυμνασίου Πέτα Άρτας

effiekka76@gmail.com

Περίληψη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εκπαίδευση για την πολιτιστική μας κληρονομιά σε όλες τις εκφάνσεις της, είναι απαραίτητη προκειμένου να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση των παιδιών και να τους υπενθυμιστεί ο ρόλος τους στη διατήρησή της, ενισχύοντας παράλληλα την πολιτιστική τους ταυτότητα. Τα προγράμματα Erasmus+ μπορεί να διαδραματίσουν ουσιαστικό ρόλο για την προάσπιση της εκπληκτικής πολιτιστικής πολυμορφίας του κόσμου μέσω της διεθνούς συνεργασίας. Η παρούσα εισήγηση επιχειρεί αρχικά να προσεγγίσει την αναγκαιότητα της εκπαίδευσης για την ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά, καθώς και τον ρόλο που επιτελούν τα εκπαιδευτικά προγράμματα προς αυτή την κατεύθυνση παραθέτοντας την εμπειρία του Γυμνασίου Πέτα μέσα από το έργο DECH, ακρωνύμιο για τις λέξεις *Dimensions of European Cultural Heritage* - Διαστάσεις της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Πρόκειται για μία σύμπραξη που αναπτύχθηκε στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus+ βασική δράση KA2 -Συνεργασία για την καινοτομία και ανταλλαγή καλών πρακτικών, κατά την περίοδο 2018-2021. Έξι χώρες - Πολωνία, Ισπανία, Κροατία, Ρουμανία, Γαλλία (Μαρτινίκα) και Ελλάδα συνεργάστηκαν με τελικό σκοπό την ανάδειξη της σημασίας της διαφύλαξης της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και την κατανόηση των ομοιοτήτων που συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιας κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας. Παρά τις γεωγραφικές, οικονομικές ή πολιτικές μας διαφορές, το κοινό μας έργο επιδίωξε και πέτυχε να ευαισθητοποιήσει και να ενισχύσει τις γνώσεις για την πολιτιστική κληρονομιά σε πάνω από 250 μαθητές και πάνω από 65 εκπαιδευτικούς σε μια περίοδο 36 μηνών. Μέσα από διάφορες διεθνικές δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν στα εμπλεκόμενα σχολεία τόσο κατά την διάρκεια των μαθημάτων όσο και κατά την διάρκεια των κινητικότητων, οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί κατάφεραν να εντοπίσουν, να καταγράψουν και γιατί όχι να προωθήσουν στοιχεία της εθνικής τους κληρονομιάς, να συνειδητοποιήσουν την κοινή ευρωπαϊκή τους ταυτότητα και να μάθουν να σέβονται τον πολιτισμό των εταίρων τους με ένα τρόπο άμεσο και άκρως βιωματικό.

Λέξεις κλειδιά: Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Κληρονομιά, Εκπαίδευση, Erasmus+,

Βιογραφικό

Η Ευφημία Καραγιάννη είναι εκπαιδευτικός Αγγλικής Γλώσσας και διδάσκει στην ελληνική δημόσια εκπαίδευση για 21 χρόνια. Τα τελευταία πέντε χρόνια παράλληλα με τα εκπαιδευτικά της καθήκοντα υπηρετεί τη δημόσια εκπαίδευση από τη θέση της διευθύντριας του Γυμνασίου Πέτα Άρτας. Σπούδασε Αγγλική Γλώσσα και Φιλολογία στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στη διδασκαλία της Αγγλικής ως ξένης γλώσσας (Med in TESOL) από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Άρθρο της έχει δημοσιευτεί στο ηλεκτρονικό περιοδικό *Research Papers in Language Teaching and Learning* του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.

Μια διατοπική, διαπολιτισμική μαθηματική παρακαταθήκη από το πολύ παλιό παρελθόν. Η αξιοποίηση των λαθών κατά την επίλυση προβλημάτων

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ iv

Μαστρογιάννης Αλέξιος

Μεταδιδακτορικός Ερευνητής Πανεπιστημίου Πατρών

alexmastr@yahoo.gr

Γρηγόριος Μπεληγιάννης

Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών

gbeligia@upatras.gr

Περίληψη

Η επίλυση προβλημάτων καθημερινής ζωής αλλά και μαθηματικών προβλημάτων αποτελεί μια διαχρονική, ύψιστη και κρίσιμη ανθρώπινη δραστηριότητα. Ανά τους πολιτισμούς, ανά τους αιώνες και μέχρι σήμερα, η προσπάθεια επίλυσης προβλημάτων διεγείρει τον ανθρώπινο νου και τον καλλιεργεί. Η μέθοδος της απλής και διπλής λαθεμένης παραδοχής είναι μια πολύ παλιά τεχνική δοκιμής και πλάνης, που επιλύει όλα τα γραμμικά προβλήματα, τα οποία καταλήγουν σε εξισώσεις πρώτου βαθμού. Η διατοπική αυτή μέθοδος, που αξιοποιεί λάθη και αναλογίες, απαντάται σε όλους σχεδόν τους αρχαίους πολιτισμούς, ως προϊόν της εγγενούς ανθρώπινης παρότρυνσης για επίλυση προβλημάτων. Η παρούσα εργασία αναφέρεται αρχικά στον αιγυπτιακό πάπυρο του Rhind, στον οποίο γίνεται μια πρώτη αναφορά στη μέθοδο της απλής λαθεμένης παραδοχής, και περιγράφονται σχετικά προβλήματα με τις λύσεις τους. Η μέθοδος-αλγόριθμος της απλής λαθεμένης παραδοχής χρησιμοποιεί μια αυθαίρετη αρχική τιμή, ως λύση, και επιλύει όλα τα προβλήματα που καταλήγουν σε εξίσωση πρώτου βαθμού χωρίς σταθερό όρο. Μεθόδους απλής λαθεμένης παραδοχής μετέρχονταν και οι αρχαίοι Βαβυλώνιοι. Ωστόσο, μερικά προβλήματα των Βαβυλωνίων, όπως παρουσιάζονται στην εργασία, ήταν σαφώς πιο περίπλοκα από αυτά των Αιγυπτίων. Ακολούθως, γίνεται αναφορά στο 7ο κεφάλαιο του κινέζικου βιβλίου «Jiuzhang Suanshu», που περιέχει μαθηματικά των Κινέζων από το 1000 π.Χ μέχρι το 50 μ.Χ και στο οποίο βρίσκονται οι απαρχές εφαρμογής της διπλής λαθεμένης παραδοχής, μέσω της οποίας επιλύονται όλα τα προβλήματα που καταλήγουν σε εξίσωση πρώτου βαθμού με σταθερό όρο. Οι Κινέζοι ήταν ο πρώτος πολιτισμός που επινόησε την επίλυση εξισώσεων πρώτου βαθμού (ή ζεύγους γραμμικών εξισώσεων με 2 αγνώστους), μέσω ενεργοποίησης δυο αυθαίρετων αρχικών τιμών. Τελικά, η μέθοδος της διπλής λαθεμένης παραδοχής μεταφέρθηκε, τα μεσαιωνικά χρόνια στην Ευρώπη από Άραβες μαθηματικούς, οι οποίοι την είχαν αναπτύξει περαιτέρω. Πιθανολογείται ότι οι αρχαίοι Ινδοί και οι Έλληνες δεν ασχολήθηκαν με τη μέθοδο αυτή, αν και υπάρχουν και υπόνοιες για το αντίθετο. Η μέθοδος της λαθεμένης παραδοχής, λόγω της απλότητας, της απλοϊκότητας, της αποτελεσματικότητας αλλά και της απουσίας μαθηματικών συμβολισμών, υπήρξε πολύ δημοφιλής μέχρι τον 16ο-17ο αιώνα μ. Χ., ενώ είναι και υπεύθυνη για την εισαγωγή αρκετών μαθηματικών συμβόλων. Τέλος, η παρούσα εργασία επιχειρηματολογεί υπέρ και της άποψης ότι η ανθρώπινη τάση για παραδοχές είναι μάλλον έμφυτη.

Βιογραφικό

Ο Μαστρογιάννης Αλέξιος, εκπαιδευτικός ΠΕ70 και ΠΕ03, γεννήθηκε στο Αγρίνιο, όπου και κατοικεί. Εργάζεται ως Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ70 στο ΠΕΚΕΣ Δυτικής Ελλάδας. Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στη Διδακτική των Θετικών Επιστημών και δη των Μαθηματικών, στη Διδακτική και Παιδαγωγική αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση, στην Παιδαγωγική αποστολή του Σύγχρονου Σχολείου και στη Διαχείριση της Σχολικής Μονάδας. Είναι Επιμορφωτής ΠΕ70/60 Β' Επιπέδου στην Αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών στην Εκπαιδευτική Διαδικασία και Γενικός Γραμματέας του Επιστημονικού Συλλόγου «Νέος Παιδαγωγός». Έχει συγγράψει βιβλία μαθηματικού, τεχνολογικού και παιδαγωγικού περιεχομένου. Πολλά άρθρα του έχουν δημοσιευτεί σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά Περιοδικά και Συνέδρια.

Γκόγκας Θεμιστοκλής

Αναπληρωτής Καθηγητής ΠΤΔΕ Ιωαννίνων

thegogas@uoi.gr

Περίληψη

Το ζήτημα της εκπαίδευσης των παιδιών μεταναστευτικής προέλευσης αποτελεί ένα από τα σημεία, γύρω από τα οποία παράγεται δημόσιος λόγος. Παρά το γεγονός ότι τις δύο τελευταίες δεκαετίες η έρευνα έχει προσφέρει ένα πλήθος στοιχείων, εν τούτοις οι ανεξερεύνητες περιοχές είναι ακόμη πολλές. Ειδικά για το πεδίο της σύγκρουσης μεταξύ φέρουσας και κυρίαρχης κουλτούρας τα εμπειρικά δεδομένα δεν επαληθεύουν πάντοτε το θεωρητικό πλαίσιο. Η παρούσα ανακοίνωση διερευνά το πλέγμα των αλληλεπιδράσεων που αναπτύσσονται ανάμεσα στον πολιτισμό, την κουλτούρα και την ταυτότητα και αποτελεί συμβολή στη διαμόρφωση του δημοσίου λόγου για τις εκπαιδευτικές πτυχές του μεταναστευτικού ζητήματος. Χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο παρουσιάζεται και αναλύεται η έννοια του πολιτισμού και καταδεικνύεται η διάσταση μεταξύ της υλικής και της διανοητικής πτυχής του. Η συγκεκριμένη προσέγγιση αποσκοπεί να τονίσει ότι, ενώ η συμμετοχή των μεταναστών είναι ισότιμη με αυτή των γηγενών στο υλικό σκέλος του πολιτισμού, εν τούτοις όσον αφορά το άυλο σκέλος η συμμετοχή τους είναι μάλλον ισχνή. Το δεύτερο μέρος της ανακοίνωσης αναλύει θεωρητικά τις κομβικές έννοιες της κουλτούρας και της ταυτότητας και προσδιορίζει τη διαλεκτική σχέση μεταξύ τους. Τονίζεται η κουλτούρα των μεταναστευτικών ομάδων και προβάλλεται η δημιουργία πολλών, αλλά όχι πολλαπλών ταυτοτήτων, όπως αυτές διαμορφώνονται μέσα στις μεταναστευτικές κοινότητες. Παράλληλα παρουσιάζεται ο ρόλος του σχολείου, ο οποίος είναι μάλλον περιθωριακός στη διαμόρφωση της κουλτούρας και της ταυτότητας των παιδιών μεταναστευτικής προέλευσης. Η ανακοίνωση καταλήγει με την κριτική διατύπωση μιας υπόθεσης: τα υφιστάμενα εκπαιδευτικά μοντέλα διαχείρισης της ετερότητας οδήγησαν στα αντίθετα από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα και συνέβαλαν στη δημιουργία γλωσσικών, πολιτισμικών και -κυρίως- θρησκευτικών θυλάκων. Οι μετανάστες βρίσκονται εγκλωβισμένοι εντός των στενών ορίων της κουλτούρας της ομάδας ή της κοινότητας, στους κόλπους της οποίας διαβιούν. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην είναι σε θέση να καρπωθούν τα οφέλη του άυλου πολιτισμού, όπως τον απολαμβάνει ο γενικός πληθυσμός. Απαιτείται αναπροσανατολισμός των εκπαιδευτικών πρακτικών, προκειμένου να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις δημιουργίας υβριδικής κουλτούρας, ώστε να επιτευχθεί η ομαλή ένταξη και να αποφευχθεί η περιθωριοποίηση και, ενδεχομένως, η ριζοσπαστικοποίηση των μεταναστών.

Βιογραφικό

Ο Θεμιστοκλής Γκόγκας είναι Αναπληρωτής Καθηγητής του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με γνωστικό αντικείμενο Ιστορικές και Πολιτισμικές Θεωρήσεις της Εκπαίδευσης. Σπούδασε στη Ζωσιμαία Παιδαγωγική Ακαδημία Ιωαννίνων και πραγματοποίησε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Dundee και στο Πανεπιστήμιο του Keele στη Βρετανία. Αναγορεύτηκε διδάκτορας του Πανεπιστημίου του Keele το 2002. Εργάστηκε ως δάσκαλος σε δημοτικά σχολεία στην Ελλάδα καθώς και στο Ευρωπαϊκό Σχολείο του Λουξεμβούργου. Δίδαξε ως Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Εφαρμογών Ξένων Γλωσσών (2005-2013) και ως Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Ηπείρου (2014-2018). Έλαβε μέρος σε περισσότερα από 30 διεθνή συνέδρια, ενώ άρθρα του έχουν δημοσιευτεί σε επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους. Διδάσκει σε Μεταπτυχιακά Προγράμματα του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης και του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Στο παρελθόν δίδαξε στο Graduate School of Education του Πανεπιστημίου Nazarbayev στο Καζακστάν (2013-14) και από το 2015 είναι Επισκέπτης Καθηγητής στο Τμήμα Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου.

Αξιοποίηση της Ψηφιακής Πολιτισμικής Κληρονομιάς σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ III, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Δρ. Σπυρίδων Παπαδάκης¹, Μόνικα Λίλλη²

1. Μέλος ΣΕΠ, Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.), Οργανωτικός Συντονιστής ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Δυτικής Ελλάδας - Σ.Ε.Ε ΠΕ86-Πληροφορικής
papspyr@gmail.com

Λίλλη Μόνικα

2. MSc Διαχείριση Τεκμηρίων Πολιτισμικής Κληρονομιάς – Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Καλλιτεχνικών μαθημάτων ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Δυτικής Ελλάδας
monica.lillis1313@gmail.com

Περίληψη

Η διατήρηση και διαχείριση της πληροφορίας σε ψηφιακή μορφή με νέα μέσα και εργαλεία βοηθά σημαντικά στην ανάδειξη του πολιτισμικού αγαθού σε συνάρτηση με το ιστορικό και κοινωνικό υπόβαθρο στο οποίο εντάσσεται.

Όπως σε σχεδόν κάθε πτυχή οργάνωσης της σύγχρονης κοινωνίας, η αξιοποίηση των αναδυόμενων τεχνολογικών μέσων και δικτύων προσδίδει νέες διαστάσεις στην πολιτισμική κληρονομιά. Υλικά και πνευματικά έργα υπό τη μορφή ψηφιακών αντικειμένων, δημιουργούνται και ενσωματώνονται στην κουλτούρα μας καθημερινά, σε παγκόσμιο επίπεδο, όπως αναγνωρίζεται ήδη από το 2003 μέσω της Χάρτας της UNESCO για την Προστασία της Ψηφιακής Κληρονομιάς.

Στην παρούσα εισήγηση θα αναδειχθούν εμπειρίες και θα παρατεθούν προτάσεις για την αξιοποίηση της υλικής και άυλης πολιτισμικής κληρονομιάς, αλλά και της νέας καλλιτεχνικής παραγωγής και έκφρασης, μέσα από την ψηφιακή τεχνολογία και τα νέα μέσα στην εκπαίδευση και ειδικότερα την εκπαιδευτική προσέγγιση STEAM. Συγκεκριμένα, θα παρουσιαστούν εμπειρίες και αποτελέσματα από το ευρωπαϊκό έργο «CrowdDreaming – Οι νέοι συν-δημιουργούν Ψηφιακό Πολιτισμό», το οποίο στοχεύει στη διάδοση και στην κλιμάκωση, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μιας καλής πρακτικής στον τομέα της αξιοποίησης της ψηφιακής πολιτιστικής κληρονομιάς ως μέσου έκφρασης και επικοινωνίας μεταξύ των νέων της Ευρώπης. Μέσω ενός μαζικού ανοικτού διαδικτυακού μαθήματος (MOOC), επιχειρήθηκε η ενημέρωση, η ευαισθητοποίηση και η εκπαίδευση εκπαιδευτικών, σε νέες απαιτούμενες διεπιστημονικές δεξιότητες και ψηφιακά εργαλεία, όπως είναι η ψηφιακή αφήγηση και η επαυξημένη πραγματικότητα (AR, Augmented Reality). Στόχος του προγράμματος είναι η εισαγωγή της ψηφιακής πολιτιστικής κληρονομιάς στη σχολική τάξη, η διερεύνηση διαφόρων πολιτισμών της Ευρώπης μέσω ψηφιακών μέσων και η προώθηση κοινών ευρωπαϊκών αξιών μεταξύ νέων στο πλαίσιο μιας πιο συμπεριληπτικής εκπαίδευσης.

Λέξεις κλειδιά: ψηφιακός πολιτισμός, εκπαίδευση STEAM, επαυξημένη πραγματικότητα, ψηφιακή αφήγηση, συμπερίληψη.

Βιογραφικό

Η κ. Μόνικα Λίλλη είναι Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Καλλιτεχνικών Μαθημάτων του Περιφερειακού Κέντρου Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Δυτικής Ελλάδας και ερευνήτρια του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Εργάζεται στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση μαζικών ανοικτών διαδικτυακών μαθημάτων για τη διάδοση βέλτιστων πρακτικών στους τομείς της Εκπαίδευσης και της Πολιτισμικής Κληρονομιάς όπως και στην υλοποίηση και προώθηση προγραμμάτων Erasmus+ KA2 και KA3. Είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών στην «Τεκμηρίωση και Διαχείριση Πολιτιστικής Κληρονομιάς» του Τμήματος Μουσειολογίας, Βιβλιοθηκονομίας και Πληροφορικής του Ιονίου Πανεπιστημίου και απόφοιτος της Σχολής Καλών Τεχνών της πόλης Μπολόνια της Ιταλίας. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα άπτονται κυρίως θεμάτων πρακτικής εφαρμογής της διεπιστημονικής διδασκαλίας των εικαστικών τεχνών, τρόπους ανάπτυξης της κοινωνικο-συναισθηματικής ευφυΐας των μαθητών, καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και τρόπους εισαγωγής του μαθητή στη μουσειακή εμπειρία μέσα από το σχολικό περιβάλλον.

Η Τέχνη Στο Πλαίσιο Της Ποιοτικής Ανάπτυξης Των Εκπαιδευτικών Μονάδων...Σ 'ένα Πολιτιστικά Μεταβαλλόμενο Περιβάλλον"

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ Ι, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Ιωάννου Μαρία

Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας

marianoannou@gmail.com

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας αποτελεί η ανάδειξη της τέχνης στο πλαίσιο της εκπαίδευσης και πιο συγκεκριμένα η εφαρμογή της στις εκπαιδευτικές μονάδες. Μέσω της βιβλιογραφικής ανασκόπησης στη διεθνή και εγχώρια βιβλιογραφία έχει καταγραφεί το εννοιολογικό πλαίσιο της ποιοτικής εκπαίδευσης, η συνύπαρξη τέχνης και εκπαίδευσης καθώς και παραδείγματα εφαρμογής των τεχνών μέσα από πολιτιστικές πολιτικές στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Βιογραφικό

Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας και Ακαδημαϊκός Υπότροφος στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, με (α) Πτυχίο Προσχολικής Αγωγής, της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας & Πρόνοιας, του Τ.Ε.Ι. Αθήνας (β) Πτυχίο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης από το τμήμα Θεατρικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (γ) Πτυχίο Παιδαγωγικών Σπουδών, Σχολή ΠΑΤΕΣ/ΣΕΛΕΤΕ (δ) Ανώτερο Δίπλωμα Παιδαγωγικών Επιστημών (Advanced Diploma in Education) Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (U.C.L.) (ε) Μεταπτυχιακό Τίτλο Σπουδών στη Θεατρική Τέχνη στην Εκπαίδευση (MA of Arts in Drama in Education & Postgraduate Diploma in Drama Education) από το Πανεπιστήμιο της Κεντρικής Αγγλίας (U.C.E.) του Birmingham, MA Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων - Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Επιπρόσθετη επιμόρφωση (από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς εκπαίδευσης της Ελλάδας αλλά και της Μεγάλης Βρετανίας) σχετική με τα αντικείμενα διδασκαλίας της κατεύθυνσης της τέχνης του θεάτρου στην εκπαίδευση.

Η σημασία των δεξιοτήτων αυτοπροσδιορισμού στα πλαίσια της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

Ανάρτηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Κρέκης Δημήτριος

Εκπαιδευτικός ΠΕ70

dikrekis@yahoo.gr

Περίληψη

Τα τελευταία χρόνια δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στον αυτοπροσδιορισμό των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αναπηρίες. Το δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού αφορά το σύνολο των δεξιοτήτων, των προσωπικών χαρακτηριστικών και των γνώσεων που καθιστούν τα άτομα ικανά να καθορίζουν τη ζωή τους, να ελέγχουν τις ενέργειές τους, τις επιλογές και τις αποφάσεις τους. Η ανάπτυξη του αυτοπροσδιορισμού φαίνεται να εξαρτάται από τη σοβαρότητα της αναπηρίας και από το περιβάλλον του κάθε ατόμου. Εδώ επεισέρχεται και ο παράγοντας της εκπαίδευσης καθώς μέσα από εκπαιδευτικά προγράμματα, στρατηγικές και πρακτικές μπορεί να ενισχυθεί σε σημαντικό βαθμό ο αυτοπροσδιορισμός των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και να αποκομίσουν σημαντικά οφέλη. Γιατί η εκπαίδευση στο χώρο της ειδικής αγωγής προσπαθεί πλέον να βγάλει τα άτομα αυτά από τα απομονωμένα προστατευτικά περιβάλλοντα που παρέχουν μόνο φροντίδα, προστασία και έλεγχο της ζωής και να παρέχει υπηρεσίες και υποστήριξη με σκοπό την συμμετοχή πλήρως στην οικογενειακή, εκπαιδευτική και κοινωνική ζωή. Η εκπαίδευση ξεκινά με την αναγνώριση του δικαιώματος των ατόμων αυτών να αυτοπροσδιορίζονται, δηλαδή να αναλαμβάνουν τον έλεγχο της ζωής τους. Σχεδόν όλοι οι άνθρωποι έχουν την ικανότητα να δηλώνουν τις προτιμήσεις τους, να λαμβάνουν σημαντικές αποφάσεις για τη ζωή τους όμως κάποια άτομα εμφανέστατα, όπως για παράδειγμα αυτά με νοητική υστέρηση δεν έχουν πολλές τέτοιες ευκαιρίες. Στόχος πλέον μέσα στην ειδική αγωγή είναι όλα τα άτομα όσες δυσκολίες και αν έχουν να υποστηριχθούν και να εκπαιδευτούν για να αποκτήσουν στο μέγιστο δυνατό βαθμό τον έλεγχο της ζωής τους.

Βιογραφικό

Ο Κρέκης Δημήτριος είναι εκπαιδευτικός ΠΕ 70 με 21 χρόνια υπηρεσία. Έχει πτυχίο στο Παιδαγωγικό Δημοτικής στο ΑΠΘ, διετής μετεκπαίδευση στο Διδακταλείο "Δ. Γληνός" του Παιδαγωγικού Δημοτικής στο ΑΠΘ και μεταπτυχιακό στην "Εκπαιδευτική Ηγεσία και Πολιτική" στο ΑΠΚΥ. Έχει εργαστεί σε πολλά σχολεία σε διάφορα μέρη της Ελλάδας και τα τελευταία χρόνια έχει καθήκοντα Διευθυντή σε Δημοτικό Σχολείο του Νομού Ιωαννίνων

Επίπεδα και Βαθμοί δυσκολίας στην ελληνική γλώσσα των μαθητών-τριών πομακικής καταγωγής

Ανάρτηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ i

Αμοργιανιώτη Ειρήνη

Εκπαιδευτικός ΠΕ02

eirini789@gmail.com

Περίληψη

Η παρούσα έρευνα διερευνά το βαθμό δυσκολίας των μαθητών-τριών πομακικής καταγωγής εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας. Οι γλωσσικές δυσκολίες, απόρροια της διγλωσσίας ή και τριγλωσσίας, που τους χαρακτηρίζει, αποτελούν σημαντικό εμπόδιο στη συμμετοχή τους στο ελληνικό σχολείο και στις περαιτέρω σπουδές τους. Διεξήχθη ποσοτική έρευνα, με ερωτηματολόγιο κλειστού εξάβαθμης κλίμακας, τύπου Likert, με διαβαθμισμένες απαντήσεις από το πολύ αρνητικό έως και το πολύ θετικό, με τη συμμετοχή 85 εκπαιδευτικών που υπηρετούν στη δημόσια εκπαίδευση, την περίοδο της Άνοιξης του 2021. Η έρευνα έδειξε ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών εκτιμούν ότι οι μαθητές-τριες πομακικής καταγωγής έχουν γλωσσικές δυσκολίες σε βαθμό αρκετό ως πάρα πολύ. Ωστόσο, προέκυψαν διαφοροποιήσεις ως προς τον βαθμό δυσκολίας κάθε φορά, που μπορούν να συσχετιστούν με το διαφορετικό βαθμό κατάρτησης της ελληνικής γλώσσας και ενδεχομένως και με τον τόπο διαμονής τους.

Βιογραφικό

Η Ειρήνη Χ. Αμοργιανιώτη είναι πτυχιούχος του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με αρχική ειδίκευση στη Κλασική Φιλολογία και περαιτέρω ειδίκευση, με δεύτερο τίτλο σπουδών, στη Μεσαιωνική και Νεοελληνική Φιλολογία. Είναι κάτοχος Master στις Σπουδές στην Εκπαίδευση του ΕΑΠ. Εργάζεται ως εκπαιδευτικός στη δημόσια εκπαίδευση, στη δευτεροβάθμια βαθμίδα, και έχει υπηρετήσει σε σχολεία ειδικού ενδιαφέροντος πρότυπο, μουσικό, εκκλησιαστικό κ.α. Στοιχεία επικοινωνίας: eirini789@gmail.com

Το φανταστικό μουσείο: τα ψηφιακά μουσεία και οι ψηφιακές εικαστικές πλατφόρμες ως μέσο παιδείας και εικαστικής καλλιέργειας

Ανάρτηση, ΑΞΟΝΑΣ III, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Λαγού Μαρίνα

Φιλολόγος

marina.lagou@gmail.com

Περίληψη

Πώς μπορεί το σύνολο των μαθητών να αποκτήσει αισθητική καλλιέργεια με την επαφή με τους χώρους πολιτισμού; Ποιος είναι ο ρόλος τους στη σύγχρονη εκπαίδευση, ειδικά στην περίοδο της πανδημίας και η σημασία τους στην δημιουργία αισθητικού κριτηρίου στους/στις μαθητές-τριες; Πώς η επαφή με τους χώρους πολιτισμού μπορεί να αξιοποιηθεί στην εκπαιδευτική διαδικασία για να δημιουργηθούν δεσμοί ανάμεσα στα διδασκόμενα αντικείμενα και τη βιωματική καλλιτεχνική τους προσέγγιση; Το περιεχόμενο της ανάρτησης θα κινηθεί γύρω από τον τρόπο της οικειοποίησης των χώρων πολιτισμού από τη μαθητική κοινότητα τόσο σε επίπεδο επίσκεψής τους και δια ζώσης επαφής, όσο και η εικονική επαφή με την τέχνη μέσω ψηφιακών μουσείων με τη βοήθεια που προσφέρουν οι αντίστοιχες εικαστικές ψηφιακές πλατφόρμες. Παράλληλα θα προταθεί η δημιουργία του προσωπικού ή ομαδικού φανταστικού μουσείου, μια προσπάθεια σύνδεσης σπουδαιών έργων τέχνης, της παρουσίασης και ανάλυσής τους σε επίπεδο επιμελητικής εικαστικής αφήγησης σε ψηφιακό χώρο.

Βιογραφικό

Γεννήθηκα στην Αθήνα. Σπούδασα στο Ιστορικό-Αρχαιολογικό τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής της Αθήνας απ' όπου και απέκτησα το πτυχίο μου στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης το 2000. Συνέχισα με μεταπτυχιακές σπουδές στο *Universitat Autònoma de Barcelona* στη Θεωρία της Σύγχρονης Τέχνης (2003). Σπούδασα Πολιτιστική Διαχείριση στο Πάντειο Πανεπιστήμιο όπου και εκπόνησα διπλωματική εργασία για την τέχνη στο δημόσιο χώρο (2010). Μιλώ αγγλικά, γαλλικά και ισπανικά. Τα ερευνητικά μου ενδιαφέροντα έχουν να κάνουν με την έννοια του δημόσιου χώρου, της συλλογικότητας, την τέχνη στο δημόσιο χώρο, την προφορική ιστορία και την κοινωνική ανθρωπολογία. Δημιουργικά ασχολούμαι με τη μουσική και τη συγγραφή διηγημάτων. Από το 2009 ζω και εργάζομαι στην Ικαρία ως εκπαιδευτικός στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Έχω οργανώσει πολλές εκθέσεις τέχνης στην Αθήνα και την Περιφέρεια ως ανεξάρτητη επιμελήτρια και έχω γράψει θεωρητικά κείμενα για πολλούς Έλληνες και ξένους καλλιτέχνες. Έχω εργαστεί σε μουσεία, γκαλερί τέχνης και διεθνείς εκθέσεις τέχνης. Έχω κάνει δειγματικές διδασκαλίες στο μάθημα της Ιστορίας Τέχνης της Γ' Λυκείου, μαθήματα και σεμινάρια ιστορίας τέχνης σε δημόσια ΙΕΚ, μουσεία και πολιτιστικούς χώρους. Έχω υπάρξει επιμορφώτρια σε ζητήματα οργάνωσης εικαστικών πρότζεκτ στο δημόσιο σχολείο στο πλαίσιο επιμόρφωσης εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και εισηγήτρια στο συνέδριο Σύρου 2016 για την διδακτική και την τέχνη. Με τους μαθητές και τις μαθήτριές μου έχουμε οργανώσει πολλές δράσεις (Δημιουργία οδηγού με ιστορικές, πολιτιστικές και περιβαλλοντικές διαδρομές, φωτογραφικά και μουσικά πρότζεκτ, ιστορία του γκράφιτι και εικαστικές δράσεις στο σχολείο, δημιουργία ντοκιμαντέρ, θεατρικές παραστάσεις, μουσικές συναυλίες, μαθητικό ραδιόφωνο, σχολική εφημερίδα)

Γνωρίζω τα μνημεία της πόλης μου με τη χρήση Qrcodes

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

ZANTRABELΗ ΒΑΡΒΑΡΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΑΓΓΛΙΚΩΝ -ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ 4ου ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

varzantrav@gmail.com

Περίληψη

Η εργασία αυτή έχει ως στόχο να αναδείξει τον τρόπο με τον οποίο οι έφηβοι μαθητές μελέτησαν τα σημαντικότερα μνημεία του ιστορικού Κέντρου της πόλης της Πρέβεζας, σταχυολόγησαν τις πληροφορίες, και κατέληξαν στη δημιουργία κειμένων με τα βασικά σημεία που διατρέχουν την Ιστορία της Πόλης. Η δραστηριότητα υλοποιήθηκε στο πλαίσιο υλοποίησης Ευρωπαϊκού Προγράμματος Erasmus, με το γενικό τίτλο «Eco-Herit@ge matters», Θέματα –Ζητήματα Οικολογικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Στη συνέχεια απέδωσαν τα κείμενα στην Αγγλική Γλώσσα, μετέτρεψαν τις περιλήψεις σε ψηφιακά κείμενα μέσω κώδικα και αυτά αξιοποιήθηκαν σε παιχνίδι εξερεύνησης προς ομάδα στόχου των συνομήλικων τους. Η δραστηριότητα είχε ως στόχο την ευαισθητοποίηση σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς, μελέτη πεδίου, ιστοεξερεύνηση, αξιοποίηση πηγών και τελικά μέσω ψηφιακών εφαρμογών, ψηφιοποίηση των δεδομένων με σκοπό τη δημιουργία παιχνιδιού. Η δραστηριότητα υλοποιήθηκε μετά από δια θεματική συνεργασία στην τάξη με την εμπλοκή πολλών γνωστικών αντικειμένων. Τα γνωστικά αντικείμενα που εμπεριέχονται στο σχεδιασμό και την υλοποίηση της δραστηριότητας ήταν: Τοπική Ιστορία, Αγγλικά, Καλλιτεχνικά, Γλώσσα, Πληροφορική. Η μεθοδολογία που υιοθετήθηκε ήταν το PBL (Project Based Learning) δηλαδή η Μάθηση μέσω Πρότζεκτ. Το Project Based Learning (PBL) είναι μια μέθοδος διδασκαλίας στην οποία οι μαθητές μαθαίνουν συμμετέχοντας ενεργά σε πραγματικές και προσωπικά ουσιαστικές εργασίες. Οι μαθητές εργάζονται σε ένα έργο για εκτεταμένη χρονική περίοδο - από μια εβδομάδα έως ένα εξάμηνο - που τους εμπλέκει στην επίλυση ενός πραγματικού προβλήματος ή στην απάντηση σε μια περίπλοκη ερώτηση. Επιδεικνύουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους δημιουργώντας ένα δημόσιο προϊόν ή παρουσίαση για ένα πραγματικό κοινό. Ως αποτέλεσμα, οι μαθητές αναπτύσσουν βαθιά γνώση περιεχομένου καθώς και κριτική σκέψη, συνεργασία, δημιουργικότητα και δεξιότητες επικοινωνίας. Το Project Based Learning απελευθερώνει μια μεταδοτική, δημιουργική ενέργεια μεταξύ των μαθητών και των δασκάλων και αυτό αποδείχθηκε και από την αξιολόγηση που ακολούθησε το πέρας της υλοποίησης από μαθητές και εκπαιδευτικούς.

Βιογραφικό

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Α. Τυπικά προσόντα και επιστημονική ανάπτυξη

Θέση : Καθηγήτρια Αγγλικής Γλώσσας -Διευθύντρια 4ου Γυμνασίου Πρέβεζας

Σπουδές : 1981–1985 Τμήμα Αγγλικών Σπουδών –Φιλοσοφική Σχολή

Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθήνας

2013 : Εισαγωγή στο τμήμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του

Ε.Α.Π. 'Σπουδές στην Εκπαίδευση'. 2013-2014 :

Επιτυχής περαίωση της ενότητας 'Εισαγωγή στην

Έρευνα 2014-2015: Διοίκηση Εκπαιδευτικών

Μονάδων '(Άριστα).2015-16: Έκπαίδευση Ενηλίκων , Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση ,

2016-17: Εκπόνηση διατριβής

2017 : Επιτυχής παρουσίαση Διπλωματικής – Αποφοίτηση

Διδακτική Εμπειρία :

☐ 1985–1992 : Καθηγήτρια Αγγλικής γλώσσας στον Ιδιωτικό τομέα .(

Επίπεδα : Beginners –Elementary –Intermediate –Advanced)

☐ 1992-έως σήμερα : Καθηγήτρια στη Δημόσια Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

☐ 1992-έως σήμερα : Εκπαίδευση Ενηλίκων : 883 ώρες διδασκαλίας σε Ι.Ε.Κ. - Κ.Ε.Κ –Κ.Ε.Ε.-ΙΝΕΔΕΒΙΜ –Δημόσια Κέντρα ή Ινστιτούτα Εκπαίδευσης Ενηλίκων .

Πρώτη Ξένη Γλώσσα : Αγγλικά (Άριστη γνώση με πιστοποίηση)

Δεύτερη Ξένη Γλώσσα : Γερμανικά (Μέτρια Γνώση –χωρίς Πιστοποίηση)

Τρίτη Ξένη Γλώσσα : Ιταλικά (Καλή γνώση – χωρίς Πιστοποίηση)

Γνώση Ηλεκτρονικού Υπολογιστή : Πιστοποιημένη επιμόρφωση Επιπέδου 1

Ολοκλήρωση του θεωρητικού μέρους της επιμόρφωσης Β1 επιτυχώς

B. Επαγγελματική ανάπτυξη

Επιμόρφωση σε θέματα σχετικά με την εκπαίδευση

Άσκηση καθηκόντων ευθύνης.

i) Άσκηση καθηκόντων στελέχους εκπαίδευσης

- ☑ 2011-2013 : Υποδιευθύντρια 1ου Γυμνασίου Πρέβεζας
- ☑ 2013-2014 : Αναπληρώτρια Διευθύντρια 1ου Γυμνασίου Πρέβεζας
- ☑ 2014 (Ιούλιος) –έως σήμερα : Διευθύντρια 4ου Γυμνασίου Πρέβεζας

ii) Άσκηση καθηκόντων μέντορα.

- ☑ 2000-2007 : Υπεύθυνη Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Σωκράτης/Comenius για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση του Νομού Πρέβεζας .

- ☑ 2007-2021: Πρεσβευτής της δράσης eTwinning –Ευρωπαϊκή Δράση Ηλεκτρονικής Αδελφοποίησης σχολείων ,μέρος του προγράμματος Erasmus + για όλες τις βαθμίδες της σχολικής Εκπαίδευσης για τους νομούς Πρέβεζας και Άρτας και Ιωαννίνων..

iii) Πρόεδρος εξεταστικού κέντρου διεξαγωγής εξετάσεων για το Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας .

iv) Μέλος Σχολικής Επιτροπής, Δημοτικής Επιτροπής

- 2012-2014, 2016-17 : Μέλος της Δημοτικής Επιτροπής Παιδείας του Δήμου Πρέβεζας

v) Συμμετοχή σε δειγματικές διδασκαλίες των ΠΕΚ ή επιμορφωτικές ημερίδες δημοσίων φορέων.

vi) Συμμετοχή σε εκπαιδευτικές/επιμορφωτικές ημερίδες ως εισηγητής/επιμορφωτής

vii) Εισήγηση σε Επιστημονικά Συνέδρια με πρακτικά.

viii) Κριτής σε Επιστημονικά Συνέδρια με πρακτικά

ix) Μέλος οργανωτικής /Επιστημονικής επιτροπής Συνεδρίων με Πρακτικά

x) Συμμετοχή στην υλοποίηση καινοτόμων προγραμμάτων

Χρήσιμοι ιστοτόποι : <http://new-twinspace.etwinning.net/web/p98488>

<http://eduscol.education.fr/experitheque/consultFicheIndex.php?idFiche=10059>,

<http://zola-col.spip.ac-rouen.fr/spip.php?article152->

<http://1gym-prevez.pre.sch.gr>

Συμμετοχή σε Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων (Πάνω από 25)

Διαπολιτισμική εκπαίδευση και επικοινωνία. Μελέτη Περίπτωσης : Δουλεύοντας στην τάξη και στο σχολείο με Πομακικό Μαθητικό Πληθυσμό

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Αμοργιανιώτη Ειρήνη

Εκπαιδευτικός ΠΕ02

eirini789@gmail.com

Περίληψη

Η παρούσα εργασία διερευνά τους τρόπους και τις πρακτικές επικοινωνίας σε διαπολιτισμικό εκπαιδευτικό περιβάλλον. Η έρευνα αποτελεί μελέτη περίπτωσης σε σχολεία και τάξεις με Πομακικό Μαθητικό Πληθυσμό, καθώς οι Πομάκοι έχουν ως μητρική γλώσσα την πομακική και μαθαίνουν την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα. Με εργαλείο το ερωτηματολόγιο κλειστού τύπου Likert, εξάβαθμης κλίμακας και διαβαθμισμένες απαντήσεις από το πολύ αρνητικό έως και το πολύ θετικό, διεξήχθη έρευνα με τη συμμετοχή 85 εκπαιδευτικών που υπηρετούν στη δημόσια εκπαίδευση, την περίοδο της Άνοιξης του 2021. Η έρευνα έδειξε διαφοροποίηση ως προς το βαθμό που οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν πρακτικές διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Η διαφοροποίηση αυτή όπως προκύπτει συνδέεται με την διαπολιτισμική επάρκεια των εκπαιδευτικών, την έλλειψη διαπολιτισμικής κατάρτισης και συστηματικής επιμόρφωσης και υποστήριξης των εκπαιδευτικών αυτών από τους αρμόδιους φορείς.

Βιογραφικό

Η Ειρήνη Χ. Αμοργιανιώτη είναι πτυχιούχος του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με αρχική ειδίκευση στη Κλασική Φιλολογία και περαιτέρω ειδίκευση, με δεύτερο τίτλο σπουδών, στη Μεσαιωνική και Νεοελληνική Φιλολογία. Είναι κάτοχος Master στις Σπουδές στην Εκπαίδευση του ΕΑΠ. Εργάζεται ως εκπαιδευτικός στη δημόσια εκπαίδευση, στη δευτεροβάθμια βαθμίδα, και έχει υπηρετήσει σε σχολεία ειδικού ενδιαφέροντος Πρότυπο, Μουσικό, Εκκλησιαστικό κ.α. Στοιχεία επικοινωνίας: eirini789@gmail.com

Ιχνηλατώντας τα γυναικεία αγωνιστικά χνάρια του 1821 Η περίπτωση των Πελοποννήσιων αγωνιστριών

Εισήγηση, ΑΕΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Ψυχογυιοπούλου, Αλεξανδροπούλου Παναγιώτα, Αργυρούλα

Φιλολόγος, Φιλολόγος

ppsixo1@gmail.com

Περίληψη

Αν και στα σχολικά εγχειρίδια ο αγώνας του 1821 παρουσιάζεται ως ανδρική υπόθεση με μοναδικές εξαιρέσεις τις αναφορές στη Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, τη Μαντώ Μαυρογένους, τις Μανιάτισσες και τις Σουλιώτισσες, η αγωνιστική γυναικεία παρουσία σε όλες τις περιοχές της ελληνικής επικρατείας δεν μπορεί να θεωρηθεί αμελητέα. Οι γυναίκες, παρά το σχεδόν απαγορευτικό έμφυλο πλαίσιο της εποχής συμμετείχαν στον αγώνα από διάφορες θέσεις και με ποικίλους ρόλους και μάλιστα σύμφωνα με τον Γάλλο Ιστορικό Blancard: «Ο Μιαούλης, ο Καραϊσκάκης, ο Κανάρης και τόσο άλλοι ήρωες του έndoξου αγώνα είχαν εφάμιλλες τη Μόσχω, τη Δέσπω, τη Μπουμπουλίνα, την Κωνσταντία Ζαχαρία, τη Μαντώ Μαυρογένους».

Η Πελοπόννησος ήταν η περιοχή που πρωτοστάτησε στα προεπαναστατικά χρόνια και στην επανάσταση του 1821 και στους αγώνες αυτούς συμμετείχαν και οι ντόπιες γυναίκες με πολλαπλούς ρόλους. Ενδεικτικά αναφέρονται οι Τριανταφυλλιά Τσιρώνη, Παπαρήγαινα, Ανδρονίκη Στάρκου, Ελένη Αναϊπονύφη, Ζαμπέτα Κολοκοτρώνη κλπ. Παράλληλα οι γυναίκες πρωτοστάτησαν και σε μάχες όπως στον Διρό, στο Καστράκι Καλαβρύτων, στην Αγουλινίτσα, αλλά υπέστησαν και πολλά δεινά ως άμαχος πληθυσμός (π.χ μαρτυρία βιασμένης παπαδιάς).

Με έναυσμα τα παραπάνω και με αφορμή τον εορτασμό για τα 200 χρόνια από την κήρυξη της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 και στο πλαίσιο προγράμματος καινοτόμων δράσεων (Αγωγής Υγείας) σε συνδυασμό με την πρώτη θεματική ενότητα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α' Λυκείου: «Τα φύλα στη Λογοτεχνία» δημιουργήθηκε το παρόν σχέδιο εργασίας (project) που αποσκοπεί στην προσέγγιση, μέσω της διερευνητικής - ανακαλυπτικής μάθησης, της συμμετοχής των γυναικών στον αγώνα σε τοπικό επίπεδο και στην αντίστοιχη αποτύπωση της δράσης τους με καινοτόμους τρόπους. Οι μαθητές/-τριες, μέσω κατάλληλα σχεδιασμένων δραστηριοτήτων και φύλλων εργασίας, ασκούνται στην ιστορική έρευνα, στην αναγνωστική και κριτική λογοτεχνική ανταπόκριση και στη δημιουργική γραφή, ωθούμενοι/-ες σε μια διαφορετική, δημιουργική προσπέλαση της ιστορικής γνώσης και της τοπικής ιστορίας, που τα τελευταία χρόνια έχει ολοκληρωτικά εξοβελιστεί από τα ωρολόγια προγράμματα, αποκομίζοντας συνδυαστικά πολλαπλά μαθησιακά και αξιακά οφέλη.

Βιογραφικό

Η Παναγιώτα Ψυχογυιοπούλου είναι Σχολική Σύμβουλος φιλολόγων Αχαΐας. Απόφοιτος Βυζαντινής & Νεοελληνικής Φιλολογίας ΕΚΠΑ, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης, κάτοχος μεταπτυχιακού Διοίκησης Σχολικών Μονάδων, τελειόφοιτος μεταπτυχιακού Δημιουργικής Γραφής (κατεύθυνση Εκπαίδευση). Επιμορφώτρια Β' Επιπέδου, έχει διδάξει στα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων: Δημιουργική Γραφή, Τοπική Ιστορία, Βιβλία –Βιβλιοθήκες, Λαογραφία: Παραδοσιακός Πολιτισμός, Ελληνική Γλώσσα, Εκπαίδευση και Υποστήριξη γονέων Μεταναστών- Παλιννοστούντων, Εισαγωγή στο Αλφαριθμητικό Σύστημα.

Η Αργυρούλα Αλεξανδροπούλου είναι Διευθύντρια του Γυμνασίου Ρίου Αχαΐας, απόφοιτος του Ιστορικού –Αρχαιολογικού Τμήματος ΕΚΠΑ, Διδάκτορας Ιστορίας του Ιόνιου Πανεπιστημίου και κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης στις «Επιστήμες της Αγωγής» κατεύθυνση: Εκπαιδευτική Ηγεσία και Πολιτική, από το ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Είναι συγγραφέας του 18ου τόμου της πρόσφατης Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους (εκδόσεις Λυμπέρη) και έχει δημοσιεύσει πρωτότυπες επιστημονικές εργασίες σε πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων και σε επιστημονικά περιοδικά.

Διδάσκοντας τοπική ιστορία με επιτραπέζια παιχνίδια. Μια πρόταση επιτραπέζιου παιχνιδιού με θέμα τα αξιοθέατα της Άρτας

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ III, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Μελιτζάνη Ειρήνη

Μελιτζάνη Ειρήνη, Πτυχιούχος Τουριστικών Επιχειρήσεων ΤΕΙ Πάτρας, MSc στις Επιστήμες της Αγωγής,
Υποψήφια Διδάκτωρ ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών

irene.melitzani@gmail.com

Τσάμης Ηλίας,

Φοιτητής Τμήματος Μουσικών Σπουδών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Περίληψη

Τα επιτραπέζια παιχνίδια αποτελούν μια ευρέως διαδεδομένη μορφή ψυχαγωγίας αλλά και απόκτησης γνώσεων για όλες τις ηλικίες. Υπάρχει μεγάλη ποικιλία τόσο όσον αφορά τα είδη όσο και το περιεχόμενό τους, που καλύπτει όλες σχεδόν τις προτιμήσεις αλλά και τις οικονομικές δυνατότητες των ενδιαφερομένων. Στο πρώτο μέρος της, η παρούσα εργασία εστιάζει στην παιδαγωγική και μαθησιακή πτυχή των επιτραπέζιων παιχνιδιών σε συνδυασμό με την ψυχαγωγική πτυχή τους, ενώ στο δεύτερο μέρος παρουσιάζει μια πρόταση για ένα επιτραπέζιο παιχνίδι γνώσεων με κεντρικό θέμα τα αξιοθέατα της πόλης της Άρτας, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βοήθημα για τη διδασκαλία της τοπικής ιστορίας τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Βιογραφικό

Πτυχιούχος Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων ΤΕΙ Πάτρας, MSc στις Επιστήμες της Αγωγής, Υπ. Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Πατρών

Η Σχολική Ιστορία ανάμεσα στην Ακαδημαϊκή και τη Δημόσια Ιστορία, με αφορμή τους σχολικούς εορτασμούς και τα 200 χρόνια από την επανάσταση του 1821

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ VI, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ

Λέκτορας Παιδαγωγικού Τμήματος Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Στη Διδακτική της Ιστορίας

elaposto@uoi.gr

Περίληψη

Η Σχολική Ιστορία ανάμεσα στην Ακαδημαϊκή και τη Δημόσια Ιστορία, με αφορμή τους σχολικούς εορτασμούς και τα 200 χρόνια από την επανάσταση του 1821.

Αυτή η εργασία συζητάει τις αλληλοεπικαλύψεις ανάμεσα στη Δημόσια, την Ακαδημαϊκή και Σχολική Ιστορία, μεταφέροντας το διάλογο που έχει αναπτυχθεί τόσο στην Ελλάδα, όσο και το εξωτερικό (Αθανασιάδης, 2015, Demantowski, 2019). Στο πλαίσιο της έρευνας που έχει διεξαχθεί σε σχέση με τους εορτασμούς γενικά (Καραμανωλάκης, 2021, Λιάκος, 2021) και τους σχολικούς εορτασμούς ειδικότερα, (Γκόλια, 2006, Benincasa, 2018 Τσιακσίρας, 2018), θέτουμε τα εξής ερωτήματα:

-Ποια θα ήταν τα χαρακτηριστικά μιας ακαδημαϊκής, ιστοριογραφικής προσέγγισης του 1821 στο σχολείο; (Charman and Hale, 2017, Iggers, 2015).

-Ποια είναι η προσέγγιση της σχολικής ιστορίας; (Apostolidou, 2021, Μπουζάκης και Κανταρτζή, 2019)

-Ποιες είναι οι προσεγγίσεις στο δημόσιο χώρο; (Carretero, 2011, Κουλούρη, 2021),

-Τέλος, υπάρχουν πλεονεκτήματα όσον αφορά τη χρήση της δημόσιας ιστορίας από το σχολείο; (Σαμπατακάκη, κ.ά, 2021).

Η παραπάνω συζήτηση θα τροφοδοτηθεί επίσης από αναφορές σε εμπειρικές εκπαιδευτικές έρευνες, τόσο όσον αφορά μάχιμους εκπαιδευτικούς (Γκόλια, 2006, Τσιακσίρας 2018), όσο και φοιτητές/μελλοντικούς εκπαιδευτικούς (Apostolidou, 2016 και 2021) για ζητήματα μνήμης, εορτασμών και διδασκαλίας της 'εθνικής' ιστορίας (Canouga, 2000, Λούτα, 2021, Στάμος, 2020).

Βιογραφικό

Η Ελένη Αποστολίδου είναι λέκτορας διδακτικής της ιστορίας στο Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Ελλάδα). Είναι επίσης συνεργαζόμενο μέλος (για την περίοδο 2020-2023) του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα της Δημόσιας Ιστορίας. Η Ελένη Αποστολίδου σπούδασε κλασική φιλολογία και ιστορία στην Αθήνα, έλαβε μεταπτυχιακό στις διεθνείς σπουδές από το Πανεπιστήμιο του Leeds στην Αγγλία και ολοκλήρωσε τη διδακτορική της έρευνα στο Institute of Education του Λονδίνου, μεταξύ των ετών 2002-2006. Έχει συμμετάσχει σε πολλά διεθνή συνέδρια. Είναι μέλος της I.R.A.H.S.S.E. (International Research Association for History and Social Sciences Education) από το 2012, και της H.E.I.R.N.E.T. (History Educators International Research Network), όπως και μέλος της οργανωτικής ομάδας του παραπάνω δικτύου για τα έτη 2020-2021. Έχει συμμετάσχει με άρθρα της σε: *International Review of History Education*, *International Journal of History Learning Teaching and Research*, *History Educators Research Journal*, *MuseumEdu*, *Public History Weekly*, *Yearbook of the International Society for History Didactics*, και είναι συγγραφέας του *Μαθήματα Διδακτικής της Ιστορίας*, 2019.

Σχεδιασμός και υλοποίηση μουσειοπαιδαγωγικού προγράμματος για άτομα με αναπηρίες

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ V, ΕΝΟΤΗΤΑ iv

Κανάκη Δέσποινα¹, Καζάκης Χρυσόστομος², Κεχαγιά Εύα³, Σταυρακάκη Σταυρούλα⁴

1. Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής Αβάθμιας-Υποψήφια Διδάκτωρ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο

kanakodespina@email.gr

2. Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής Αβάθμιας

chriss.kazakis@email.gr

3. Αναπληρώτρια καθηγήτρια, McGill και Ίδρυμα

eva.kehayia@mcgill.ca

4. Καθηγήτρια, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο

svoula@itl.auth.gr

Περίληψη

Τα μουσεία στην Ελλάδα διοργανώνουν μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα για παιδιά τυπικής ανάπτυξης, ωστόσο παρατηρείται μειωμένος αριθμός ανάλογων προγραμμάτων για παιδιά που αντιμετωπίζουν αναπηρίες. Τα παιδιά με αναπηρίες μπορούν να ωφεληθούν από τις επισκέψεις σε μουσεία στα οποία λαμβάνουν χώρα μαθησιακές δραστηριότητες στο πλαίσιο του καθολικού σχεδιασμού της μάθησης (*Universal Design for Learning*). Το πλαίσιο αυτό χαρακτηρίζεται από ευελιξία στους στόχους, τις μεθόδους και τα υλικά. Σκοπός της εργασίας είναι να αναδείξει τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι αρχές του *Universal Design for Learning* στο σχεδιασμό μουσειοπαιδαγωγικών δραστηριοτήτων για μαθητές με αναπηρίες. Οι αρχές αυτές είναι : Α. παροχή πολλαπλών τρόπων αναπαράστασης της γνώσης μέσω διαφορετικών επιλογών όσον αφορά τα αντιληπτικά μέσα, τη γλώσσα και τα σύμβολα που χρησιμοποιούνται και τον τρόπο κατανόησης. Β. παροχή πολλαπλών τρόπων δράσης και έκφρασης μέσα από επιλογές για σωματική κίνηση, έκφραση και επικοινωνία καθώς και ενεργοποίηση των εκτελεστικών λειτουργιών. Γ. παροχή πολλαπλών τρόπων ενασχόλησης παρέχοντας επιλογές για τη διατήρηση του ενδιαφέροντος, την επιμονή στην προσπάθεια και την αυτορρύθμιση (*CAST, 2018*). Πιο συγκεκριμένα, θα παρουσιαστεί η επίσκεψη μιας ομάδας μαθητών του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Σερρών, με οριακή και ελαφριά νοητική αναπηρία, στο Αρχαιολογικό Μουσείο της πόλης. Παρουσιάζεται το θεωρητικό πλαίσιο το οποίο πρόσφερε την μεθοδολογία για το σχεδιασμό της δράσης και οι δραστηριότητες που οργανώθηκαν αλλά και ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η εμπλοκή των μαθητών με αναπηρία στο χώρο του μουσείου. Τέλος, θα παρουσιαστεί η αξιολόγηση της επίσκεψης αυτής καθώς ο αντίκτυπος της στα παιδιά θα διερευνηθεί μέσω σύντομου ερωτηματολογίου. Τελικός στόχος της παρούσας δράσης είναι η ανάδειξη του μουσείου ως περιβάλλοντος θετικών εμπειριών και μαθησιακών δυνατοτήτων για μαθητές με αναπηρίες.

Λέξεις κλειδιά: μουσειοπαιδαγωγική, άτομα με αναπηρία, *Universal Design for Learning*

Βιογραφικό

Βιογραφικό σημείωμα Κανάκη Δέσποινα

Η Κανάκη Δέσποινα είναι εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας στην Ειδική Αγωγή. Απόφοιτη του τμήματος Προσχολικής Αγωγής του Α-ΤΕΙΘ και του τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής με κατεύθυνση Ειδική Αγωγή του Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου στην Ειδική Αγωγή και υποψήφια διδάκτορας του τμήματος Ιταλικής Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου. Έχει συμμετάσχει με εισηγήσεις στο 2ο Πανελλήνιο συνέδριο γνωστικής Ψυχολογίας, στο 32ο Ιατρικό συνέδριο Βορείου Ελλάδος και στο 6ο Πανελλήνιο συνέδριο Αναπτυξιακής Ψυχολογίας απ όπου πρόέκυψε και δημοσίευση στο συλλογικό τόμο του συνεδρίου

Βιογραφικό Σημείωμα Καζάκης Χρυσόστομος

Ο Καζάκης Χρυσόστομος είναι απόφοιτος του τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής με κατεύθυνση στην Ειδική Αγωγή επίσης έχει πτυχίο ΙΑΤΑ στον τομέα των τουριστικών. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος του τμήματος Επιστημών Αγωγής και Εκπαίδευσης στην Προσχολική ηλικία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έχει παρακολουθήσει ετήσιο

επιμορφωτικό σεμινάριο στην Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης από το κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Βιογραφικό Σημείωμα Κεχαγιά Εύα

Η Εύα Κεχαγιά είναι αναπληρώτρια καθηγήτρια στη Σχολή Φυσικοθεραπείας και Εργοθεραπείας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου McGill και ερευνήτρια στο Κέντρο Διεπιστημονικής Έρευνας στην Αποκατάσταση του Μόντρεαλ (CRIR). Με ειδικότητα στη ευρογλωσσολογία και ψυχολογία ενδιαφέρεται για τη μελέτη της λεξικής πρόσβασης και αναπαράστασης, χρησιμοποιώντας μια ποικιλία μεθοδολογιών, σε διαφορετικές γλώσσες, σε άτομα με επίκτητες, αναπτυξιακές και εκφυλιστικές γλωσσικές διαταραχές, καθώς και σε υγιείς ηλικιωμένους ενήλικες. Τα τελευταία 20 χρόνια είναι συν-υπεύθυνη παν-καναδικού ερευνητικού προγράμματος που διερευνά την επεξεργασία του λόγου και το νοητικό λεξικό σε ποικίλες γλώσσες και πληθυσμούς. Η έρευνά της πραγματοποιείται στο Εργαστήριο Έρευνας Γλώσσας και Επικοινωνίας στο Jewish Rehabilitation Hospital, Montreal, Quebec.

Βιογραφικό Σημείωμα Σταυρακάκη Σταυρούλα

Η Σταυρούλα Σταυρακάκη είναι Καθηγήτρια Γλωσσολογίας με ειδικό αντικείμενο Νευρογλωσσολογία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Έχει συμμετάσχει σε αρκετά χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα και υπήρξε κάτοχος της μεταδιδακτορικής υποτροφίας Marie-Curie από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Έχει δημοσιεύσει άρθρα σε έγκριτα διεθνή περιοδικά, μεταξύ των οποίων το Brain and Language, το Journal of Child Language, το British Journal of Developmental Psychology και το Aphasiology. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζουν στη μελέτη των επίκτητων και αναπτυξιακών γλωσσικών διαταραχών νευρολογικής/γενετικής αιτιολογίας.

ΑΝΔΡΕΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΣ - ΣΚΗΝΟΘΕΤΙΣ - ΕΙΔΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

georgia.andreou11@gmail.com

Περίληψη

Σε ένα περιβάλλον ραγδαίων αλλαγών και ταχύτατων αναμορφώσεων, όπου οι σύγχρονες εξελίξεις εγγράφονται κατά μείζονα λόγο στη σφαίρα της τεχνολογικής ανάπτυξης, τα όρια του πολιτισμού δοκιμάζονται και επαναπροσδιορίζονται. Καλλιτέχνες ιδρύματα, φορείς πολιτισμού -ιδιωτικοί και κρατικοί- καλούνται να ανταποκριθούν και να συνδιαλλαγούν με τις νέες προκλήσεις.

Η ψηφιακή τεχνολογία έχει μετασηματίσει καταλυτικά τον χώρο της τέχνης, εισάγοντας μια νέα πρόταση πολιτισμού. Τα τελευταία χρόνια, η χρήση της ψηφιακής πραγματικότητας και των συνοδών τεχνολογιών, έχουν φέρει επανάσταση στον τρόπο που χρησιμοποιούμε και θα χρησιμοποιήσουμε την τεχνολογία στο μέλλον. Η πανδημία του Covid-19 συνέβαλε στην υιοθέτηση των ψηφιακών εφαρμογών, ως αναπόσπαστο πλέον κομμάτι της ζωής μας, ενισχύοντας δραστικά την περεταίρω ανάπτυξή τους.

Στο πλαίσιο αυτό, η εισήγηση εξετάζει και αναλύει τη διαχείριση της τέχνης και του πολιτισμού μέσα από την αξιοποίηση των νέων μέσων στη μετά-εποχή, όπως αυτή σχηματίζεται στο πεδίο των νέων εξελίξεων, κάνοντας λόγο για ένα μετα-πολιτισμικό αγαθό. Έχοντας στο επίκεντρο τον διάλογο ανάμεσα στην τέχνη και την τεχνολογία, διερευνά τον ρόλο της τέχνης στην εποχή της πληροφορίας και τη θέση του πολιτισμικού αγαθού στον χωροχρόνο του ψηφιακού πολιτισμού.

Συγκεκριμένα, η εισήγηση επικεντρώνεται στις σύγχρονες και υβριδικές καλλιτεχνικές πρακτικές που αναδύονται μέσα από τις νέες μορφές τεχνολογίας, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους αυτές μετασηματίζουν το σύγχρονο πολιτισμικό γίνεσθαι, καθορίζοντας (στο παρόν) την εικόνα του παρελθόντος στο μέλλον. Εκκινώντας από μια σύντομη αναφορά στο παρελθόν, το παρόν και το μέλλον της ψηφιακής τέχνης, αναλύονται βασικοί όροι, όπως: ψηφιακή τέχνη, ψηφιακή πραγματικότητα, εικονικοί κόσμοι, εικονική και επαυξημένη πραγματικότητα (AR και VR). Ειδικότερα, θα μας απασχολήσουν οι έννοιες «μετα-σύμπαν» (metaverse), κρυπτο-σύμπαν, τεχνολογία blockchain, κρυπτο-τέχνη (NFT), scanNFT και smart contracts.

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι βασικές λειτουργίες και εφαρμογές που προσφέρονται από την σύμπραξη τέχνης και τεχνολογίας, τα πεδία εφαρμογών, τα πλαίσια χρήσης και οι δυνατότητες αξιοποίησής τους - ιδιαίτερα στον χώρο της εκπαίδευσης, της τέχνης και του πολιτισμού. Τέλος αναλύονται οι προκλήσεις, οι υποσχέσεις, αλλά και οι κίνδυνοι, που εμπεριέχονται στην εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στη διαμόρφωση του πολιτισμικού αποτυπώματος.

Βιογραφικό

Η Γεωργία Ανδρέου είναι σκηνοθέτης, ηθοποιός και αρχαιολόγος. Ζει και δημιουργεί στην Αθήνα, ενώ παράλληλα με το θέατρο δραστηριοποιείται και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και την Ειδική Αγωγή. Είναι απόφοιτη του τμήματος Αρχαιολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με μεταπτυχιακό τίτλο στη Διαχείριση Πολιτισμικής Κληρονομιάς (Πανεπιστήμιο Κρήτης, Τμήμα Αρχαιολογίας & Τμήμα Πληροφορικής). Έχει σπουδάσει υποκριτική στην Ανωτέρα Σχολή Δραματικής Τέχνης «Βεάκη» και είναι μέλος της Ένωσης Ελλήνων Σκηνοθετών, με δραστηριότητα στον χώρο του θεάτρου και της συγγραφής από το 2005. Έχει συμμετάσχει σε θεατρικές παραγωγές ως σκηνοθέτης, συγγραφέας και ηθοποιός και έχει συνεργαστεί με θεατρικές ομάδες και θέατρα σε διάφορα μέρη της Ελλάδας και το εξωτερικό. Παράλληλα, έχει λάβει μέρος σε συνέδρια, εργαστήρια και δράσεις ως εισηγήτρια και εμψυχώτρια, ενώ οργανώνει σεμινάρια θεατρικού παιχνιδιού και θεατρικά εργαστήρια για ενήλικες, παιδιά και ΑμΕΑ.

Το δάσος, η διά-sos-η της θάλασσας και η sos-τή αντιμετώπιση των αέριων ρύπων

Ανάρτηση, ΑΞΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ ii

Ιωακειμίδης Παντελής

Εκπαιδευτικός (Δάσκαλος)

pioakimidis1977@gmail.com

Περίληψη

Η poster ανακοίνωση αποτελεί μια πρόταση διδασκαλίας μιας διδακτικής ενότητας στα πλαίσια του διδακτικού αντικειμένου της Θεατρικής Αγωγής της Δ' Δημοτικού με την παράλληλη αξιοποίηση των διαφόρων μορφών δραματικής έκφρασης. Γενικός σκοπός του σεναρίου θεωρείται οι μαθητές να γνωρίσουν τους κινδύνους που αποτελούν απειλή για τις δασικές εκτάσεις, τις θαλάσσιες ζώνες και την ατμόσφαιρα και να αναζητήσουν τρόπους προστασίας από αυτούς, δρώντας ως υπεύθυνοι πολίτες. Σημαντικό ρόλο για την πραγματοποίηση και ολοκλήρωση της εν λόγω προσπάθειας θα διαδραματίσουν οι διάφορες μορφές δραματικής έκφρασης. Μέσα από αυτές θα δημιουργηθεί ένα ελκυστικό μαθησιακό περιβάλλον για τους μαθητές. Τα παιδιά θα ενεργοποιηθούν σε μεγαλύτερο βαθμό και θα εκφραστούν ποικιλοτρόπως. Ειδικότερα, μέσα από το συγκεκριμένο σενάριο (14 διδακτικές ώρες) θα οργανωθούν δραστηριότητες:

- Παντομίμας-Αυτοσχεδιασμών: εικονοποίηση των επιζήμιων δράσεων του ανθρώπου προς το δάσος, τις θάλασσες-ακτές και γενικότερα την ατμόσφαιρα.
- Θεατρικού Σκετς: με θέμα τα παράπονα των Νυμφών των δασών για την καταστροφή της εστίας τους.
- Εργαστηρίου Γραφής: συνέντευξη στην τηλεόραση ενός τοπικού νησιωτικού καναλιού.
- Παγωμένης Εικόνας: διαδικασία διάβρωσης ενός Κούρου ή Κόρης από την όξινη βροχή.
- Κουκλοθεάτρου: κατασκευή και εμψύχωση κούκλας μαρότ.
- Θεάτρου Σκιών: οι ήρωες του Καραγκιόζη προτρέπουν το κοινό «να σώσει το περιβάλλον».

Η αξιολόγηση των 'σκηνικών πεπραγμένων' μπορεί να γίνει από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό, σε συνεργασία με τους μαθητές του, μέσα από τη συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης.

Βιογραφικό

Ο Ιωακειμίδης Παντελής γεννήθηκε στα Χανιά της Κρήτης. Πήρε Πτυχίο από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Στη συνέχεια παρακολούθησε το μεταπτυχιακό πρόγραμμα του ίδιου Τμήματος και κρίθηκε άξιος του μεταπτυχιακού του διπλώματος στις Επιστήμες της Αγωγής με ειδίκευση στη 'Θεατρική Παιδεία και Αγωγή του Λόγου'. Η διπλωματική του εργασία (Δραματοποίηση και Θεατρικό Παιχνίδι στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: στάσεις εκπαιδευτικών και πλαίσιο εφαρμογής στη σχολική τάξη) βαθμολογήθηκε με Άριστα. Το επόμενο διάστημα ο ίδιος εκπόνησε Διδακτορική Διατριβή στο Π.Τ.Δ.Ε του Παν/μίου Κρήτης με τίτλο: Η Θεατρική Αγωγή στο Προαιρετικό Ολοήμερο Σχολείο: εμπειρική διερεύνηση στα δημοτικά σχολεία της Κρήτης. Και η συγκεκριμένη εργασία του βαθμολογήθηκε με Άριστα. Ο Ιωακειμίδης Παντελής εργάζεται αρκετά χρόνια ως εκπαιδευτικός πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε σχολεία του νομού Ρεθύμνου. Έχει συμμετάσχει με εισήγηση σε πολλές Ημερίδες και Συνέδρια, ενώ έχει ταυτόχρονα διδάξει στο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης του Παν/μίου Κρήτης και στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του ίδιου Πανεπιστημίου. Τα ακαδημαϊκά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στη θεατροπαιδαγωγική και ειδικότερα στη διδασκαλία διαφόρων αντικειμένων μέσα από τις μορφές δραματικής έκφρασης.

Αραμπατζής Δημήτριος

Εκπαιδευτικός

dimgreen@hotmail.com

Περίληψη

Ο όρος ανάπτυξη έχει αμφιλεγόμενη αντιμετώπιση τόσο ως λέξη όσο και ως έννοια από ειδικούς και μη. Σήμερα η ανάπτυξη σχετίζεται με τις έννοιες της κοινωνικής ευημερίας, της οικονομικής προόδου, του επιπέδου διαβίωσης, του μορφωτικού επιπέδου, του πολιτισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος. Η ιδιαίτερα διαδεδομένη έννοια της αειφορίας ή βιωσιμότητας διαμορφώθηκε τις τελευταίες δεκαετίες του 20ου αιώνα και είναι συνυφασμένη πια με τον όρο της ανάπτυξης. Η έννοια και οι επιμέρους εξειδικεύσεις του όρου «βιώσιμη ανάπτυξη» αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο διεθνών επιτροπών και συνδιασκέψεων σε επίπεδο κρατών υπό την αιγίδα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Η βιώσιμη ανάπτυξη έχει οριστεί ως η ανάπτυξη που καλύπτει τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες και αποτελεί μια δυναμική διαδικασία που αποσκοπεί στην ισόρροπη και ισότιμη ανάπτυξη βασισμένη σε τρεις βασικούς πυλώνες: τον οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό.

Τα τελευταία χρόνια έχουν αρχίσει να ακούγονται πολλές φωνές διαμαρτυρίας επιστημόνων, φορέων και οργανισμών σχετικά με το μοντέλο ανάπτυξης και τη σύνδεση του πολιτισμού με αυτή, αν και η UNESCO έχει αναγνωρίσει ρητά τον ρόλο του πολιτισμού στην βιώσιμη ανάπτυξη. Θεωρείται ότι το υπάρχον μοντέλο δεν μπορεί να καλύψει πλέον όλους τους τομείς και τις ανάγκες, αφού δεν ενσωματώνει τον πολιτισμό που αποτελεί καθοριστικό παράγοντα στη ζωή των ανθρώπων. Επισημαίνεται ο σημαντικός ρόλος του πολιτισμού στον δημόσιο σχεδιασμό και την αναπτυξιακή προοπτική, ενώ επιστήμονες θεωρούν τον πολιτισμό όχι μόνο ως τον τέταρτο πυλώνα της αειφορίας αλλά ως τον κύριο πυλώνα του μοντέλου.

Βιογραφικό

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:

2020 Διδακτορικό Δίπλωμα. Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

2020 Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης. Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Πρόγραμμα "Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης"

2014 Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης. Σχολή Θετικών Επιστημών και Τεχνολογίας, του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, Πρόγραμμα "Μεταπτυχιακή Ειδίκευση Καθηγητών Φυσικών Επιστημών"

1991 Πτυχίο Χημείας. Σχολή Θετικών Επιστημών, Τμήμα Χημείας, Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου, βαθμός Λίαν Καλώς

2 Δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και 14 ανακοινώσεις σε συνέδρια για θέματα που άπτονται των επιστημονικών ενδιαφερόντων μου (Αναλυτική χημεία, Διοίκηση της εκπαίδευσης, eTwinning, εκπαιδευτικά θέματα).

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ: Υποδιευθυντής του 8ου ΓΕΛ Βόλου, επιμορφωτής σε θέματα πληροφορικής και σε προγράμματα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών.

Συμμετοχή στο σχεδιασμό και την υλοποίηση Πολυμερών σχολικών Συμπράξεων, Διεθνών προγραμμάτων, Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και Πολιτιστικών.

Διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς, μια επένδυση για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ III, ΕΝΟΤΗΤΑ I

Λάμπου Ουρανία

Εκπαιδευτικός στην Πρωτοβάθμια, Εκπαιδύτρια STEM, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
rania.lampou@gmail.com

Περίληψη

Η διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι μια αναγνωρισμένη ανάγκη αλλά συχνά δεν υπάρχει η δυνατότητα οικονομικής στήριξης. Το πρόβλημα αυτό επιδεινώθηκε με την οικονομική κρίση που ανάγκασε τον πολιτιστικό τομέα να συρρικνωθεί ως έναν βαθμό. Έτσι είναι επιτακτική ανάγκη να χρησιμοποιηθούν όλων των ειδών οι πηγές για να ενισχυθεί ο τομέας της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ένα σημαντικό μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι τα ιστορικά κτίρια. Αν όμως αυτά μείνουν ακατοίκητα κινδυνεύουν να καταρρεύσουν και να πάθουν ανεπανόρθωτη ζημιά. Η Ευρώπη έκανε μεγάλα βήματα στον τομέα της διατήρησης και ανακαίνισης. Το Ευρωπαϊκό πλαίσιο δράσης για την πολιτιστική κληρονομιά (2019) αντιμετωπίζει την διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς σαν μια επένδυση για το μέλλον. Επίσης η νέα Αστική Ατζέντα που υιοθετήθηκε το 2016 από τον ΟΗΕ έχει ως στόχο τη δημιουργία βιώσιμων, συμπεριληπτικών, αστικών κοινωνιών. Στην σύσταση της ΟΥΝΕΣΚΟ που δημοσιεύτηκε το 2019, η Ουνέσκο καλεί να προστατέψουμε και να υποστηρίξουμε τις αστικές οικονομίες μέσα από τη μη συμβατική σκέψη. Ο κύριος στόχος στη διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς είναι η δημιουργία βιώσιμης ανάπτυξης της πόλης μέσα από την επαναχρησιμοποίηση των ιστορικών κτιρίων. Οι πόλεις με αυτόν τον τρόπο μπορεί να αποτελέσουν χώρους ανάπτυξης δημιουργικών οικοσυστημάτων και νέων οικονομικών δραστηριοτήτων και βιομηχανιών. Οι πολιτιστικές δραστηριότητες είναι μια πηγή στρατηγικής σημασίας και μια κινητήρια δύναμη για την αστική αναγέννηση. Είναι σημαντικό να βρεθούν νέες έννοιες και εδώ μπορεί να βοηθήσει ο τομέας της δημιουργίας και του πολιτισμού. Επίσης, οι συνέργειες με τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα είναι πολύ σημαντικές όπως εξίσου σημαντική είναι η συνεργασία με τους κατάλληλους ειδικούς οι οποίοι καταλαβαίνουν τον χαρακτήρα και την ταυτότητα των ιστορικών κτιρίων μιας περιοχής. Η παρούσα εισήγηση έχει σκοπό να συμβάλλει στην εύρεση λύσεων για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων που έχουν σχέση με τη διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.

Βιογραφικό

Η Ράνια Λάμπου είναι Εκπαιδευτικός στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση Ανατολικής Αττικής. Είναι επίσης STE(A)M Εκπαιδύτρια και Επιμορφώτρια εκπαιδευτικών στις Νέες Τεχνολογίες. Έχει Μεταπτυχιακό Τίτλο Σπουδών στην διδασκαλία της γλώσσας μέσα από νευροεπιστημονικές προσεγγίσεις και ασχολείται ερευνητικά με την Νευροεκπαίδευση. Πρόσφατα εργάζεται, με απόσπαση, στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, στη Διεύθυνση Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας και Καινοτομίας, όπου γράφει STE(A)M εκπαιδευτικά προγράμματα για τα σχολεία. Είναι επίσης STE(A)M εκπαιδύτρια στην Εταιρεία Αστρονομίας και Διαστήματος (Παράρτημα Σαλαμίνας).

Η Ράνια Λάμπου έχει λάβει πολλά εθνικά και διεθνή βραβεία (πάνω από 120) για τα σχολικά της πρότζεκτ. Το 2019 διακρίθηκε ανάμεσα στους 50 καλύτερους εκπαιδευτικούς του κόσμου με το Global Teacher Prize (Varkey Foundation) για τις δράσεις της στη Φυσική, την Αστρονομία και το STE(A)M και είναι Πρέσβειρα Παιδείας της Ελλάδας του Ιδρύματος Varkey. Το 2019 και το 2020 κέρδισε τον τίτλο της «Καλύτερης Εκπαιδευτικού στον κόσμο» με το Global Teacher Award από τον Διεθνή Οργανισμό AKS Education Awards και έλαβε τον τίτλο «Διακεκριμένη Εκπαιδευτικός 2020» στον διαγωνισμό «Education Leaders Awards 2020». Πρόσφατα της δόθηκε ο τίτλος Global Icon 2020 από το Διεθνές Περιοδικό Passion Vista, επιλέχθηκε ανάμεσα στις 10 καλύτερες γυναίκες στον τομέα των επιχειρήσεων από το περιοδικό Fortune και ανάμεσα στις “100 πιο επιτυχημένες γυναίκες στον κόσμο” σε βιβλίο της Amazon από το “Global Trade Chamber”. Πρωωθεί την STEM εκπαίδευση μέσα από πρότζεκτ αστρονομίας και φυσικής και συνδυάζει την STEM μεθοδολογία με τη διδασκαλία ξένης γλώσσας. Είναι επίσης συγγραφέας επιστημονικών βιβλίων για παιδιά.

Είναι δημιουργός και συντονίστρια πολυάριθμων διεθνών ανθρωπιστικών πρότζεκτ τα οποία εστιάζουν στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης που περιγράφονται στην Ατζέντα του 2030 των Ηνωμένων Εθνών. Είναι κοινωνική ακτιβίστρια, πρέσβειρα της Ειρήνης, αλλά και της Οικουμενικής Δελφικής Ένωσης και ανήκει στην πρώτη επιτροπή παιδείας της Ο.Δ.Ε. σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο του Harvard. Για τα διεθνή πρότζεκτ της έχει λάβει πολλά ανθρωπιστικά βραβεία και βραβεία ειρήνης από αρκετούς Διεθνείς Ανθρωπιστικούς Οργανισμούς. Πρόσφατα έγινε Διεθνής Πρέσβειρα Εθελοντισμού και Εκπαίδευσης στην Ακαδημία Εθελοντισμού και Εκπαίδευσης HelpHellas.

Συνεργάζεται με πολύ σημαντικούς παγκόσμιους φορείς του πνεύματος, της επιστήμης και των τεχνών. Είναι *Global Council Member* στο *Chartered Institute of Leadership, Education and Development*, *Advisory Board Member* στο *Asian-African Chamber of Commerce and Industry*, Πρόεδρος για την Ελλάδα στο *G100*, *International Internship University*, *International Art Acts*, *Access to Human Rights International*, *Ladies of All Nations International*, *LEAD Philippines*, of *World Voice International*, *Edu World Voice*, *Academic Development for Global Leadership in Education* *Igniting Dreams of Young Minds Foundation* και μέλος *International Institute of Influencers*.

Είναι επίσης *International Executive Member* στο *Global Edu Leaders Forum*, Επίτιμη Πρόσβειρα στην *Charles Walter's Society for Innovation and Research*, Πρόσβειρα Εκπαίδευσης & Μέλος στην *International Organization of Educators and Researchers Inc.* (IOER), Πρόσβειρα της *National Education Policy 2020 of India (Nep2020)*, Διεθνής Σύμβουλος στο *South Asian Institute of Advanced Research and Development*, *Center for Peace Advocacy and Sustainable Development*, *K12 Digest Magazine*, *International Youth Society*, *Global Peace Councils*, μέντορας στην πλατφόρμα *100 mentors* και Διευθύντρια Εκπαιδευτικών θεμάτων στον οργανισμό *FORUM+36 Peace & Unity*.

Είναι μέλος επιστημονικής και συντακτικής επιτροπής σε αρκετά επιστημονικά περιοδικά όπως το *International Research Journal of Science, Technology, Education, and Management (IRJSTEM)*, *International Journal of Advance Study and Research Work (IJASRW)*, *Tiny Foxx Publications*, *International Journal of Psychology & Health Management Research* και *Deliberative Research Journal*.

«Η Ορθοδοξία ανθεί στην έρημο της Αριζόνα : Το Ελληνορθόδοξο Μοναστήρι του Αγίου Αντωνίου και Νεκταρίου στο Florence, Arizona, Η.Π.Α. έλκει Ορθοδόξους από όλες τις ηπείρους»

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ Ι, ΕΝΟΤΗΤΑ vi

ΓΡΑΨΙΑ ΕΙΡΗΝΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

egrapsia@yahoo.gr

Περίληψη

Με την πάροδο των δεκαετιών, πολλά δεδομένα άλλαξαν στους τομείς των συγκοινωνιών και επικοινωνιών, με αποτέλεσμα να εκμηδενίζονται οι αποστάσεις και να προκύπτουν νέα δεδομένα στον τομέα του τουρισμού. Άμεση συνέπεια των παραπάνω εξελίξεων ήταν η αύξηση του αριθμού των τουριστών ανά τον κόσμο, έχοντας πιο άνετες και ασφαλείς συνθήκες μετακίνησης και διαμονής τους.

Με βάση αυτές τις εξελίξεις διαμορφώθηκε και ο εναλλακτικός τουρισμός, μια καινούργια φιλοσοφία στον τουριστικό τομέα, που περιλαμβάνει όλες τις μορφές τουρισμού, οι οποίες προσελκύουν τουρίστες με ειδικά ενδιαφέροντα. Μία από αυτές είναι και ο θρησκευτικός τουρισμός που συνδέεται με την επίσκεψη σε ποικίλα βυζαντινά μνημεία, εκκλησιαστικού αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος μοναστήρια και εκκλησίες.

Πολλοί από εμάς, ως Έλληνες, έχουμε την περιορισμένη άποψη ότι ο θρησκευτικός τουρισμός που αφορά την Ορθοδοξία, περιορίζεται στα στενά όρια του Ελλαδικού εδάφους, της Κύπρου και κάποιων γειτονικών τους περιοχών, χωρίς να έχουν την παραμικρή υπόνοια ότι μπορεί να εξαπλώνεται και υπερατλαντικά στις Η.Π.Α.

Περισσότερο από 25 χρόνια έχει ξεκινήσει στις Η.Π.Α. η μαζική ίδρυση και στελέχωση από την Ελλάδα, κυρίως, Ελληνορθόδοξων Μοναστηριών, που ακολουθούν το τυπικό του Αγίου Όρους, προσελκύοντας Ορθοδόξους και μη, με το Μοναστήρι των Αγίων Αντωνίου και Νεκταρίου να κατέχει πρωταρχική θέση στην επισκεψιμότητα, φτάνοντας να βρίσκεται στη δεύτερη θέση στην πολιτεία της Αριζόνα, μετά το Grand Canyon.

Έχει εξελιχτεί σε μια μικρή πολιτεία που γίνεται όλο και περισσότερο αυτάρκης, υποστηρίζοντας και τα υπόλοιπα 14 Μοναστήρια που ίδρυσε ο Γέροντας Εφραίμ ο Φιλοθεΐτης στις Η.Π.Α. και 2 στον Καναδά. Στον προσκυνηματικό αυτό τόπο συναντώνται άνθρωποι διαφόρων χωρών φέροντας μαζί τους και στοιχεία του πολιτισμού τους, που μπορεί να είναι, πολλές φορές ετερόκλητα, όμως το κοινό σημείο αναφοράς και συνάντησής τους είναι η προσπάθεια να βιώσουν την Ορθοδοξία.

Λέξεις – κλειδιά : θρησκευτικός τουρισμός, Ορθοδοξία, Γέροντας Εφραίμ Φιλοθεΐτης, μοναστήρι, Αριζόνα, Η.Π.Α.

Βιογραφικό

EIRINI P. GRAPSIA

Email: egrapsia@yahoo.gr

Phone: 857.364.9069

Education And Training

2016 Ph.D., University of Athens, Greece. Special Education and Psychology.

1997 M.A., University of Athens, Greece. Special Education and Psychology.

1990 B.A., University of Athens, Greece. Primary Education.

1995 Certificate of Initial level. The Temple Fay Institute of Academics – IAHP, Philadelphia, PA, USA. Child Brain Development.

1997 Certificate of Intermediate level. The Temple Fay Institute of Academics – IAHP, Philadelphia, PA, USA. Child Brain Development.

1998 Certificate of Integrated level. The Temple Fay Institute of Academics – IAHP, Philadelphia, PA, USA. Child Brain Development.

Specialization in:

Autism, Mental Retardation, Learning Difficulties, Dyslexia, Information -

Communication Technologies in Education, Tourism, Hospitality.

Scholarship Awards:

National Institute Fellowship, Greece (1990).

National Institute Fellowship, Greece (1997 - 2001).

National Institute Fellowship, Greece (2009).

Teaching Experience:

2017 – 2021: Teacher of Greek language in USA.

1997 – 2017: Teacher in Primary General and Special Education in Greece.

1999 – 2005: Teaching Early Intervention to postgraduate teachers in Marasleios, Greece.

1998 – 2016: Teaching General, Special Education, Early Intervention and Psychology to undergraduate and post graduate students in the Athens University.

1989: Teaching of Greek language to children from foreign countries in Greece.

Lectures And Presentations:

Down Syndrome, Evaluation of pupils with or without special learning difficulties. The role of parallel support in classroom, Social Inclusion, The role of family in Education, Parental attitudes and Expectations.

Publications:

Books, Interviews, Articles for Education, Greek History, Religious.

Presentations:

In Television and Radio for The role of Family in upbringing of children, Education, Greek History, Orthodoxy.

Occupation with:

Basics in Sign Language, Support and Inclusion of pupils from Foreign Countries and Pupils with diverse types of Special Needs in Mainstreaming Environments, Learning difficulties in Maths, Language, Articulation, School Books, The Role of Family in Learning, Critical and Creative Way of Thinking in Modern School, ADHD, Down Syndrome, Behavioral Problems, Ways to improve Memory, Learning How to Learn, Greek Tradition, Social Folklore, Organization of Seminars, Gastronomy, Oenology, Housekeeping and Restaurant Technique, Film Production.

Volunteerism – Social Activity:

Team leader in Church Schools and Religious Summer Camping at Parnassos Mountain (X.M.O. and X.F.E.).

Member of various Boards for Education, Parents and Environment, Care of Elderly in Nursing Home, Blood Donor and Rescuer in the Marine Environment as a cruise ship driver. Unmanned aircraft operator, Engagement in free diving.

«Η Πλατεία Αθηνών στην Αστόρια της Νέας Υόρκης, Η.Π.Α. : Πόλος έλξης για πολιτιστικά δρώμενα και σημείο συνάντησης για τη διάδοση ελληνικών και μη πολιτιστικών στοιχείων στην τοπική κοινωνία»

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ III, ΕΝΟΤΗΤΑ vi

ΓΡΑΨΙΑ ΕΙΡΗΝΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

egrapsia@yahoo.gr

Περίληψη

Είναι γνωστό ότι ο Ελληνικός πολιτισμός σε όλες τις εκφάνσεις του αποτέλεσε και αποτελεί τη βάση για όλους τους τομείς των επιστημών, τεχνών, πολιτικών και κοινωνικών συστημάτων και πολλών άλλων. Η Ιστορία, επίσης, από αρχαιοτάτων χρόνων, έχει δείξει ότι οι Έλληνες σε όποιο τόπο κι αν μετανάστευσαν μετέφεραν μαζί τους και τα στοιχεία του πολιτισμού τους που τους συνέδεαν με τη Μητέρα – Πατρίδα και τους βοηθούσαν κάθε φορά να διατηρήσουν την ελληνική τους ταυτότητα.

Χωρίς να αποτελεί εξαίρεση και ο τόπος των Η.Π.Α., όπου εκατομμύρια Έλληνες μετανάστευσαν και εξακολουθούν να μεταναστεύουν με την ελπίδα μιας καλύτερης υλικής, ζωής, υπάρχουν δραστηριότητες των Ελλήνων της Διασποράς όπου διαμόρφωσαν και αλλοίωσαν προς το καλύτερο τοπικές κοινωνίες.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί και η Πλατεία Αθηνών στην Αστόρια της Νέας Υόρκης, η οποία δημιουργήθηκε από το όραμα και τον αγώνα Ομογενών τις πρόσφατες δεκαετίες. Σε αυτήν έχουν τοποθετηθεί ελληνικά αγάλματα της Αθηνάς και διαφόρων Φιλοσόφων. Η συγκεκριμένη Πλατεία, όχι μόνο κοσμεί τη γειτονιά στην οποία έχει κατασκευαστεί, αλλά παράλληλα αποτελεί σημείο συνάντησης καλλιτεχνών διαφόρων εθνικοτήτων, εκτός της Ελληνικής.

Τα καλοκαίρια πραγματοποιούνται καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, συναυλίες και πολλά άλλα δρώμενα που συγκεντρώνουν τον κόσμο και διαμέσου της τέχνης διαδίδονται στοιχεία πολιτισμού.

Λέξεις – κλειδιά : Πλατεία Αθηνών, μετανάστευση, Ομογενείς, Διασπορά, πολιτιστικές εκδηλώσεις, τέχνες, διάδοση πολιτισμού, Αστόρια, Νέα Υόρκη

Βιογραφικό

EIRINI P. GRAPSIA

Email: egrapsia@yahoo.gr

Phone: 857.364.9069

Education And Training

2016 Ph.D., University of Athens, Greece. Special Education and Psychology.

1997 M.A., University of Athens, Greece. Special Education and Psychology.

1990 B.A., University of Athens, Greece. Primary Education.

1995 Certificate of Initial level. The Temple Fay Institute of Academics – IAHP, Philadelphia, PA, USA. Child Brain Development.

1997 Certificate of Intermediate level. The Temple Fay Institute of Academics – IAHP, Philadelphia, PA, USA. Child Brain Development.

1998 Certificate of Integrated level. The Temple Fay Institute of Academics – IAHP, Philadelphia, PA, USA. Child Brain Development.

Specialization in:

Autism, Mental Retardation, Learning Difficulties, Dyslexia, Information - Communication Technologies in Education, Tourism, Hospitality.

Scholarship Awards:

National Institute Fellowship, Greece (1990).

National Institute Fellowship, Greece (1997 - 2001).

National Institute Fellowship, Greece (2009).

Teaching Experience:

2017 – 2021: Teacher of Greek language in USA.

1997 – 2017: Teacher in Primary General and Special Education in Greece.

1999 – 2005: Teaching Early Intervention to postgraduate teachers in Marasleios, Greece.

1998 – 2016: Teaching General, Special Education, Early Intervention and Psychology to undergraduate and post graduate students in the Athens University.

1989: Teaching of Greek language to children from foreign countries in Greece.

Lectures And Presentations:

Down Syndrome, Evaluation of pupils with or without special learning difficulties. The role of parallel support in classroom, Social Inclusion, The role of family in Education, Parental attitudes and Expectations.

Publications:

Books, Interviews, Articles for Education, Greek History, Religious.

Presentations:

In Television and Radio for The role of Family in upbringing of children, Education, Greek History, Orthodoxy.

Occupation with:

Basics in Sign Language, Support and Inclusion of pupils from Foreign Countries and Pupils with diverse types of Special Needs in Mainstreaming Environments, Learning difficulties in Maths, Language, Articulation, School Books, The Role of Family in Learning, Critical and Creative Way of Thinking in Modern School, ADHD, Down Syndrome, Behavioral Problems, Ways to improve Memory, Learning How to Learn, Greek Tradition, Social Folklore, Organization of Seminars, Gastronomy, Oenology, Housekeeping and Restaurant Technique, Film Production.

Volunteerism – Social Activity:

Team leader in Church Schools and Religious Summer Camping at Parnassos Mountain (X.M.O. and X.F.E.).

Member of various Boards for Education, Parents and Environment,

Care of Elderly in Nursing Home, Blood Donor and Rescuer in the Marine Environment as a cruise ship driver. Unmanned aircraft operator, Engagement in free diving.

«Ο Ιερός Ναός του Αγίου Νικολάου στο Σημείο Μηδέν, Manhattan, NY, Η.Π.Α.

Ανάρτηση, ΑΞΟΝΑΣ Ι, ΕΝΟΤΗΤΑ vi

ΓΡΑΨΙΑ ΕΙΡΗΝΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

egrapsia@yahoo.gr

Περίληψη

Με την πάροδο των δεκαετιών, πολλά δεδομένα άλλαξαν στους τομείς των συγκοινωνιών και επικοινωνιών, με αποτέλεσμα να εκμηδενίζονται οι αποστάσεις και να προκύπτουν νέα δεδομένα στον τομέα του τουρισμού. Άμεση συνέπεια των παραπάνω εξελίξεων ήταν η αύξηση του αριθμού των τουριστών ανά τον κόσμο, έχοντας πιο άνετες και ασφαλείς συνθήκες μετακίνησης και διαμονής τους.

Με βάση αυτές τις εξελίξεις διαμορφώθηκε και ο εναλλακτικός τουρισμός, μια καινούργια φιλοσοφία στον τουριστικό τομέα, που περιλαμβάνει όλες τις μορφές τουρισμού, οι οποίες προσελκύουν τουρίστες με ειδικά ενδιαφέροντα. Μία από αυτές είναι και ο θρησκευτικός τουρισμός που συνδέεται με την επίσκεψη σε ποικίλα βυζαντινά μνημεία, εκκλησιαστικού αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος μοναστήρια και εκκλησίες.

Πολλοί από εμάς, ως Έλληνες, έχουμε την περιορισμένη άποψη ότι ο θρησκευτικός τουρισμός που αφορά την Ορθοδοξία, περιορίζεται στα στενά όρια του Ελλαδικού εδάφους, της Κύπρου και κάποιων γειτονικών τους περιοχών, χωρίς να έχουν την παραμικρή υπόνοια ότι μπορεί να εξαπλώνεται και υπερατλαντικά στις Η.Π.Α.

Από το 1916, χτισμένο στην καρδιά του μετέπειτα παγκόσμιου κέντρου εμπορίου, έστεκε για 85 χρόνια η εκκλησία του Αγίου Νικολάου στο Manhattan της Νέας Υόρκης, αποτελώντας καθημερινά, πόλο προσκυνηματικής έλξης για τους Ελληνορθόδοξους της ενορίας του, αλλά και αυτούς που εργάζονταν στους δίδυμους πύργους και τις γειτονικές του περιοχές. Αυτό συνέβαινε μέχρι το Σεπτέμβριο του 2001, οπότε και καταστράφηκε με την κατάρρευση των δίδυμων πύργων, σύμφωνα με τα γεγονότα που μας γνωστοποιήθηκαν.

Έκτοτε, έγιναν προσπάθειες να ξαναχτιστεί στον ίδιο περίπου χώρο με διαφορετική αρχιτεκτονική τεχνοτροπία που προσομοιάζει περισσότερο σε μοντέρνο χαρακτήρα. Συγκεντρώθηκαν χρήματα, έγιναν μελέτες και τελικά κατέληξε φέτος το Νοέμβριο του 2021 να πραγματοποιηθούν τα Θυρανοίξιά του από τον Οικουμενικό Πατριάρχη. Στόχος των υπευθύνων είναι να γίνει και τώρα πόλος έλξης και κέντρο προσευχής όχι μόνο για τους Ορθόδοξους, αλλά και για τους Ετερόδοξους.

Λέξεις – κλειδιά : θρησκευτικός τουρισμός, εκκλησία Αγ. Νικολάου, Manhattan, Νέα Υόρκη, Η.Π.Α.

Βιογραφικό

EIRINI P. GRAPSIA

Email: egrapsia@yahoo.gr

Phone: 857.364.9069

Education And Training

2016 Ph.D., University of Athens, Greece. Special Education and Psychology.

1997 M.A., University of Athens, Greece. Special Education and Psychology.

1990 B.A., University of Athens, Greece. Primary Education.

1995 Certificate of Initial level. The Temple Fay Institute of Academics – IAHP, Philadelphia, PA, USA. Child Brain Development.

1997 Certificate of Intermediate level. The Temple Fay Institute of Academics – IAHP, Philadelphia, PA, USA. Child Brain Development.

1998 Certificate of Integrated level. The Temple Fay Institute of Academics – IAHP, Philadelphia, PA, USA. Child Brain Development.

Specialization in:

Autism, Mental Retardation, Learning Difficulties, Dyslexia, Information - Communication Technologies in Education, Tourism, Hospitality.

Scholarship Awards:

National Institute Fellowship, Greece (1990).

National Institute Fellowship, Greece (1997 - 2001).

National Institute Fellowship, Greece (2009).

Teaching Experience:

2017 – 2021: Teacher of Greek language in USA.

1997 – 2017: Teacher in Primary General and Special Education in Greece.

1999 – 2005: Teaching Early Intervention to postgraduate teachers in Marasleios, Greece.

1998 – 2016: Teaching General, Special Education, Early Intervention and Psychology to undergraduate and post graduate students in the Athens University.

1989: Teaching of Greek language to children from foreign countries in Greece.

Lectures And Presentations:

Down Syndrome, Evaluation of pupils with or without special learning difficulties. The role of parallel support in classroom, Social Inclusion, The role of family in Education, Parental attitudes and Expectations.

Publications:

Books, Interviews, Articles for Education, Greek History, Religious.

Presentations:

In Television and Radio for The role of Family in upbringing of children, Education, Greek History, Orthodoxy.

Occupation with:

Basics in Sign Language, Support and Inclusion of pupils from Foreign Countries and Pupils with diverse types of Special Needs in Mainstreaming Environments, Learning difficulties in Maths, Language, Articulation, School Books, The Role of Family in Learning, Critical and Creative Way of Thinking in Modern School, ADHD, Down Syndrome, Behavioral Problems, Ways to improve Memory, Learning How to Learn, Greek Tradition, Social Folklore, Organization of Seminars, Gastronomy, Oenology, Housekeeping and Restaurant Technique, Film Production.

Volunteerism – Social Activity:

Team leader in Church Schools and Religious Summer Camping at Parnassos Mountain (X.M.O. and X.F.E.).

Member of various Boards for Education, Parents and Environment, Care of Elderly in Nursing Home, Blood Donor and Rescuer in the Marine Environment as a cruise ship driver. Unmanned aircraft operator, Engagement in free diving.

«Μετανάστευση Ελπίδας στις Η.Π.Α. – Η Ελευθερία φωτίζει τον κόσμο – Το ελληνικό στίγμα Νησιά Ellis και Ελευθερίας με το ομώνυμο Άγαλμα, Νέα Υόρκη, Η.Π.Α.»

Ανάρτηση, ΑΞΟΝΑΣ III, ΕΝΟΤΗΤΑ vi

ΓΡΑΨΙΑ ΕΙΡΗΝΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

egrapsia@yahoo.gr

Περίληψη

Ο πολιτισμός διαμορφώνεται με την πάροδο των ετών και με βάση τις εκάστοτε ανάγκες σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Περνάει μεταβατικά στάδια, τα οποία δέχονται επιρροές από διάφορα φαινόμενα, όπως οικονομικές κρίσεις, μετακινήσεις πληθυσμών, πόλεμοι και παρόμοια, τόσο στο εθνικό ή τοπικό όσο και στο παγκόσμιο γίγνεσθαι. Η διαχείριση των πολιτιστικών στοιχείων δημιουργεί ένα αποθεματικό ταμείο για την ανάπτυξη της εκπαίδευσης και της εκάστοτε κοινωνίας. Παράγει πρότυπα, διαμορφώνει χαρακτήρες, τρόπους σκέψης και αντίδρασης για την επίλυση κοινωνικών, πολιτικών και άλλων ζητημάτων που προκύπτουν μέσα στη συνεχώς διαμορφούμενη κοινωνία.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής αποτελούσαν και αποτελούν τόπο προορισμού οικονομικών, κυρίως, μεταναστών από όλο τον κόσμο, με την ελπίδα να βρουν ένα πιο ευοίωνο περιβάλλον πάνω στο οποίο να θεμελιώσουν μια ανετότερη διαβίωση και καλύτερες συνθήκες ζωής.

Το πρώτο πράγμα που συνήθως αντίκριζαν οι μετανάστες φτάνοντας με τα καράβια στις Η.Π.Α. ήταν το τεραστίων διαστάσεων άγαλμα της Ελευθερίας, στο ομώνυμο νησί, εμπνευσμένο από τον Κολοσσό της Ρόδου και φτιαγμένο σύμφωνα με το ίδιο πρότυπο.

Στη συνέχεια αποβιβάζονταν σε ένα διπλανό νησάκι, το Ellis, όπου αποτελούσε την πύλη εισόδου όλων όσων ήθελαν να πάνε και να εργαστούν στη χώρα της ευκαιρίας, το όνειρο όλων όσων αναζητούσαν ένα καλύτερο μέλλον, πρωτίστως στον υλικό τομέα. Εκεί γίνονταν καταγραφές των αφιχθέντων και οι απαραίτητοι υγειονομικοί και σωματομετρικοί έλεγχοι, καθώς και οι ψυχομετρικές εξετάσεις.

Όπως είναι κοινώς γνωστό, ανάμεσα στις πολλές εθνικότητες που έφταναν στις Η.Π.Α. ήταν και οι Έλληνες, η μετανάστευση των οποίων ξεκίνησε την τελευταία δεκαετία του 19ου αιώνα, κυρίως λόγω προβλημάτων στην αγροτική παραγωγή.

Θα γίνει παρουσίαση στοιχείων για τα προαναφερθέντα, καθώς και οτιδήποτε ελληνικό υπάρχει στα εκθέματα του Μουσείου Μετανάστευσης στο νησί Ellis.

Λέξεις – κλειδιά : μετανάστευση, Η.Π.Α., νησί Ελευθερίας, νησί Ellis, άγαλμα της Ελευθερίας

Βιογραφικό

EIRINI P. GRAPSIA

Email: egrapsia@yahoo.gr

Phone: 857.364.9069

Education And Training

2016 Ph.D., University of Athens, Greece. Special Education and Psychology.

1997 M.A., University of Athens, Greece. Special Education and Psychology.

1990 B.A., University of Athens, Greece. Primary Education.

1995 Certificate of Initial level. The Temple Fay Institute of Academics – IAHP, Philadelphia, PA, USA. Child Brain Development.

1997 Certificate of Intermediate level. The Temple Fay Institute of Academics – IAHP, Philadelphia, PA, USA. Child Brain Development.

1998 Certificate of Integrated level. The Temple Fay Institute of Academics – IAHP, Philadelphia, PA, USA. Child Brain Development.

Specialization in:

Autism, Mental Retardation, Learning Difficulties, Dyslexia, Information - Communication Technologies in Education, Tourism, Hospitality.

Scholarship Awards:

National Institute Fellowship, Greece (1990).

National Institute Fellowship, Greece (1997 - 2001).

National Institute Fellowship, Greece (2009).

Teaching Experience:

2017 – 2021: Teacher of Greek language in USA.

1997 – 2017: Teacher in Primary General and Special Education in Greece.

1999 – 2005: Teaching Early Intervention to postgraduate teachers in Marasleios, Greece.

1998 – 2016: Teaching General, Special Education, Early Intervention and Psychology to undergraduate and post graduate students in the Athens University.

1989: Teaching of Greek language to children from foreign countries in Greece.

Lectures And Presentations:

Down Syndrome, Evaluation of pupils with or without special learning difficulties. The role of parallel support in classroom, Social Inclusion, The role of family in Education, Parental attitudes and Expectations.

Publications:

Books, Interviews, Articles for Education, Greek History, Religious.

Presentations:

In Television and Radio for The role of Family in upbringing of children, Education, Greek History, Orthodoxy.

Occupation with:

Basics in Sign Language, Support and Inclusion of pupils from Foreign Countries and Pupils with diverse types of Special Needs in Mainstreaming Environments, Learning difficulties in Maths, Language, Articulation, School Books, The Role of Family in Learning, Critical and Creative Way of Thinking in Modern School, ADHD, Down Syndrome, Behavioral Problems, Ways to improve Memory, Learning How to Learn, Greek Tradition, Social Folklore, Organization of Seminars, Gastronomy, Oenology, Housekeeping and Restaurant Technique, Film Production.

Volunteerism – Social Activity:

Team leader in Church Schools and Religious Summer Camping at Parnassos Mountain (X.M.O. and X.F.E.).

Member of various Boards for Education, Parents and Environment, Care of Elderly in Nursing Home, Blood Donor and Rescuer in the Marine Environment as a cruise ship driver. Unmanned aircraft operator, Engagement in free diving.

Πολιτισμικοί κώδικες και πολιτισμική αυτογνωσία μέσα από έργα Τέχνης για την Ελληνική Επανάσταση του 1821

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ vi

Ραμουτσάκη Ιωάννα

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου

iramouts@gmail.com

Περίληψη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι να αναδείξει διαχρονικούς κώδικες του Ελληνικού Πολιτισμού, οι οποίοι προβάλλονται μέσα από έργα Τέχνης για την Ελληνική Επανάσταση. Παράλληλα, εξετάζεται το πώς οι κώδικες αυτοί είναι δυνατόν να συμβάλουν στην καλλιέργεια της πολιτισμικής αυτογνωσίας των μαθητών και μαθητριών, μέσα από μαθησιακές διαδρομές προσέγγισης των έργων Τέχνης. Εξετάζονται αντιπροσωπευτικά έργα Ελλήνων και Φιλελλήνων δημιουργών, λογοτεχνικά κείμενα κ.ά., σε συνδυασμό με το ιστορικο-κοινωνικό πλαίσιο της εποχής και άλλες δόκιμες πηγές. Για τη διδακτική προσέγγισή τους αξιοποιούνται ενεργητικές Τεχνικές συνεργατικής, ανακαλυπτικής και διερευνητικής μάθησης. Το γεγονός ότι αρκετά έργα Τέχνης της εποχής είναι έργα Φιλελλήνων, ξένων δημιουργών προσδίδει στο θέμα μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και πρωτότυπη διάσταση, καθώς ο τρόπος με τον οποίο εκείνοι προσλαμβάνουν και αποτυπώνουν στα έργα τους κώδικες του Ελληνικού Πολιτισμού μπορεί να αποτελέσει για μας σήμερα και ειδικότερα για τους μαθητές και τις μαθήτριες αφετηρία περαιτέρω προβληματισμού, πηγή κριτικού στοχασμού, αναστοχασμού και αυτογνωσίας,. Μέσα από την προσεκτική παρατήρηση και μελέτη των έργων, τη σύγκριση με έργα Ελλήνων δημιουργών, τη διαθεματική προσέγγιση αναδεικνύεται η σημασία της Τέχνης για την καλλιέργεια πολιτισμικής συνείδησης και αυτογνωσίας. Παράλληλα, διαφαίνεται η αξία των πολιτισμικών κωδίκων ως διαχρονικών αξιών και στάσεων ζωής, συνυφασμένων με τη μακραίωνη πολιτισμική μας Παράδοση, η οποία συγκινεί μικρούς και μεγάλους.

Βιογραφικό

Η Ιωάννα Α. Ραμουτσάκη είναι απόφοιτος του Τμήματος Κλασικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης, Δρ. του Πανεπιστημίου Κρήτης και του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει μετεκπαιδευτεί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει υπηρετήσει ως Καθηγήτρια στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και ως Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων Κρήτης. Έχει διδάξει σε Πανεπιστήμια της Πατρίδας μας και είναι συγγραφέας πολλών επιστημονικών συγγραμμάτων και άρθρων σε ελληνικά και διεθνή περιοδικά με κριτές. Έχει λάβει μέρος σε Πανελλήνια και διεθνή επιστημονικά Συνέδρια με εισηγήσεις και έχει διοργανώσει και υλοποιήσει πολλές επιμορφωτικές δράσεις για τους/τις συναδέλφους της. Υπηρετεί ως Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Φιλολόγων του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης.

Η Γυμναστική και η Αθλητική Αγωγή στην Κέρκυρα 1864 - 1967: Ιστορική και Κοινωνιολογική Ανάλυση

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ ν

Παυλογιάννης Ονούφριος Σπυρίδων

Μέλος ΕΔΙΠ Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας, Μουσειολογίας

apavlo9@gmail.com

Περίληψη

Από τα τέλη του 20ου αιώνα το ερευνητικό και επιστημονικό ενδιαφέρον για τη γυμναστική και αθλητική δραστηριότητα έχει αυξηθεί σημαντικά και έχει αναπτυχθεί σε διαφορετικά πολιτισμικά επίπεδα. Υπό αυτήν την έννοια η συστηματική μελέτη αυτών των φαινομένων στην πολυπολιτισμική Κέρκυρα παρέχει τη δυνατότητα για έρευνα δύο σημαντικών ιστορικών και κοινωνικών καταστάσεων. Από τη μία πλευρά αυτή η δραστηριότητα και κυρίως η εξέλιξη της στο χρόνο αντανακλά τις κοινωνικές πρακτικές και μεταβολές καθώς και τις διαφορετικές συμπεριφορές των υποκειμένων. Από την άλλη πλευρά ο τρόπος και οι τεχνικές υλοποίησης της καθώς και οι ιδέες που διαρθρώνονται γύρω από αυτήν αποτυπώνουν τις διαφορετικές ιδεολογικές χρήσεις της και τη σχέση της με την τοπική και την κεντρική εξουσία. Εν τέλει η μελέτη της γυμναστικής και αθλητικής αγωγής στην Κέρκυρα επιβεβαιώνει την αξία της ερευνητικής προσέγγισης της άσκησης και του αθλητισμού για την ευρύτερη κατανόηση των κοινωνικών και πολιτισμικών καταστάσεων και παράλληλα καθορίζει ένα νέο δρόμο προσέγγισης της τοπικής ιστορίας και των πολιτισμικών συμβάσεων.

Βιογραφικό

Ο Παυλογιάννης Ονούφριος Σπυρίδων είναι μέλος ΕΔΙΠ του τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας, Μουσειολογίας του Ιονίου Πανεπιστημίου και διδάσκει μαθήματα ιστορίας και διαχείρισης του πολιτισμού καθώς και ιστορίας του αθλητισμού. Έχει υπηρετήσει επί σειρά ετών σε θέσεις ευθύνης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, υπήρξε εισηγητής σε μεγάλο αριθμό επιστημονικών και επιμορφωτικών εκδηλώσεων, αποτέλεσε μέλος οργανωτικών επιτροπών πολλών συνεδρίων και σεμιναρίων. Επιστημονικές εργασίες του έχουν δημοσιευθεί σε διεθνή και ελληνικά περιοδικά, ενώ το συγγραφικό του έργο επικεντρώνεται σε θέμα ιστορίας και διαχείρισης του πολιτισμού του αθλητισμού και της άσκησης.

Ο επαναπροσδιορισμός του πλαισίου στην πολιτική τέχνη σύμφωνα με τον εικαστικό καλλιτέχνη Πιότρ Παβλένσκι

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ Ι, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Πολίτη Αναστασία

Θεατρολόγος, σκηνοθέτρια, ηθοποιός, οικονομολόγος

compagnie.erinna@gmail.com

Περίληψη

Η εισήγησή μας θα επικεντρωθεί στο τι σημαίνει πολιτική τέχνη /art politique σύμφωνα με τον Πιότρ Παβλένσκι / Piotr Pavlenski, σύγχρονο Ρώσο εικαστικό καλλιτέχνη που ζει στο Παρίσι. Θα αναφερθούμε στην έμφαση που δίνει ο ίδιος στη μέθοδο της αναπλαισίωσης μέσα στο είδος της τέχνης αυτής. Με τη χρήση του όρου "πολιτική τέχνη" θα εξηγηθεί η διαφορά της από όρους όπως "διακοσμητική τέχνη" καθώς και "τέχνη για την πολιτική" ή "στρατευμένη τέχνη". Παρουσιάζοντας τον επαναπροσδιορισμό του πλαισίου ως μία από τις μεθόδους υλοποίησης πολιτικών καλλιτεχνικών γεγονότων, ο Piotr Pavlenski εστιάζει σε δύο ιστορικά παραδείγματα της χρήσης της μεθόδου αυτής από τον Γάλλο ζωγράφο Edouard Manet, κατά τη διάρκεια της δημιουργίας των πινάκων του "Le déjeuner sur l'herbe" και "Olympia". Πέντε πολιτικά καλλιτεχνικά δρώμενα του Piotr Pavlenski θα χρησιμοποιηθούν ως παραδείγματα της χρήσης της μεθόδου της αναπλαισίωσης στη δημιουργία σύγχρονων έργων τέχνης : το πολιτικό καλλιτεχνικό δρώμενο "Séparation / Χωρισμός" στο οποίο ο καλλιτέχνης στράφηκε στην ιστορική κληρονομιά του Van Gogh, τα εικαστικά δρώμενα "Liberté / Ελευθερία", "Threat / Απειλή" και "Eclairage / Φωτισμός", για τα οποία ο καλλιτέχνης στράφηκε στην ιστορική κληρονομιά του Caravaggio, καθώς και το δρώμενο "Pornopolitique" για το οποίο ο σύγχρονος Ρώσος δημιουργός στράφηκε στην ιστορική κληρονομιά του Μολιέρου. Βασιζόμενος σε αυτά τα δρώμενα ως παραδείγματα, ο Piotr Pavlenski καταδεικνύει ένα απλό αλλά απογοητευτικό γεγονός : παρά τις σημαντικές τεχνολογικές και κοινωνικές εξελίξεις που έλαβαν χώρα μεταξύ 1865 και 2021, οι οποίες έδωσαν πρόσβαση στην εκπαίδευση σε μεγάλο αριθμό ανθρώπων ενισχύοντας και την αυτοδιδασκαλία, η αντίληψη της κοινωνίας για τις τέχνες γενικά βιώνεται συχνά με τον ίδιο τρόπο όπως και πριν από εκατόν εξήντα χρόνια, δηλαδή, με απόρριψη έως και ενστικτώδες μίσος.

Βιογραφικό

PIOTR PAVLENSKI

Εικαστικός καλλιτέχνης. Γεννήθηκε το 1984 στο Λένινγκραντ, ΕΣΣΔ.

Εκπαίδευση :

- Académie d'art et d'industrie Stieglitz, Αγία Πετρούπολη, Ρωσία
- Fondation Pro Arte pour la Culture et les Arts, Αγία Πετρούπολη, Ρωσία.
- Performances / Δρώμενα : Suture / Συρραφή (2012), Carcasse / Σφάγιο (2013), Fixation / Στερέωση (2013), Liberté / Ελευθερία (2014), Séparation / Χωρισμός (2014), Threat / Απειλή (2015), Eclairage/Φωτισμός (2017), Pornopolitique / Πορνοπολιτικά (2020)

Εκθέσεις :

- 2012 Oculus Two, Fondation Pro Arte, Αγία Πετρούπολη, Ρωσία
- 2016 Bureaucratic Cramp, Karlin Studios, Πράγα, Τσεχία
- 2017 Beyond the pleasure principle, Galerie nationale d'art Zacheta, Κρακοβία, Πολωνία
- 2017 Art Riot, Galerie Saatchi, Λονδίνο, Αγγλία
- 2018 Talking about a Revolution, 22Visconti, Παρίσι, Γαλλία
- 2018 Us or Chaos, BPS22, Σαρλερουά, Βέλγιο
- 2018 439754, Galerie Pack/Giampaolo Abbondio, Μιλάνο, Ιταλία
- 2019 Archives de Piotr Pavlenski, Galerie ART4.RU, Μόσχα, Ρωσία.

Βιβλιογραφία

- Piotr Pavlenski, Столкнувение, Городеу, 2021, 272 p.
- Piotr Pavlenski et Mariel Primois Bizot, Théorème, Paris, Editions Exils, 2020, 192 p.
- Piotr Pavlenski (trad. du russe), Nudo con filo spinato, ilSaggiatore, 2019, 140 p.
- Piotr Pavlenski, Le cas Pavlenski : La politique comme art, Paris, Louison Editions, 2016, 291 p.
- Piotr Pavlenski, Pjotr Pawlenski Aktionen, CiconiaXCiconia, 2016, 216 p.
- Piotr Pavlenski, Pawlenski, Krytyka Polityczna, 2016, 291 p.
- Piotr Pavlenski, Pawlenski P.A Wladimir Velminski : Gefängnis des Alltäglichen, Matthis & Seitz, 2016, 135 p.
- Piotr Pavlenski, Павленский П.А : О русском акционизме, ACT, 2016, 288 p.

- Piotr Pavlenski, *Der bürokratische Krampf und die neue Ökonomie politischer Kunst*, Merve, 2016, 127 p.
- Διεθνής Τύπος
- <https://www.erudit.org/en/journals/jeu/2021-n178-jeu06329/96633ac/>
- <https://www.nytimes.com/2019/07/11/magazine/pyotr-pavlensky-art.html>
- <https://www.nytimes.com/2020/02/28/world/europe/pyotr-pavlensky-interview.html>
- <https://www.nouvelobs.com/bibliobs/20201018.OBS34873/l-art-politique-selon-piotr-pavlenski.html>

Βιογραφικό

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΠΟΛΙΤΗ

Γεννημένη στην Αθήνα, η Αναστασία Πολίτη σπούδασε Οικονομικά στο ΕΚΠΑ (Πτυχίο Οικονομικών Επιστημών) και στη συνέχεια στη Γαλλία, στη Σορβόνη, όπου απέκτησε μεταπτυχιακό στα Οικονομικά της Εργασίας (DEA d'Economie du travail).

Σπούδασε στη συνέχεια Θεατρολογία στη Νέα Σορβόνη (Licence d'Etudes théâtrales).

Εκπαιδεύτηκε στην ηθοποιία και σκηνοθεσία στο Παρίσι, το Λονδίνο και τη Νέα Υόρκη.

Στο Παρίσι για πάνω από είκοσι πέντε χρόνια, εργάστηκε κυρίως ως ηθοποιός, θεατρική σκηνοθέτρια και καλλιτεχνική διευθύντρια. Επίσης ως μεταφράστρια και παραγωγός.

Στην Ελλάδα, εργάστηκε ως επιστημονική συνεργάτρια στο Υπουργείο Πολιτισμού και στη Βουλή των Ελλήνων.

Στη Γαλλία, ως ηθοποιός, συνεργάστηκε με τους σκηνοθέτες Stéphane Braunschweig, Christian Schiaretti, Jacques Lassale, Κώστα Γαβρά, Daniel Mesguish, Stéphane Verrue, Mark Blezinger, Laurence Cohen, Moïse Touré καθώς και με τη χορογράφο Maguy Marin. Έχει εμφανιστεί σε διεθνή φεστιβάλ - Festival d'Avignon, Festival des Ameriques, Festival d'Automne στο Παρίσι, Φεστιβάλ Αθηνών... - καθώς και σε εθνικά και δημόσια θέατρα στη Γαλλία (Théâtre de Gennevilliers, Odéon-Théâtre de l'Europe, Théâtre National de Strasbourg, La Ferme du Buisson, Théâtre Garonne, TNP...). Επίσης έχει εμφανιστεί στο Βέλγιο, το Ηνωμένο Βασίλειο, τις Κάτω Χώρες, τη Λιθουανία, τη Γερμανία, την Ιταλία, τη Ρουμανία, την Ελλάδα, τον Καναδά, τη Ρωσία, το Μαρόκο και την Κύπρο. Έχει ερμηνεύσει έργα από το κλασικό, μοντέρνο και σύγχρονο ρεπερτόριο (Κορνέιγ, Ευριπίδη, Αισχύλο, Μπρεχτ, Χόρβατ, Ντοφέν, Τσέχωφ, Αλεξανδριάν, Νοβαρίνα, Σιμονό, Ναντώ, Βολώχ...). Ως ηθοποιός-τραγουδίστρια έχει τραγουδήσει για τον συνθέτη Michaël Lévinas (Opéra Go-gol, IRCAM). Στον κινηματογράφο, έπαιξε στην ταινία μεγάλου μήκους *Der Diplomat* της Antje Starost, αφιερωμένη στη ζωή του Stéphane Hessel.

Το 1996 ίδρυσε στο Παρίσι την Compagnie Erinna – Καλλιτεχνική Ομάδα Ήριννα, που επανεξετάζει την ανθρωπιστική κληρονομιά της Αρχαίας Ελλάδας μέσα από σύγχρονες καλλιτεχνικές δημιουργίες που διασταυρώνουν πάνω στη σκηνή διάφορα εκφραστικά μέσα.

Η Compagnie Erinna έχει λάβει υποστήριξη από φορείς όπως το Ίδρυμα Beaumarchais, το Περιφερειακό Συμβούλιο Ile -de-France, το γαλλικό, ελληνικό και κυπριακό Υπουργείο Πολιτισμού, το Δήμο του Παρισιού, της Λουβρ, του Guyancourt, τα Νομαρχιακά Συμβούλια της Val d'Oise και της Yvelines και

Ως σκηνοθέτρια, η Αναστασία Πολίτη έλαβε πρόσκληση για τρίμηνη παραμονή – residency - στο Royal Court Theatre του Λονδίνου.

Στη Γαλλία, έχει σκηνοθετήσει είκοσι έργα μεταξύ των οποίων: "Médée / Fictions" στη Maison de la Culture- Scène Nationale de Bourges στο πλαίσιο ενός Εθνικού Θεατρικού Εργαστηρίου, που αναβίωσε στο TGP - Centre Dramatique National de Saint Denis, "Là où ça fait mal" του Christophe Pellet στο Théâtre National de Dijon-Bourgogne στο πλαίσιο του διεθνούς φεστιβάλ Rencontres Internationales de Théâtre de Dijon, "Socrate m'a dit" του Sarane Alexandrian στο 20ème Théâtre στο Παρίσι, "Cabaret Socrate", κείμενα Πλάτωνα, Ξενοφώντα και Αριστοφάνη, στη Maison de la Poésie στο Saint-Quentin-en-Yvelines, "Pour Aphrodite" του Bartiste-Marrey στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ Κύπρια στην Κύπρο και στη συνέχεια σε περιοδεία στη Γαλλία και την Ελβετία, "Les Grandes Inventions de la Préhistoire", του Roland Nadaus, στη Ferme de Bel Ebat - Théâtre de Guyancourt, "Fête païenne sur fond de Mer Egée" στο Théâtre de l'Île - Saint- Louis στο Παρίσι, "De l'Éros" κείμενα του Πλάτωνα - ποιήματα της Σαφούς και του Ησιόδου, στο Théâtre d'Ivry- Antoine Vitez.

Το 2017 παρουσίασε στη Γαλλία και την Ελλάδα το ποιητικό ρεσιτάλ "Chants de lumière" με ποιήματα του Matiah Eckhard (1995-2014) και του Κωνσταντίνου Γκράχαμ το γένος Πολίτη (1997-2017).

Έλαβε το βραβείο Bourse d'Avant Garde Sarane Alexandrian 2016 της Société des Gens de Lettres για το έργο της: "Tsigan, le roème gitan" της Αμερικανίδας ποιήτριας Cecilia Woloch, ένα ποιητικό κείμενο για την ιστορία των Ρομά, που ανέβηκε στο Μονπελιέ και παρουσιάστηκε στο Παρίσι, από την Compagnie Erinna.

Το "Tsigan, Τσιγγάνικο Ποίημα" παρουσιάστηκε σε νέα σκηνοθεσία της Αναστασίας Πολίτη στα ελληνικά τον Οκτώβριο του 2019 στην Αθήνα, στο Μέγαρο Μουσικής.

«Εκπαιδευτικά προγράμματα: ένας διάυλος επικοινωνίας μεταξύ της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και της Εκπαιδευτικής Κοινότητας»

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ v

Παπαδοπούλου Βαρβάρα

Δρ Αρχαιολόγος, Προϊσταμένη Εφορείας Αρχαιοτήτων Άρτας –
Αναπληρώτρια Προϊσταμένη Εφορείας Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων

varvara.papadopoulou@gmail.com

Γαλάνη Βασιλική

Αρχαιολόγος Εφορείας Αρχαιοτήτων Άρτας

vasilika.galani@gmail.com

Περίληψη

Η αποσπασματικότητα διατήρησης του υλικού πολιτισμού από διαφορετικές χρονολογικές περιόδους και η έλλειψη επαρκών γραπτών μαρτυριών, ειδικότερα για τις απώτερες στο χρόνο εποχές, καθιστά συχνά δυσχερή την κατανόηση του παρελθόντος από το μη εξειδικευμένο κοινό. Εξ αυτού, οι αρχαιότητες, τα αρχαιολογικά ευρήματα, τα μνημεία και οι αρχαιολογικοί χώροι παγιώνονται στην κοινή συνείδηση ως έννοιες ξένες, απομακρυσμένες από την καθημερινότητα και τα βιώματα των ανθρώπων, ακόμη και σε περιπτώσεις που αυτά αναμειγνύονται στον σύγχρονο πολεοδομικό ιστό μιας περιοχής και η οπτική επαφή τουλάχιστον είναι αναπόφευκτη. Ένα σημαντικό εργαλείο που διαθέτει η Αρχαιολογική Υπηρεσία για να γεφυρωθεί το κενό επαφής και ενδιαφέροντος είναι τα εκπαιδευτικά προγράμματα, που υλοποιούνται σε μουσεία, μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους και απευθύνονται κυρίως στην εκπαιδευτική κοινότητα αλλά και σε ομάδες κοινού διαφορετικών ηλικιών, καθώς και κοινωνικών χαρακτηριστικών. Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι η παρουσίαση του ρόλου των εκπαιδευτικών δράσεων στην προσέγγιση της κοινωνίας και ιδιαιτέρως της μαθητικής κοινότητας, τη μετάδοση της επιστημονικής πληροφορίας και την επίτευξη της εξοικείωσης του κοινού με το πολιτιστικό αγαθό.

Βιογραφικό

ΒΑΡΒΑΡΑ Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Γεννήθηκε στα Ιωάννινα. Έλαβα Πτυχίο Φιλοσοφικής Σχολής, στο Τμήμα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ακολούθως, έλαβα Μεταπτυχιακό Δίπλωμα του Διατμηματικού Προγράμματος Μεσαιωνικών Σπουδών από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, καθώς και Διδακτορικό Δίπλωμα από το ίδιο Πανεπιστήμιο με θέμα διατριβής «Η Παλαιοχριστιανική Ήπειρος από τον 4ο έως και τον 7ο αιώνα. Η μαρτυρία της γλυπτικής».

Υπηρετώ στην Αρχαιολογική Υπηρεσία ως αρχαιολόγος, μετά από επιτυχία σε διαγωνισμό του Υπουργείου Πολιτισμού. Συγκεκριμένα υπηρέτησα στην 8η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων στα Ιωάννινα, της οποίας υπήρξα Προϊσταμένη από το 2006 έως το 2014. Από τον Οκτώβριο του 2014 έως σήμερα είμαι Διευθύντρια της ενιαίας Εφορείας Αρχαιοτήτων Άρτας, ενώ από το 2021 είμαι Αναπληρώτρια Διευθύντρια της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων.

Υπό την επίβλεψή μου έχει διενεργηθεί πλήθος αναστηλωτικών και στερεωτικών εργασιών σε μνημεία των Περιφερειακών Ενοτήτων Ιωαννίνων, Θεσπρωτίας, Πρέβεζας, Άρτας, Αιτωλοακαρνανίας, στην Κέρκυρα και τους Παξούς. Συγκεκριμένα, έχω επιβλέψει τις εργασίες στο Κάστρο της Άρτας, το Κάστρο των Ιωαννίνων στο πλαίσιο έργων χρηματοδοτούμενων από Κοινωνικά Προγράμματα. Υπό την επίβλεψή μου έγιναν, επίσης, εργασίες στα βυζαντινά μνημεία της Άρτας (Βλαχέρνα, Αγία Θεοδώρα), μεταβυζαντινά μνημεία Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας. Ανάλογες υπήρξαν και οι εργασίες στη Νικόπολη (Βασιλική Αλκίσωνος). Υπό την επίβλεψή μου έγιναν, επίσης, εργασίες συντήρησης τοιχογραφιών, εικόνων, ψηφιδωτών σε παλαιοχριστιανικά, βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία της Ηπείρου.

Έχω πραγματοποιήσει πλήθος ανασκαφικών ερευνών στην ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου, όπως στο Κάστρο και την πόλη και στην ευρύτερη περιοχή της Άρτας (σωστικές ανασκαφές σε οικοπέδα στην πόλη και την ευρύτερη περιοχή) στον περιβάλλοντα χώρο και στον κυρίως ναό της Παρηγορήτισσας, στην παλαιοχριστιανική βασιλική του επισκόπου Αλκίσωνος στη Νικόπολη, στην ευρύτερη περιοχή της Πρέβεζας και στο Κάστρο της πόλης των Ιωαννίνων.

Έχω πραγματοποιήσει, επίσης, καταγραφές μνημείων, εικόνων και άλλων κειμηλίων σε όλη τη βορειοδυτική Ελλάδα. Έχω, επίσης, διδάξει Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη και Εικονογραφία στη Σχολή Ξεναγών του ΕΟΤ στην Κέρκυρα και Ιστορία της Τέχνης στο ΤΕΙ Ηπείρου.

Συμμετείχα στη διοργάνωση Ημερίδων και Διεθνών Συνεδρίων, στην οργάνωση πολλών τοπικών Συνεδρίων και Ημερίδων. Υπήρξα μέλος των ομάδων ίδρυσης Μουσείων και συλλογών στα Ιωάννινα και στην Άρτα. Συμμετείχα, επίσης, στη διοργάνωση

πλήθους περιοδικών εκθέσεων, στις παραπάνω περιοχές. Υπήρξα μέλος ομάδων για την υλοποίηση πολλών ερευνητικών προγραμμάτων, σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά της Ηπείρου.

Συνεργάζομαι με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Τμήματα Ιστορικό Αρχαιολογικό, Πληροφορική, Επιστήμης των Υλικών, Χημικό κ.ά.), το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και το ΙΤΕ στην Κρήτη καθώς και με πολλά Ιδρύματα (όπως π.χ. το ίδρυμα Εγνατία Ηπείρου) και άλλους πολιτιστικούς φορείς, για θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς, αρχαιομετρίας κ.ά.

Τέλος, είμαι ενεργό μέλος

- της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας
- της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών
- του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος Ιονίου και Αδριατικού Χώρου
- της ομάδας εργασίας για την προώθηση υποψηφιότητας της Νικόπολης προς εγγραφή στον κατάλογο της Unesco.
- της επιτροπής Παρακολούθησης Μουσείου Αργυροχρυσοχοΐας στο Κάστρο Ιωαννίνων (Τράπεζα Πειραιώς).
- υπήρξα αντιπρόεδρος του Ιδρύματος «Ακτία Νικόπολις»

και μετέχω ως μέλος

- Είμαι τακτικό μέλος του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.
- στο Τοπικό Συμβούλιο Μνημείων Ηπείρου
- παλαιότερα μετείχα στο Τοπικό Συμβούλιο Μνημείων Ιονίων Νήσων

Μετείχα ως μέλος

- στο Συμβούλιο Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος Ηπείρου

Βασιλική Γαλάνη

Μεγάλωσα στο Ναύπλιο. Φοίτησα στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και έλαβα το πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Κατά τη διάρκεια της φοίτησής μου, συμμετείχα στις εργασίες καταγραφής αρχαιολογικών ευρημάτων από τις πανεπιστημιακές ανασκαφές στα μυκηναϊκά νεκροταφεία Κλάους και Καλλιθέας Πατρών και στις ανασκαφές του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων που διενεργήθηκαν στη θέση Tell Kafrein της Ιορδανίας και Άγιος Αθανάσιος – Σχολή Ομήρου της Βόρειας Ιθάκης. Εθελοντικά συμμετείχα στις ανασκαφικές έρευνες της Δ' ΕΠΚΑ (νυν ΕΦΑ Αργολίδος) που διενήργησε σε ιδιωτικό οικόπεδο στην πόλη του Άργους, καθώς και στην ανασκαφή που διεξήγαγε η ίδια Εφορεία σε συνεργασία με τη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή στην Αρχαία Αγορά του Άργους.

Από το 2007 εργάζομαι στην Αρχαιολογική Υπηρεσία ως επί συμβάσει αρχαιολόγος (ΤΔΠΕΑΕ-«Επιστημονική Επιτροπή Νικόπολης», ΛΓ' ΕΠΚΑ, ΕΦΑ Άρτας). Στο πλαίσιο της επαγγελματικής μου δραστηριότητας, έχω απασχοληθεί σε έργα τρίτων που υλοποιούνται απολογιστικά και με αυτεπιστασία από την Αρχαιολογική Υπηρεσία, μέσω συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων (επίβλεψη εκσκαφικών εργασιών στο πεδίο, τήρηση ημερολογίου, διοικητική υποστήριξη του έργου κ.ά.). Επίσης, στο πλαίσιο των εργασιακών μου καθηκόντων ασχολήθηκα με τη διεξαγωγή ανασκαφικών διερευνήσεων, την καταγραφή και τεκμηρίωση αρχαιολογικού υλικού. Συμμετείχα στη διοργάνωση περιοδικών εκθέσεων και στην έκδοση συλλογικών τόμων, καταλόγων περιοδικών εκθέσεων κ.ά. Επίσης, έχω σχεδιάσει και υλοποιήσει εκπαιδευτικά προγράμματα στο Αρχαιολογικό Μουσείο Άρτας και σε μνημεία αρμοδιότητας της ΕΦΑ Άρτας. Έχω λάβει μέρος σε επιστημονικές ημερίδες και συνέδρια. Σήμερα εξακολουθώ να εργάζομαι ως επί συμβάσει αρχαιολόγος της ΕΦΑ Άρτας και παράλληλα φοιτώ στο Π.Μ.Σ. «Αρχαίος Κόσμος: Ιστορία και Αρχαιολογία» του Τμήματος Ιστορίας-Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (κατεύθυνση Κλασικής Αρχαιολογίας).

Δρογίδης Δημήτριος

Δρ. Ιστορίας - ΣΕΕ ΠΕ70 ΠΕΚΕΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

drogidis1@gmail.com

Περίληψη

Η κατάσταση που βιώνει η ανθρωπότητα την τελευταία δεκαετία είναι μία πραγματικότητα εξαιρετικά επικίνδυνη που θα έπρεπε να την εξετάσουμε κυρίως σε ό,τι αφορά το επίπεδο επικοινωνίας ανάμεσα στους ανθρώπους, αλλά ταυτόχρονα και ανάμεσα στις ίδιες τις κοινωνίες.

Η έννοια της παγκοσμιοποίησης (globalization) δίνει τη δυνατότητα μιας αμεσότερης επικοινωνίας ανάμεσα στους ανθρώπους, αλλά ταυτόχρονα διεθνοποιείται τα οικονομικά, τα κοινωνικά, τα πολιτικά φαινόμενα και όπως είναι φυσικό δημιουργεί κοινές καταστάσεις και στον επιδημιολογικό τομέα.

Σήμερα που βιώνουμε τα δεδομένα της πανδημίας του κορονοϊού, είμαστε υποχρεωμένοι να μελετήσουμε και τα κοινωνικά δεδομένα που αποτελούν παράπλευρες επιπτώσεις ενός κινδύνου που έχει ταυτόχρονα και κοινωνικό χαρακτήρα. Σε αυτή την προσπάθεια αντιμετώπισης της πανδημίας που περιγράφεται σαν νέα κανονικότητα, βλέπουμε να διαμορφώνεται ένα ενιαίο πλαίσιο συμπεριφοράς που επιβάλλεται στο σύνολο του παγκόσμιου πληθυσμού.

Η συγκεκριμένη προσπάθεια συναντά την αποδοχή όσο και την αντίδραση από κάποια τμήματα του πληθυσμού, διαμορφώνοντας μία νέα κατάσταση που θα μπορούσε να είναι επακόλουθο του φαινομένου που ονομάσαμε μεταπολιτισμός. Όλα τα μέτρα προφύλαξης που λαμβάνονται για να αντιμετωπιστεί η Πανδημία, δημιουργούν προϋποθέσεις που περιορίζουν την κοινωνικότητα των ανθρώπων και τη δραστηριοποίησή τους μέσα σε πλαίσια ελεύθερης έκφρασης. Αυτός ο περιορισμός της κοινωνικότητας οδηγεί στο φαινόμενο της πολιτιστικής ομογενοποίησης.

Η πολιτιστική ομογενοποίηση περιλαμβάνει ένα σύνολο υποχρεώσεων με αντάλλαγμα την κοινωνική προστασία και την αποτροπή της ασθένειας. Αυτή η πολιτιστική ομοιογένεια οδηγεί στη δημιουργία ενός κοινωνικού μοντέλου, που τα χαρακτηριστικά του περιγράφονται σε αδρές γραμμές ως εξής:

Χρειαζόμαστε μοντέλα που θα μας δίνουν τη δυνατότητα

1. Να ταξινομούμε και να γενικεύουμε την πραγματικότητα
2. Να κατανοούμε τις σχέσεις αιτίας- αποτελέσματος μεταξύ των φαινομένων
3. Να αναμένουμε και, με λίγη τύχη, να μπορούμε να προβλέψουμε τις μελλοντικές εξελίξεις
4. Να διακρίνουμε το σημαντικό από το ασήμαντο
5. Να προσδιορίζουμε σε ποιο μονοπάτι πρέπει να πορευτούμε για να πραγματοποιήσουμε τους στόχους μας (Huntington, 2001:29-30)

Η γενίκευση της πραγματικότητας έχει ήδη επιτευχθεί με την εμφάνισή της επιδημίας του κορονοϊού, που αποτελεί την κοινή αφετηρία επιβολής ενός συγκεκριμένου προτύπου συμπεριφοράς, κάτι που καλύπτει αυτό που παραπάνω είδαμε ως πολιτιστική ομογενοποίηση. Στη συνέχεια η γενίκευση της πραγματικότητας επιτυγχάνεται μέσα από μία ενιαία ερμηνεία του φαινομένου που καταγράφεται με τον ίδιο τρόπο από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, όχι μόνο σε εθνικό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Λέξεις κλειδιά

Πολιτισμός, κοινωνία, ενιαίο Πλαίσιο συμπεριφοράς, πολιτιστική ομογενοποίηση, πανδημία

Βιογραφικό

Ο Δημήτριος Α. Δρογίδης γεννήθηκε στη Μυτιλήνη το 1966. Το 1986 τελείωσε την Παιδαγωγική Ακαδημία Θεσσαλονίκης και το 1990 το Γαλλικό Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Από το 1990 είναι διορισμένος δάσκαλος και υπηρέτησε ως Σχολικός Σύμβουλος της 2ης Εκπ. Περιφ. Ημαθίας Νάουσα (2007-11) όπως και της 3ης Εκπ. Περιφ. Πέλλας, με έδρα την Αριδαία (2012-18) Από το Νοέμβριο του 2020 είναι Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου στο ΠΕΚΕΣ Ηπείρου. Ήταν επιμορφωτής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου πάνω σε θέματα που αφορούν τα νέα διδακτικά βιβλία.

Ασχολήθηκε με την Ιστορία, την Ψυχολογία και τις Επιστήμες Επικοινωνίας. Έχει παρακολουθήσει πλήθος επιμορφωτικών προγραμμάτων και συμμετείχε σε ημερίδες κι επιστημονικά συνέδρια. Σήμερα είναι Διδάκτορας Ιστορίας του Πανεπιστημίου Paris 1 Pantheon Sorbonne και τ. Υπότροφος της UNESCO. Είναι Msc του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Παν/μίου Μακεδονίας στη Θεσσαλονίκη με ειδίκευση στην Εκπαιδευτική Διοίκηση και Ηγεσία.

Είναι μέλος της Ένωσης Λογοτεχνών Βόρειας Ελλάδας, μέλος της Ανώνυμης Εταιρείας Πνευματικής Ιδιοκτησίας, μέλος της Εταιρείας Ελληνοευρωπαϊκών Μελετών, της Ελληνικής Ιστορικής Εταιρείας και της Παιδαγωγικής Εταιρείας Δράμας. Ιδρυτικό Μέλος της Εταιρείας Πολιτικού Λόγου και Προβληματισμού «ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ», για το συγγραφικό του έργο τιμήθηκε από το Σύνδεσμο Εκδοτών Βόρειας Ελλάδας (2.3.2001).

Από πολύ νωρίς μελέτησε και έγραψε σε όλα σχεδόν τα είδη του γραπτού λόγου (Ιστορικές Μελέτες, Αρθρογραφία, Ποίηση, Στίχο, Σενάριο, Ανακοινώσεις, Ομιλίες) και συμμετείχε ως εισηγητής σε διάφορα Πανελλήνια, Διεθνή και Παγκόσμια Συνέδρια από το 2003 έως το 2009

Αποσπάσματα από ανέκδοτες Ποιητικές Συλλογές συμπεριλήφθηκαν στο Ανθολόγιο Λεσβίων Ποιητών του Κώστα Μίσιου (Μυτιλήνη 1998) ενώ βιβλία του κυκλοφορούν από το 1996

"Έρευνα μικρής κλίμακας για τις αντιλήψεις-στάσεις των Πομάκων γονέων σχετικά με την λειτουργία των μειονοτικών σχολείων στην περιοχή τους"

Ανάρτηση, ΑΞΟΝΑΣ III, ΕΝΟΤΗΤΑ v

Γεωργίτσης Νικόλαος¹

Εκπαιδευτικός ΠΕ70 (ΜEd), Διευθυντής του 21ου Δ.Σ. Ιωαννίνων

ngeorgits@gmail.com

Γιώτσα Άρτεμις²

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Υπεύθυνη του «Εργαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Διαπροσωπικών Σχέσεων», στο

Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

agiotsa@uoi.gr

Περίληψη

Σε αυτή την ποσοτική έρευνα που στόχο έχει την αποτύπωση αντιλήψεων-στάσεων των Πομάκων γονέων αναφορικά με την λειτουργία των μειονοτικών σχολείων, συλλέξαμε δεδομένα, με τη βοήθεια ενός διαδικτυακού ερωτηματολογίου, 80 συμμετεχόντων από Πομάκους γονείς μαθητών (Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση) στην περιοχή του Ν. Ξάνθης. Το δείγμα αυτό λειτουργήσε ως αντιπροσωπευτικό των Πομάκων της Θράκης, μια και στην Ξάνθη ζει περίπου το 75-80% των αυτοαποκαλούμενων ή αυτοπροσδιοριζόμενων Πομάκων. Η έρευνα σχετικά με τις αντιλήψεις-στάσεις τους για την λειτουργία των μειονοτικών σχολείων στην περιοχή καταγωγής τους, σκοπό είχε τη διερεύνηση και δημοσίευση των απαντήσεων-ευρημάτων του συγκεκριμένου αντιπροσωπευτικού δείγματος. Από τα ευρήματα εξήχθησαν πολύτιμες πληροφορίες που οδήγησαν σε κάποια συμπεράσματα, καθώς μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει ανάλογη επιστημονική ενέργεια και αποκαλύπτεται σαφώς και η «άλλη» διάσταση πέραν αυτής που γνωρίζουμε για τα μειονοτικά σχολεία, μέσα από τις απαντήσεις του δείγματος.

Βιογραφικό

Όνοματεπώνυμο: Γεωργίτσης Νικόλαος του Θεοδώρου
Ημερομηνία Γέννησης: 17 Μαΐου 1968 (Μελβούρνη Αυστραλίας)

I. Σπουδές.

- Πτυχιούχος διετούς Παιδαγωγικής Ακαδημίας (13-10-1989, βαθμός πτυχίου: 7,56).
- Πτυχιούχος Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
- Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών στη διοίκηση σχολικών μονάδων.
- Υποψήφιος Διδάκτορας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
- Ενταγμένος εκπαιδευτικός στο εισαγωγικό Μητρώο Στελεχών Σ.Υ.Υ. του Ε.ΚΕ.ΠΙΣ.
- Κάτοχος του Α1 επιπέδου (Certificate) Βουλγαρικής γλώσσας.
- Κάτοχος του C2 επιπέδου Αγγλικής γλώσσας.

II. Εκπαιδευτική δραστηριότητα – υπηρεσιακή δραστηριότητα.

A) Διδακτική εμπειρία 25 έτη

A1) Λοιπή υπηρεσιακή – διοικητική εμπειρία

- Υπηρέτησα υποδιευθυντής για 5 συνεχή έτη από το 1998-2003.
- Υπηρέτησα ως Διευθυντής τα δύο τελευταία χρόνια.

A2) Διδασκαλίες στο ΠΕΚ Ιωαννίνων και το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων σε Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Στις επιστήμες της Αγωγής» του ΦΠΨ Ιωαννίνων.

B) Λοιπές Δραστηριότητες Σεμινάρια-Συνέδρια Παρακολούθηση πλήθους Πολύωρων-Πολυήμερων σεμιναρίων και συνεδρίων.

III. Εισηγήσεις σε διεθνή και πανελλαδικά συνέδρια (10)

IV. Συγγραφική δραστηριότητα: (7) άρθρα σε περιοδικά (ελληνόγλωσσα και ξενόγλωσσα) και Βιβλία (2)

V. Συμμετοχή σε γραμματείες Διεθνών Συνεδρίων δύο ως συντονιστής κι ένα ως μέλος γραμματείας

VI. Συμμετοχή και οργάνωση Ημερίδων-Συνεδρίων (5)

VII. Συμμετοχή σε ομαδικές εικαστικές εκθέσεις 3

«Η Επανάσταση του '21 στην Αττική, μέσα από τα έργα ζωγραφικής»

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ vi

Κουμπούρη Ειρήνη

Διδάκτωρ ΠΑν/μίου Αθηνών, Μ.Εδ., Εκπαιδευτικός, Εσωτερικός Ελεγκτής Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων

ikoubour@gmail.com

Περίληψη

Η ζωγραφική τον 19ο αιώνα στην Ελλάδα, ήταν σχεδόν εξολοκλήρου αφιερωμένη στον Αγώνα για την Ανεξαρτησία. Επηρεασμένοι από τα τρία καλλιτεχνικά κινήματα, το νεοκλασικισμό, το ρομαντισμό και το ρεαλισμό, Έλληνες και φιλέλληνες ζωγράφοι, μέσα από τα έργα τους έκαναν γνωστό τον αγώνα για την εθνική ανεξαρτησία σε όλο τον κόσμο και ενίσχυσαν το κύμα συμπαράστασης και φιλελληνισμού. Θεόδωρος Βρυζάκης, Διονύσιος Τσόκος, Νικόλαος Γύζης, Ανδρέας Κριεζής, Παναγιώτης και Δημήτριος Ζωγράφος, Ευγένιος Ντελακρουά, Καρλ Κράτσαϊζεν, Καρλ Χάαγκ, Πίτερ φον Ες, Λουντοβίκο Λιπαρίνι κ.α. αποτύπωσαν στον καμβά τους μορφές αγωνιστών, μάχες, τοπία και καθημερινές εικόνες, προσφέροντας στην Τέχνη μνημειώδη έργα, που κοσμούν τα μεγαλύτερα μουσεία της Ελλάδας και της Ευρώπης και κρατώντας ζωντανό το πνεύμα της Εθνικής Παλιγγενεσίας. Με αφορμή τον εορτασμό των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση του 1821, στον οποίο είναι αφιερωμένο το παρόν συνέδριο, αντιμετωπίζουμε τα έργα ζωγραφικής ως πηγές και μάρτυρες μαχών, γεγονότων, παραλειπόμενων της ιστορίας, βλέποντας με έναν άλλο «φακό» την ιστορική πραγματικότητα.

Βιογραφικό

Η Κουμπούρη Αθαν.Ειρήνη, είναι εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με μεταπτυχιακό τίτλο εξειδίκευσης στη Συγκριτική Παιδαγωγική (ΕΚΠΑ) και Διδακτορικό στην Εκπαιδευτική Πολιτική (ΕΚΠΑ), εξειδικεύοντας την έρευνά της στα ΜΜΕ και τον πολιτικό λόγο που εκφέρουν. Έχει πιστοποιημένη γνώση στις Νέες Τεχνολογίες (Α' - Β' επίπεδο, ECDL, SPSS). Έχει διατελέσει επί χρόνια στέλεχος της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Παιδείας και του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής και τακτικό ή αναπληρωματικό μέλος σε πολλές Ομάδες Εργασίας και επιτροπές του Υπουργείου Παιδείας (όπως ΖΕΠ, Νέο Σχολείο, Ένταξη ΕΚΟ κλπ), Έχει κάνει πολλές ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια με κριτές και άρθρα της υπάρχουν δημοσιευμένα σε πρακτικά συνεδρίων. Από τον Σεπτέμβριο του 2020 υπηρετεί στην Κ.Υ. του Υπουργείου Παιδείας, ως πιστοποιημένος εσωτερικός ελεγκτής.

Αντιλήψεις-στάσεις των Πομάκων γονέων σχετικά με την λειτουργία των μειονοτικών σχολείων στην περιοχή τους: Έρευνα μικρής κλίμακας

Ανάρτηση, ΑΞΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ vi

Γεωργίτσης Νικόλαος¹

Εκπαιδευτικός ΠΕ70 (ΜEd), Διευθυντής του 21ου Δ.Σ. Ιωαννίνων

ngeorgits@gmail.com

Γιώτσα Άρτεμις²

Καθηγήτρια Κοινωνικής Ψυχολογίας

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Διευθύντρια του «Εργαστήριου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Διαπροσωπικών Σχέσεων», στο

Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

agiotsa@uoi.gr

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η αποτύπωση αντιλήψεων-στάσεων των Πομάκων γονέων αναφορικά με την λειτουργία των μειονοτικών σχολείων. Το δείγμα αποτελείται από 80 ενήλικες Πομάκους γονείς, μαθητών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης από την περιοχή του Ν. Ξάνθης, μια και εκεί ζει περίπου το 75-80% των αυτοαποκαλούμενων ή αυτοπροσδιοριζόμενων Πομάκων της Θράκης. Ο μέσος όρος ηλικίας τους είναι 31-40 ετών, η συμμετοχή των γυναικών είναι μεγαλύτερη από των ανδρών, το μορφωτικό επίπεδο των περισσότερων είναι απόφοιτοι/ες Δημοτικού και τέλος η πλειονότητά τους είναι από την ορεινή περιοχή.

Τα αποτελέσματα έδειξαν τι πιστεύουν οι Πομάκοι γονείς για τα μειονοτικά σχολεία και την λειτουργία τους, αλλά και ποιες είναι οι σύγχρονες εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών τους. Σημειώνεται ότι μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει ανάλογη έρευνα και αποκαλύπτεται σαφώς και η «άλλη» διάσταση πέραν αυτής που γνωρίζουμε για τα μειονοτικά σχολεία, μέσα από τις απαντήσεις του δείγματος.

Βιογραφικό

Όνοματεπώνυμο: Γεωργίτσης Νικόλαος του Θεοδώρου

Ημερομηνία Γέννησης: 17 Μαΐου 1968 (Μελβούρνη Αυστραλίας)

I. Σπουδές.

● Πτυχιούχος διετούς Παιδαγωγικής Ακαδημίας (13-10-1989, βαθμός πτυχίου: 7,56).

● Πτυχιούχος Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

● Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών στη διοίκηση σχολικών μονάδων.

● Υποψήφιος Διδάκτορας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

● Ενταγμένος εκπαιδευτικός στο εισαγωγικό Μητρώο Στελεχών Σ.Υ.Υ. του Ε.ΚΕ.ΠΙΣ.

● Κάτοχος του Α1 επιπέδου (Certificate) Βουλγαρικής γλώσσας.

● Κάτοχος του C2 επιπέδου Αγγλικής γλώσσας.

II. Εκπαιδευτική δραστηριότητα – υπηρεσιακή δραστηριότητα.

A) Διδακτική εμπειρία 25 έτη

A1) Λοιπή υπηρεσιακή – διοικητική εμπειρία

• Υπηρετήσα υποδιευθυντής για 5 συνεχή έτη από το 1998-2003.

• Υπηρετήσα ως Διευθυντής τα δύο τελευταία χρόνια.

A2) Διδασκαλίες στο ΠΕΚ Ιωαννίνων και το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων σε Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Στις επιστήμες της Αγωγής» του ΦΠΨ Ιωαννίνων.

B) Λοιπές Δραστηριότητες Σεμινάρια-Συνέδρια Παρακολούθηση πλήθους Πολύωρων-Πολυήμερων σεμιναρίων και συνεδρίων.

III. Εισηγήσεις σε διεθνή και πανελλαδικά συνέδρια (10)

IV. Συγγραφική δραστηριότητα: (7) άρθρα σε περιοδικά (ελληνόγλωσσα και ξενόγλωσσα) και Βιβλία (2)

V. Συμμετοχή σε γραμματείες Διεθνών Συνεδρίων δύο ως συντονιστής κι ένα ως μέλος γραμματείας

VI. Συμμετοχή και οργάνωση Ημερίδων-Συνεδρίων (5)

VII. Συμμετοχή σε ομαδικές εικαστικές εκθέσεις 3

Μερετούδη Βασιλική

Βιολόγος

vasilia.mere@gmail.com

Περίληψη

Από τις συνομιλίες μεταξύ των πολιτών έως τις ακαδημαϊκές πλατφόρμες, ο κόσμος μιλά πλέον για παγκόσμιες κρίσεις: για υγειονομική κρίση, για οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση, για κλιματική κρίση και για περιβαλλοντική κρίση. Όλα αποτελούν συμπτώματα του ίδιου προβλήματος: του μη βιώσιμου τρόπου παραγωγής και κατανάλωσης που εφαρμόζουμε. Το σοκ που προκάλεσε η πανδημία του COVID-19 αποκάλυψε απλώς τη συστημική αδυναμία της παγκόσμιας οικονομίας και κοινωνίας μας με όλες τις ανισότητές τους. Η πανδημία του κορωνοϊού προκάλεσε, σε ολόκληρο τον πλανήτη, μια πρωτόγνωρη κρίση. Την έκταση και το βάθος της οποίας ακόμη δεν γνωρίζουμε. Τα συστήματα υγείας και οι δομές της οικονομίας υφίστανται μία τεράστια δοκιμασία. Ένα από παράδειγμα είναι η αύξηση στην παγκόσμια ζήτηση (και η δημιουργία μιας διευρυμένης αγοράς) για εξοπλισμό ατομικής προστασίας, όπως μάσκες προσώπου και γάντια. Οι υγειονομικοί προβληματισμοί και οι αναδυόμενες ανάγκες έχουν εύλογα υπερισχύσει των περιβαλλοντικών προβληματισμών όσον αφορά τα πλαστικά μίας χρήσης. Την ίδια στιγμή που, η οικονομική επιβράδυνση περιόρισε την παραγωγή πλαστικών συσκευασιών στην Ε.Ε.. Οι εν λόγω αλλαγές ενδέχεται να επηρεάσουν την πρόοδο της Ε.Ε. προς την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της που είχαν τεθεί. Διανύοντας ήδη τη δεύτερη χρονιά της, η πανδημία COVID-19 αντιπροσωπεύει διαφορετικές κρίσεις ανάλογα με τη χώρα. Τους τελευταίους μήνες οι χώρες με υψηλά ποσοστά εμβολιασμού αρχίζουν να αίρουν σταδιακά τους περιορισμούς, προσεγγίζοντας την αίσθηση της κανονικότητας. Οι οικονομικές δραστηριότητες και η κατανάλωση επιταχύνονται και πάλι. Ταυτόχρονα, η υγειονομική κρίση εξακολουθεί να μαινεται σε χώρες με πολύ χαμηλή πρόσβαση στα εμβόλια, γεγονός που αναδεικνύει τις παγκόσμιες ανισότητες ενός ολοένα πιο συνδεδεμένου κόσμου. Η πανδημία αποκάλυψε πόσο στενά συνδεδεμένες και αλληλεξαρτώμενες είναι η οικονομία και οι κοινωνίες μας. Είτε πρόκειται για υγειονομική είτε για οικονομική κρίση, αυτή μπορεί εύκολα να επεκταθεί και οι επιπτώσεις της να γίνουν αισθητές σε ολόκληρο τον κόσμο, εκτός εάν ληφθούν από κοινού συντονισμένα και αποφασιστικά μέτρα. Συνολικά θα πρέπει να αλλάξει η λογική της Πολιτείας, ώστε η υγεία να μην αντιμετωπίζεται ως κέντρο κόστους, αλλά ως μια προϋπόθεση ομαλής λειτουργίας της οικονομίας και κοινωνικής ευημερίας.

Βιογραφικό

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

- ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
  - Πρακτική Διδακτικής
5ο Γυμνάσιο Σερρών, Σέρρες (Ελλάδα)
  - ΛΥΚΕΙΟ
5ο Γενικό Λύκειο Σερρών, Σέρρες (Ελλάδα)
Μέσος Όρος Απολυτηρίου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης : 19/20
  - ΓΥΜΝΑΣΙΟ
Μουσικό Σχολείο Σερρών, Σέρρες (Ελλάδα)
- ### ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ
- Αγγλικά
Certificate of Proficiency in English (ECPE), University of Michigan
  - Μουσικές Σπουδές
- Πτυχίο Αρμονίας
- Πτυχίο Αντίστιξης
  - Πληροφορική
Καλή γνώση (Word, Excel, PowerPoint)

Σχεσιοδυναμική εκπαίδευσης βρεφονηπιοκόμων και ψυχοκοινωνικής προσαρμογής παιδιών μονογονεϊκών οικογενειών που φοιτούν σε παιδικούς σταθμούς της Άρτας. Μελέτη Περίπτωσης

Ανάρτηση, ΑΞΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ ν

Βαραγγούλη Μαρία

Εκπαιδευτικός, Msc

varagoulim@yahoo.com

Περίληψη

Σκοπός της έρευνας είναι η διερεύνηση της ψυχοκοινωνικής προσαρμογής παιδιών που προέρχονται από μονογονεϊκές οικογένειες και φοιτούν στους παιδικούς σταθμούς και κατά πόσο μπορεί να συμβάλει η εκπαίδευση των βρεφονηπιοκόμων σε αυτή την προσαρμογή σε αυτή τη τόσο πρώιμη φάση της εκπαίδευσης.

Στα πλαίσια αυτά, σχεδιάστηκε και έλαβε χώρα πρωτογενής έρευνα σε βρεφονηπιοκόμους και εργαζόμενους παιδικών σταθμών στον νομό Άρτης. Τα αποτελέσματα της έρευνας, έτυχαν κατάλληλης στατιστικής (περιγραφικής και επαγωγικής) ανάλυσης για την εξαγωγή των αντίστοιχων συμπερασμάτων

Τα αποτελέσματα της πρωτογενούς έρευνας έδειξαν ότι οι συμμετέχοντες αναφέρουν μια σειρά από αρνητικές συμπεριφορές που τα εν λόγω παιδιά παρουσιάζουν και αποδίδονται κατ' αυτούς στην οικογενειακή τους κατάσταση ότι υφίσταται ένα κενό στην εκπαίδευση των βρεφονηπιοκόμων όσον αφορά στην αντιμετώπιση των αναγκών των παιδιών μονογονεϊκών οικογενειών που θα πρέπει να καλυφθεί με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή σχετικών προγραμμάτων επιμόρφωσης.

Βιογραφικό

βιογραφικό

Η δυναμική των διαπροσωπικών σχέσεων διευθυντή - εκπαιδευτικών στα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ v

ΜΠΑΧΑΡΑΚΗΣ ΘΩΜΑΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΠΕ83, ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

thomas18bach@gmail.com

Περίληψη

Οι διαπροσωπικές σχέσεις καλλιεργούνται και αναπτύσσονται ήδη από τα παιδικά χρόνια του κάθε ανθρώπου και έχουν άμεσο αντίκτυπο στην πνευματική του ανάπτυξη. Η καθημερινή επικοινωνία του διευθυντή ενός σχολείου με τους εκπαιδευτικούς και η μεταξύ τους αλληλεπίδραση, συμβάλλει στη διαμόρφωση διαπροσωπικών σχέσεων μεταξύ τους. Οι σχέσεις αυτές, καταρχήν, αφορούν στην αντίληψη και στην κατανόηση των αντιλήψεων, των στάσεων και των αξιών που επικρατούν στο σχολείο, ενώ ακολούθως καταλήγουν στην αποδοχή ή στην απόρριψη τους. Με δεδομένο ότι ο εκπαιδευτικός αφιερώνει μεγάλο μέρος του χρόνου του στο σχολείο, η μελέτη των διαπροσωπικών σχέσεων που αναπτύσσονται στο σχολείο αποκτά ξεχωριστή σημασία, αφού επηρεάζει σημαντικά την ψυχολογία του. Επιπλέον, η ποιότητα των διαπροσωπικών σχέσεων ανάμεσα στα μέλη της σχολικής κοινότητας διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο στην ομαλή ροή του εκπαιδευτικού έργου.

Στις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, όλων των τύπων, σχεδιάζονται, οργανώνονται και υλοποιούνται από εκπαιδευτικούς και μαθητές, Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων, τα οποία μπορεί να είναι προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγή Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων και Αγωγής Σταδιοδρομίας. Στην θεματολογία όλων των παραπάνω δράσεων περιλαμβάνονται και σχετικά με τον πολιτισμό θέματα. Τα πολιτιστικά προγράμματα, ιδιαίτερα, αποτελούν μία δημιουργική διαδικασία που έχει στόχο την προώθηση του πολιτισμού και την καλλιέργεια της αισθητικής μέσα από την έρευνα, την μελέτη και τη δημιουργία.

Στην παρούσα εργασία διερευνάται η επίδραση των διαπροσωπικών σχέσεων διευθυντή - εκπαιδευτικών Σχολικών Μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, στην ανάληψη και στην υλοποίηση προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια ειδικού ερωτηματολογίου στο οποίο απάντησαν 1445 εκπαιδευτικοί από όλη την Ελληνική Επικράτεια, 528 Πρωτοβάθμιας και 917 Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Από αυτούς οι 412 είναι άνδρες και 1033 γυναίκες. Από την επεξεργασία των απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο προέκυψε ότι η δυναμική των διαπροσωπικών σχέσεων διευθυντή - εκπαιδευτικών Σχολικών Μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αποτυπώνεται ανάγλυφα στην ανάληψη και στην υλοποίηση προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων.

Βιογραφικό

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Επώνυμο: ΜΠΑΧΑΡΑΚΗΣ

Όνομα: ΘΩΜΑΣ

Όν. πατέρα: ΧΡΗΣΤΟΣ

Όν. μητέρας: ΓΕΩΡΓΙΑ

Επάγγελμα: Καθηγητής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από 04/09/1989.

Κλάδος/Ειδικότητα: ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΠΕ83

Δεύτερη Ειδικότητα: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΠΕ86

1. ΣΠΟΥΔΕΣ

1.1 Βασικές Σπουδές

1.1.1. Ίδρυμα: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Σχολή: Πολυτεχνική, Τμήμα: Ηλεκτρολόγων Μηχανικών.

1.1.2. Παιδαγωγικές Σπουδές, Σχολή: ΣΕΛΕΤΕ/ΠΑΤΕΣ.

1.2 Μεταπτυχιακές Σπουδές

1.2.1. Ίδρυμα: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Σχολή: Πολυτεχνική, Τμήμα: Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών.

Τίτλος: Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης Μηχανικού.

Τομέας Ειδίκευσης: Τεχνολογία Συστημάτων Μικροηλεκτρονικής και Πληροφορικής

Ερευνητικό Πεδίο: Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων και Εικόνων

1.2.2. Ίδρυμα: Αλεξάνδρειο ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, Σχολή: Διοίκησης και Οικονομίας

Τμήμα: Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών: Διοίκηση & Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων.

2. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

2.1 Υποδιευθυντής σχολικής μονάδας, 10 σχολικά έτη: από το σχολικό έτος 1997-1998 μέχρι και το 2006-2007.

2.2 Διευθυντής σχολικής μονάδας, 10 σχολικά έτη: από το σχολικό έτος 2007-2008 μέχρι και το 2016-2017.

2.3 Διευθυντής Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, 3 έτη και 7 μήνες: από 24/08/2017 έως 04/04/2021 (Διευθυντής της ΔΔΕ Πέλλας).

2.4 Άσκηση καθηκόντων Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης, ως Αναπληρωτής Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης, 7 μήνες: από 05/04/2021 μέχρι σήμερα (Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας).

Η Προσφυγιά μέσα από τη λογοτεχνία ως «εικονογραφημένη» αποκρυπτογράφηση της καθημερινής ζωής, «εργαλείο» και όχι μόνο ανάγνωσμα «τερπνό και ψυχωφελές» στο έργο του Γ. Ιωάννου

Εισήγηση, ΑΕΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ vii

Αθανασέλου Αργυρώ

Εκπαιδευτικός ΠΕ02, Msc EAE

ath.iro@hotmail.gr

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία εξετάζεται το διαχρονικό φαινόμενο της προσφυγιάς όπως αποτυπώνεται στο λογοτεχνικό έργο του Γ. Ιωάννου. Η έντονη κινητικότητα ομάδων και λαών στο χώρο της Ευρώπης και των Βαλκανίων, χαρτογραφεί μια νέα πραγματικότητα για τις αναπτυγμένες χώρες. Μέσα από τις έντονες στιγμές της Ελληνικής Ιστορίας γινόμαστε μάρτυρες των δεινών της προσφυγιάς και είναι ευκαιρία να προβληματιστούμε για τη στάση των Ανθρώπων απέναντι στους Ανθρώπους, στους πρόσφυγες, κατανοώντας ότι ο πόνος δεν έχει σύνορα και σημαίες. Η ιστορία συνδέεται άρρηκτα με τη λογοτεχνία.

Η προσφυγιά, απ' όπου κι αν προέρχονται οι μετακινούμενοι λαοί, αποτελεί ένα δραματικό γεγονός. Είναι ένας ξεριζωμός. Τα πάθη της προσφυγιάς είναι κοινά. Ξένος δεν είναι αυτός που απλά προέρχεται από άλλη χώρα, που έχει άλλη εθνική ταυτότητα. Ξένος, είναι αυτός που αποξενώνουμε, που ποτέ δεν τον δεχόμαστε στην κοινωνία μας, που τον θεωρούμε ξένο σώμα. Οι διαφορές μεταξύ των λαών εξομαλύνονται, προσεγγίζονται, όταν υπάρχει ανάλογη κουλτούρα και διάθεση. Οι εθνικιστικές προσεγγίσεις των ανθρώπων δεν πρέπει να αποτελούν εμπόδιο στις σχέσεις τους. Η συνύπαρξη διαφορετικών λαών δεν εμποδίζει τον άνθρωπο να θυμάται πάντοτε τον εαυτό του, τις ρίζες του, την ταυτότητά του. «Ξένος» γίνεται όταν αφήσει ο ίδιος να αλλοτριωθεί και χάσει τη σύνδεσή του με το παρελθόν και το μέλλον. Όταν ξεχάσει το «ήθος» της ζωής. Όσο ποτέ άλλοτε επίκαιρα τα μηνύματα του Γ. Ιωάννου.

Ζούμε σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία, σ' ένα «μωσαϊκό λαών» κατά τον Γ. Ιωάννου, σε μια αναγκαία συνύπαρξη, που συχνά επιφέρει αρνητικές αντιδράσεις, παρόλο που μακροπρόθεσμα επιφέρει θετικά αποτελέσματα. Η πολυπολιτισμικότητα είναι το δεδομένο. Η διαπολιτισμικότητα το ζητούμενο. Η πρώτη δεν απορρέει από τη δεύτερη. Η δεύτερη προϋποθέτει την πρώτη. Η δομή της κοινωνικής διαστρωμάτωσης μεταβάλλεται, η φύση της καθημερινής ζωής αλλοιώνεται και επηρεάζεται το μεγαλύτερο μέρος της προσωπικής εμπειρίας. Ότι είναι όμως ανοίκειο, ξένο και έτερο στη ζωή, δεν είναι και στη λογοτεχνική δημιουργία. Η τέχνη αγκαλιάζει τις εμπειρίες αυτές και τις ξεπερνά. Με τα μηνύματά της λειτουργεί ως δίαυλος επικοινωνίας, αποδόμησης των προκαταλήψεων και διαμόρφωσης στάσεων αποδοχής του «άλλου».

Βιογραφικό

Φιλολόγος (ΠΕ02), Απόφοιτη Τμήματος Φιλολογίας ΕΚΠΑ, ΜΝΕΦ
Ειδικευμένη στην Ειδική Αγωγή (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων)
Διευθύντρια Φροντιστηρίου Μέσης Εκπαίδευσης

Σύστημα Εξέτασης Από Απόσταση, myTest

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ III, ΕΝΟΤΗΤΑ iii

Χρήστου Νικόλαος

Εκπαιδευτικός ΠΕ86, Msc, Δ/ντής 5ου Γ/σίου Άρτας

nchristou@sch.gr

Περίληψη

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναζητηθούν καινοτόμες ιδέες και προτάσεις που θα οδηγήσουν στην αντιμετώπιση του μονόδρομου της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, των δυσκολιών που συνοδεύουν τη διαδικασία αυτή και βελτίωση των ενεργειών, που έχουν ως αντικείμενο την οργάνωση και εξέταση των μαθητών – εκπαιδευομένων, συνεπικουρώντας το εκπαιδευτικό έργο, καταρτίζοντας και εξοικειώνοντας τους εκπαιδευτικούς με τα νέα αντικείμενα και τις συνθήκες που οριοθετούν και προάγουν άμεσα το δημιουργικό τους έργο.

Το κενό της εξέτασης των μαθητών, που προέκυψε από την εξ αποστάσεως διδασκαλία, έρχεται να καλύψει το σύστημα που αναπτύχθηκε την περίοδο του lockdown. Ονομάστηκε myTest. Οι χρήστες του συστήματος είναι εκπαιδευτικοί - εξεταστές και μαθητές - εξεταζόμενοι. Οι εξεταστές μπορούν να δημιουργήσουν 5 τύπους ερωτήσεων, να δημιουργήσουν τα τεστς, να αναθέσουν τα τεστς στους μαθητές / τμήματα, να δουν τις απαντήσεις, να διορθώσουν, να παρακολουθήσουν τα στατιστικά. Οι εξεταζόμενοι απαντούν στις ερωτήσεις των τεστς που τους έχουν αναθέσει, βλέπουν τις απαντήσεις που έδωσαν μαζί με τις διορθώσεις και την πρόοδο τους. Το σύστημα βρίσκεται στην διεύθυνση users.sch.gr/nchristou/myTest.

Βιογραφικό

Ο Νικόλαος Χρήστου είναι απόφοιτος Πληροφορικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (πρώην ΑΣΟΕΕ), Διευθυντής στο 5ο Γυμνάσιο Άρτας με μεταπτυχιακές σπουδές στη Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων και απόφοιτος Συμβουλευτικής της ΑΣΠΑΙΤΕ. Εργάστηκε ως προγραμματιστής στην εταιρεία Infolab, ως έκτακτος επιστημονικός συνεργάτης στο ΤΕΙ Ηπείρου τμήμα Τηλε-Πληροφορικής & Διοίκησης, ωρομίσθιος εκπαιδευτής σε ΔΙΕΚ και ως εκπαιδευτής ενηλίκων. Έχει λάβει μέρος με εισηγήσεις σε συνέδρια επιστημονικά και εκπαιδευτικά.

Πολιτισμός και Τοπική Αυτοδιοίκηση

Πλαίσιο δράσεων - Δυνατότητες - Τρόποι δράσης

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ Ι, ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

Φυταγκουρίδου Όλγα

Εκπαιδευτικός - Δημοτική Σύμβουλος

olgafitag@gmail.com

Περίληψη

Ο πολιτισμός αποτελεί ένα από τα πλέον σημαντικά εργαλεία ανάπτυξης της σύγχρονης κοινωνίας και, επιπρόσθετα, ένας βασικός παράγοντας αποτύπωσης της ταυτότητας και της δημιουργικής ενασχόλησης των πολιτών/δημοτών μίας συγκεκριμένης περιοχής. Ο πολιτισμός ως τρόπος και έκφραση ζωής και δημιουργίας έχει ως απαραίτητη προϋπόθεση τη λειτουργία ενός τρόπου διακυβέρνησης που στηρίζεται σε δημοκρατικά πρότυπα και εκφράζει τη λαϊκή βούληση και το γνήσιο λαϊκό αίσθημα. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, ως ο πρώτος βαθμός αυτοδιοίκησης, εκφράζει αυτήν ακριβώς την αμεσότητα και την άμεση λαϊκή εξουσία και δυναμική. Ως εκ τούτου, η Τοπική Αυτοδιοίκηση που εκ φύσης βρίσκεται πιο κοντά στον πολίτη και εκφράζει αμεσότερα και αυθεντικά τον πολίτη είναι ο κατάλληλος χώρος στον οποίο μπορεί να ανθίσει σε όλες της τις εκφάνσεις η πολιτιστική δημιουργία. Από την άλλη, ο χώρος αυτός, ως ο κατεξοχήν χώρος δράσης των τοπικών κοινωνιών, αναγνωρίζει και τονίζει τη σημασία και τη σπουδαιότητα του πολιτισμού ως αναγκαία συνθήκη, απαραίτητη για την ολόπλευρη ανάπτυξη, την προβολή και την ανάδειξη ενός τόπου. Η πολιτιστική πολιτική στην Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να διαδραματίσει έναν σημαίνοντα ρόλο με πολλούς αποδέκτες και πολλαπλά οφέλη. Μπορεί, έτσι να συμβάλει στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής της κοινότητας, στη δημιουργία ενός μοντέλου ανάπτυξης και δημιουργίας που θα έχει ως κεντρικό στόχο τον πολίτη και τις ανάγκες του με ταυτόχρονη βελτίωση των πολιτιστικών υποδομών με απώτερο σκοπό την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής μέσα από πολιτιστικές δράσεις.

Οι δυνατότητες, έστω και κάτω από ένα περιοριστικό νομοθετικό πλαίσιο με πολλά γραφειοκρατικά χαρακτηριστικά, είναι πολλές και δεν πρέπει να μείνουν «κενό γράμμα». Το πεδίο δράσης είναι ευρύ, οι προοπτικές απεριόριστες. Αρκεί να αφυπνιστούν και να ενεργοποιηθούν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς.

Βιογραφικό

Ονομάζομαι Όλγα Φυταγκουρίδου, γεννήθηκα στα Άνω Πορόια Σερρών και είμαι δασκάλα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση εδώ και 22 χρόνια. Τα τελευταία 12 χρόνια υπηρετώ στο Δημοτικό Σχολείο Ροδόπολης Σερρών.

Η ενασχόληση μου με την Τοπική Αυτοδιοίκηση ξεκίνησε το 2001, αφού πριν συμμετείχα σε Διοικητικά Συμβούλια πολλών πολιτιστικών φορέων στον τόπο μου. Είμαι ήδη 17 χρόνια Δημοτική Σύμβουλος και στο παρελθόν χρημάτισα Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου σε Νομικό Πρόσωπο στον Δήμο Σιντικής.

Απο τον νομο του χαμπλ στο τέλος του συμπαντος

Ανάρτηση, ΑΞΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ vii

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΨΑΘΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΣ

epsathas93@gmail.com

Περίληψη

Ο άνθρωπος, ποτέ δεν σταματούσε και να εξερευνά το άγνωστο, και φυσικά ο ουρανός δεν θα μπορούσε να λείπει από το κάλεσμα αυτό. Από τα αρχαία χρόνια οι άνθρωποι προσπαθούσαν να ερμηνεύσουν τα άστρα, έπειτα να δώσουν ερμηνείες που ξεκινούσαν από την δομή τους μέχρι την πολυπλοκότητα τους, ως προς το πώς αυτά λειτουργούν, και με τι "κανόνες" εκφράζονται οι κινήσεις τους. Εμείς εδώ θα αναφερθούμε στον νόμο του Χαμπλ πως σε συνεργασία με το φαινόμενο Ντοπλερ και την μετατόπιση προς το ερυθρό μας βοήθησε να βγάλουμε ένα συμπέρασμα που θα αλλάξει την οπτική που βλέπουμε το Σύμπαν, και θα δούμε τι συμπεράσματα εξάγαμε για αυτό.

Βιογραφικό

Ονομάζομαι Αιμίλιος Ψαθάς είμαι μαθηματικός με ενδιαφέροντα στην αστρονομία και στον προγραμματισμό.

Πώς η τέχνη γίνεται εργαλείο εκπαίδευσης των παιδιών ώστε να γίνουν ενεργά μέλη της κοινότητάς τους;

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ v

ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΟΥ

ΣΥΝ-ΙΔΡΥΤΡΙΑ COMM'ON, PROJECT MANAGER AKTES

maria@common.city

Περίληψη

Το πρόγραμμα AKTES (Ακαδημία Τεχνών Τσέπης) είναι ένα κοινωνικό-πολιτιστικό πρόγραμμα σχεδιασμένο για μικρές νησιωτικές (και όχι μόνο) περιοχές με στόχο την ενίσχυση της συμμετοχικότητας των παιδιών στη ζωή της κοινότητας.

Πώς ένας μικρός Δήμος μπορεί να ενεργοποιήσει την κοινότητα του μέσα από την συνεργασία του με μη κερδοσκοπικούς φορείς; Ποιό ρόλο μπορούν να παίξουν τα παιδιά στην βιώσιμη πολιτιστική ανάπτυξη μικρών κοινοτήτων, αν “ανοίξουμε” έναν χώρο συν-δημιουργίας; Πώς η τέχνη γίνεται η αφορμή για την εκπαίδευση των αυριανών ενεργών πολιτών;

Το πρόγραμμα αναπτύσσεται στη βάση ενός μεθοδολογικού μοντέλου το οποίο εμπλέκει τοπική αυτοδιοίκηση, δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, τα παιδιά και νέους καλλιτέχνες. Με εργαλείο τον καλλιτεχνικό πειραματισμό, η τοπική κοινότητα φιλοξενεί έναν καλλιτέχνη, εμπλεκοντας τα παιδιά σε μια διαδικασία συν-δημιουργίας συμμετοχικών δράσεων σε μια θεματική που αφορά έναν στρατηγικό τομέα ανάπτυξης του τοπικού Δήμου (π.χ. τουρισμός, πολιτισμός, περιβάλλον κ.λπ.).

Σκοπός της εισήγησης είναι η παρουσίαση του μεθοδολογικού μοντέλου πάνω στο οποίο έχει αναπτυχθεί το πρόγραμμα AKTES καθώς και τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα του πρώτου κύκλου υλοποίησης στο νησί του Αγίου Ευστατίου (2020-21).

Το πρόγραμμα AKTES έχει σχεδιαστεί από τους οργανισμούς COMM'ON και Cultoria, υλοποιείται από τον οργανισμό COMM'ON σε συνεργασία με τον εκάστοτε Δήμο, με την υποστήριξη δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών και φορέων.

Βιογραφικό

Η Μαρία (Μαρού) Χατζοπούλου έχει σπουδάσει Πλαστικές Τέχνες και έχει MPhil στον “Σχεδιασμό-Χώρο-Πολιτισμό” από την Αρχιτεκτονική Σχολή του ΕΜΠ.

Την περίοδο 2015-2016 ανέλαβε τη θέση της υπεύθυνης επικοινωνίας του προγράμματος συνΑθηνά του δήμου Αθηναίων δουλεύοντας σε νέες μορφές επικοινωνίας και σύνδεσης μεταξύ της Κοινωνίας των Πολιτών και τοπικής αυτοδιοίκησης. Πιο χαρακτηριστικά project από την περίοδο αυτή είναι ο σχεδιασμός της υλοποίησης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του συνΑθηνά, ο σχεδιασμός του προγράμματος δράσεων της στέγης του συνΑθηνά και τέλος η συμμετοχή της στην ομάδα σχεδιασμού της διαδικασίας διαβούλευσης στη Δημοτική Αγορά της Κυψέλης.

Το 2017, μαζί με τον Στέλιο Βούλγαρη, ίδρυσε την AMKE COMM'ON με στόχο να δουλέψει πιο εντατικά στην υποστήριξη ενός πιο συμμετοχικού μοντέλου ανάπτυξης της Κοινωνίας των Πολιτών. Η δουλειά της στο COMM'ON αφορά σε νέες μορφές επικοινωνίας και (συμμετοχικής) εκπαίδευσης μέσα από την εμπειρία και έξω από την συστημική μεθοδολογία. Από το 2017 είναι υπεύθυνη για το πρόγραμμα Μικρές Κοινότητες στα πλαίσια του οποίου πραγματοποιούνται μικρά και μεγαλύτερα projects σε όλη την Ελλάδα. Πιο χαρακτηριστικό έργο του προγράμματος είναι οι AKTES (Ακαδημία Τεχνών Τσέπης) που μέχρι σήμερα έχει ολοκληρώσει 2 κύκλους υλοποίησης στον Αη-Στράτη και στην Σέριφο.

Από το 2017 είναι στην ομάδα ανάπτυξης και σχεδιασμού της Εργαλειοθήκης της Κοινωνίας των Πολιτών ενώ παράλληλα δούλεψε για την διοργάνωση του προγράμματος Tandem Europe.

Είναι ενεργό μέλος της κοινότητας Art of Hosting στην Ελλάδα, μέλος του Σωματίου Culture for Change και μέλος του Bosch Alumni Network του ιδρύματος Robert Bosch Stiftung.

Το 2020 ως μέλος μιας δημιουργικής ομάδας νέων ανθρώπων στον τομέα του πολιτισμού και της αρχιτεκτονικής ξεκίνησαν την ανάπτυξη του SEED Athens ενός χώρου για εργασία, επικοινωνία και συμμετοχή στο κέντρο της Αθήνας.

Μέθοδοι και Μορφές διδασκαλίας που αξιοποιούνται στην εξ αποστάσεως διδασκαλία και αποτελεσματικότητά της. Απόψεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε συνάρτηση με τη διδακτική τους εμπειρία στη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ ν

Χαμπηλομάτη Παρασκευή

Φιλολόγος, Δρ. Παιδαγωγικών, Διευθύντρια Δ.Δ.Ε. Άρτας

phabilomati@gmail.com

Περίληψη

Η έκτακτη εκπαιδευτική πραγματικότητα, λόγω της πανδημίας του Covid-19 μετέφερε το ενδιαφέρον στην αξιοποίηση των ψηφιακών μέσων στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Ο εκπαιδευτικός βρίσκεται μπροστά στην πρόκληση να προσπαθήσει να ξεπεράσει την απόσταση και να υποστηρίξει την μαθησιακή παιδαγωγική διαδικασία. Η εκπαίδευση από απόσταση προϋποθέτει μεθοδολογία, καταμερισμό εργασιών, οργάνωση και τεχνικά μέσα που αξιοποιούνται και συστηματοποιούνται για να διδάξουμε και να φτάσουμε στο στόχο μας, την γνώση.

Χρησιμοποιώντας τη μέθοδο αυτή, σχεδιάζουμε με προδιαγραφές διδασκαλίας και μάθησης, δηλαδή με βάση το πώς θα διδάξουμε ευέλικτα, αποτελεσματικά με κυρίαρχο μοτο να μάθουμε στους μαθητές μας πώς να μαθαίνουν, με ποια εργαλεία και έτσι η επίτευξη αυτού του στόχου θα δώσει ποιότητα στο έργο μας.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού αλλάζει, αναβαθμίζεται, γίνεται πιο απαιτητικός, πολύπλοκος. Ο εκπαιδευτικός ενθαρρύνει, συμβουλεύει, προσπαθεί να εντοπίσει το πρόβλημα.

Οι Τεχνολογίες, όμως, από μόνες τους δεν κάνουν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Όποια και να είναι η μορφή της τεχνολογίας η χρήση της πρέπει να γίνεται με παιδαγωγικούς όρους, πώς θα διδάξουμε και πώς θα μάθουν οι μαθητές μας. Οι τεχνολογίες δεν είναι από μόνες τους παιδαγωγικά, εκπαιδευτικά εργαλεία.

Στην παρούσα εργασία επιχειρούμε να διερευνήσουμε τις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τις μορφές διδασκαλίας που αξιοποιούνται κατά τη διδασκαλία από απόσταση αναφορικά με την κάλυψη των διδακτικών αναγκών των μαθητών και την κατανόηση του διδαχθέντος μαθήματος από αυτούς, σε συνάρτηση με τη διδακτική εμπειρία των εκπαιδευτικών του δείγματος με τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών.

Γίνεται αναφορά στη συνεργασία που αναπτύσσεται μεταξύ τους, στη μέθοδο διδασκαλίας που αξιοποιεί ο διδάσκων, στις δυνατότητες ανάπτυξης διαλόγου και στην ανταπόκριση αυτών. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην αυτονομία του μαθητή, αν δηλαδή δίνεται η ευκαιρία σ' αυτόν που μαθαίνει, να επιλέγει τον τρόπο και το ρυθμό με τον οποίο θα μπορούσε να διδαχθεί εξ αποστάσεως τα συγκεκριμένα μαθήματα. Προϋπόθεση όλων είναι η κατοχή των απαραίτητων ψηφιακών δεξιοτήτων προκειμένου να ανταποκρίνονται αμφίδρομα στην εξ αποστάσεως διδασκαλία και φυσικά η υλικοτεχνική υποδομή, η οποία θα πρέπει να υφίσταται για εκπαιδευτικούς και μαθητές.

Βιογραφικό

Δ/ντρια ΔΔΕ Άρτας

Πρώην Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Φιλολόγων (ΠΕ02) ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Ηλείου.

- Κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος του τμήματος Φιλοσοφίας – Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Παν/μίου Ιωαννίνων. Θέμα της διατριβής : «Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΉΠΕΙΡΟ (1940 – 1980)».
- Κάτοχος Μεταπτυχιακού στην Οργάνωση και Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων Θέμα της Διπλωματικής : «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ: ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ»
- Κάτοχος πτυχίου της Ιταλικής Γλώσσας του ISTITUTO ITALIANO DI CULTURA IN ATENE (επιπέδου C2)
- Κάτοχος Πιστοποιητικού Εξειδίκευσης στη Συμβουλευτική και στον Προσανατολισμό ΑΣΠΑΙΤΕ/ΠΕΣΥΠ
- Επιμορφώτρια του ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
- Πλούσιο συγγραφικό έργο (βιβλίων, άρθρων, εισηγήσεων)

- *Κριτής άρθρων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικές ενώσεις κ συνέδρια*

Fostering a culture of lifelong learning as an integral component of 21st century education

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ v

Dr. Mukherjee Shauli

Director - School of Education Adamas University India

Global Thought Leader

Inspirational Speaker

Περίληψη

There is an urgent and pressing need to re-imagine and redefine education to suit the needs and demands of an ever changing and constantly unfolding volatile, uncertain, complex and ambiguous world. A complete mind-set shift is required to re-imagine education and learning that will essentially suit the learning needs and demands of the present generation of youths as well as create a culture of lifelong learning among Generation Z. Our current education system still continues to promote a one size fits all educational structure which needs a complete transformation. In keeping with the essential characteristics of Generation Z in terms of them being entrepreneurial, independent, impatient along with a burning desire to create a visible and tangible difference in the world, there has to be a paradigm shift from an overtly structured and rigid framework of education to a more personalized, stress-free, fulfilling, happy and productive educational structure backed up by the recent advancements in the field of emerging technologies in education. As progressive and futuristic educators, we must wholeheartedly embrace the benefits of a fast emerging technology embedded teaching - learning ecosystem and instill the spirit and ability of continuous learning in our young learners.

Βιογραφικό

Brief Profile:

With a purposeful career in the education space spanning over more than 20 years, Dr. Shauli Mukherjee has dedicated her life towards promotion of child-centric and activity-oriented education. A passionate educationist and a thought leader with a background of setting up and leading new age K- 12 schools, Dr. Mukherjee had been the Founder Principal of Adamas World School and STEM World School, the first STEM school in West Bengal. Under her inspiring leadership, STEM World School had been ranked and awarded as the 2nd best International Day School in West Bengal by Education World. Dr. Mukherjee ardently believes that the purpose of meaningful education is to develop lifelong learners, creative thinkers and responsible global citizens who are confidently equipped to face the challenges of an uncertain and constantly unfolding future. All through her career in education, Dr. Mukherjee had actively contributed to and spearheaded the process of creating a personalized, engaging and stress-free curriculum for children of all age groups. She has been the recipient of numerous awards and accolades including NATIONAL QUALITY EXCELLENCE AWARD, GEM OF INDIA AWARD, SARVEPALLI RADHAKRISHNAN AWARD, GURUPNISHAD SAMMAN, GURUVARYA SAMMAN, NATIONAL EDUCATION LEADERSHIP AWARD in the category of commitment to excellence in education, (to name a few), WORLD PEACE AWARD. She has also been awarded for being among INDIA'S TOP 50 WOMEN LEADERS IN THE EDUCATION INDUSTRY & TOP 20 REVOLUTIONARY EDUCATION LEADERS by the Academic Council of ULeetz. She is associated with premiere educational organizations across India as well as globally in senior advisory capacity. She is also recognized among 99 WOMEN ACHIEVERS OF INDIA FOR THE YEAR 2021. As a highly prolific motivational speaker, she is regularly invited to numerous national and international conferences, summits, conclaves and events to share her insights on the futuristic and transformative role of education. She is currently working as the Director of School of Education at Adamas University, Kolkata.

How to Help Your Students Engage in Intentional Interactions to Support 21st Century Skills

Εισήγηση, ΑΞΟΝΑΣ II, ΕΝΟΤΗΤΑ v

Dr. Muthmainnah Dr. Muthmainnah

Assistant Professor Universitas Al Asyariah Mandar, Indonesia

Περίληψη

Students from the Millennial generation are increasingly relying on technological gadgets for personal, social, and academic reasons. Teachers and students alike can become distracted by the usage of cell phones, tablets, and laptops in many classrooms. However, while many students utilize their mobile devices as learning tools, certain students are more prone to misusing their gadgets in the classroom. As a result, teachers are compelled to implement classroom procedures that limit the usage of electronic devices. Choosing battles wisely is one of the most important lessons to learn when it comes to classroom management. Students should be encouraged to explore for opportunities to pose critical-thinking questions and then utilize their technical gadgets to identify possible solutions, rather than restricting the use of technology. Student participation in the classroom has been found to increase when technology is used in conjunction with a supportive teaching environment. Mobile devices like clickers, for example, can be used by teachers to verify students' comprehension of course material or issues discussed in class. In and out of the classroom, technology can be used to help students become more engaged. New technological techniques to delivering course content including narrated video lectures, gamification, cinema, and artificial Intelligence can help students engage with the course material and the instructor. Encouraging students to study by providing them with instructional content and leisure activities can be accomplished through the use of the edutainment method known as funtainment. We've had a lot of positive responses from students. When it comes to establishing mutual respect, recognizing students' ideas, and integrating the course material on a personal level, our intentional teaching approaches and activities are important to our students. Instructors who want to foster positive student-instructor interactions should focus on caring leadership by knowing students' names, managing course expectations, and using technology to support students with their academic responsibilities, encourage critical thinking, self directed learning, provide an active and collaborative learning environment.

Βιογραφικό